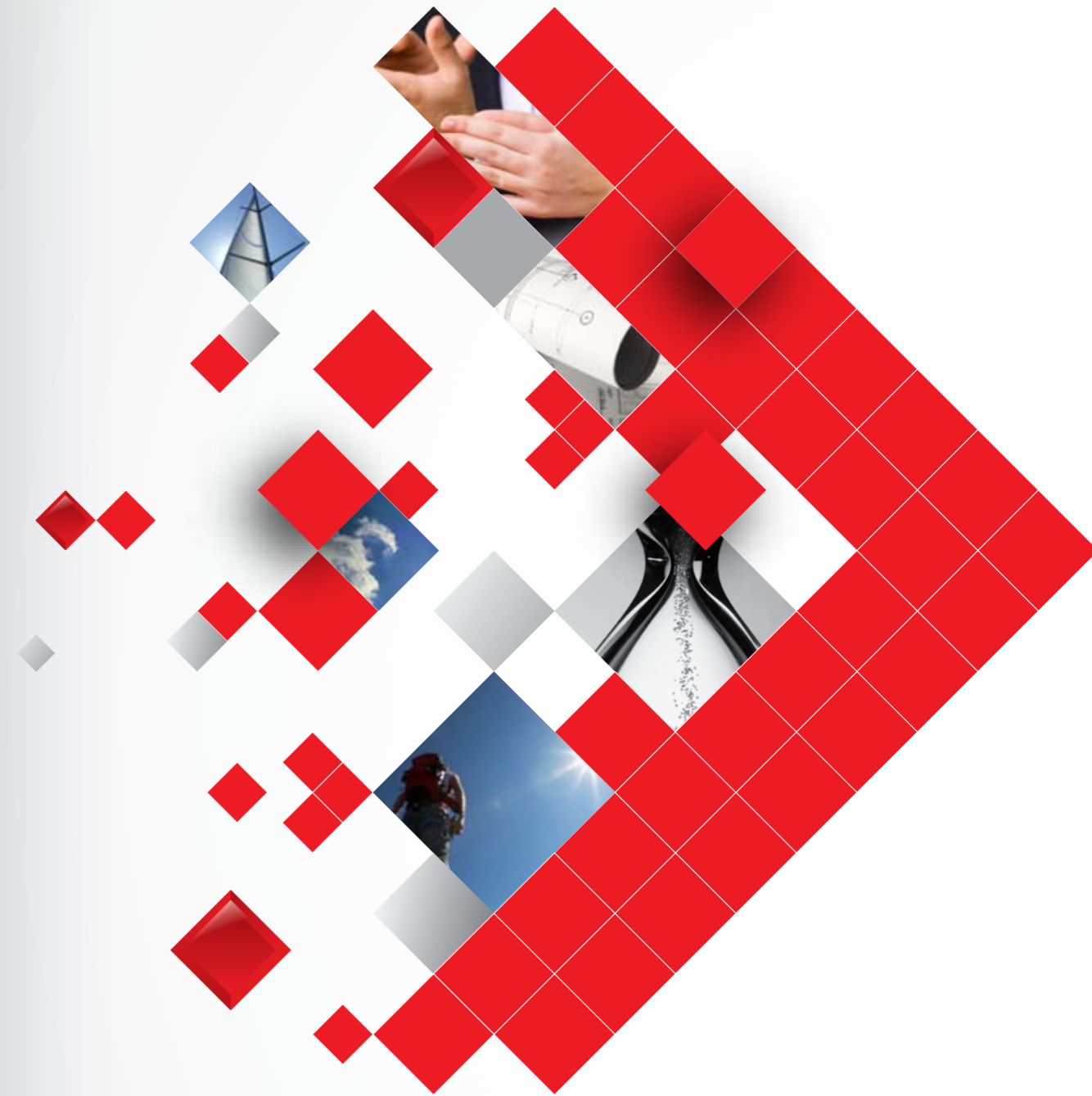




H<sup>B</sup>OR



ZA ODRŽIVI RAZVITAK NUŽNO JE UVIJEK IĆI **NAPRIJED.** >>

**H<sup>B</sup>OR**

## > Sadržaj

Pismo predsjednika Nadzornog odbora .....	6
Pismo predsjednika Uprave .....	8
Izjava osoba odgovornih za sastavljanje Godišnjeg izvješća .....	10
Uvod .....	12
Osnovne informacije .....	13
Korporativno upravljanje .....	18
Poslovanje u 2009. ....	20
Novi programi kreditiranja .....	22
Malo i srednje poduzetništvo .....	26
Kreditiranje izvoza .....	28
Osiguranje izvoza .....	30
Príbavljanje sredstava .....	34
Suradnja s EU .....	35
Ljudski potencijali .....	38
Upravljanje rizicima .....	40
Sustav unutarnjih kontrola i unutarnja revizija ..	43
Ostale aktivnosti .....	44
Financijsko poslovanje u 2009. godini .....	46
Financijski izvještaji za 2009. godinu .....	51

**“Moj izum služi da čovjek skoči s visokog mjesta, a da se ne ozlijedi.”**

>>> FAUST VRANČIĆ, 1551.-1617.

HRVATSKI ZNANSTVENIK I TEOLOG,  
TVORAC PADOBRANA



## ➤ Pismo predsjednika Nadzornog odbora

Poštovani,

Ključni cilj Vlade Republike Hrvatske tijekom 2009. godine bio je očuvanje makroekonomske stabilnosti i stvaranje preduvjeta za oporavak i stabilan gospodarski rast. Tijekom 2009. godine Vlada je poduzela niz mjera s ciljem suzbijanja učinaka krize te osiguranja stabilnosti i likvidnosti javnih financija. U veljači 2009. godine donesen je paket antirecesijskih mjera, a tijekom godine donesena su tri rebalansa proračuna kojima su ukupni rashodi državnog proračuna stavljeni u okvire proračunskih mogućnosti. Spomenute mjere doprinijele su stabilnosti javnih financija u uvjetima ekonomske krize i stvorile polazišnu osnovu za daljnju provedbu fiskalne politike s ciljem osiguranja likvidnosti sustava i stvaranja preduvjeta za gospodarski oporavak. Tako su krajem godine počele pripreme za provođenje Mjera za gospodarski oporavak i razvitak - model A i model B. Model A podrazumijeva kreditiranje obrtnih sredstava s ciljem ostvarivanja zadovoljavajuće razine likvidnosti u poslovanju hrvatskih poduzetnika, a model B odnosi se na osnivanje jamstvenog fonda preko kojega država pokriva dio rizika poslovnih banaka prilikom financiranja investicijskih projekata. Vladine mjere za gospodarski oporavak i razvitak dobile su nepodijeljenu podršku hrvatske javnosti. Hrvatska Vlada će i nadalje raditi na stvaranju preduvjeta za gospodarski oporavak i održivi razvitak, a HBOR će, kao državna banka, imati značajnu ulogu u provedbi spomenutih mjera.

HBOR je tijekom 2009. godine odobrio 1.202 kredita u iznosu od preko 6,1 milijardi kuna, a važno je napomenuti kako se preko 70 posto odobrenih kredita odnosilo na financiranje obrtnih sredstava. Naime, kako bi se ublažile posljedice gospodarske krize, smanjio problem nelikvidnosti i u konačnici zadržala radna mjesta, HBOR je tijekom 2009. godine uveo četiri nova kreditna programa, namijenjena financiranju obrtnih sredstava - Kreditiranje proizvodnje, Trajna obrtna sredstva, Likvidnost i Izvoz IBRD. Ovim je programima poduzetnicima omogućeno pribavljanje potrebnih trajnih obrtnih sredstava na duži rok s ciljem izravnog utjecaja na njihovu konkurentnost i likvidnost.

Istaknuo bih kako su međunarodne financijske ustanove i u ovoj kriznoj godini ponovo potvrdile da HBOR i Vlada Republike Hrvatske doživljavaju kao pouzdane partnere. Tako je HBOR zahvaljujući dugogodišnjoj uspješnoj suradnji s međunarodnim financijskim ustanovama, uz potporu Vlade, uspio pribaviti 445 milijuna eura sredstava. Sredstva su pribavljena od Njemačke razvojne banke (KfW), Razvojne banke vijeća Europe (CEB), Europske investicijske banke (EIB) i Svjetske banke (IBRD). Posebno je važno spomenuti da su sredstva pribavljena po istim uvjetima koji su vrijedili i prije početka svjetske gospodarske i financijske krize što je HBOR-u omogućilo zadržavanje kamatnih stopa na istoj razini kao i prethodnih godina, od 2 do 6 posto godišnje.

U ime Nadzornog odbora Hrvatske banke za obnovu i razvitak želio bih istaknuti zadovoljstvo uspješnim poslovanjem HBOR-a u protekloj godini. Banka je još jednom dokazala kako uspješno prati potrebe hrvatskih gospodarstvenika te doprinosi razvoju gospodarstva Republike Hrvatske. Zahvaljujem svim članovima Nadzornog odbora na suradnji i uvjeren sam da će HBOR i ubuduće nastaviti ostvarivati dobre rezultate kao i do sada.

IVAN ŠUKER ➤ PREDsjedNIK NADZORNOG ODBORA




# ➤ Pismo predsjednika Uprave

Poštovani,

Hrvatska banka za obnovu i razvitak tijekom izvještajne godine poslovala je izuzetno uspješno unatoč negativnim utjecajima financijske krize koja se tijekom 2009. godine snažno prelila i na realni hrvatski sektor. Ovime je ponovno dokazana visoka profesionalnost i dugogodišnje iskustvo HBOR-a i njegovih stručnjaka pri provođenju najzahtjevnijih projekata u posebno teškim uvjetima. Kvalitetu našeg rada još su jednom potvrdile i ugledne međunarodne financijske institucije s kojima uspješno surađujemo već dugi niz godina, a nastavak poslovne suradnje u ovoj kriznoj godini potvrda je statusa HBOR-a i Republike Hrvatske kao stabilnih i pouzdanih partnera.

Zahvaljujem svim djelatnicima HBOR-a na predanom zajedničkom radu i zalaganju u ostvarenju ovako dobrih poslovnih rezultata, a Predsjedniku i uvažanim zastupnicima Hrvatskog Sabora, Predsjednici i članovima Vlade Republike Hrvatske te Predsjedniku i članovima Nadzornog odbora na izuzetnoj potpori i suradnji. Hrvatska banka za obnovu i razvitak će i u 2010. godini nastaviti s provedbom svojih postojećih programa kroz koje smo tijekom sedamnaest godina poslovanja podržali preko 26 tisuća projekata s iznosom od 49 milijardi kuna kredita. Plan nam je da i u ovoj vrlo zahtjevnoj poslovnoj godini, nastavimo s tako snažnom potporom i damo svoj doprinos što bržem oporavku hrvatskog gospodarstva.

Iako je krajem 2008. godine bilo predviđeno znatno smanjenje kreditne aktivnosti, HBOR je poslovnu 2009. godinu završio s 1.202 odobrenih kredita u iznosu od 6.155 milijuna kuna što predstavlja povećanje broja odobrenih kredita od 4 posto u odnosu na prethodnu godinu.

Razloge za ostvarenje ovako snažne financijske podrške hrvatskim gospodarstvenicima treba prvenstveno tražiti u činjenici kako je HBOR tijekom ove godine ulagao snažne napore u iznalaženju kvalitetnih izvora financiranja te je zahvaljujući potpori Vlade Republike Hrvatske i dugogodišnjoj uspješnoj suradnji s posebnim financijskim ustanovama uspio pribaviti 445 milijuna eura sredstava. Sredstva su pribavljena od Njemačke kreditne banke za obnovu (KfW), Razvojne banke vijeća Europe (CEB), Europske investicijske banke (EIB) i Svjetske banke (IBRD) i to po uvjetima koji su vrijedili i prije pojave svjetske gospodarske i financijske krize što je omogućilo HBOR-u zadržavanje kamatnih stopa na istoj razini kao i prethodnih godina, od 2 do 6 posto godišnje.

Kao i dosadašnjih godina najtraženiji program HBOR-a bio je Priprema izvoza po kojemu je odobreno 498 kredita u iznosu od gotovo 3,8 milijardi kuna. Osim kreditne potpore značajni rezultati ostvareni su i u području osiguranja izvoza. Gospodarska kriza djelovala je na povećanje potražnje za proizvodima osiguranja te je tijekom 2009. godine za 35 posto povećan broj izdanih polica, a osigurani su izvozni poslovi u vrijednosti od dvije i pol milijarde kuna.

S ciljem ublažavanja posljedica gospodarske krize, a prvenstveno ublažavanja problema nelikvidnosti i zadržavanja radnih mjesta, HBOR je tijekom ove godine uveo i četiri nova kreditna programa namijenjena financiranju obrtnih sredstava - Kreditiranje proizvodnje, Trajna obrtna sredstva, Likvidnost i Izvoz IBRD. Novi programi omogućili su poduzetnicima pribavljanje potrebnih trajnih obrtnih sredstava na duži rok s ciljem direktnog utjecaja na njihovu konkurentnost i likvidnost. Osim toga uveden je i novi program IPARD s namjenom sufinanciranja sredstvima V.-komponente Instrumentata za prepristupnu pomoć IPA - Ruralni razvoj - tzv. IPARD programa, u okviru Mjere 1.1. (poljoprivredna gospodarstva - proizvođači) i Mjere 1.2. (trgovačka društva i obrti - prerađivači).

U rujnu 2009. godine HBOR i austrijska izvozno-kreditna agencija Oesterreichische Kontrollbank Aktiengesellschaft (OeKB AG) dobili su odobrenje Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga (HANFA) za osnivanje novog društva pod nazivom Hrvatsko kreditno osiguranje d.d. (HKO). HKO će se prvenstveno baviti osiguranjem izvoznih potraživanja, a u budućnosti i domaćih potraživanja te će biti prvo društvo za osiguranje, specijalizirano za osiguranje samo takvih vrsta rizika u RH. Osiguranje izvoznih potraživanja do sada je obavljao HBOR u ime i za račun RH i to od 1998. godine, ali ih je zbog usklađivanja poslovanja s pravnom stečevinom EU bilo potrebno izdvojiti u posebno društvo. Temeljni kapital društva iznosi 30 milijuna kuna, a HBOR je vlasnik 51% temeljnog kapitala dok je 49% u vlasništvu austrijske OeKB grupe.

Tijekom 2009. godine HBOR je nastavio aktivno članstvo u Europskoj udruzi javnih banaka (EAPB), a u travnju 2009. godine HBOR je bio domaćin godišnje skupštine na kojoj se okupilo četrdesetak čelnika javnih banaka, koji su raspravljali o provedbi i razvoju europskih antirecesijskih programa. Kao i dosadašnjih godina tako je i u rujnu 2009. godine HBOR organizirao svoju osmu međunarodnu konferenciju o poticanju izvoza koja je održana u Zagrebu i na kojoj se razgovaralo o konkretnim problemima s kojima se susreću hrvatski izvoznici u vrijeme globalne krize.

Daljnji nastavak provedbe postojećih programa uz uključivanje HBOR-a u provedbu Mjera Vlade Republike Hrvatske za gospodarski oporavak i razvitak obilježit će poslovanje banke u 2010. godini. Uz spomenutu, HBOR će i u godini pred nama nastaviti suradnju s posebnim financijskim ustanovama u cilju probavljanja ročnošću i cijenom što povoljnijih kreditnih sredstava.



ANTON KOVAČEV ➤ PREDSEDNIK UPRAVE

## ➤ Izjava osoba odgovornih za sastavljanje Godišnjeg izvješća

Prema našem saznanju Godišnje izvješće za 2009. godine sadrži istinit prikaz razvoja i rezultata poslovanja i položaja Hrvatske banke za obnovu i razvitak, te opis najznačajnijih rizika i neizvjesnosti kojima je Hrvatska banka za obnovu i razvitak izložena.

MLADEN KOBER ➤ ČLAN UPRAVE



U ZAGREBU, 31. OŽUJKA 2010. GODINE

ANTON KOVAČEV ➤ PREDSEDNIK UPRAVE



## › Uvod

Godišnje izvješće obuhvaća sažetak financijskih informacija, opis poslovanja te Financijske izvještaje za 2009. godinu zajedno s Izvještajem neovisnog revizora.

### PRAVNI STATUS

Godišnje izvješće uključuje Godišnje financijske izvještaje pripremljene sukladno Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja i Zakonu o računovodstvu te revidirane sukladno Međunarodnim revizijskim standardima.

### TEČAJNA LISTA

U svrhu preračunavanja iznosa u stranim valutama u kunske iznose korišten je srednji tečaj HNB-a:

31. prosinca 2009.	1 EUR = 7,306199 HRK	1 USD = 5,089300 HRK
31. prosinca 2008.	1 EUR = 7,324425 HRK	1 USD = 5,155504 HRK

### KRATICE

<b>AZTN</b>	Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja
<b>DEG</b>	Njemačka razvojna banka (Deutsche Investitions-und Entwicklungsgesellschaft)
<b>EAPB</b>	Europska udruga javnih banaka (European Association of Public Banks)
<b>EIB</b>	Europska investicijska banka (European Investment Bank)
<b>EIF</b>	Europski investicijski fond (European Investment Fund)
<b>EUR</b>	Euro
<b>HAMAG</b>	Hrvatska agencija za malo gospodarstvo
<b>HBOR</b>	Hrvatska banka za obnovu i razvitak
<b>HNB</b>	Hrvatska narodna banka
<b>HOK</b>	Hrvatska obrtnička komora
<b>KfW</b>	Njemačka kreditna banka za obnovu (Kreditanstalt für Wiederaufbau)
<b>KN</b>	Kuna
<b>MSP</b>	Malo i srednje poduzetništvo
<b>NEFI</b>	Mreža europskih financijskih institucija za MSP (Network of European Financial Institutions for SMEs)

## › Osnovne informacije

### OSNIVANJE

HBOR je osnovan 12. lipnja 1992. godine donošenjem Zakona o Hrvatskoj kreditnoj banci za obnovu (HKBO). Izmjenama i dopunama Zakona u prosincu 1995. godine, Banka mijenja naziv u Hrvatska banka za obnovu i razvitak. U prosincu 2006. godine Hrvatski sabor je donio novi Zakon o Hrvatskoj banci za obnovu i razvitak koji je stupio na snagu 28. prosinca 2006. godine.

### STRATEŠKI CILJEVI

HBOR poslovanjem u okviru svojih ovlasti i nadležnosti potiče sustavni, održivi i ravnomjeran gospodarski i društveni razvitak, sukladno općim strateškim ciljevima Republike Hrvatske.

### GLAVNI PRAVCI AKTIVNOSTI

- financiranje obnove i razvitka hrvatskoga gospodarstva,
- financiranje infrastrukture,
- poticanje izvoza,
- potpora razvitku malog i srednjeg poduzetništva,
- financiranje projekata zaštite okoliša, energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije,
- osiguranje izvoza hrvatskih roba i usluga od netržišnih rizika.

### REVIZIJA

Reviziju Godišnjih financijskih izvještaja HBOR-a za 2009. godinu obavilo je revizorsko društvo Deloitte d.o.o koje je u svojem izvještaju izrazilo pozitivno mišljenje o financijskim izvještajima.

### KREDITNI REJTING

- Baa3 rejting agencije Moody's
- BBB rejting agencije Standard & Poor's

### PODRUČNI UREDI

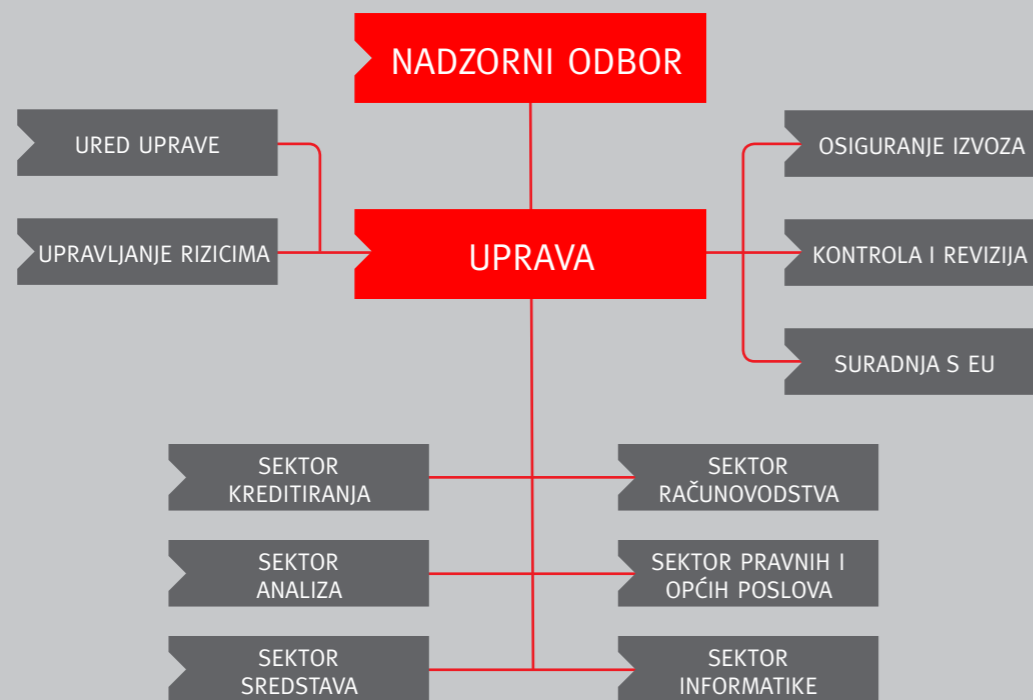
- Područni ured za Slavoniju i Baranju
- Područni ured za Dalmaciju
- Područni ured za Istru
- Područni ured za Liku
- Područni ured za Primorje i Gorski kotar

### BRJ ZAPOSLENIH

Na dan 31.12.2009. godine u HBOR-u je zaposleno 241 radnika.



## ➤ Organizacijska struktura HBOR-a



**“Naše ideje uvijek pokazuju razliku između novog i ranijeg našeg stanja, a ne apsolutnu promjenu koja nije nadohvat naših osjeta. Nikad ne možemo osjetiti apsolutne promjene, već osjećamo samo razliku od prijašnjeg oblika.”**

>>> JOSIP RUĐER BOŠKOVIĆ, 1711.-1787.

HRVATSKI MATEMATIČAR, ASTRONOM, GEODET,  
FIZIČAR I FILOZOF, ISUSOVAC

## › Korporativno upravljanje

HBOR sustavno prati najbolju praksu na području korporativnog upravljanja te istu ugrađuje u svoje poslovanje sukladno principima i načelima dobrog bankarskog poslovanja.

### U HBOR-U SE NAČELA KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA PRIMJENJUJU KROZ:

#### Načelo javnosti poslovanja

- Godišnje financijske izvještaje Banke utvrđuje Nadzorni odbor i podnose se na odobrenje Hrvatskom saboru
- Na mrežnim stranicama Ministarstva financija, Zagrebačke burze d.d. i HBOR-a redovito se objavljuju financijski izvještaji Banke
- Godišnje se provodi ocjena rejtinga Banke od strane dvije međunarodne nezavisne rejting agencije (Standard & Poor's, Moody's)
- Sukladno Zakonu o pravu na pristup informacijama godišnje se dostavljaju izvješća o zaprimljenim upitima o poslovanju Banke Središnjem državnom uredu za upravu

#### Nadzorni odbor HBOR-a, nadležnost, sastav

- Nadzorni odbor utvrđuje načela poslovne politike i strategije, nadzire vođenje poslova banke, donosi kreditne politike HBOR-a, utvrđuje godišnje financijske izvještaje, razmatra izvješća unutarnje revizije, vanjskih neovisnih revizora i izvješća Državnog ureda za reviziju
- Nadzorni odbor prati i kontrolira zakonitost rada Uprave te imenuje i opoziva predsjednika i članove Uprave
- Nadzorni odbor čini devet članova i to pet ministara Vlade Republike Hrvatske, tri saborska zastupnika te predsjednik Hrvatske gospodarske komore
- Nadzorni odbor osnovao je Revizorski odbor u skladu sa Zakonom o reviziji

## › Korporativno upravljanje

#### Uprava HBOR-a, nadležnost i sastav

- Uprava zastupa, vodi poslove i raspolaže imovinom HBOR-a te je dužna i ovlaštena poduzeti sve radnje i donijeti sve odluke koje smatra potrebnim za zakonito i uspješno vođenje poslova
- Ovlaštenja Uprave: upravljanje i vođenje poslovanja HBOR-a, donošenje normativnih akata kojima se utvrđuje način rada i unutarnja organizacija HBOR-a, donošenje programa kreditiranja, donošenje pojedinačnih odluka o odobrenju kredita i drugih financijskih poslova, odlučivanje o imenovanju i opozivu radnika s posebnim ovlaštenjima, odlučivanje o pravima i obvezama radnika te izvješćivanje Nadzornog odbora
- Uprava se sastoji od tri člana koje imenuje Nadzorni odbor, od kojih jednog imenuje za predsjednika Uprave. Mandat predsjednika i članova Uprave traje pet godina uz mogućnost ponovnog imenovanja. Uprava zastupa Banku skupno, po dva člana
- Radi osiguranja što efikasnijeg i kvalitetnijeg upravljanja rizicima te svođenja rizika na najmanju mjeru, pri Upravi Banke osnovana su sljedeća tijela: Odbor za upravljanje aktivom i pasivom, Kreditni odbor i Odbor za procjenu i mjerenje kreditnog rizika

#### Sustav unutarnjih kontrola

- S ciljem stalnog utvrđivanja, mjerenja, procjene i kontrole svih rizika kojima je HBOR u svom poslovanju izložen osnovana je samostalna, neovisna organizacijska jedinica za upravljanje rizicima
- Provjeru adekvatnosti upravljanja rizicima i sustava unutarnjih kontrola, uključujući i funkciju kontrole rizika i funkciju praćenja usklađenosti s propisima i pravilima struke, primjenu unutarnjih politika i procedura, te postupke u svezi sprječavanja pranja novca provodi unutarnja revizija HBOR-a kao neovisna organizacijska jedinica
- U HBOR-u je ustrojena funkcija praćenja usklađenosti poslovanja HBOR-a koja, pored praćenja usklađenosti s domaćim propisima, prati usklađenost poslovanja HBOR-a s propisima EU iz područja zaštite tržišnog natjecanja

#### Suradnja Uprave i Nadzornog odbora HBOR-a

- Uprava i Nadzorni odbor ostvaruju uspješnu suradnju koja se očituje u otvorenoj raspravi, a temelj suradnje čini pravodobno podnošenje savjesno pripremljenih izvješća Nadzornom odboru u pisanom obliku
- Zakonom i Statutom HBOR-a te odlukama Nadzornog odbora određene su vrste poslova koje HBOR obavlja samo uz prethodnu suglasnost Nadzornog odbora



## ➤ Poslovanje u 2009.

Tijekom 2009. godine odobreno je ukupno 1.202 kredita u ukupnom iznosu od 6.155 milijuna kuna, odnosno broj odobrenih kredita povećan je za 4%, a iznos odobrenja smanjen za 5% u odnosu na prošlu godinu. Iako je krajem 2008. godine bilo predviđeno znatno veće smanjenje kreditnih plasmana, ostvareni rezultati puno su bolji od očekivanja što je ponajprije rezultat uspješnosti HBOR-a da uz pomoć Vlade Republike Hrvatske pribavi potrebna sredstva za kreditiranje hrvatskog gospodarstva.

HBOR je sredstva, pribavio putem sindiciranih kredita i tržišta kapitala, ali i od posebnih financijskih ustanova kao što su Europska investicijska banka (EIB), Njemačka kreditna banka za obnovu (KfW) i Svjetska banka (IBRD). Važno je istaknuti da su uvjeti kreditiranja od strane ovih ustanova prema HBOR-u ostali nepromijenjeni u odnosu na one prije pojave svjetske financijske krize što je rezultiralo zadržavanjem kamatnih stopa HBOR-a prema krajnjim korisnicima na istoj razini.

S ciljem pružanja pomoći hrvatskim gospodarstvenicima u prevladavanju problema nelikvidnosti HBOR je tijekom 2009. uveo nove programe namijenjene financiranju obrtnih sredstava koji su izazvali veliki interes gospodarstvenika. Po svim programima namijenjenim kreditiranju obrtnih sredstava - Trajna obrtna sredstva, Kreditiranje proizvodnje, Likvidnost, Priprema izvoza, Priprema turističke sezone i Mikrokreditiranje, tijekom 2009. odobreno je 879 kredita u ukupnom iznosu preko 4,7 milijardi kuna, odnosno 77% ukupnih odobrenja.

Najsnažniju potporu i u 2009. godini HBOR je pružio

hrvatskim izvoznicima, te je za njihove potrebe odobrio oko 68% ukupno odobrenih sredstva kojima je odobreno 550 kredita, isti je broj kredita odobren i za potrebe malog i srednjeg poduzetništva. Na ova dva segmenta stavljen je naglasak upravo iz razloga što su ti dijelovi gospodarstva među prvima bili pogođeni svjetskom gospodarskom i financijskom krizom, izvoznici zbog smanjivanja narudžbi, a mali i srednji poduzetnici zbog povećane nesigurnosti i problema u pribavljanju sredstava.

## ➤ Kreditna aktivnost

OD 1.1. DO 31.12.2009. GODINE



■ MALO I SREDNJE PODUZETNIŠTVO 16%  
 ■ GOSPODARSTVO 14%  
 ■ INFRASTRUKTURA 2%  
 ■ IZVOZ 68%

	u HRK '000
GOSPODARSTVO	858.174
IZVOZ	4.189.783
INFRASTRUKTURA	146.061
MSP	961.326
<b>UKUPNO</b>	<b>6.155.344</b>

## › Novi programi kreditiranja

### **TRAJNA OBRтна SREDSTVA (KREDITIRANJE TRAJNIH OBRтNIH SREDSTAVA ZA OSNAĐENJE POSLOVANJA)**

- cilj: osnaĐenje poslovanja kroz kreditiranje ulaganja u trajna obrtna sredstva što omogućuje brĐi rast i povećanje trĐiĐnih udjela malih i srednjih poduzetnika.

Program se provodi u suradnji s Europskom investicijskom bankom (EIB) te omogućuje uz povoljnije uvjete kreditiranja pribavljanje potrebnih trajnih obrtnih sredstava na rok preko dvije godine.

Program je uveden u travnju 2009. godine, a do 31.12.2009. godine u okviru navedenog programa odobreno je 69 kredita u iznosu od 301,2 milijuna kuna.

### **KREDITIRANJE PROIZVODNJE (PROGRAM KREDITIRANJA PROIZVODNJE)**

- cilj: kreditiranje obrtnih sredstava namijenjenih robnoj proizvodnji kako bi se proizvođačima u razdoblju gospodarske krize olakĐalo nesmetano obavljanje proizvodnje te pobolĐjala njihova konkurentnost i likvidnost.

Program je uveden u siječnju 2009. godine, a do 31.12.2009. godine u okviru navedenog programa odobreno je 40 kredita u iznosu od 245,1 milijun kuna. Kreditni program se više ne provodi.

### **LIKVIDNOST (PROGRAM KREDITIRANJA ZA POBOLĐANJE LIKVIDNOSTI)**

- cilj: održavanje i pobolĐšanje likvidnosti krajnjih korisnika kredita u razdoblju opće financijske nestabilnosti.

Program je uveden u rujnu 2009. godine, a do 31.12.2009. godine u okviru navedenog programa odobreno je 13 kredita u iznosu od 240,3 milijuna kuna.

### **IPARD (PROGRAM KREDITIRANJA PROJEKATA KANDIDATA ZA IPARD MJERU 1.1. I MJERU 1.2.)**

- cilj: omogućiti podnositeljima zahtjeva - potencijalnim kandidatima povoljnija kreditna sredstva za financiranje cjelokupne investicije koja obuhvaća i dio investicije koji će se kandidirati za IPARD program - prihvatljivi izdaci, dio investicije koji nije moguće financirati povratom iz IPARD-a i dio investicije koju nije moguće kandidirati za IPARD program (kupnja stoke, trajna obrtna sredstva). Program je uveden u rujnu 2009. godine.

### **IZVOZ - IBRD (PROGRAM KREDITIRANJA IZVOZNIKA IZ SREDSTAVA IBRD-A)**

- cilj: omogućiti korisnicima kredita, u razdoblju gospodarske i financijske krize, zadržavanje izvoza roba i usluga u postojećem obujmu, odnosno povećanje istog, čime bi se utjecalo na pobolĐšanje vanjskotrgovinske platne bilance, zaposlenosti i likvidnosti. Program je osmiĐljen u suradnji s Međunarodnom bankom za obnovu i razvoj (IBRD), a uveden je u studenom 2009. godine.

## › Novi programi kreditiranja



**“Doći će vrijeme kada, prelazeći ocean parobrodom, budete svakodnevno mogli čitati novine s informacijama iz cijelog svijeta. Moći ćete, uz pomoć malog uređaja i komadića žice zabodenog u zemlju, razgovarati s prijateljima na drugom kraju svijeta s istim takvim uređajem.”**

>>> NIKOLA TESLA, 1856.-1943.

HRVATSKI ZNANSTVENIK I INOVATOR,  
IZUMITELJ OKRETNOG MAGNETSKOG POLJA I VIŠEFAZOG  
SUSTAVA IZMJENIČNIH STRUJA KOJI SE DANAS KORISTI

## › Malo i srednje poduzetništvo

U razdoblju gospodarske i financijske krize jedan je od osnovnih ciljeva HBOR-a bio povećati dostupnost kreditnih sredstava malim i srednjim poduzetnicima uz povoljnije kamatne stope i na taj način izravno utjecati na njihovu konkurentnost i likvidnost, te potaknuti utemeljenje i razvoj malog i srednjeg poduzetništva.

Tijekom 2009. godine po programima namijenjenim isključivo za malo i srednje poduzetništvo (11 programa) odobreno je 961 milijun kuna. Kada se obuhvate sva odobrenja malim i srednjim poduzetnicima po svim HBOR-ovim programima, možemo reći da je tijekom 2009. godine podržano 997 projekata malih i srednjih poduzetnika u iznosu od gotovo 3 milijarde kuna.

Tijekom izvještajne godine nastavljena je provedba dvaju novih kreditnih programa s ciljem učinkovitijeg korištenja sredstava prepristupnih fondova Europske unije. U sklopu programa kreditiranja SAPARD omogućeno je kreditiranje projekata koji će se kandidirati za sufinanciranje sredstvima Posebnog prepristupnog programa za poljoprivredu i ruralni razvitak - SAPARD. U okviru ovog programa kreditiranja financira se cjelokupna investicija. HBOR je i do uvođenja spomenutog programa, kroz svoje postojeće kreditne programe, kreditirao investitore koji su se sa svojim projektima prijavljivali na natječaj SAPARD-a. Kroz vijek trajanja SAPARD programa (od 2006. do 2009. godine) Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja objavilo je ukupno 4 natječaja kroz koje je ugovoreno ukupno 49 projekata ukupne vrijednosti

ulaganja 338,45 milijuna kuna. Ostvareni iznos potpore iz SAPARD programa iznosi 151,15 milijuna kuna što čini 62,12% od ukupno alociranih sredstava. HBOR je tijekom 2009. godine kreditirao 11 projekata u iznosu od preko 97 milijuna kuna.

Kroz Program kreditiranja projekata PHARE 2006. HBOR kreditira male i srednje poduzetnike koji prijavljuju projekte za korištenje bespovratnih sredstava iz darovnice PHARE 2006.

U rujnu 2009. godine HBOR je usvojio novi Program kreditiranja projekata kandidata za IPARD, Mjeru 101 - Ulaganja u poljoprivredna gospodarstva u svrhu restrukturiranja i dostizanja standarda Zajednice i Mjeru 103 - Unapređenje prerade i trženja poljoprivrednih i ribljih proizvoda u svrhu restrukturiranja aktivnosti i dostizanja standarda Zajednice. Novosti u odnosu na raniji Program kreditiranja projekata kandidata za SAPARD uz prilagođavanje namjene i korištenja uvjetima IPARD Programa odnose se na uvođenje mogućnosti kreditiranja i putem poslovnih banaka te smanjenje iznosa obrtnih sredstava sa 30% na 15%.

Nastavno na natječaj IPA programa, komponente III Regionalni razvoj, za dodjelu darovnica za poslovnu infrastrukturu u 10 županija koje su u sklopu Operativnog programa za regionalnu konkurentnost definirane kao područja koja zaostaju u razvitku, a koje je Središnja agencija za financiranje i ugovaranje projekata i programa EU kao provedbena Agencija Ministarstva regionalnog

## › Malo i srednje poduzetništvo

razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva objavila 21. svibnja 2009. godine, HBOR je u srpnju 2009. godine donio Odluku o praćenju korisnika ovog natječaja Programom kreditiranja poslovne infrastrukture.

Po programu Mikrokreditiranje odobreno je 240 kredita u visini 83,5 milijuna kuna. Kreditna linija u cijelosti je iskorištena zaključno sa studenim 2009. godine. Kako se kreditna linija pokazala vrlo uspješnom i ponudnim uvjetima kreditiranja prihvatljivom krajnjim korisnicima krajem 2009. godine, dakle još tijekom trajanja postojeće kreditne linije, započeli su pregovori s KfW-om o zaključivanju nove kreditne linije.



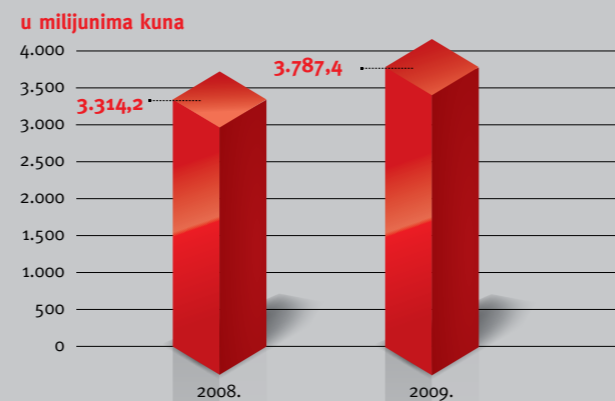
## › Kreditiranje izvoza

HBOR je na području poticanja izvoza razvio sustav financijske potpore izvoznicima kroz programe kreditiranja, osiguranja i garancija po uzoru na druge izvozne banke i izvozno-kreditne agencije kako bi izvoznici mogli ravnopravno konkurirati na međunarodnom tržištu. U procesu stvaranja hrvatskog izvoznog proizvoda, HBOR sudjeluje u svim segmentima - od pripreme proizvodnje do realizacije naplate izvoznog posla.

Programom Priprema izvoza HBOR pridonosi razvoju konkurentnosti hrvatskih poduzetnika te izravno utječe na njihovu uspješnost kako na domaćem tako i na međunarodnom tržištu. Tijekom 2009. godine po Programu Priprema izvoza odobreno je 498 kredita u iznosu od 3.787,4 milijuna kuna što predstavlja povećanje od 14,2% u odnosu na iznos odobrenja u 2008. godini.

Najveći iznosi kredita odobreni su putem navedenog Programa u okviru sljedećih djelatnosti: proizvodnja prehrambenih proizvoda (20,7%), proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda (6,7%), proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme (6,4%), proizvodnja strojeva i uređaja (6,2%).

### › PRIPREMA IZVOZA



- ◆ Povećanje iznosa odobrenih kredita za 14,2% u odnosu na 2008. godinu
- ◆ Povećanje broja odobrenih kredita za 18,2%

## › Kreditiranje izvoza

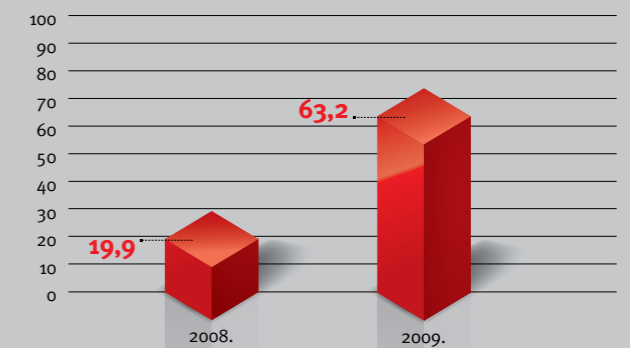
Programom izdavanja činidbenih bankarskih garancija po nalogu izvoznika HBOR pruža potporu hrvatskim izvoznicima pri ugovaranju i realizaciji izvoznih poslova.

HBOR je u 2009. godini izdao 15 izvoznih bankarskih garancija u iznosu od 63,2 milijuna kuna. Namjena Programa je izdavanje bankarskih garancija za potrebe sudjelovanja na međunarodnim nadmetanjima i zaključivanje ugovora u cilju realizacije izvoza roba, radova i usluga.

Provođenjem programa poticanja izvoza HBOR nastoji doprinijeti povećanju konkurentnosti i vrijednosti hrvatskog izvoza te poboljšati prepoznatljivost i kvalitetu naših proizvoda i usluga na svjetskom tržištu.

### › IZVOZNE BANKARSKJE GARANCIJE

u milijunima kuna





## › Osiguranje izvoza

Poslove osiguranja izvoza, kao značajan stup potpore hrvatskom izvoznom gospodarstvu, HBOR provodi od rujna 1998. godine te pruža cjelovitu uslugu kojom se mogu pokriti sve faze izvoznog ciklusa - od pripreme za izvoz do konačne naplate izvoznog posla. HBOR poslove osiguranja izvoza od neutrživih rizika provodi kao službena izvozno-kreditna agencija te nastupa u ime i za račun Republike Hrvatske.

U proteklih jedanaest godina osigurani su izvozni poslovi u iznosu od 10,3 milijarde kuna, naplaćene premije u iznosu od 77,5 milijuna kuna te isplaćene odštete u iznosu od 16,5 milijuna kuna. Usluge osiguranja namijenjene su izravno izvoznicima, ali i financijskim ustanovama koje kreditiraju izvozne poslove. Nije zanemariva ni suradnja s drugim osigurateljima, posebno s drugim nacionalnim izvozno-kreditnim agencijama, što je preduvjet za pokriće većih zajedničkih projekata na trećim tržištima.

Pravni okvir za obavljanje poslova osiguranja izvoza je Zakon o HBOR-u i Uredba o osiguranju izvoza. Poslovanje vezano za osiguranje izvoznih poslova usklađeno je s pravnom stečevinom EU. Neutrživi rizici, budući da privatno tržište osiguranja potraživanja nije potpuno razvijeno, privremeno obuhvaćaju komercijalne i političke rizike bez obzira na ročnost i zemlju izvoza, što je u skladu s važećom „klauzulom izuzeća“ odobrenom od AZTN-a.

### PREGLAD POSLOVANJA U 2009. GODINI

Glavna obilježja poslovanja u 2009. godini su značajan rast rizika na svim izvoznim tržištima, pad izvoznog prometa hrvatskih izvoznika (-20,3% u odnosu na prethodnu godinu) uslijed smanjene potražnje na globalnom tržištu, produženje rokova plaćanja od stranih kupaca te rastuća potražnja za proizvodima osiguranja kako od izvoznika tako i od financijskih institucija.

## › Osiguranje izvoza

### PREGLAD OSNOVNIH POKAZATELJA POSLOVANJA U OSIGURANJU IZVOZA OD NEUŽIVIH RIZIKA U IME I ZA RAČUN REPUBLIKE HRVATSKE

u milijunima HRK	2008.	2009.
Osigurani izvoz	2.116,48	2.455,52
Izloženost (31.12.)	1.552,32	1.667,77
Naplaćene premije	8,98	10,43
Iznos regresa	0,59	3,68
Iznos odšteta	2,11	2,71
Broj odšteta	11	10
Kvota šteta (odnos odšteta i premije), %	25,2	26,6

Unatoč tim značajno otežanim okvirima poslovanja i znatnom rastu prijava kašnjenja u plaćanju, HBOR je i u ovom području svog poslovanja ostvario pozitivne rezultate te kvalitetno upravljao povećanim rizicima. U 2009. godini udio osiguranih poslova u ukupnom hrvatskom izvozu iznosio je 4,5%, što je rast od 45% u odnosu na prethodnu godinu. Ukupni osigurani promet u 2009. godini iznosio je 2.455,5 milijuna kuna, od čega se 91% odnosilo na kratkoročno osiguranje. Ukupni osigurani promet rastao je po stopi od 16%, dok je kratkoročno osiguranje zabilježilo rast od 10%. Kod srednjoročno-dugoročnog osiguranja u 2009. godini ostvaren je osigurani promet od 126,6 milijuna kuna i rast od čak 200% s obzirom na relativno nisku osnovicu u 2008. godini.

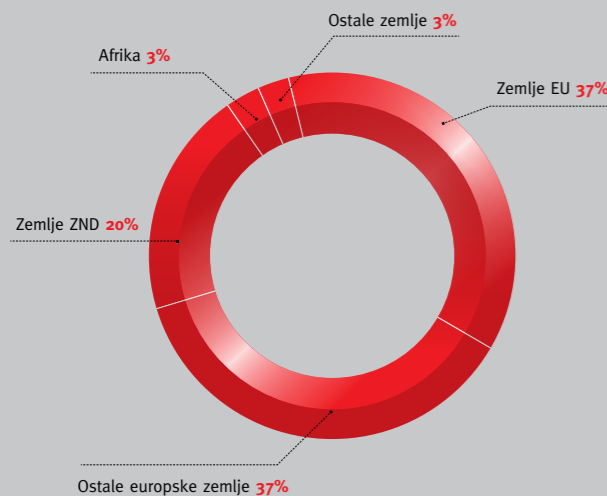


Tijekom 2009. godine odobrena su 1423 kreditna limita prema inozemnim kupcima, 35% više u odnosu na 2008. godinu. Najveći broj kreditnih limita odnosi se na kupce u Italiji, Njemačkoj, Bosni i Hercegovini, Sloveniji te Srbiji. Ukupno se na ta tržišta odnosi 58% svih odobrenih kreditnih limita.

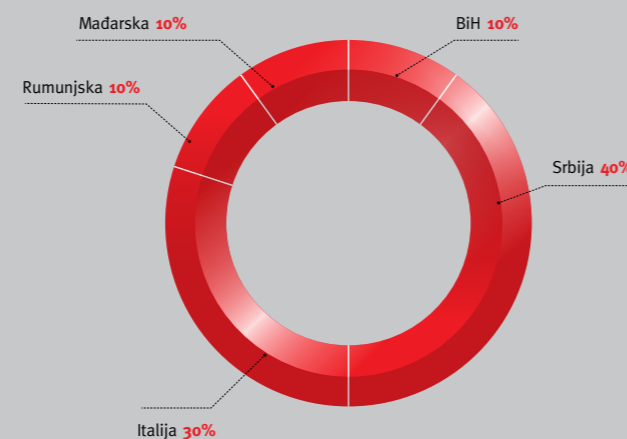
U 2009. godini isplaćeno je 10 odšteta u iznosu od 2,71 milijuna kuna, što predstavlja rast od 28,8% u odnosu na prethodnu godinu. S obzirom da je iznos plaćanja u kašnjenju tijekom godine porastao za čak 304% u odnosu na prethodnu godinu (iznos svih obavijesti o kašnjenju je iznosio 107,9 milijuna kuna), zahvaljujući pravovremenim i pojačanim naporima uložnim u umanjenje potencijalnih šteta, iznos isplaćenih odšteta u konačnici je znatno smanjen.

Prema broju isplaćenih odšteta u 2009. najveći udio od po 30% imale su kemijska te metalna industrija, slijedi papirna industrija s udjelom od 20% te drvna industrija i industrija nemetala s 10-postotnim udjelom. Najčešći razlog za isplatu odštete je produženo neplaćanje kupca, dok je samo u jednom odštetnom slučaju razlog stečaj kupca. Neplaćanja kupaca dogodila su se na tržištima Srbije, Italije, Rumunjske i BiH dok se stečaj kupca dogodio u Mađarskoj.

#### › UKUPNA IZLOŽENOST PO GRUPACIJAMA ZEMALJA NA DAN 31.12.2009.



#### › PREGLED ISPLAĆENIH ODŠTETA PO DRŽAVAMA



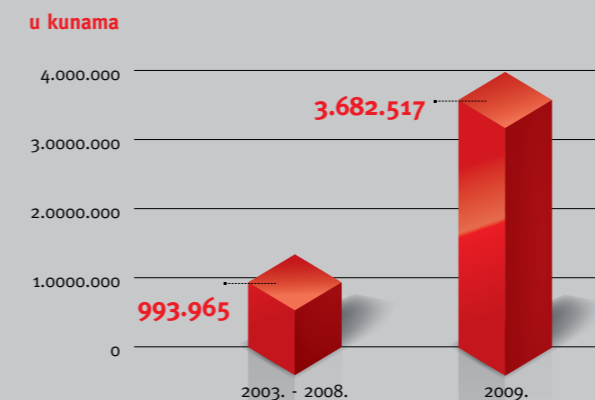
Značajni rezultat je ostvaren i u regresnoj naplati potraživanja pri čemu je naplaćeno 3,68 milijuna kuna i to od dužnika u Bugarskoj, Srbiji i Poljskoj. Ovaj naplaćeni regresni iznos je rekordan u odnosu na sve ranije godine poslovanja te predstavlja 79% svih do sada regresiranih iznosa.

Pozitivnom rezultatu poslovanja u 2009. godini doprinijela je i naplaćena premija u ukupnom iznosu od 10,43 milijuna kuna, što predstavlja 16-postotni rast u odnosu na prethodnu godinu.

Kako u poticanju izvoza poseban značaj dajemo dugoročnijim projektima koji se odnose na izvoz kapitalnih dobara, od ukupno osiguranih srednjoročno-dugoročnih poslova u iznosu od 126,6 milijuna kuna, ističemo sljedeće projekte:

- Izgradnja mosta na Kosovu (izvoznik/osiguranik Ingra d.d. Zagreb)
- Proširenje ribarske luke Stora-Skikda u Alžiru (izvoznik/osiguranik Ingra d.d. Zagreb)
- Izgradnja i proširenje trafostanica u Crnoj Gori (izvoznik Dalekovod d.d. Zagreb, osiguranik/kreditor KfW Njemačka)
- Izvoz strojeva za razminiranje u Australiju i SAD (izvoznik/osiguranik DOK-ING d.o.o. Zagreb)
- Izvoz strojeva za rad u rudnicima u Južnoafričkoj Republici (izvoznik/osiguranik DOK-ING d.o.o. Zagreb)
- Obnova hidroelektrane na Filipinima (izvoznik/osiguranik Končar GIM d.d. Zagreb)
- Izvoz niskopodnog elektromotornog vlaka u BiH (izvoznik/osiguranik Končar KEV d.d. Zagreb)

#### › REGRESNE NAPLATE U RAZDOBLJU OD 2003. DO 2008. I TJEKOM 2009. GODINE



## ➤ Pribavljanje sredstava

Tijekom 2009. godine, HBOR je pribavio više od 800 milijuna eura putem posebnih financijskih institucija te putem tržišta sindiciranih kredita i tržišta kapitala.

HBOR i Europska investicijska banka (EIB) su u ožujku 2009. godine potpisali ugovor o zajmu u iznosu od 250 milijuna eura za financiranje malog i srednjeg poduzetništva, projekata srednje kapitaliziranih poduzeća (Mid Cap), projekata zaštite okoliša te infrastrukturnih projekata u javnom i privatnom sektoru. Od kolikog je značaja ova kreditna linija, potvrđuje i činjenica kako se radi o najvećem pojedinačnom zajmu EIB-a jednom korisniku u Republici Hrvatskoj, kao i da su hrvatskim poduzetnicima osigurani jednaki uvjeti kreditiranja kakve imaju i poduzetnici u zemljama članicama Europske unije.

U ožujku 2009. godine, HBOR i konzorcij banaka kojeg su predvodili WestLB AG, BayernLB Group (zajedno BayernLB i Hypo Alpe-Adria Bank International AG), Erste Group Bank AG, RZB Group i UniCredit Bank Austria AG sklopili su ugovor o ročnom kreditu u iznosu od 100 milijuna eura, a u lipnju iste godine zaključen je i dodatak navedenom ugovoru u iznosu od 50 milijuna eura.

U travnju je s KfW-om zaključen ugovor o kreditu u iznosu od 30 milijuna eura za financiranje poljoprivrede. Navedena sredstva odobrena su za financiranje projekata hrvatskih poduzetnika koji se financiraju sukladno kreditnim programima HBOR-a.

Suradnja s posebnim financijskim institucijama nastavljena je i u drugom dijelu 2009. godine te je u rujnu s IBRD-om zaključen ugovor o zajmu u iznosu od 100 milijuna eura za „Program kreditiranja izvoznika iz sredstava IBRD-a”. Sredstva su namijenjena hrvatskim izvoznicima i ostalim poduzećima s deviznim prihodima, kao što su poduzeća iz sektora turizma.

HBOR je u rujnu 2009. godine izdao i privatni plasman u iznosu od 250 milijuna eura.

## ➤ Suradnja s EU

Organizacijska jedinica Suradnja s EU nastavila je u 2009. godini provoditi aktivnosti vezane uz prilagodbu poslovanja HBOR-a pravnoj stečevini EU, ispitivanju mogućnosti korištenja i sudjelovanja HBOR-a u korištenju sredstava koja se dodjeljuju kroz fondove EU, i to: pretpripravnih programa pomoći Europske unije, strukturnih instrumenata Europske unije, te drugih fondova i programa pomoći tijela Europske unije, kao i ostvarenje suradnje s tijelima Europske unije na provedbi naprijed navedenih poslova.

Tijekom 2009. godine došlo je do promjena u važećim propisima o državnim potporama na području EU koji se posredstvom Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju izravno primjenjuju u Republici Hrvatskoj, odnosno na HBOR kao obveznika primjene navedenih propisa. Najvažnije novosti obuhvaćaju uvođenje privremenog okvira mjera državne potpore kojima se podupire pristup financiranju u trenutnoj financijskoj i gospodarskoj krizi te je sukladno tome HBOR i uveo nove programe - Program kreditiranja za poboljšanje likvidnosti i Program kreditiranja trajnih obrtnih sredstava.

Isto tako, radi usklađenja poslovanja s propisima o državnim potporama HBOR je početkom 2009. godine ažurirajući postojeći interni opći akt usvojio novi Pravilnik o osnovnim uvjetima financiranja pojedinih ciljnih skupina kojime se utvrđuje politika kreditiranja HBOR-a, osnovne ciljne skupine i područja financiranja, kamatne stope, odnosno okvir unutar kojega HBOR donosi programe kreditiranja i provodi svoje djelatnosti, koji je odobren od Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja 12. veljače 2009. godine.

Tijekom izvještajne godine nastavljena je uspješna suradnja s mjerodavnim tijelima državne uprave, brojnim regionalnim razvojnim agencijama te ostalim udrugama i organizacijama aktivnim po pitanju pretpripravnih fondova EU. U tom smislu u 10. svibnja 2009. godine potpisan je Sporazum o poslovnoj suradnji između HBOR-a i Hrvatske udruge poslodavaca s ciljem zajedničkog pružanja podrške poduzetnicima u korištenju sredstava pretpripravnih fondova Europske unije.

Osim što objedinjuje i sažima sve relevantne informacije vezane uz pretpripradne fondove i mogućnosti koje se kroz njih nude, HBOR djelomično ostvaruje savjetodavnu ulogu te nudi financijsku uslugu i podršku mogućim korisnicima EU fondova, na taj način pružajući cjelovit paket usluga u ovom području. U tom smislu, HBOR je postao prepoznatljivi referentni centar za kvalitetne i ažurne informacije te pouzdan partner u korištenju EU fondova. U cilju što kvalitetnijeg informiranja klijenata HBOR-a, Suradnja s EU redovito na HBOR-ovoj mrežnoj stranici objavljuje aktualne i ažurne novosti vezane uz EU, od mogućnosti financiranja u okviru EU fondova, gospodarstva i politike Europske unije, do odnosa između Hrvatske i Europske unije.

Organizacijska jedinica Suradnja s EU ostvaruje savjetodavnu ulogu i pruža podršku te redovito organizira interne radionice i provodi obuku djelatnika vezano uz primjenu novih propisa o državnim potporama i mogućnostima koje se pružaju kroz pretpripradne fondove EU kao i kroz buduće strukturne instrumente.

**“Isključivo mjerilo razvoja ne smije više biti nacionalni dohodak ili ekonomski učinak, nego prije svega zadovoljstvo ljudi.”**

>>> IVAN SUPEK, 1915.-2007.

HRVATSKI FIZIČAR, FILOZOF, PISAC,  
BORAC ZA MIR I HUMANIST



## › Ljudski potencijali

U vrijeme financijske krize i povećanog obujma posla HBOR posebnu pažnju pridaje svojim zaposlenicima, koji i u trenutnim uvjetima održavaju kontinuitet uspješnog poslovanja Banke.

Uz razvoj brojnih alata za kvalitetnije upravljanje ljudima i poslovnim procesima, u 2009. godini poseban naglasak stavljen je na edukaciju svih radnika, osobito onih na rukovodećim položajima zbog njihove posebne uloge u razvoju ljudi i poslovanja. Što se tiče ostalih važnijih događanja, HBOR sada već tradicionalno organizira godišnja druženja zaposlenika oko različitih humanitarnih aktivnosti, pa su tako i u 2009. godini zaposlenici ponovno pripremili petsto paketa osnovnih prehrambenih namirnica za socijalno ugrožene građane Grada Zagreba.

Kao priznanje za korištenje modernih praksi i kvalitetno upravljanje ljudskim potencijalima, HBOR je u listopadu 2009. godine po treći puta primio Certifikat Poslodavac Partner kojeg tvrtka Selectio dodjeljuje za iznimna postignuća u ovom području. Pri posljednjem recertificiranju HBOR je ponovno ostvario dodatan napredak u odnosu na protekle godine te je dosegao ocjenu višu od 90% u svim procjenjivanim područjima, uz stopostotni učinak u područjima regrutiranja i selekcije te odnosa prema zaposlenicima. Dobivanje Certifikata samo je dodatna potvrda da HBOR kao organizacija kvalitetno upravlja ljudskim potencijalima, što ga čini ne samo poželjnim poslodavcem nego i kvalitetnim poslovnim partnerom.

Na kraju izvještajne godine HBOR je imao 241 zaposlenika, uz stopu fluktuacije od 0,84%. Više od tri četvrtine (79,67%) HBOR-ovih zaposlenika čine visokoobrazovani ljudi, uz prosječnu dob od 40 godina.

## › Ljudski potencijali



## ➤ Upravljanje rizicima

Temeljem Zakona o HBOR-u, Banka je dužna rizike u poslovanju svoditi na najmanju mjeru rukovodeći se načelima bankarskog poslovanja. Banka u procesu upravljanja rizicima kontinuirano obavlja utvrđivanje, procjenu, mjerenje, nadzor i kontrolu svih rizika kojima je u poslovanju izložena. Kriterij, način, postupci mjerenja i procjene upravljanja rizicima propisani su općim aktima Banke. U svakodnevnom poslovanju Banka upravlja kreditnim, tržišnim i operativnim rizicima putem politika, procedura, limita, odbora te kontrola.

Banka ima funkcionalno i organizacijski odvojenu organizacijsku jedinicu za kontrolu rizika u poslovanju koja je neposredno odgovorna Upravi. Organizacijska jedinica Upravljanje rizicima odgovorno je za utvrđivanje, procjenu, mjerenje, nadzor i kontrolu svih rizika kojima je Banka u svom poslovanju izložena ili bi mogla biti izložena. Svoju funkciju ostvaruje analizom, procjenom i mjerenjem izloženosti Banke kreditnim i nekreditnim rizicima, razvojem procedura i metodologija vezanih za rizike, predlaganjem i praćenjem poštivanja usvojenih limita izloženosti, procjenom kvalitete kreditnog portfelja, izvješćivanjem Uprave i odbora o rizicima i sl.

Za procjenu i mjerenje rizika Banka koristi različite metode mjerenja temeljene na povijesnim podacima, planovima poslovanja, tržišnim uvjetima i specifičnostima Banke kao posebne financijske institucije. Za praćenje i kontrolu rizika utvrđen je sustav limita za upravljanje kreditnim rizikom i tržišnim rizicima. HBOR redovito provjerava propisane kvantitativne metode procjene i mjerenja rizika. Razvijaju se sustavi proaktivnog upravljanja rizicima radi sprječavanja nastupa potencijalnih rizika.

Uprava HBOR-a odgovorna je za uspostavljanje i provođenje učinkovitog i pouzdanog sustava upravljanja svim rizicima. Za ostvarenje svoje funkcije Uprava je delegirala svoja ovlaštenja na dva odbora za upravljanje rizicima:

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom - upravlja tržišnim rizicima (rizik likvidnosti, kamatni rizik i valutni rizik) u okviru propisanih politika i procedura upravljanja aktivom i pasivom. Odbor za procjenu i mjerenje kreditnog rizika - upravlja kreditnim rizikom u okviru propisanih politika, procedura i ostalih internih akata vezanih uz kreditni rizik.

Strategija upravljanja rizicima usmjerena je prema postizanju i održavanju kvalitetnog i efikasnog sustava upravljanja rizicima u skladu s domaćim i stranim bankarskim praksama te preporukama Hrvatske narodne banke i Bazelskog odbora.

### KREDITNI RIZIK

Pod kreditnim rizikom podrazumijeva se gubitak do kojeg dolazi uslijed potpunog ili djelomičnog neispunjenja odnosno nepravovremenog ispunjenja financijske obveze po dospeljeću od strane klijenta.

Banka kontrolira kreditni rizik putem kreditnih politika i propisanih procedura rada u kojima su utvrđeni sustavi unutarnjih kontrola s ciljem preventivnog djelovanja na rizik.

Uprava HBOR-a vodi konzervativnu politiku upravljanja kreditnim rizikom. Sustav upravljanja kreditnim rizikom čini najvažniji dio poslovne politike HBOR-a i bitan je

## ➤ Upravljanje rizicima

### RIZIK LIKVIDNOSTI

Rizik likvidnosti je rizik financijskog gubitka koji nastaje ako banka nije u mogućnosti ispuniti sve svoje dospelje obveze. Temeljna načela i principi upravljanja rizikom likvidnosti HBOR-a utvrđeni su Procedurama upravljanja rizikom likvidnosti te odlukama Nadzornog odbora, Uprave i Odbora za upravljanje aktivom i pasivom. Banka ima propisane limite upravljanja rizikom likvidnosti.

U svrhu upravljanja rizikom likvidnosti Banka održava potrebnu razinu rezerve likvidnosti, kontinuirano prati tekuću likvidnost, osigurava dostatna kunska i devizna sredstva potrebna za pravovremeno podmirenje obveza i za isplate po odobrenim kreditima. Trenutni višak raspoloživih sredstava plasira se u depozite kod prvorazrednih domaćih i inozemnih banaka, kratkoročne kredite (domaćim bankama i državi) i brzo unovčive državne vrijednosne papire. Pri upravljanju rizikom dugoročne likvidnosti Banka prati i nastoji postići ročnu usklađenost postojećih i planiranih plasmana i njihovih izvora. Kao što je prethodno navedeno, praćenje rizika likvidnosti Banka provodi i kroz izradu analiza scenarija i analiza osjetljivosti za slučajeve redovnog poslovanja i poslovanja u uvjetima stresa. Utvrđeni su signali ranog upozorenja te postupci u slučaju naznake, kao i nastupa krize likvidnosti.

HBOR u svom portfelju ne drži financijske instrumente namijenjene trgovanju. HBOR kao posebna financijska ustanova nije profitno orijentiran te se ne bavi trgovanjem derivatima. Derivate može koristiti samo u svrhu zaštite svojih pozicija.

### KAMATNI RIZIK

Kamatni rizik je financijski rizik koji nastaje zbog kamatne neusklađenosti u vrijednosti i dospeljeću kamatno osjetljive aktive, pasive te izvanbilančnih stavki.

Za mjerenje i praćenje kamatnog rizika Banka provodi analizu kamatnog jaza. Kamatni jaz izrađuje se za određena razdoblja prema mogućnosti promjene kamatnih stopa (fiksna i varijabilna) i prikazuje osjetljivost Banke na promjene kamatnih stopa. Provodi se i detaljna razrada kamatnih stopa po valuti, vrsti i visini kamatne stope te se izrađuju projekcije kretanja prosječnih ponderiranih kamatnih stopa na aktivni i pasivni. Ovisno o razini kamatnog jaza odlučuje se o vrstama kamatnih stopa budućih zaduženja i plasmana, sve s ciljem svođenja jaza na najmanju razinu. Pored usklađivanja kamatnih stopa aktive i pasive prate se trenutni tržišni uvjeti i prognoze kretanja osnovnih tržišnih pokazatelja.

**VALUTNI RIZIK**

Valutni rizik označava izloženost banke promjenama deviznih tečajeva te proizlazi prije svega iz valutne neusklađenosti aktive i pasive, čija je moguća posljedica nastanak troškova i/ili neostvarenje planiranih prihoda. Temeljna načela i principi upravljanja valutnim rizikom HBOR-a utvrđeni su Procedurama upravljanja valutnim rizikom te odlukama Uprave i Odbora za upravljanje aktivom i pasivom. Procedurama upravljanja valutnim rizikom utvrđeni su izvori valutnog rizika, postavljene su metode za mjerenje/procjenu, praćenje i upravljanje valutnim rizikom, utvrđeni su limiti, postupci u slučaju naznake, kao i nastupa krize te su definirana izvješća potrebna za cjelovito ovladavanje ovim rizikom.

Za mjerenje izloženosti valutnom riziku Banka koristi metodologije izračuna propisane od strane HNB-a - jednostavnu metodu izračuna vrijednosti i prilagođenu delta metodu. Izvješće o otvorenoj deviznoj poziciji izrađuje se dnevno. Ukupnu otvorenu deviznu poziciju Banke (uključujući i poziciju u opcijama) čini apsolutni iznos zbroja svih dugih ili zbroja svih kratkih pozicija po svim valutama, ovisno o tome koji je od tih dvaju zbrojeva veći. Osim dnevnog praćenja ukupne devizne pozicije, Banka valutni rizik prati i kroz propisane limite. HBOR većinu svojih kredita plasira uz valutnu klauzulu i na taj se način, u kumulativu, štiti od izloženosti valutnom riziku.

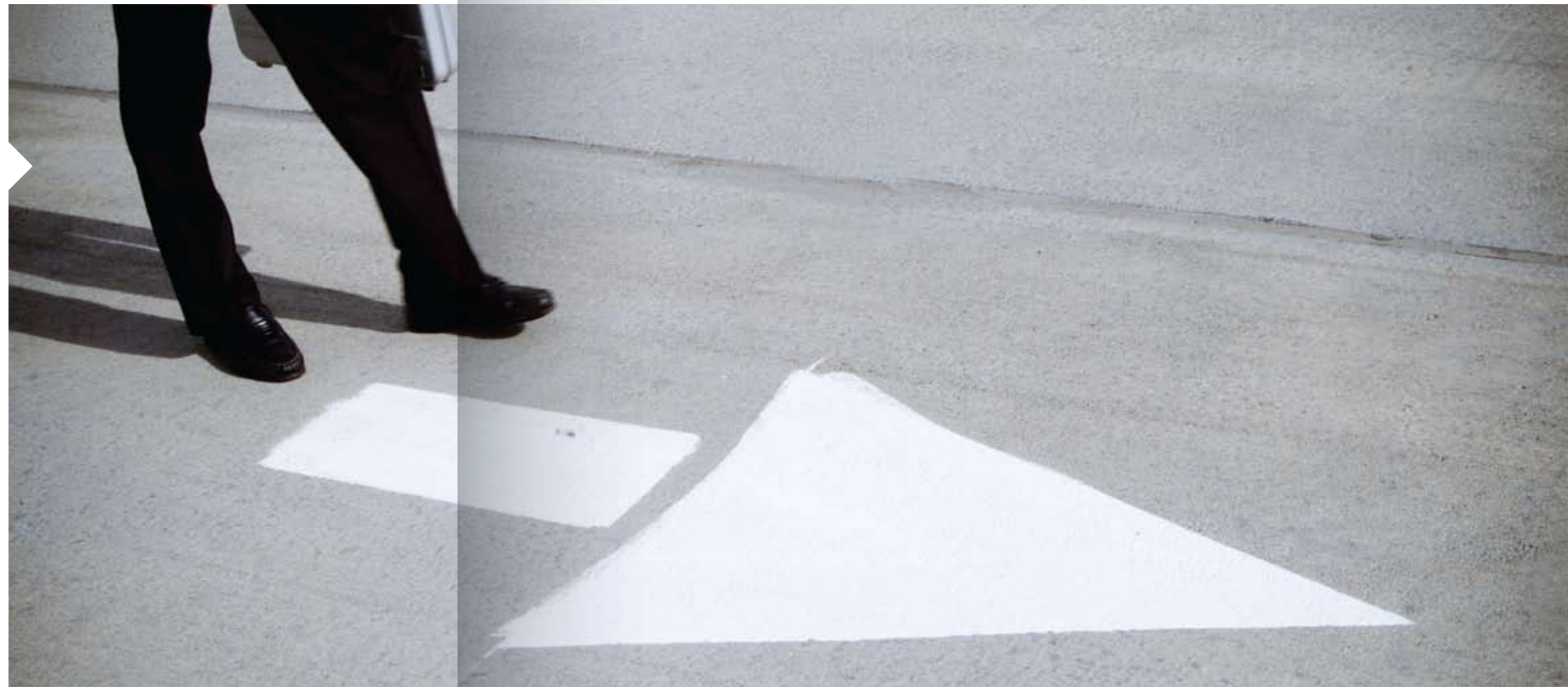
**OPERATIVNI RIZIK**

Operativni rizik je rizik gubitka koji nastaje iz neadekvatnih unutarnjih procesa, ljudskih pogrešaka ili vanjskih događaja. Banka nastoji operativni rizik svesti na najmanju mjeru uvođenjem kontrola u procedure rada i izgradnjom jedinstvenog i sveobuhvatnog informacijskog sustava. Banka primjenjuje smjernice Basela II i dobre prakse upravljanja informacijskim sustavom.

Za praćenje i nadziranje informacijskog sustava formiran je Odbor za upravljanje informacijskim sustavom HBOR-a čiji je osnovni cilj upravljanje resursima informacijskog sustava uz uspostavljanje odgovarajuće razine učinkovitosti i sigurnosti informacijskog sustava kako bi se osiguralo, između ostalog, primjereno upravljanje rizicima koji proizlaze iz korištenja informacijske tehnologije. S obzirom da značajni operativni rizik proizlazi iz informatičkog sustava, HBOR je imenovao osobu zaduženu za analizu i kontrolu sigurnosti informatičkog sustava. Stalnim edukacijama djelatnika, praćenjem učestalosti pogrešaka i prevencijom nastoji se smanjiti izloženost ovom riziku.

## › Sustav unutarnjih kontrola i unutarnja revizija

Kontrola i revizija dio je sustava nadzora HBOR-a zadužen za praćenje ukupnog poslovanja temeljenog na zakonitosti, primjeni hrvatskih standarda interne revizije te internih akata HBOR-a. Kontrola i revizija organizacijski je nezavisna u obavljanju poslova te samostalno određuje način rada, izvještavanja, nalaza, mišljenja i preporuka. Za svoj rad odgovara izravno Upravi, Revizorskom i Nadzornom odboru HBOR-a koje izvješćuje tromjesečno odnosno polugodišnje. O obavljenim revizijama tijekom 2009. godine izrađena su pojedinačna izvješća koja su predočena Upravi i Nadzornom odboru u okviru redovitog izvještavanja.



## ➤ Ostale aktivnosti

HBOR je kao izdavatelj vrijednosnih papira, čiji su vrijednosni papiri uvršteni na uređeno tržište kojim upravlja burza, tijekom 2009. godine uskladio svoje poslovanje sa zahtjevima o transparentnosti koji proizlaze iz Direktive Europskog parlamenta i Vijeća broj 2004/109/EZ od 15.12.2004. godine o usklađivanju zahtjeva za transparentnošću u svezi podataka o izdavateljima čiji su vrijednosni papiri uvršteni za trgovanje na uređenom tržištu te drugih pravnih propisa kojima se uređuje ovo područje. Ovime je usklađen sadržaj periodičnih izvještaja i tekućih informacija koje HBOR objavljuje, kao i rokovi za sastavljanje i objavljivanje u javnost. Uspostavljena je redovita dinamika objave propisanih informacija u medijima i dostave u službeni mehanizam za centralnu pohranu informacija.

HBOR javnost rada smatra važnom pretpostavkom za vjerodostojnost svog djelovanja. Stoga osobito pozornost posvećuje što potpunijem i razumljivijem informiranju javnosti o svojim ciljevima i mjerama za njihovo ostvarivanje, kao i o rezultatima svojih aktivnosti. Primjenom različitih oblika informiranja HBOR je i tijekom 2009. godine redovito obavještavao javnost o svim važnijim aktivnostima. Priopćenja za javnost redovito su objavljivana neposredno nakon donošenja odluka o novim programima, izmjenama uvjeta po kreditnim programima, pribavljanju sredstava, nakon predstavljanja rezultata poslovanja, kao i o drugim mjerama poduzimanima radi ostvarivanja zadaća HBOR-a. Tijekom 2009. godine HBOR je zaprimio 184 pisana upita koje su Banci uputili predstavnici medija, poduzetnika, državnih ustanova

i drugih. Tražene informacije odnosile su se na sva područja djelovanja HBOR-a, a na spomenute je upite HBOR nastojao odgovoriti u najkraćem mogućem roku. Na mrežnim stranicama Banke javnosti su dostupne sve informacije o radu osim onih koje podliježu Zakonu o kreditnim institucijama, članku 168. i 169.

U 2009. godini HBOR je nastavio aktivno članstvo u Europskoj udruzi javnih banaka (EAPB), uglednoj udruzi koja zastupa interese svojih članova u odnosu na zakonodavstvo Europske Unije i Europskog parlamenta. EAPB okuplja izvozne i razvojne banke i agencije te poslovne banke i ostale financijske ustanove iz Europske Unije, Švicarske, iz zemalja Europske ekonomske zajednice, a odnedavno i iz zemalja kandidata u kojima država ima udio u vlasništvu. HBOR je prva financijska ustanova iz Hrvatske koja je dobila poziv za članstvo u EAPB-u.

HBOR je u travnju 2009. godine bio domaćin godišnje skupštine EAPB-a kao i sastanka Administrativnog vijeća ove udruge. Tom se prilikom u Dubrovniku okupilo četrdesetak čelnika javnih banaka, među kojima i Matthias Kollatz-Ahnen potpredsjednik EIB-a, koji su raspravljali o provedbi i razvoju europskih antirecesijskih programa.

Kao i dosadašnjih godina tako je i u rujnu 2009. godine HBOR organizirao svoju osmu međunarodnu konferenciju o poticanju izvoza koja je održana u Zagrebu i na kojoj se razgovaralo o konkretnim problemima s kojima se susreću hrvatski izvoznici u vrijeme globalne krize.

## ➤ Ostale aktivnosti

Glavne teme konferencije na kojoj se okupilo preko dvjesto i pedeset sudionika bile su utjecaj financijske krize na financiranje i osiguranje izvoza te poslovanje u promijenjenim uvjetima na međunarodnom tržištu.

HBOR je od 1. siječnja 2009. godine član Mreže europskih financijskih institucija za malo i srednje poduzetništvo (NEFI). Ova neformalna organizacija okuplja 15 financijskih institucija s područja država EU, a HBOR je jedina pridružena članica izvan granica Europske unije.

U ožujku 2009. godine objavljeno je 1. Izvješće o napretku za UN Global Compact kojim je dan pregled društveno odgovornih praksi HBOR-a u području ljudskih i radnih prava, zaštite okoliša i suzbijanja korupcije.

U prosincu 2009. godine objavljeno je Izvješće o društvenoj odgovornosti HBOR-a 2007.-2008. pri izradi kojeg je po prvi put korišten okvir za izvještavanje Globalne inicijative za izvještavanje (GRI). U izvješću su opisani ključni utjecaji, rizici i prilike HBOR-a u vezi sa pitanjima održivosti i društvene odgovornosti, te postojeće društveno odgovorne prakse HBOR-a. Istovremeno, u izvješću su prikazani odabrani pokazatelji ekonomskog, okolišnog i društvenog učinka, kao i plan daljnjih aktivnosti.





# › Financijsko poslovanje u 2009. godini

Reviziju Godišnjih financijskih izvještaja HBOR-a za 2009. godini koji se nalaze u prilogu obavilo je revizorsko društvo Deloitte d.o.o. koje je u svojem izvještaju izrazilo pozitivno mišljenje o financijskim izvještajima.

Pri izradi Godišnjih financijskih izvještaja, HBOR je uveo nove nazive temeljnih financijskih izvještaja sukladno revidiranome MRS-u 1. Prezentiranje financijskih izvještaja te su shodno tome izmijenjeni nazivi sljedećih temeljnih financijskih izvještaja:

- naziv „Bilanca“ zamijenjen je nazivom „Izvještaj o financijskom položaju“,
- naziv „Izvještaj o novčanom toku“ zamijenjen je nazivom „Izvještaj o novčanim tokovima“.

HBOR je odabrao iskazivanje Izvještaja o sveobuhvatnoj dobiti u dva izvještaja, kako je dozvoljeno navedenim MRS-om 1, i to u:

- zasebnom Računu dobiti i gubitka koji predočava sastavne dijelove dobiti ili gubitka te
- zasebnom Izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti koji predočava sastavne dijelove ostale sveobuhvatne dobiti,

kako bi se omogućila bolja usporedivost i dosljednost podataka iskazanih u prethodnim razdobljima.

U nastavku se daju pregled i objašnjenja značajnih promjena poslovnih aktivnosti i uspješnosti poslovanja u izvještajnoj godini.

## ZNAČAJNE PROMJENE POSLOVNIH AKTIVNOSTI

Ukupna bilančna suma na dan 31.12.2009. godine iznosi 20.789,7 milijuna kuna te je u odnosu na početak godine povećana za 11%.

### Novčana sredstva i depoziti kod drugih banaka

Stanje novčanih sredstava i depozita kod drugih banaka na dan 31.12.2009. godine iznosi 251,3 milijuna kuna i čini 1% ukupne aktive.

### Kreditni bankama i ostalim korisnicima

Ukupni neto krediti na dan 31.12.2009. godine iskazani su u iznosu od 20.195,9 milijuna kuna te čine 97% ukupne aktive, a u odnosu na početak godine veći su za 15%. Ukupni bruto krediti iskazani su u iznosu od 22.382,1 milijuna kuna.

### Imovina raspoloživa za prodaju

Imovinu raspoloživu za prodaju čine prvenstveno dužnički i manjim dijelom vlasnički vrijednosni papiri. Ova stavka je iskazana u iznosu od 238,2 milijuna kuna i veća je za 44% u odnosu na početak godine uslijed prerasporeda manjeg dijela sredstava zaduženja na tržištu kapitala u rujnu 2009. godine. Ulaganje je obavljeno u trezorske zapise Ministarstva financija ukupne nominalne vrijednosti 10,0 milijuna EUR s rokom dospelosti od jedne godine te predstavlja dio rezerve likvidnosti.

## › Financijsko poslovanje u 2009. godini

### Ulaganja u pridružena društva

Ulaganja u pridružena društva su sastavni dio Programa ulaganja u temeljni kapital trgovačkih društava - malih i srednjih poduzetnika ili je o ulaganju donijeta posebna odluka nadležnih tijela HBOR-a te su po trošku stjecanja iskazana u iznosu od 23,7 milijuna kuna (31.12.2008. godine 26,2 milijuna kuna).

Vrijednost ulaganja je u prethodnim godinama ispravljena u 100-tnom iznosu zbog procijenjene nenadoknadivosti iznosa ulaganja.

U prvom kvartalu ove godine obavljeno je isknižavanje dionica društva Lika d.d. u stečaju, Donji Lapac u iznosu od 2,5 milijuna kuna jer je okončanjem stečajnog postupka društvo brisano iz sudskog registra.

### Ukupne obveze

Stanje ukupnih obveza na dan 31.12.2009. godine iznosi 14.116,8 milijuna kuna i čini 68% ukupne pasive. Najveći iznos ukupnih obveza čine kreditna zaduženja HBOR-a u inozemstvu i obveze po izdanim obveznicama u ukupnom iznosu od 12.741,3 milijuna kuna.

Obveze po kreditima povećane su u odnosu na početak godine za 4% što je rezultat novih kreditnih zaduženja kako slijedi:

- HBOR je 24. ožujka 2009. godine zaključio ugovor o kreditu s Europskom investicijskom bankom za financiranje malog i srednjeg poduzetništva, projekata zaštite okoliša te infrastrukturnih projekata u javnom i privatnom sektoru u iznosu od 250,0 milijuna EUR.
- Nadalje, dana 31. ožujka 2009. godine zaključen je ugovor o ročnom kreditu za opće namjene u iznosu od 100,0 milijuna EUR u organizaciji više inozemnih banaka te je 8. lipnja 2009. godine zaključen dodatak ugovoru na iznos od dodatnih 50,0 milijuna EUR.
- HBOR je s Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW) dana 9. travnja 2009. godine zaključio ugovor za financiranje poljoprivrede u iznosu od 30,0 milijuna EUR.
- U svrhu financiranja projekata s ciljem povećanja konkurentnosti i izvoza privatnog sektora, uključujući i turizam, HBOR je dana 2. rujna 2009. godine zaključio ugovor sa Svjetskom bankom u iznosu od 100,0 milijuna EUR.

Dana 7. prosinca 2009. godine obavljen je prijevremeni povrat klupskog kredita u iznosu od 100,0 milijuna EUR čije je originalno dospelosti bilo ugovoreno na 15. siječnja 2010. godine.

Obveze po izdanim obveznicama povećane su u odnosu na početak godine za 28% što je rezultat emisije euroobveznica u iznosu od 250,0 milijuna EUR-a početkom rujna 2009. godine.

### Kapital

Od ukupnog iznosa pasive na kapital s garantnim fondom odnosi se 6.672,9 milijuna kuna ili 32% ukupne pasive. Ukupni kapital HBOR-a čine osnivački kapital uplaćen iz Proračuna Republike Hrvatske, zadržana dobit formirana iz ostvarene dobiti u prethodnim godinama, ostale rezerve, dobit tekućeg razdoblja te dopunski kapital.

U izvještajnom razdoblju iz proračuna je u osnivački kapital uplaćeno 220,0 milijuna kuna.

Ukupno uplaćeni kapital iz proračuna Republike Hrvatske iznosi 4.517,1 milijuna kuna, revalorizacijske rezerve 426,6 milijuna kuna, zadržana dobit i rezerve iznose 1.553,4 milijuna kuna, garantni fond iznosi 12,0 milijuna kuna te dobit tekućeg razdoblja 165,5 milijuna kuna.

### USPJEŠNOST POSLOVANJA

U razdoblju od 1.1. do 31.12.2009. godine HBOR je ostvario ukupne prihode u iznosu od 943,5 milijuna kuna, rashode u iznosu od 778,0 milijuna kuna i pozitivan financijski rezultat u iznosu od 165,5 milijuna kuna.

### Neto prihodi od kamata

Neto kamatni prihodi ostvareni su u iznosu od 334,3 milijuna kuna i u odnosu na ostvarenje prethodne izvještajne godine niži su za 18%.

Prihodi od kamata ostvareni su u iznosu od 927,3 milijuna kuna i veći su za 1% u odnosu na proteklu godinu.

Rashodi od kamata ostvareni u iznosu od 593,0 milijuna kuna i veći su za 15% u odnosu na proteklu godinu, što je posljedica novih zaduženja tijekom izvještajne godine.

### Neto prihod od naknada

Neto prihod od naknada ostvaren je u iznosu od 13,5 milijuna kuna i manji je za 35% u odnosu na isto razdoblje protekle godine što je rezultat smanjenja prihoda od naknada najvećim dijelom zbog smanjenog obujma izdanih garancija.

### Neto prihodi/(rashodi) od financijskih aktivnosti

Neto prihode/(rashode) od financijskih aktivnosti čine neto tečajne razlike po glavnici potraživanja i obveza, neto prihodi ili troškovi nastali temeljem ugovora o kreditu s ugrađenom „call opcijom“, dobitak/(gubitak) od vrijednosnog usklađenja imovine koja se iskazuje po „fair“ vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka te realizirani dobitak/(gubitak) od imovine raspoložive za prodaju.

U izvještajnom razdoblju ostvareni su neto rashodi od

financijskih aktivnosti u iznosu od 6,6 milijuna kuna, dok su u protekloj godini ostvareni neto prihodi u iznosu od 17,3 milijuna kuna.

Kuna je na godišnjoj razini aprecirala u odnosu na EUR za 0,2% i u odnosu na USD za 1,3%.

Sredstva i izvore sredstava koji su izraženi u stranim sredstvima plaćanja ili su izraženi s valutnom klauzulom, HBOR preračunava u kunsku protuvrijednost po tečaju koji je važeći kod Hrvatske narodne banke na dan Bilance.

Prihodi i rashodi u stranim sredstvima plaćanja preračunavaju se po tečaju na dan transakcije. Ostvareni prihodi i rashodi nastali preračunavanjem po tečaju iskazuju se u Računu dobiti i gubitka u neto iznosu.

#### Operativni troškovi

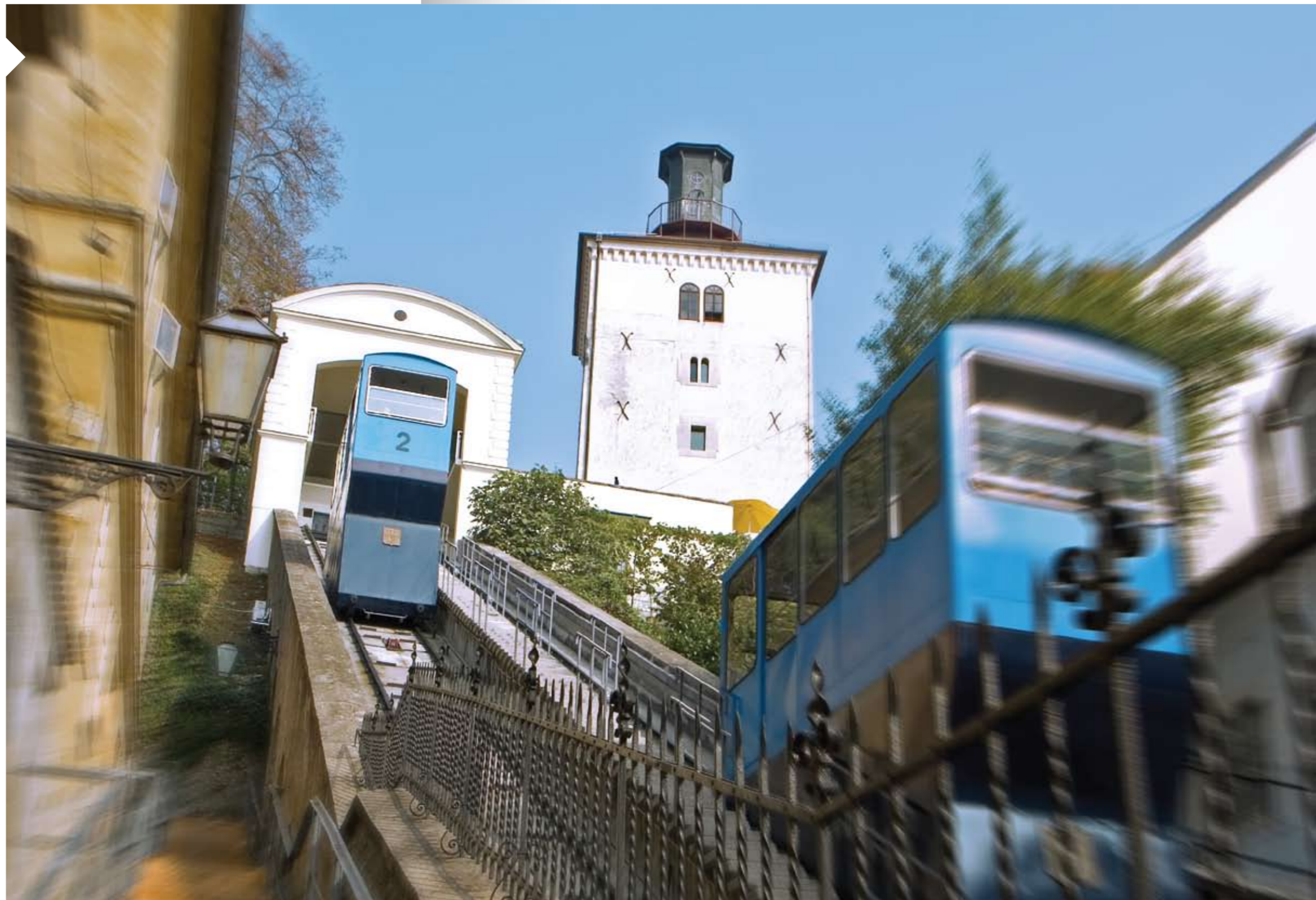
Operativni troškovi obuhvaćaju opće i administrativne troškove te ostale troškove poslovanja i ostvareni su u iznosu od 88,0 milijuna kuna, što je 1% više u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.

Ukupan broj zaposlenih na dan 31.12.2009. godine je 241, dok je 31.12.2008. godine bio 235.

#### Gubitak od umanjenja vrijednosti i rezerviranja

HBOR sukladno propisima i općim aktima utvrđuje iznos gubitka od umanjenja vrijednosti i rezerviranja i održava ga na razini koju smatra dovoljnom za pokriće mogućih budućih rizika.

U izvještajnom razdoblju ostvaren je neto trošak od umanjenja vrijednosti plasmana u iznosu od 89,0 milijuna kuna.





» **Financijski izvještaji za 2009.  
godinu zajedno s Izvještajem  
neovisnog revizora**

Odgovornost za financijske izvještaje .....	52
Izvještaj neovisnog revizora .....	53
Račun dobiti i gubitka .....	54
Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti .....	55
Izvještaj o financijskom položaju .....	56
Izvještaj o novčanim tokovima .....	57
Izvještaj o promjenama na kapitalu .....	58
Bilješke uz financijske izvještaje .....	59

## ➤ Odgovornost za financijske izvještaje

Sukladno Zakonu o računovodstvu Republike Hrvatske, Uprava Banke je dužna osigurati da financijski izvještaji za svaku financijsku godinu budu sastavljeni u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja (MSFI) koje objavljuje Odbor za međunarodne računovodstvene standarde, tako da pružaju objektivni pregled stanja u Hrvatskoj banci za obnovu i razvitak ("Banka"), kao i njenih rezultata poslovanja za navedeno razdoblje.

Uprava razumno očekuje da Banka ima odgovarajuća sredstva za nastavak poslovanja u doglednoj budućnosti, te stoga i dalje usvaja načelo vremenske neograničenosti poslovanja pri sastavljanju financijskih izvještaja.

Odgovornosti Uprave pri izradi financijskih izvještaja obuhvaćaju sljedeće:

- odabir i dosljednu primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika;
- davanje opravdanih i razboritih prosudbi i procjena;
- postupanje u skladu s važećim računovodstvenim standardima i
- sastavljanje financijskih izvještaja pod pretpostavkom vremenske neograničenosti poslovanja, osim ako pretpostavka da će Banka nastaviti poslovanje nije primjerena.

Uprava je odgovorna za vođenje odgovarajućih računovodstvenih evidencija, koje u svakom trenutku s opravdanom točnošću prikazuju financijski položaj Banke. Također, Uprava je dužna pobrinuti se da financijski izvještaji budu u skladu sa Zakonom o računovodstvu. Pored toga, Uprava je odgovorna za čuvanje imovine Banke te za poduzimanje opravdanih koraka za sprječavanje i otkrivanje prijevare i drugih nepravilnosti.

Potpisao u ime Uprave:

Anton Kovačev  
Predsjednik Uprave

Hrvatska banka za obnovu i razvitak  
Strossmayerov trg 9  
10 000 Zagreb

U Zagrebu, 31. ožujka 2010. godine

## ➤ Izvještaj neovisnog revizora

**Deloitte.**

Deloitte d.o.o.  
Zagreb Tower  
Radnička cesta 80  
10 000 Zagreb  
Hrvatska  
OIB: 11686457780

Tel: +385 (0) 1 2351 900  
Fax: +385 (0) 1 2351 999  
www.deloitte.com/hr

Izvještaj neovisnog revizora

Vlasniku Hrvatske banke za obnovu i razvitak

Obavili smo reviziju financijskih izvještaja Hrvatske banke za obnovu i razvitak ("Banka") koji se sastoje od izvještaja o financijskom položaju na dan 31. prosinca 2009. godine, računa dobiti i gubitka, izvještaja o sveobuhvatnoj dobiti, izvještaja o promjenama u kapitalu te izvještaja o novčanim tokovima za godinu koja je tada završila, te sažetog prikaza značajnih računovodstvenih politika i bilješki uz financijske izvještaje. Reviziju financijskih izvještaja Banke za godinu koja je završila 31. prosinca 2008. obavio je drugi revizor koji je izvještajem od 31. ožujka 2009. izrazio pozitivno mišljenje o tim izvještajima.

Odgovornost za financijska izvješća

Uprava je odgovorna za sastavljanje i objektivni prikaz financijskih izvještaja u skladu sa zakonskom računovodstvenom regulativom u Republici Hrvatskoj. Odgovornost Uprave uključuje: utvrđivanje, vođenje i primjenu te održavanje internih kontrola relevantnih za sastavljanje i objektivni prikaz financijskih izvještaja bez materijalno značajnih grešaka koje mogu nastati kao posljedica prijevare ili pogreške; odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika; i definiranje računovodstvenih procjena primjerenih postojećim okolnostima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost izraziti neovisno mišljenje o financijskim izvještajima na temelju naše revizije. Reviziju smo obavili u skladu s Međunarodnim revizijskim standardima. Navedeni standardi nalažu da postupamo u skladu s etičkim pravilima, te da reviziju planiramo i obavimo kako bismo se u razumnoj mjeri uvjerali da financijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogreške u prikazu.

Revizija uključuje primjenu postupaka kojima se prikupljaju revizijski dokazi o iznosima i drugim podacima objavljenim u financijskim izvještajima. Odabir postupaka zavisi od prosudbe revizora, uključujući i procjenu rizika materijalno značajnog pogrešnog prikaza financijskih izvještaja, bilo kao posljedica prijevare ili pogreške. U procjenjivanju rizika, revizor procjenjuje interne kontrole koje su relevantne za sastavljanje, te objektivno prezentiranje financijskih izvještaja kako bi odredio revizijske postupke primjerene danim okolnostima, a ne kako bi izrazio mišljenje o učinkovitosti internih kontrola u Banci. Revizija također uključuje i ocjenjivanje primjerenosti računovodstvenih politika koje su primijenjene, te značajnih procjena Uprave, kao i prikaza financijskih izvještaja u cjelini.

Uvjereni smo da su revizijski dokazi koje smo prikupili dostatni i primjereni kao osnova za izražavanje našeg mišljenja.

Mišljenje

Po našem mišljenju, financijski izvještaji prikazuju objektivno, u svim materijalno značajnim odrednicama, financijski položaj Banke na dan 31. prosinca 2009. godine, te rezultate njenog poslovanja i novčane tokove za godinu koja je tada završila u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja.

Deloitte d.o.o.

Branislav Vrtačnik, ovlašten revizor

Zagreb, 31. ožujka 2010. godine

Društvo upisano u sudski registar: Trgovačkog suda u Zagrebu; MBS 030022053; uplaćen temeljni kapital: 44.900,00 kuna; članovi uprave: Branislav Vrtačnik i Paul Trinder; poslovna banka: Zagrebačka banka d.d., Paromirnska 2, 10 000 Zagreb, ž. račun/bank account no. 2360000-1101896313; devizni račun: 2100312441 SWIFT Code: ZABAHR2X IBAN: HR27 2360 0001 1018 9631 3; Privredna banka Zagreb d.d., Račkoga 6, 10 000 Zagreb, ž. račun/bank account no. 2340009-1110096294; devizni račun: 70010-619758 SWIFT Code: PBZGHR2X IBAN: HR38 2340 0091 1100 9629 4; Raiffeisenbank Austria d.d., Petrinjska 59, 10 000 Zagreb, ž. račun/bank account no. 2484009-1100240905; devizni račun: 2100002537 SWIFT Code: RZBHR2X IBAN: HR48 2484 0082 1000 0253 7

Deloitte se odnosi na tvrtku Deloitte Touche Tohmatsu, osnovanu u skladu sa švicarskim pravom (šwiss Verein) i mrežu njegovih tvrtki članica, od kojih je svaka pravno odvojena i samostalna osoba. Molimo posjetite [www.deloitte.com/hr/ro-nema](http://www.deloitte.com/hr/ro-nema) za detaljni opis pravne strukture Deloitte Touche Tohmatsu i njegovih tvrtki članica.

Member of Deloitte Touche Tohmatsu

# ➤ Račun dobiti i gubitka

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA)

	Bilješka	2009. 000 kuna	2008. 000 kuna
Prihodi od kamata	3	927.255	920.219
Rashodi od kamata	4	(592.945)	(514.549)
<b>Neto prihod od kamata</b>		<b>334.310</b>	<b>405.670</b>
Prihodi od naknada	5	14.953	21.904
Rashodi od naknada	5	(1.432)	(1.249)
<b>Neto prihod od naknada</b>		<b>13.521</b>	<b>20.655</b>
Neto prihodi/(rashodi) od financijskih aktivnosti	6	(6.608)	17.278
Ostali prihodi		1.340	5.339
		<b>342.563</b>	<b>448.942</b>
Operativni troškovi	7	(88.013)	(87.204)
Gubitak od umanjenja vrijednosti i rezerviranja	8	(89.020)	(186.832)
<b>Dobit prije oporezivanja</b>		<b>165.530</b>	<b>174.906</b>
Porez na dobit	2	-	-
<b>Dobit tekuće godine</b>		<b>165.530</b>	<b>174.906</b>
<b>Dobit za raspodjelu: Vlasnicima društva</b>		<b>165.530</b>	<b>174.906</b>

Priložene računovodstvene politike i bilješke uz financijske izvještaje sastavni su dio ovog računa dobiti i gubitka.

# ➤ Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA)

	Bilješka	2009. 000 kuna	2008. 000 kuna
<b>Dobit tekuće godine</b>		<b>165.530</b>	<b>174.906</b>
<b>Ostala sveobuhvatna dobit</b>			
Povećanje fer vrijednosti imovine raspoložive za prodaju		21.067	8.250
Smanjenje fer vrijednosti imovine raspoložive za prodaju		(17.020)	(11.994)
Neto tečajne razlike po vlasničkim vrijednosnim papirima		(32)	3
Prijenos realizirane dobiti po imovini raspoloživoj za prodaju u račun dobiti i gubitka	6	-	(3.245)
Prijenos realiziranog gubitka po imovini raspoloživoj za prodaju u račun dobiti i gubitka	6	-	3.101
<b>Ostala sveobuhvatna dobit</b>		<b>4.015</b>	<b>(3.885)</b>
<b>Ukupna sveobuhvatna dobit nakon oporezivanja</b>		<b>169.545</b>	<b>171.021</b>
<b>Ukupna sveobuhvatna dobit za raspodjelu: Vlasnicima društva</b>		<b>169.545</b>	<b>171.021</b>

Priložene računovodstvene politike i bilješke uz financijske izvještaje sastavni su dio ovog izvještaja o sveobuhvatnoj dobiti.

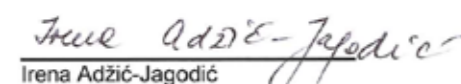
## Izvještaj o financijskom položaju

NA DAN 31. PROSINCA 2009. GODINE (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA)

	Bilješka	2009. 000 kuna	2008. 000 kuna
<b>Aktiva</b>			
Novčana sredstva i računi kod banaka	9	124.200	14.020
Depoziti kod drugih banaka	10	127.055	819.837
Kreditni bankama	11	14.866.066	11.987.708
Kreditni ostalim korisnicima	12	5.329.841	5.648.101
Imovina raspoloživa za prodaju	13	238.188	164.913
Ulaganja u pridružena društva	14	-	-
Nekretnine, postrojenja i oprema i nematerijalna imovina	15	67.004	66.091
Dugotrajna imovina namijenjena prodaji	16	32.862	41.441
Ostala aktiva	17	4.436	9.603
<b>Ukupna aktiva</b>		<b>20.789.652</b>	<b>18.751.714</b>
<b>Pasiva</b>			
Obveze po depozitima	18	204.840	439.017
Obveze po kreditima	19	5.216.141	5.020.121
Obveze za izdane dugoročne vrijednosne papire	20	7.525.143	5.868.681
Ostale obveze	21	1.170.603	1.140.055
<b>Ukupna pasiva</b>		<b>14.116.727</b>	<b>12.467.874</b>
<b>Kapital</b>			
Osnivački kapital	22	4.943.739	4.723.739
Zadržana dobit i rezerve		1.553.432	1.378.526
Ostale rezerve		(1.739)	(5.754)
Dobit tekuće godine		165.530	174.906
<b>Ukupni kapital</b>		<b>6.660.962</b>	<b>6.271.417</b>
Garantni fond	23	11.963	12.423
<b>Ukupni kapital i garantni fond</b>		<b>6.672.925</b>	<b>6.283.840</b>
<b>Ukupna pasiva, kapital i garantni fond</b>		<b>20.789.652</b>	<b>18.751.714</b>

Priložene računovodstvene politike i bilješke uz financijske izvještaje sastavni su dio ovog izvještaja o financijskom položaju.

Potisali u ime Hrvatske banke za obnovu i razvitak 31. ožujka 2010. godine:

  
Irena Adžić-Jagodić  
Direktorica Sektora računovodstva

  
Antori Kovačev  
Predsjednik Uprave

## Izvještaj o novčanim tokovima

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA)

	2009. 000 kuna	2008. 000 kuna
<b>Poslovne aktivnosti</b>		
Dobit prije oporezivanja	165.530	174.906
<i>Usklađenje na neto novčana sredstva ostvarena i uporabljena za poslovne aktivnosti:</i>		
Amortizacija	6.057	5.922
Gubitak od umanjenja vrijednosti i rezerviranja	89.020	186.832
Obračunane kamate	45.567	24.605
Odgodene naknade	377	8.406
<i>Dobit iz poslovnih aktivnosti prije promjena radnog kapitala</i>	<i>306.551</i>	<i>400.671</i>
<i>Promjene u poslovnim sredstvima i izvorima:</i>		
Neto smanjenje/(povećanje) depozita kod drugih banaka, prije rezerviranja za moguće gubitke	700.936	(237.685)
Neto (povećanje) kredita bankama, prije rezerviranja za moguće gubitke	(2.826.467)	(1.586.717)
Neto smanjenje kredita ostalim korisnicima, prije rezerviranja za moguće gubitke	151.600	109.053
Neto dobitak/(gubitak) od ulaganja u imovinu raspoloživu za prodaju	-	(144)
(Povećanje)/smanjenje diskonta po imovini raspoloživoj za prodaju i izdanim dugoročnim vrijednosnim papirima	(48.320)	3.627
Neto smanjenje/(povećanje) ostale imovine, prije rezerviranja za moguće gubitke	1.718	(2.852)
Neto smanjenje dugotrajne imovine namijenjene prodaji	2.050	8.826
Neto (smanjenje) depozita banaka i trgovačkih društava	(233.974)	(119.736)
Neto povećanje/(smanjenje) ostalih obveza, prije rezerviranja	58.409	(35.128)
<b>Neto novčana sredstva uporabljena za poslovne aktivnosti</b>	<b>(1.887.497)</b>	<b>(1.460.085)</b>
<b>Ulagateljske aktivnosti</b>		
Neto (kupovina) imovine raspoložive za prodaju	(72.705)	-
Neto prodaja imovine raspoložive za prodaju	-	22.100
Neto naplata po iskupu imovine koja se drži do dospelja	-	38.103
Neto (nabava) nekretnina, postrojenja i opreme i nematerijalne imovine	(6.970)	(22.961)
<b>Neto novčana sredstva (uprabljena)/ostvarena u ulagateljskim aktivnostima</b>	<b>(79.675)</b>	<b>37.242</b>
<b>Financijske aktivnosti</b>		
Neto povećanje osnivačkog kapitala	220.000	334.002
Povećanje obveza po kreditima povlačenjem sredstava kredita	2.594.961	3.569.236
(Smanjenje) obveza po kreditima otplatom glavnice kredita	(2.382.626)	(2.363.936)
Povećanje obveza za izdane dugoročne vrijednosne papire izdavanjem obveznica	1.837.888	-
(Smanjenje) obveza za izdane dugoročne vrijednosne papire amortizirajućom otplatom	(146.245)	(142.406)
(Smanjenje) garantnog fonda	(427)	(556)
<b>Neto novčana sredstva ostvarena financijskim aktivnostima</b>	<b>2.123.551</b>	<b>1.396.340</b>
<b>Učinci promjene tečajeva na novac i novčane ekvivalente</b>		
Neto tečajne razlike	(45.106)	15.730
<b>Neto učinak</b>	<b>(45.106)</b>	<b>15.730</b>
Neto povećanje/(smanjenje) novca i novčanih ekvivalenata	111.273	(10.773)
Stanje na dan 1. siječnja, prije rezerviranja	14.062	24.835
Neto povećanje/(smanjenje) novca	111.273	(10.773)
<b>Stanje na dan 31. prosinca, prije rezerviranja</b>	<b>125.335</b>	<b>14.062</b>
<b>Dopunski podaci - poslovne aktivnosti</b>		
Plaćene kamate	501.640	498.688
Primljene kamate	708.303	749.168

Priložene računovodstvene politike i bilješke uz financijske izvještaje sastavni su dio ovog izvještaja o novčanim tokovima.

## Izvještaj o promjenama na kapitalu

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA)

	Osnivački kapital ooo kuna	Zadržana dobit i rezerve ooo kuna	Ostale rezerve ooo kuna	Neto dobit tekuće godine ooo kuna	Ukupni kapital ooo kuna
<b>Stanje 01. siječnja 2008. godine</b>	<b>4.389.737</b>	<b>1.137.611</b>	<b>(1.869)</b>	<b>240.915</b>	<b>5.766.394</b>
Dobit tekuće godine	-	-	-	174.906	174.906
Ostala sveobuhvatna dobit	-	-	(3.885)	-	(3.885)
Ukupna sveobuhvatna dobit	-	-	(3.885)	174.906	171.021
Uplate u osnivački kapital iz državnog proračuna (bilješka 22.)	334.000	-	-	-	334.000
Ostale uplate	2	-	-	-	2
Prijenos dobiti iz 2007. godine u zadržanu dobit	-	240.915	-	(240.915)	-
<b>Stanje 31. prosinca 2008. godine</b>	<b>4.723.739</b>	<b>1.378.526</b>	<b>(5.754)</b>	<b>174.906</b>	<b>6.271.417</b>
Dobit tekuće godine	-	-	-	165.530	165.530
Ostala sveobuhvatna dobit	-	-	4.015	-	4.015
Ukupna sveobuhvatna dobit	-	-	4.015	165.530	169.545
Uplate u osnivački kapital iz državnog proračuna (bilješka 22.)	220.000	-	-	-	220.000
Prijenos dobiti iz 2008. godine u zadržanu dobit	-	174.906	-	(174.906)	-
<b>Stanje 31. prosinca 2009. godine</b>	<b>4.943.739</b>	<b>1.553.432</b>	<b>(1.739)</b>	<b>165.530</b>	<b>6.660.962</b>

Priložene računovodstvene politike i bilješke uz financijske izvještaje sastavni su dio ovog izvještaja o promjenama na kapitalu.

## Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA)

### 1. OPĆI PODACI

#### 1.1. Osnutak, sjedište i vlasništvo

Hrvatska banka za obnovu i razvitak („HBOR“ ili „Banka“) osnovana je 12. lipnja 1992. godine donošenjem Zakona o Hrvatskoj kreditnoj banci za obnovu (HKBO). U prosincu 1995. godine, Banka mijenja naziv u Hrvatska banka za obnovu i razvitak.

Sjedište Banke je u Zagrebu, Strossmayerov trg 9, Zagreb, Hrvatska.

Osnivač i 100%-tni vlasnik HBOR-a je Republika Hrvatska.

Republika Hrvatska jamči za obveze Hrvatske banke za obnovu i razvitak bezuvjetno, neopozivo i na prvi poziv te bez izdavanja posebne jamstvene isprave. Odgovornost Republike Hrvatske kao jamca za obveze HBOR-a je solidarna i neograničena.

Novim Zakonom o HBOR-u iz prosinca 2006. godine temeljni kapital HBOR-a utvrđen je u visini od 7 milijardi kuna čija se dinamika uplate za pojedinu godinu utvrđuje državnim proračunom.

Na dan 31. prosinca 2009. godine HBOR ima 241 zaposlenika (31. prosinca 2008. godine bilo je 235 zaposlenika).

#### 1.2. Djelatnost Banke:

Glavne poslovne djelatnosti Banke odnose se na:

- financiranje obnove i razvitka hrvatskoga gospodarstva,
- financiranje infrastrukture,
- poticanje izvoza,
- potporu razvitku malog i srednjeg poduzetništva,
- poticanje zaštite okoliša,
- kao i osiguranje izvoza hrvatskih roba i usluga od netržišnih rizika u ime i za račun Republike Hrvatske.

HBOR može obavljati i druge financijske poslove sukladno odlukama Vlade Republike Hrvatske ako ona ocijeni da je to u interesu Republike Hrvatske.

# ➤ Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

## 1. OPĆI PODACI (NASTAVAK)

### 1.3. Tijela Banke:

Nadzorni odbor je u 2009. godini djelovao u sljedećem sastavu:

- . Ivan Šuker, potpredsjednik Vlade Republike Hrvatske i ministar financija - po položaju predsjednik Nadzornog odbora,
- . Damir Polančec, potpredsjednik Vlade Republike Hrvatske i ministar gospodarstva, rada i poduzetništva - po položaju zamjenik predsjednika Nadzornog odbora (do 12. studenoga 2009. godine),
- . Đuro Popijač, ministar gospodarstva, rada i poduzetništva - po položaju zamjenik predsjednika Nadzornog odbora (od 21. studenoga 2009. godine),
- . mr. sc. Božidar Pankreć, potpredsjednik Vlade Republike Hrvatske i ministar regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva od 06. srpnja 2009. godine Odlukom Hrvatskoga sabora o iskazivanju povjerenja Vladi Republike Hrvatske (do tada član Nadzornog odbora u svojstvu ministra poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja),
- . Damir Bajš, ministar turizma,
- . Božidar Kalmeta, ministar mora, prometa i infrastrukture,
- . Nadan Vidošević, predsjednik Hrvatske gospodarske komore, po položaju član Nadzornog odbora,
- . dr. sc. Goran Marić, zastupnik u Hrvatskome saboru,
- . prof. dr. sc. Dragan Kovačević, zastupnik u Hrvatskome saboru,
- . Dragica Zgrebec, zastupnica u Hrvatskome saboru.

### UPRAVA

U 2009. godini, Uprava je djelovala u sljedeće sastavu:

- . Anton Kovačev, predsjednik Uprave, potvrđen novi petogodišnji mandat od 01. lipnja 2009. godine od strane Nadzornog odbora,
- . Ružica Adamović, članica Uprave do isteka mandata 13. rujna 2009. godine,
- . Emilija Nagj, članica Uprave od 01. veljače 2008. godine,
- . Mladen Kober, član Uprave od 14. rujna 2009. godine.

### Revizorski odbor:

Odlukom Nadzornog odbora HBOR-a od 02. ožujka 2006. godine osnovan je Revizorski odbor HBOR-a.

Dana 28. srpnja 2009. godine, Nadzorni odbor utvrdio je novi sastav Revizorskog odbora:

- . Ivan Šuker, ministar financija, predsjednik Revizorskog odbora,
- . Nadan Vidošević, član Revizorskog odbora,
- . Ante Artuković, član Revizorskog odbora.

Prije imenovanja novog sastava, Revizorski odbor je radio u sljedećem sastavu:

- . Ivan Šuker, ministar financija, predsjednik Revizorskog odbora,
- . Nadan Vidošević, član Revizorskog odbora,
- . Mladen Kober, član Revizorskog odbora.

# ➤ Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

## 1. OPĆI PODACI (NASTAVAK)

### 1.4. Trenutačna gospodarska situacija i njen utjecaj na Banku

Gospodarska situacija do sada nije značajno utjecala na financijski položaj i uspješnost poslovanja Banke. Banka pomno i redovito prati kreditni rizik, rizik likvidnosti, kamatni i valutni rizik. Najveća izloženost kreditnog portfelja je prema poslovnim bankama čime se u određenoj mjeri smanjuje razina kreditnog rizika zbog visoke reguliranosti bankarskog sustava od strane centralne banke. Iznosi ulaganja u financijsku imovinu raspoloživu za prodaju nisu materijalni, a Banka se ne bavi aktivnostima trgovanja radi stjecanja kratkoročnih dobitaka, zbog čega poremećena kretanja na tržištima kapitala nisu značajno utjecala na fer vrijednost imovine i poslovanje Banke.

Ekonomsku situaciju u 2010. godini nije moguće pouzdano predvidjeti, ali izvjesno je da će kriza utjecati na pojedine gospodarske grane (turizam, građevinarstvo, prerađivačke industrije, sektor nekretnina) i sposobnost pojedinih korisnika kredita da podmiruju obveze po kreditima. Iz tog razloga Uprava očekuje povećanje zahtjeva za restrukturiranjem danih kredita. Takve okolnosti mogle bi imati utjecaja na iznose rezerviranja za kreditne gubitke u 2010. godini, kao i procjene vrijednosti instrumenata osiguranja plasmana. Također, izvjesno je jačanje zahtjeva za financiranjem obrtnih i trajnih obrtnih sredstava radi osnaženja likvidnosti gospodarskih subjekata.

Potrebno je imati u vidu kako će HBOR kao državna razvojna financijska institucija imati značajnu ulogu u provedbi „Mjera za gospodarski oporavak i razvitak - modeli financiranja“ Vlade Republike Hrvatske koje će se provoditi tijekom 2010. godine.

Banka je osigurala sredstva i visoku razinu likvidnosti radi kreditiranja svih planiranih aktivnosti, podmirenja preuzetih obveza i održavanja potrebne razine likvidnosti.



# Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

## 2. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

### 2.1. Računovodstvene politike

Osnovne računovodstvene politike primijenjene pri sastavljanju ovih financijskih izvještaja sažete su u nastavku. Računovodstvene politike su dosljedno primijenjene na sva razdoblja iskazana u ovim financijskim izvještajima.

#### Osnove vođenja računovodstva

Banka vodi svoje poslovne knjige u hrvatskim kunama sukladno hrvatskim propisima i računovodstvenim načelima i praksi kojih se pridržavaju financijske institucije u Republici Hrvatskoj.

#### Izjava o sukladnosti sa standardima

Ovi financijski izvještaji sastavljeni su sukladno Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja (MSFI) koje izdaje Odbor za međunarodne računovodstvene standarde.

#### Osnova sastavljanja financijskih izvještaja

Financijski izvještaji su sastavljeni primjenom konvencije povijesnog troška, prepravljeni revalorizacijom financijske imovine i financijskih obveza.

Financijski izvještaji sastavljeni su po načelu nastanka događaja kao i pod pretpostavkom vremenske neograničenosti poslovanja.

Financijski izvještaji sastavljeni su kao zasebni izvještaji na nekonsolidiranoj osnovi jer u izvještajnoj godini nije došlo do formiranja grupe (veza bilješka 30.1. Događaji nakon datuma bilance - Osnivanje Hrvatskog kreditnog osiguranja dioničkog društva za osiguranje).

#### Izvještajna valuta

Financijski izvještaji Banke su iskazani u hrvatskim kunama kao funkcionalnoj i izvještajnoj valuti Banke.

Iznosi su zaokruženi na najbližu tisuću, osim ako nije drugačije navedeno.

Tečaj kune na dan 31. prosinca 2009. godine bio je 7,306199 kuna za 1 euro i 5,089300 kuna za 1 američki dolar (31. prosinca 2008. godine tečaj kune je bio 7,324425 kuna za 1 euro i 5,155504 kuna za 1 američki dolar), osim ako nije drugačije ugovoreno.

# Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

## 2. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

### Prihodi i rashodi od kamata

Prihodi i rashodi od kamata iskazuju se u računu dobiti i gubitka u razdoblju u kojemu su nastali. Prihodi i rashodi od kamata iskazuju se u računu dobiti i gubitka za sve kamatonosne instrumente po načelu obračunanih kamata primjenom efektivne kamatne stope kojom se procijenjena buduća plaćanja ili naplate diskontiraju tijekom očekivanog vijeka trajanja financijskog instrumenta ili tijekom kraćeg razdoblja, kad je to primjereno. Prihod od kamata uključuje kupone zarađene od ulaganja u vrijednosnice s fiksnim prinosom.

Naknade koje čine kamatni prihod, a vezane su uz nastajanje određenog plasmana te obračunane i naplaćene pri odobravanju, plasiranju sredstava kredita ili tijekom trajanja ugovora o kreditu, odgađaju se te priznaju kao ispravak stvarnog prinosa na kredit.

Kamata na kredite kod kojih postoji umanjene vrijednosti i na ostalu financijsku imovinu se priznaje na osnovi stope korištene za svođenje budućih novčanih primitaka na njihovu sadašnju vrijednost.

### Prihodi od naknada i provizija

Prihodi od naknada i provizija se uglavnom sastoje od naknada zaračunanih pravnim osobama za izdavanje garancija i za druge pružene usluge Banke kao i provizija za upravljanje sredstvima pravnih osoba, te naknada za obavljena inozemna i domaća plaćanja. Naknade se priznaju u prihod kad je obavljena povezana usluga.

Naknade po izdanim financijskim/platežnim garancijama odgađaju se te priznaju i iskazuju u računu dobiti i gubitka na vremenski proporcionalnoj osnovi tijekom razdoblja trajanja garancije.

### Primanja zaposlenih

U skladu s važećim zakonskim propisima, Banka ima obavezu plaćanja doprinosa hrvatskim zavodima za mirovinsko i zdravstveno osiguranje. Ova obaveza odnosi se na stalne zaposlenike, a osigurava plaćanje doprinosa na teret poslodavca u određenom postotku na bruto plaću:

	2009. godina	2008. godina
Doprinosi za zdravstveno osiguranje	15,00%	15,00%
Doprinosi za zapošljavanje	1,60%	1,60%
Poseban doprinos za zapošljavanje osoba s invaliditetom	0,20%	0,20%
Doprinosi za ozljede na radu	0,50%	0,50%

Banka je također obavezna obračunati i uplatiti doprinose iz bruto plaće zaposlenika u Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje i Obvezni mirovinski fond.

Banka nema druge mirovinske aranžmane osim onih u okviru državnog mirovinskog sustava Republike Hrvatske. Banka je kao poslodavac dužna obračunavati i uplaćivati postotak iz tekuće bruto plaće zaposlenih u mirovinsko osiguranje. Troškovi mirovinskog osiguranja terete račun dobiti i gubitka u razdoblju u kojem zaposleni ostvare naknadu za rad. Doprinosi iz plaća i na plaće obračunavaju se kao trošak razdoblja u kojem su nastali. Banka iz bruto iznosa plaća obračunava i plaća pripadajući porez na dohodak i prirez za svakog zaposlenika.

# ➤ Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

## 2. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

### Transakcije u inozemnim valutama i uz valutnu klauzulu

Sredstva i izvori sredstava izraženi u inozemnim sredstvima plaćanja preračunavaju se u kunsku protuvrijednost po tečaju Hrvatske narodne banke važećem na datum bilance. Prihodi i rashodi u inozemnim sredstvima plaćanja preračunavaju se po tečaju na dan transakcije. Ostvareni prihodi i rashodi nastali preračunavanjem po tečaju knjiže se u računu dobiti i gubitka.

Banka posjeduje imovinu nastalu u hrvatskim kunama koja je jednosmjernom valutnom klauzulom vezana za inozemnu valutu. Zahvaljujući toj klauzuli, Banka ima mogućnost revalorizacije aktive primjenom deviznog tečaja važećeg na dan dospijeća koji je povoljniji za Banku u usporedbi s tečajem koji je na snazi na dan nastanka imovine.

Banka ima imovinu nastalu u hrvatskim kunama koja je dvosmjernom valutnom klauzulom vezana za inozemnu valutu. Ova se imovina preračunava u kune kao imovina nominirana u inozemnoj valuti.

Valutni tečajevi osnovnih valuta koje su korištene u sastavljanju Bilance i koje je objavila Hrvatska narodna banka na izvještajni datum su:

31. prosinca 2009. godine	1 EUR = 7,306199 kuna	1 USD = 5,089300 kuna
31. prosinca 2008. godine	1 EUR = 7,324425 kuna	1 USD = 5,155504 kuna

### Oporezivanje

Temeljem članka 9. Zakona o HBOR-u Banka nije obveznik plaćanja poreza na dobit.

### Novac i novčani ekvivalenti

U svrhu izvješćivanja o novčanim tokovima, stavka novac i ekvivalenti novca uključuje novčana sredstva i sredstva na tekućim računima kod Hrvatske narodne banke i kod drugih banaka, umanjena za rezerviranja za smanjenje vrijednosti i nenaplative iznose.

# ➤ Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

## 2. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

### Financijski instrumenti

Financijska imovina i obveze prikazane u bilanci uključuju novac i novčane ekvivalente, tržišne vrijednosnice, potraživanja od kupaca i obveze prema dobavljačima, dugoročne zajmove i najmove, depozite i ulaganja.

Banka razvrstava financijske instrumente u posjedu u sljedeće kategorije:

- financijsku imovinu po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka,
- financijsku imovinu raspoloživu za prodaju,
- financijsku imovinu koja se drži do dospijeća,
- zajmove i potraživanja.

Financijski instrumenti razvrstavaju se u navedene kategorije u ovisnosti o namjeri s kojom su stečeni. Razvrstavanje financijskih instrumenata prilikom početnog priznavanja te računovodstvene metode praćenja ovih instrumenata određeni su Računovodstvenim politikama koje donosi Uprava.

Osnovna razlika između kategorija je u pristupu mjerenja financijske imovine i priznavanja fer vrijednosti u financijskim izvještajima, što je objašnjeno dalje u tekstu.

Sve vrijednosnice u posjedu Banke priznaju se na datum namire i početno iskazuju po trošku, uključujući direktne transakcijske troškove kada se ulaganja ne vrednuju po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka.

Banka se ne bavi stjecanjem vrijednosnih papira i ulaganja radi kratkoročnog stjecanja dobiti/(gubitka) od aktivnosti trgovanja.

#### a) Financijska imovina koja se iskazuje po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka

Imovina koja se iskazuje po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka odnosi se na financijsku imovinu kojom se aktivno ne trguje, a Banka ju je svrstala u imovinu po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka.

Ova imovina stečena je prvenstveno u svrhu održavanja rezerve likvidnosti i upravljanja kratkoročnom likvidnošću.

Nakon početnog priznavanja, financijska imovina koja se iskazuje po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka obračunava se i iskazuje po fer vrijednosti, koja je približna cijeni koja kotira na tržištu ili koja je određena primjenom prihvatljivih modela procjene vrijednosti. Banka nerealiziranu dobit i nerealizirane gubitke iskazuje u okviru neto prihoda/(rashoda) od financijskih aktivnosti.

#### b) Imovina raspoloživa za prodaju

Imovina raspoloživa za prodaju obuhvaća financijsku imovinu koja je raspoređena kao raspoloživa za prodaju, a nije raspoređena u imovinu koja se drži do dospijeća ili u imovinu koja se iskazuje po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka ili zajmove i potraživanja.

# Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

## 2. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

### Financijski instrumenti (nastavak)

#### b) Imovina raspoloživa za prodaju (nastavak)

Ovaj portfelj obuhvaća ulaganja u vlasničke i dužničke vrijednosnice te udjele u investicijskim fondovima pribavljene u svrhu održavanja rezerve likvidnosti, upravljanja rizicima ili pribavljene radi plasmana slobodnih sredstava do trenutka daljnjeg plasmana u dugoročno kreditiranje s izvornim rokom dospjeća dužim od jedne godine koja se drže na neodređeno vrijeme.

Imovina raspoloživa za prodaju se nakon početnog priznavanja ponovno mjeri po fer vrijednosti na temelju kotiranih cijena ili iznosa izvedenih iz modela novčanog tijeka. Ako kotirane tržišne cijene nisu dostupne, fer vrijednost dužničkih vrijednosnica procjenjuje se koristeći razne tehnike vrednovanja uključujući korištenje sadašnje vrijednosti budućih novčanih tokova i matematičkih modela, dok se fer vrijednost nekotiranih vlasničkih instrumenata procjenjuje na temelju važećih omjera između cijene i zarade ili cijene i novčanog toka razrađenih na način da odražavaju specifične okolnosti izdavatelja.

Nerealizirani dobiti i gubici nastali promjenama fer vrijednosti vrijednosnih papira iz portfelja raspoloživih za prodaju priznaju se izravno u kapitalu do trenutka prodaje ili umanjenja financijske imovine, a nakon toga se ostvareni dobiti ili gubici iskazuju u okviru računa dobiti i gubitka razdoblja.

Gubici od umanjenja po osnovi imovine raspoložive za prodaju iskazuju se u računu dobiti i gubitka. U slučaju povećanja fer vrijednosti vlasničkih instrumenata u narednom razdoblju, povećanje fer vrijednosti će se priznati u kapitalu, a ranije provedeno umanjenje vrijednosti ostaje iskazano kroz račun dobiti i gubitka. U slučaju povećanja fer vrijednosti dužničkih instrumenata iz ovog portfelja u narednom razdoblju, ako se povećanje fer vrijednosti može objektivno povezati s događajem nakon priznavanja gubitaka od umanjenja, gubici od umanjenja se ukidaju priznavanjem prihoda u računu dobiti i gubitka.

Ako je smanjenje fer vrijednosti financijske imovine raspoložive za prodaju priznato izravno u kapitalu te postoji objektivni dokaz o umanjenju vrijednosti te imovine sukladno odredbama MRS-a 39 Financijski instrumenti: priznavanje i mjerenje, kumulativni gubitak koji je priznan izravno u kapitalu uklanja se iz kapitala i priznaje u računu dobiti i gubitka, čak i u slučaju da se takva financijska imovina nije prestala priznavati.

Kamata zarađena u razdoblju držanja dužničkih vrijednosnica raspoloživih za prodaju obračunava se svakodnevno i iskazuje u računu dobiti i gubitka u okviru prihoda od kamata.

Tečajne razlike po vlasničkim instrumentima u stranim valutama iz portfelja raspoloživog za prodaju iskazuju se u kapitalu, zajedno s dobitima i gubicima od promjene fer vrijednosti, sve do prodaje instrumenta. Tečajne razlike po dužničkim instrumentima iz portfelja raspoloživog za prodaju denominiranim u stranoj valuti iskazuju se u računu dobiti i gubitka.

#### c) Financijska imovina koja se drži do dospjeća

Ovu kategoriju čini financijska imovina s fiksnim plaćanjima ili plaćanjima koja se mogu utvrditi te financijska imovina s fiksnim rokovima dospjeća koje Banka ima namjeru i sposobna je držati do dospjeća. Ovaj portfelj obuhvaća trezorske zapise i dužničke vrijednosnice. Financijska imovina koja se drži do dospjeća iskazuje se po amortiziranom trošku ulaganja, primjenom metode stvarnog prinosa, umanjenom za iznos rezerviranja za umanjenje vrijednosti.

# Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

## 2. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

### Financijski instrumenti (nastavak)

#### c) Financijska imovina koja se drži do dospjeća (nastavak)

Banka redovito preispituje postoje li objektivni dokazi o eventualnom umanjenju ulaganja u posjedu do dospjeća. Financijski instrument je umanjen ako je njegov knjigovodstveni iznos veći od njegovog procijenjenog nadoknadivog iznosa, koji je jednak sadašnjoj vrijednosti očekivanih budućih novčanih tokova diskontiranih primjenom izvorne efektivne kamatne stope tog financijskog instrumenta. Gubici od umanjenja vrijednosti za imovinu koja je knjižena po amortiziranom trošku izračunavaju se kao razlika između knjigovodstvenog iznosa sredstva i sadašnje vrijednosti očekivanih budućih novčanih tokova koji su diskontirani primjenom izvorne efektivne kamatne stope tog instrumenta. Nakon što je utvrđeno umanjenje imovine, Banka iskazuje rezerviranja u računu dobiti i gubitka u okviru gubitaka od umanjenja vrijednosti i rezerviranja.

#### d) Krediti bankama i ostalim korisnicima

Iznosi koje je HBOR doznačio primatelju kredita priznaju se u trenutku povlačenja i iskazuju po amortiziranom trošku metodom efektivne kamatne stope i umanjenom za rezerviranja radi smanjenja vrijednosti.

Iznos subvencionirane kamate za krajnjeg korisnika sukladno Programu povlaštenog financiranja po kreditnim programima HBOR-a iskazan je kao odgođeno priznavanje kamatnih prihoda u ostalim obvezama i priznaje se u računu dobiti i gubitka na vremenskoj osnovi tijekom razdoblja otplate kredita koristeći metodu efektivne kamatne stope.

Svi krediti i predujmovi se priznaju kad su sredstva doznačena primatelju kredita.

Rezervacija za smanjenje vrijednosti kredita utvrđuje se ako postoji objektivni dokaz da HBOR neće moći naplatiti cjelokupno nastalo potraživanje. Pri određivanju razine potrebnih rezervacija Uprava HBOR-a razmatra brojne faktore, strukturu kreditnog portfelja te prethodna iskustva.

Iznos rezerviranja predstavlja razliku između knjigovodstvenog i nadoknadivog iznosa, koja predstavlja sadašnju vrijednost očekivanih novčanih tokova, uključivši nadoknadive iznose po jamstvima i osiguranjima, diskontiranih primjenom efektivne kamatne stope.

Rezervacije za smanjenje vrijednosti kredita također su utvrđene na grupnom nivou, a na temelju objektivnih dokaza njihovog postojanja u pojedinim komponentama kreditnog portfelja na datum bilance. Ti gubici su procijenjeni na osnovi povijesnog modela gubitka (u svakoj komponenti kreditnog razvrstavanja klijenata odražavajući njihove tekuće ekonomske uvjete poslovanja).

Ako se utvrdi da ne postoji objektivni dokaz o umanjenju određenog financijskog sredstva, bilo ono značajno ili ne, spomenuto financijsko sredstvo svrstava se u skupinu financijske imovine sličnih obilježja kreditnog rizika, te se sva sredstva u istoj skupini podvrgavaju zajedničkoj procjeni u svrhu umanjenja vrijednosti. Ugovorni novčani tokovi i iskustvo povijesnog gubitka za imovinu sa sličnim obilježjima kreditnog rizika grupi imovine koja se zajednički procjenjuje čine osnovu procjene očekivanih novčanih tokova.

# Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

## 2. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

### Financijski instrumenti (nastavak)

#### d) Krediti bankama i ostalim korisnicima (nastavak)

Nenaplativi zajmovi otpisuju se u visini utvrđenih rezerviranja za smanjenje vrijednosti. Naknadne naplate takvih kredita uključuju se u račun dobiti i gubitka.

Vrijednosnice kupljene temeljem ugovora o kupnji i ponovnoj prodaji (obrnuti repo ugovori) iskazuju se kao imovina u Bilanci u okviru potraživanja po danim kreditima bankama. Kamata zarađena u razdoblju kupnje vrijednosnica do ponovne prodaje obračunava se svakodnevno i iskazuje u Računu dobiti i gubitka u okviru prihoda od kamata.

Na kraju 2009. godine Banka je za obrnute repo poslove u iznosu od 2.847.363 tisuća kuna (2008. godine: 73.244 tisuća kuna) preuzela vrijednosne papire u iznosu od 2.991.902 tisuća kuna (2008. godine: 74.492 tisuća kuna).

#### Ulaganja u pridružena društva

Ulaganja u pridružena društva se odnose na ulaganja kod kojih HBOR ima između 20 i 50% glasačkih prava i koja su pod značajnim utjecajem.

Pridruženo društvo je subjekt u kojem Banka ima značajan utjecaj, ali koji nije ni ovisno društvo niti zajedničko ulaganje. Značajan utjecaj je moć sudjelovanja u odlukama o financijskim i poslovnim politikama subjekta koji je predmet ulaganja, ali nije i kontrola niti zajednička kontrola nad tim politikama.

Rezultati, imovina i obveze pridruženih društava u ovim su financijskim izvještajima iskazani primjenom metode udjela. Po metodi udjela, ulaganja u pridružena društva iskazuju se po trošku ulaganja usklađenom za promjene udjela Banke u neto imovini pridruženog društva nakon stjecanja i eventualno umanjenje vrijednosti pojedinačnog ulaganja. Gubici pridruženog društva iznad udjela Banke u njemu (koji uključuju sva dugoročna potraživanja koja su u suštini sastavni dio neto ulaganja Banke u pridruženo društvo) se ne priznaju.

Svaki višak troška stjecanja iznad udjela Banke u neto fer vrijednosti prepoznatljive imovine, obveza i nepredviđenih obveza pridruženog društva koji su priznati na datum stjecanja priznaje se kao goodwill. Goodwill se iskazuje u okviru knjigovodstvenog iznosa ulaganja i testira se na umanjenje kao sastavni dio ulaganja. Svaki višak udjela Banke u neto fer vrijednosti prepoznatljive imovine, obveza i nepredviđenih obveza se nakon procjene priznaje izravno kroz račun dobiti i gubitka.

# Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

## 2. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

### Nekretnine, postrojenja i oprema i nematerijalna imovina

Nekretnine, postrojenja i oprema i nematerijalna imovina iskazani su po nabavnoj vrijednosti. Amortizacija nekretnina, postrojenja i opreme i nematerijalne imovine obračunava se po proporcionalnoj metodi primjenom godišnjih stopa od 3,03% do 33,3% pomoću kojih se nabavna vrijednost imovine otpisuje tijekom njenog procijenjenog vijeka trajanja.

Procijenjeni vijek trajanja je:

	2009. godine	2008. godine
Građevinski objekti	33	33
Računala	3	3
Namještaj i oprema	5 - 8	5 - 8
Motorna vozila	3	3
Ostala nespomenuta imovina i ulaganja	5	5
Nematerijalna imovina	3 - 5	3 - 5

Nekretnine, postrojenja i oprema i nematerijalna imovina u pripremi se ne amortiziraju sve dok nisu spremna za upotrebu. Održavanje i popravci iskazuju se na teret troškova u računu dobitka i gubitka kada nastanu, a izdaci koji povećavaju buduće koristi postojećih sredstava (poboljšanja) se kapitaliziraju.

### Smanjenje vrijednosti imovine

Na datum bilance obavlja se procjena financijske imovine da bi se utvrdio objektivni dokaz njene smanjene vrijednosti. Ako takav dokaz postoji, procijenjeni nadoknadivi iznos te imovine i iznos smanjenja, izračunan kao neto sadašnja vrijednost budućih novčanih priljeva, uključujući predvidive iznose jamstava i osiguranja, diskontirane izvornom efektivnom kamatnom stopom, knjiže se u računu dobiti i gubitka.

Nekretnine, postrojenja i oprema i nematerijalna imovina ocjenjuju se radi utvrđivanja smanjenja vrijednosti u slučajevima kad okolnosti ukazuju na činjenicu da se knjigovodstvena vrijednost imovine neće moći nadoknaditi. Kad knjigovodstvena vrijednost imovine premaši nadoknadivi iznos iskazuje se gubitak u računu dobiti i gubitka po stavkama nekretnina, postrojenja i opreme i nematerijalne imovine koja je proknjižena po trošku stjecanja, ili se tretira kao smanjenje revalorizacijske rezerve imovine knjižene po revaloriziranom iznosu ako gubitak nastao smanjenjem vrijednosti ne premašuje iznos njezine revalorizacije. Ovisno o tome koji je veći, nadoknadivi iznos je ili iznos neto prodajne cijene imovine ili njegova upotrebna vrijednost.

### Dugotrajna imovina namijenjena prodaji

Dugotrajna imovina namijenjena prodaji obuhvaća nekretnine, postrojenja i opremu koju je Banka preuzela u zamjenu za nenaplaćena potraživanja. Banka očekuje da će tako preuzeta dugotrajna imovina biti nadoknađena prvenstveno putem prodaje, a ne daljnjim korištenjem.

Banka vrednuje ovu imovinu po nižoj vrijednosti usporedbom knjigovodstvene i fer vrijednosti (utvrđene od strane neovisnog procjenitelja) umanjene za troškove prodaje.

Amortizacija navedene imovine se ne obračunava.

# Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

## 2. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

### Dugotrajna imovina namijenjena prodaji (nastavak)

Gubici od umanjenja vrijednosti uključuju se u račun dobiti i gubitka, kao i dobiti/gubici utvrđeni naknadnim mjerenjima, odnosno prodajom imovine.

### Obveze po kreditima i obveze za izdane dugoročne vrijednosne papire

Obveze po kreditima i obveze za izdane dugoročne vrijednosne papire iskazuju se po amortiziranom trošku, primjenom efektivne kamatne stope. Banka priznaje rashode od kamata vezane za kredite u računu dobiti i gubitka.

### Državne potpore

Korisnicima koji ostvaruju pravo na subvenciju kamatne stope po Programu povlaštenog financiranja po kreditnim programima HBOR-a, Programu razvoja i zapošljavanja, Programu regionalnog razvoja Republike Hrvatske, Modelu financiranja obnove i modernizacije ribolovne flote, Projektu obnovljivih izvora energije, Programu izdavanja bankarskih garancija te po kreditima odobrenim poduzetnicima koji ulažu u poduzetničke zone, kamatna stopa je subvencionirana za cijelo vrijeme trajanja otplate kredita od strane Republike Hrvatske - Ministarstva financija, Fonda za razvoj i zapošljavanje, Fonda za regionalni razvoj Republike Hrvatske, Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja, Ministarstva mora, prometa i infrastrukture i Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva i Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost.

Diskontirani iznos subvencionirane kamate za krajnjeg korisnika iskazan je kao odgođeno priznavanje kamatnih prihoda u ostalim obvezama i priznaje se u računu dobiti i gubitka na vremenskoj osnovi tijekom razdoblja otplate kredita. Sukladno tome krediti su iskazani po amortiziranom trošku, korištenjem kamatne stope bez uvažavanja efekata subvencija uplaćenih od države.

### Garancije i ostale preuzete obveze

U okviru redovnog poslovanja Banka izdaje financijske garancije, uključujući akreditive koji se knjiže izvanbilančno. Ugovori o financijskim garancijama početno se vrednuju po fer vrijednosti. Nakon početnog priznavanja, vrednuju se po fer vrijednosti u iznosu koji je viši od iznosa obveze temeljem ugovora ili početno priznatog iznosa umanjenog za akumuliranu amortizaciju priznatu u skladu s politikama priznavanja prihoda.

Potencijalne obveze po garancijama najvećim su dijelom pokrivene jamstvima Republike Hrvatske, a akreditivi su u cijelosti pokriveni depozitima.

Rezervacija za moguće gubitke po preuzetim obvezama za odobrene, a neisplaćene kredite i izdane garancije održava se na razini za koju Uprava HBOR-a vjeruje da je dovoljna za pokriće mogućih gubitaka.

Rezerviranja se iskazuju kad Banka ima trenutačnu zakonsku ili ugovornu obvezu koja je rezultat prošlih događaja, kad je vjerojatnost da će odljev sredstava vezanih uz ekonomske koristi biti potreban kako bi se podmirile obveze i kad je moguće pouzdano procijeniti visinu obveze.

# Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

## 2. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

### Izještavanje po poslovnom segmentu

Banka je posebna financijska institucija s ulogom razvojne i izvozne banke. Glavna aktivnost banke je kreditna aktivnost, dok ostale aktivnosti kao što je garantna aktivnost predstavljaju podršku kreditnoj aktivnosti.

Uprava zaključuje kako ne postoji značajna diverzificiranost po segmentima poslovanja. Banka, kao državna institucija, najveći dio usluga pruža u poslovnom segmentu kreditiranja programa i aktivnosti sukladno Zakonu o HBOR-u i na području Republike Hrvatske.

Slijedom navedenoga, Uprava ocjenjuje kako nema potrebe za financijskim izvještavanjem po poslovnim segmentima.

### Poslovi u ime i za račun trećih strana

Banka upravlja značajnim sredstvima u ime i za račun Ministarstva financija, Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva, Ministarstva mora, prometa i infrastrukture, Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja, Fonda za razvoj i zapošljavanje, Fonda za regionalni razvoj Republike Hrvatske, Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, Vodovoda i kanalizacije d.o.o., Split i Hrvatske agencije za malo gospodarstvo (HAMAG) koja se uglavnom koriste za kreditiranje programa obnove i razvitka.

Ti iznosi ne predstavljaju aktivu HBOR-a te su isključeni iz Bilance.

Prihodi i rashodi po tom poslovanju terete nalogodavca, a Banka po tim poslovima ne snosi druge obveze i rizike. Za svoje usluge Banka po određenim programima naplaćuje naknadu, dok određene programe vodi bez naknade (vidi Bilješku 25).

### 2.2. Značajne računovodstvene prosudbe i procjene

Sastavljanje financijskih izvještaja sukladno Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja zahtijeva od Uprave obavljanje procjena i pretpostavki koje utječu na iskazane iznose imovine i obveza te objavu potencijalne imovine i potencijalnih obveza na datum financijskih izvještaja, kao i na iskazane prihode i rashode tijekom izvještajnog razdoblja. Procjene se temelje na informacijama koje su bile dostupne na datum sastavljanja financijskih izvještaja te se stvarni iznosi mogu razlikovati od procijenjenih.

# Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

## 2. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

### 2.2. Značajne računovodstvene prosudbe i procjene (nastavak)

Uprava koristi prosudbe i procjene prilikom primjenjivanja prihvaćenih Računovodstvenih politika kako bi odredila iznose koje će prikazati u financijskim izvještajima. Najznačajnije prosudbe i procjene su:

#### a) Fer vrijednost financijskih instrumenata

Ako ne postoji aktivno tržište za određeni financijski instrument, ili se fer vrijednost financijske imovine i financijskih obveza iskazanih u bilanci iz bilo kojeg drugog razloga ne može pouzdano izmjeriti temeljem tržišne cijene, Banka određuje fer vrijednost korištenjem različitih tehnika vrednovanja uključujući korištenje matematičkih modela. Ulazne informacije za ove modele uzimaju se s drugih promatranih tržišta kad god je to moguće, a u slučajevima kad to nije moguće, kod utvrđivanja fer vrijednosti potreban je određeni stupanj procjene.

#### b) Vrednovanje financijskih instrumenata

Računovodstvene politike mjerenja fer vrijednosti iskazane su u Bilješci 28. Fer vrijednost financijskih instrumenata.

#### c) Rezerviranja za umanjene vrijednosti kredita

Banka redovito prati dane kredite i potraživanja kako bi utvrdila potrebno umanjene vrijednosti imovine. Banka koristi svoje iskustvene prosudbe kako bi procijenila vrijednost gubitka od umanjenja vrijednosti u slučajevima kada je dužnik u financijskim problemima, a postoji nekoliko raspoloživih izvora povijesnih podataka koji se odnose na slične dužnike.

Slično tome, Banka procjenjuje promjene budućih tokova novca koristeći se podacima koji upućuju na nepovoljne promjene platežne moći dužnika u skupini te nacionalnim ili lokalnim uvjetima koji imaju slične karakteristike kao imovina u skupini.

Uprava koristi procjene temeljene na iskustvu povijesnog gubitka na imovini s obilježjima kreditnog rizika te nepristranim dokazima umanjenja vrijednosti sličnima onima u skupini kredita i potraživanja. Banka koristi iskustvene procjene kako bi prikupljene podatke o skupini kredita i potraživanja prilagodila trenutnim tržišnim uvjetima.

#### d) Rezerviranja po sudskim sporovima

Banka provodi klasifikaciju rizika sudskih sporova uzimajući u obzir pravnu osnovu zahtjeva, sudsku praksu, mišljenje važećih internih pravnih stručnjaka, mišljenje vanjskih odvjetnika i vlastito iskustvo.

Banka izdvaja rezervacije za one sporove kod kojih, prema mišljenju Uprave, postoji iznadpolovična veća vjerojatnost da će Banka izgubiti spor nego da će ga dobiti. Prilikom procjene rezervacija, uzima se u obzir propisani pravni postupak u Republici Hrvatskoj koji u određenim slučajevima dopušta višestruki žalbeni postupak.

# Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

## 2. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

### 2.2. Značajne računovodstvene prosudbe i procjene (nastavak)

#### e) Rezerviranja za otpremnine i jubilarne nagrade

Kod izračuna potrebnih rezervacija za otpremnine i jubilarne nagrade, Banka obavlja diskont očekivanih budućih novčanih tokova koji proizlaze iz navedenih obveza uz primjenu diskontnih stopa koje, prema mišljenju Uprave, najbolje predstavljaju vremensku vrijednost novca.

### 2.3. Usvajanje novih i izmijenjenih Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja

U tekućoj godini, Banka je usvojila sve nove i izmijenjene standarde i tumačenja koje su izdali Odbor za međunarodne računovodstvene standarde (IASB) i Odbor za tumačenje međunarodnog financijskog izvještavanja (IFRIC) pri IASB-u, koji se odnose na njezino poslovanje, i primjenjuju se na financijske izvještaje za 2009. godinu, i to:

- Dopunjeni MSFI 7 Poboljšanje objava o financijskim instrumentima (na snazi za razdoblja koja počinju od ili nakon 01. siječnja 2009. godine) uveo je redosljed objave fer vrijednosti u tri razine u kojem se mjerenje fer vrijednosti razlikuje prema dostupnosti ulaznih podataka koji su pri tome korišteni. Dodatno, dopune poboljšavaju zahtjeve za objavom prirode i obima rizika likvidnosti koji proizlaze iz financijskih instrumenata kojima je subjekt izložen. Banka je procijenila kako navedene dopune neće imati utjecaj na financijski rezultat Banke.

Banka će zahtijevane objave o hijerarhiji fer vrijednosti iskazati i za usporedno razdoblje.

- Revidirani MRS 1 Prezentiranje financijskih izvještaja (na snazi za godišnja razdoblja koja započinju na dan ili nakon 1. siječnja 2009. godine) koji poboljšava korisnost informacija prezentiranih u financijskim izvještajima. Neke od glavnih promjena odnose se na Izvještaj o promjenama na glavnici koji uključuje samo transakcije s vlasnicima, dok se transakcije s ostalima iskazuju u glavnici kao zasebna linija s detaljima koji su uključeni u zasebni izvještaj. Nadalje, Standard uvodi novi izvještaj koji kombinira sve stavke prihoda i rashoda priznatih u računu dobiti i gubitka zajedno s dobitima i gubicima priznatim izravno u glavnici. Standard pojašnjava kako iznosi reklasificirani u račun dobiti i gubitka koji su prethodno bili priznati kao dobitak ili gubitak izravno u glavnici moraju biti zasebno objavljeni, bilo u zasebnom izvještaju ili u bilješkama. U slučaju prepravljanja financijskih izvještaja ili ranije primjene nove računovodstvene politike, mora se prezentirati početna bilanca najranijeg usporednog razdoblja s pripadajućim bilješkama. Standard je uveo i novu terminologiju te je naziv „bilanca“ zamijenjen nazivom „izvještaj o financijskom položaju“, a „izvještaj o novčanom toku“ naziv „izvještaj o novčanim tokovima“. Standard zahtijeva da se izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti prikaže kao jedan izvještaj ili dva izvještaja. Banka je odabrala iskazivanje izvještaja o sveobuhvatnoj dobiti u dva izvještaja: izvještaju koji predočava sastavne dijelove dobiti ili gubitka (zaseban račun dobiti i gubitka) i drugom izvještaju, koji započinje s dobiti za godinu i predočava sastavne dijelove ostale sveobuhvatne dobiti (izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti). Banka procjenjuje kako odabrani način prezentiranja Izvještaja o sveobuhvatnoj dobiti omogućava bolju usporedivost i dosljednost podataka iskazanih u prethodnim razdobljima.

## ➤ Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

### 2. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

#### 2.3. Usvajanje novih i izmijenjenih Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja (nastavak)

Određeni novi standardi te izmjene standarda i interpretacija još nisu na snazi za godinu koja je završila 31. prosinca 2009. godine i nisu primijenjeni pri izradi ovih financijskih izvještaja. Novi i izmijenjeni standardi neće imati utjecaj na financijske izvještaje Banke, izuzev sljedećih:

- MSFI 9 Financijski instrumenti (na snazi za godišnja razdoblja koja započinju na dan ili nakon 1. siječnja 2013. godine) koji predstavlja prvu fazu IASB-ovog sveobuhvatnog projekta zamjene MRS-a 39, a bavi se razvrstavanjem i mjerenjem financijske imovine. Zahtjevi ovog standarda predstavljaju značajnu promjenu od postojećih zahtjeva sadržanih u MRS-u 39 u dijelu financijske imovine. Standard sadrži dvije osnovne kategorije mjerenja financijske imovine: prema amortiziranom trošku ili prema fer vrijednosti. Financijska imovina mjerit će se prema amortiziranom trošku ako se drži u okviru poslovnog modela čiji je cilj držati imovinu s ciljem naplate ugovorenih novčanih tokova, a ugovoreni uvjeti imovine omogućuju naplatu novčanih tokova koji se isključivo odnose na glavnice i kamatu na nedospjelu glavicu na određeni datum. Sva ostala financijska imovina mjerit će se prema fer vrijednosti. Standard ukida postojeće kategorije MRS-a 39: „financijsku imovinu koja se drži do dospijanja“, „financijsku imovinu raspoloživu za prodaju“ te „zajmove i potraživanja“. Za ulaganja u vlasničke instrumente koja se ne drže radi trgovanja, standard dozvoljava nepromjenjivi izbor na način da se pri početnom priznavanju ili na pojedinačnoj osnovi sve promjene fer vrijednosti od ulaganja iskažu u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti. Niti jedan iznos koji se prizna u ostalu sveobuhvatnu dobit ne može se kasnije priznati u račun dobiti ili gubitka. Ipak, dividende od takvih ulaganja priznaju se u računu dobiti ili gubitka. Ulaganja u vlasničke instrumente za koja subjekt ne odabere iskazivanje promjena fer vrijednosti u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti mjerit će se po fer vrijednosti, a njezine promjene u računu dobiti ili gubitka.

Standard zahtijeva da se ugrađeni derivati u ugovorima koji predstavljaju financijsku imovinu u okviru djelokruga standarda ne odvajaju. Umjesto toga se hibridni financijski instrument procjenjuje u svojoj ukupnosti bilo da se vrednuje po amortiziranom trošku ili fer vrijednosti.

Banka je u postupku procjene potencijalnih učinaka ovog standarda.

## ➤ Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

### 2. SAŽETAK ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (NASTAVAK)

#### 2.3. Usvajanje novih i izmijenjenih Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja (nastavak)

- Izmijenjeni MRS 24 Objavljivanje povezanih strana (na snazi za razdoblja koja započinju na dan ili nakon 1. siječnja 2011. godine) koji je pojasnio definiciju povezanih osoba i uveo djelomično izuzeće za subjekte povezane s državom. Standard osigurava djelomično izuzeće za transakcije između subjekata povezanih s državom i same države. Umjesto općeg zahtjeva za objavom, standard dozvoljava alternativne objave koje zahtijevaju: naziv države i prirodu odnosa s izvještajnim subjektom, prirodu i iznos sve pojedinačne značajne transakcije, kvalitativne i kvantitativne indikacije opsega drugih transakcija koje su skupno, ali ne i pojedinačno, značajne. Iako je Standard dozvolio raniju primjenu kako djelomičnog izuzeća tako i cijelog izmijenjenog standarda, Banka je procijenila kako bi primjena izuzeća sadržavala jednaki opseg objava kao i u ranijim razdobljima. Navedeni Standard ne utječe na financijski rezultat i financijske izvještaje.
- U travnju 2009. godine IASB je izdao „Dorade MSFI-jeva iz 2009. godine“ kojim je obuhvaćeno 15 izmjena/dopuna 12 standarada. Većina izmjena i dopuna stupit će na snagu od 01. siječnja 2010. godine i neće imati utjecaja na financijske izvještaje.

## Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

### 3. PRIHODI OD KAMATA

Prihodi od kamata po korisnicima:

	2009. ooo kuna	2008. ooo kuna
Javni sektor	44.921	53.123
Državna trgovačka društva	83.761	130.876
Strane pravne osobe	7.946	9.110
Domaća trgovačka društva	296.503	318.649
Domaće banke	430.786	348.007
Inozemne banke	5.348	13.180
Ostalo	47.741	34.763
Zatezne kamate	10.249	12.511
	<b>927.255</b>	<b>920.219</b>

Prihodi od kamata po vrstama plasmana:

	2009. ooo kuna	2008. ooo kuna
Kamate po kreditima		
- bankama	430.835	343.596
- ostalim korisnicima	476.905	545.842
	907.740	889.438
Plasmani u vrijednosne papire	10.250	11.251
Depoziti	9.265	19.530
	<b>927.255</b>	<b>920.219</b>

Razlika između prihoda od kamata i primljenog odnosno naplaćenog iznosa kamatnih prihoda (vidi Izvještaj o novčanim tokovima) najvećim se dijelom odnosi na prihode s osnova subvencionirane kamatne stope čiji se tok novca bilježi u trenutku uplate. Diskontirani iznos subvencionirane kamate za krajnjeg korisnika iskazan je kao odgođeno priznavanje kamatnih prihoda (veza Bilješka 21. Ostale obveze) i priznaje se u računu dobiti i gubitka na vremenskoj osnovi tijekom razdoblja otplate kredita. Prihod od subvencionirane kamate u 2009. godini iznosi 197.792 tisuća kuna (2008. godine: 193.502 tisuća kuna).

Nadalje, razliku između prihoda od kamata i naplaćenog iznosa kamatnih prihoda čini i iznos naknada po kreditima te iznos obračunate nedospjele kamate. Naknade se u cijelosti naplaćuju pri odobravanju kredita, a u računu dobiti i gubitka priznaju se na vremenskoj osnovi tijekom razdoblja otplate kredita. Nedospjela kamata priznaje se u računu dobiti i gubitka za pripadajuće razdoblje.

## Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

### 4. RASHODI OD KAMATA

Rashodi od kamata prema primateljima:

	2009. ooo kuna	2008. ooo kuna
Domaće banke	38.705	11.479
Inozemne banke	554.239	503.065
Ostalo	1	5
	<b>592.945</b>	<b>514.549</b>

Rashodi od kamata prema vrstama obveza:

	2009. ooo kuna	2008. ooo kuna
Obveze po kreditima	253.908	220.085
Dužnički vrijednosni papiri	338.417	292.369
Depoziti	620	2.095
	<b>592.945</b>	<b>514.549</b>

Razlika između rashoda od kamata i plaćenih kamata (vidi Izvještaj o novčanim tokovima) najvećim se dijelom odnosi na promjenu iznosa nedospjele kamate u odnosu na prethodnu godinu kao i na amortizaciju diskonta po izdanim dužničkim vrijednosnim papirima.

### 5. NETO PRIHODI OD NAKNADA

	2009. ooo kuna	2008. ooo kuna
Prihodi od naknada:		
Po izdanim garancijama	7.127	12.768
Po poslovima u ime i za račun	7.080	7.364
Po osnovi platnog prometa	661	1.750
Ostalo	85	22
	<b>14.953</b>	<b>21.904</b>
Rashodi od naknada	(1.432)	(1.249)
<b>Neto prihodi od naknada</b>	<b>13.521</b>	<b>20.655</b>



## Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

### 6. NETO PRIHODI/(RASHODI) OD FINANCIJSKIH AKTIVNOSTI

	2009. ooo kuna	2008. ooo kuna
Neto dobit/(gubitak) od tečajnih razlika s osnova imovine nominirane u stranoj valuti:		
Novčana sredstva, računi i depoziti kod banaka	(10.939)	(8.677)
Kreditni bankama i ostalim korisnicima	(39.591)	37.665
Imovina koja se drži do dospelja	-	(718)
Imovina raspoloživa za prodaju	52	(327)
Ostalo	1.468	4.312
	(49.010)	32.255
Neto dobit/(gubitak) od tečajnih razlika s osnova obveza nominiranih u stranoj valuti:		
Obveze po depozitima	(3.534)	(866)
Obveze po kreditima i izdanim dugoročnim vrijednosnim papirima	44.490	(14.601)
Ostalo	(420)	(49)
	40.536	(15.516)
Neto dobit/(gubitak) od tečajnih razlika s osnova imovine i obveza nominiranih u stranoj valuti	(8.474)	16.739
Dobitak od imovine koja se iskazuje po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	1.866	395
Realizirani dobitak od imovine raspoložive za prodaju	-	144
<b>Neto prihodi/(rashodi) od financijskih aktivnosti</b>	<b>(6.608)</b>	<b>17.278</b>

### 7. OPERATIVNI TROŠKOVI

Operativni troškovi mogu se prikazati kako slijedi:

	2009. ooo kuna	2008. ooo kuna
Opći i administrativni troškovi:		
Troškovi osoblja	52.117	51.642
Amortizacija	6.057	5.922
Troškovi administracije	7.056	8.697
Utrošeni materijal i usluge	17.147	16.109
	82.377	82.370
Ostali troškovi:		
Porezi i doprinosi	291	251
Ostali rashodi	5.345	4.583
	5.636	4.834
	<b>88.013</b>	<b>87.204</b>

## Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

### 8. GUBITAK OD UMANJENJA VRIJEDNOSTI I REZERVIRANJA

Rezerviranja za moguće gubitke po plasmanima mogu se prikazati kako slijedi:

	2009. ooo kuna	2008. ooo kuna
Rezerviranja za moguće gubitke po računima kod banaka	1.093	(133)
Rezerviranja za moguće gubitke po depozitima kod drugih banaka	(6.942)	2.363
Rezerviranja za moguće gubitke po kreditima bankama	(54.396)	119.542
Rezerviranja za moguće gubitke po kreditima ostalim korisnicima i kamatama	167.515	146.142
Umanjenje vrijednosti dugotrajne imovine namijenjene prodaji	6.529	-
Rezerviranja po imovini raspoloživoj za prodaju	13	-
Rezerviranja za moguće gubitke po ostaloj aktivni	3.449	46
<b>Ukupno povećanje rezerviranja za moguće gubitke po stavkama aktive</b>	<b>117.261</b>	<b>267.960</b>
Rezerviranja za moguće gubitke po garancijama i preuzetim obvezama	(36.042)	(85.754)
Rezerviranja za ostale obveze	7.801	4.626
<b>Ukupno (smanjenje) rezerviranja za moguće gubitke po garancijama i preuzetim obvezama i ostalim obvezama</b>	<b>(28.241)</b>	<b>(81.128)</b>
<b>Ukupno povećanje rezerviranja</b>	<b>89.020</b>	<b>186.832</b>

## ► Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

### 9. NOVČANA SREDSTVA I RAČUNI KOD BANAKA

	2009. 000 kuna	2008. 000 kuna
Sredstva izdvojena na računu kod Hrvatske narodne banke	12.028	9.870
Devizni tekući računi - domaće banke	677	170
Devizni tekući računi - inozemne banke	112.630	4.022
	125.335	14.062
Rezerviranja za moguće gubitke	(1.135)	(42)
	<b>124.200</b>	<b>14.020</b>

Na posebnom deviznom računu kod inozemne banke iskazan je iznos povučene tranše kredita Međunarodne banke za obnovu i razvoj (IBRD) po kreditnoj liniji „Croatia Export Finance Intermediation Loan Project“ u iznosu od 15.000 tisuća EUR.

Promjene na rezerviranjima za moguće gubitke po računima kod banaka mogu se prikazati kako slijedi:

	2009. 000 kuna	2008. 000 kuna
Stanje 01. siječnja	42	175
Povećanje rezerviranja za moguće gubitke po računima kod banaka	1.093	-
Smanjenje rezerviranja za moguće gubitke po računima kod banaka	-	(133)
<b>Stanje 31. prosinca</b>	<b>1.135</b>	<b>42</b>

## ► Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

### 10. DEPOZITI KOD DRUGIH BANAKA

	2009. 000 kuna	2008. 000 kuna
Depoziti kod inozemnih banaka	25.447	661.029
Depoziti kod domaćih banaka	101.786	167.140
Obračunana kamata	1.313	101
	128.546	828.270
Rezerviranja za moguće gubitke	(1.491)	(8.433)
	<b>127.055</b>	<b>819.837</b>

U okviru depozita kod domaćih banaka iskazana su i sredstva ograničenog depozita u iznosu od 15.300 tisuća kuna uplaćena u temeljni kapital dioničkog društva za osiguranje u osnivanju. Nakon osnivanja društva, ulaganje će se iskazivati na poziciji ulaganja u ovisna društva budući udio HBOR-a u temeljnom kapitalu novog društva iznosi 51% (veza bilješka 30.1.).

Promjene na rezerviranjima za moguće gubitke po depozitima kod drugih banaka mogu se prikazati kako slijedi:

	2009. 000 kuna	2008. 000 kuna
Stanje 01. siječnja	8.433	6.070
Povećanje rezerviranja za moguće gubitke po depozitima kod drugih banaka	550	8.413
Smanjenje rezerviranja za moguće gubitke po depozitima kod drugih banaka	(7.492)	(6.050)
<b>Stanje 31. prosinca</b>	<b>1.491</b>	<b>8.433</b>

## ► Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

### 11. KREDITI BANKAMA

Kreditni bankama umanjeni za rezerviranja za moguće gubitke dani su kako slijedi:

	2009. ooo kuna	2008. ooo kuna
Kreditni s dospeljem do 1 godine	7.822.965	4.945.198
Kreditni s dospeljem preko 1 godine	7.718.022	7.769.986
Obračunana kamata	31.344	33.295
Odgodena naknada po kreditima	(47.818)	(47.264)
	15.524.513	12.701.215
Rezerviranja za moguće gubitke	(658.447)	(713.507)
	<b>14.866.066</b>	<b>11.987.708</b>

Promjene na rezerviranjima za moguće gubitke po kreditima bankama mogu se prikazati kako slijedi:

	2009. ooo kuna	2008. ooo kuna
Stanje 01. siječnja	713.507	592.627
Povećanje rezerviranja za moguće gubitke po kreditima banaka	164.540	218.989
Smanjenje rezerviranja za moguće gubitke po kreditima banaka	(218.936)	(99.447)
Neto dobit/(gubitak) od tečajnih razlika po rezerviranjima za moguće gubitke	(664)	1.338
Stanje 31. prosinca	<b>658.447</b>	<b>713.507</b>

## ► Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

### 11. KREDITI BANKAMA (NASTAVAK)

Kreditni bankama, umanjeni za rezerviranja za moguće gubitke, prema namjeni kreditnih programa dani su kako slijedi:

	2009. ooo kuna	2008. ooo kuna
Program kreditiranja obnove i razvitka gospodarskih djelatnosti	4.763.580	4.739.149
Financiranje izvoza	5.255.572	5.484.318
Program obnove i razvitka infrastrukture u Republici Hrvatskoj	393.567	284.922
Program kreditiranja malog i srednjeg poduzetništva	1.958.999	1.636.277
Program kreditiranja ratom oštećenih i razrušenih stambenih i gospodarskih objekata	21.374	23.474
Ostalo	3.147.895	547.044
Obračunana kamata	31.344	33.295
Odgodena naknada po kreditima	(47.818)	(47.264)
	15.524.513	12.701.215
Rezerviranja za moguće gubitke	(658.447)	(713.507)
	<b>14.866.066</b>	<b>11.987.708</b>

Kamatne stope na kredite odobrene tijekom 2009. i 2008. godine kretale su se, najvećim dijelom, u rasponu od 0,5% do 5%, ovisno o namjeni kreditiranja i području investiranja.

Stavka „Ostalo“ sadrži obrnute repo plasmane u ukupnom iznosu 2.783.895 tisuća kuna (2008: 73.244 tisuće kuna). Ovi su plasmani osigurani vrijednosnim papirima u punom iznosu.

## ► Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

### 12. KREDITI OSTALIM KORISNICIMA

Kreditni ostalim korisnicima umanjeni za rezerviranja za moguće gubitke mogu se prikazati po sektorizaciji kako slijedi:

	2009. ooo kuna	2008. ooo kuna
Domaća trgovačka društva	4.087.232	3.922.257
Državna trgovačka društva	1.456.801	1.699.295
Javni sektor	484.892	688.748
Strane pravne osobe	213.924	166.681
Neprofitne institucije	8.510	-
Ostali	646.111	580.207
Obračunana kamata	18.361	18.063
Odgođena naknada po kreditima	(58.221)	(58.778)
	6.857.610	7.016.473
Rezerviranja za moguće gubitke	(1.527.769)	(1.368.372)
	<b>5.329.841</b>	<b>5.648.101</b>

Promjene na rezerviranjima za moguće gubitke po kreditima ostalim korisnicima i kamata mogu se prikazati kako slijedi:

	2009. ooo kuna	2008. ooo kuna
Stanje 01. siječnja	1.368.372	1.220.305
Povećanje rezerviranja za moguće gubitke po kreditima ostalim korisnicima i kamata	278.324	281.637
Smanjenje rezerviranja za moguće gubitke po kreditima ostalim korisnicima i kamata	(108.327)	(134.906)
Neto dobit/(gubitak) od tečajnih razlika po rezerviranjima za moguće gubitke	(3.912)	1.552
Naplata izvanbilančnih potraživanja	(2.482)	(589)
Donos rezerviranja s izvanbilančne evidencije	2.482	589
Otpis	(656)	(216)
Prijenos u izvanbilančnu evidenciju - krediti	(6.032)	-
<b>Stanje 31. prosinca</b>	<b>1.527.769</b>	<b>1.368.372</b>

## ► Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

### 12. KREDITI OSTALIM KORISNICIMA (NASTAVAK)

Kreditni ostalim korisnicima, umanjeni za rezerviranja za moguće gubitke, prema namjeni kreditnih programa dani su kako slijedi:

	2009. ooo kuna	2008. ooo kuna
Program kreditiranja obnove i razvitka gospodarskih djelatnosti	2.068.765	2.312.827
Financiranje izvoza	1.495.799	1.383.941
Program obnove i razvitka infrastrukture u Republici Hrvatskoj	1.943.255	2.092.720
Program kreditiranja malog i srednjeg poduzetništva	1.134.074	926.578
Ostalo	255.577	341.122
Obračunana kamata	18.361	18.063
Odgođena naknada po kreditima	(58.221)	(58.778)
	6.857.610	7.016.473
Rezerviranja za moguće gubitke	(1.527.769)	(1.368.372)
	<b>5.329.841</b>	<b>5.648.101</b>

Kamatne stope na kredite odobrene tijekom 2009. i 2008. godine kretale su se, najvećim dijelom, u rasponu od 2% do 6% godišnje, ovisno o namjeni kreditiranja i području investiranja.

## Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

### 13. IMOVINA RASPOLOŽIVA ZA PRODAJU

	2009. 000 kuna	2008. 000 kuna
<b>Dužnički vrijednosni papiri:</b>		
<b>Dužnički vrijednosni papiri koji kotiraju:</b>		
Obveznice Republike Hrvatske	153.311	149.524
Trezorski zapisi Ministarstva financija	69.525	-
Obračunana kamata	2.442	2.447
	<b>225.278</b>	<b>151.971</b>
<b>Vlasnički vrijednosni papiri:</b>		
<b>Vlasnički vrijednosni papiri koji ne kotiraju:</b>		
Dionice inozemnih pravnih osoba	20	20
Dionice financijskih institucija	161	161
Dionice inozemnih financijskih institucija - EIF (bilješka 24)	12.729	12.761
Dionice trgovačkih društava	13.686	13.673
Rezerviranja za moguće gubitke	(13.686)	(13.673)
	<b>12.910</b>	<b>12.942</b>
	<b>238.188</b>	<b>164.913</b>

Promjene na rezerviranjima za moguće gubitke po imovini raspoloživoj za prodaju mogu se prikazati kako slijedi:

	2009. 000 kuna	2008. 000 kuna
Stanje 01. siječnja	13.673	-
Donos iz izvanbilančne evidencije	-	13.673
Povećanje rezerviranja za moguće gubitke po imovini raspoloživoj za prodaju	1.367	-
Smanjenje rezerviranja za moguće gubitke po imovini raspoloživoj za prodaju	(1.354)	-
<b>Stanje 31. prosinca</b>	<b>13.686</b>	<b>13.673</b>

Obveznice Ministarstva financija Republike Hrvatske (RHMF-O-125A), uz valutnu klauzulu, izdane su dana 23. siječnja 2003. godine, s dospijecom nakon 9 godina, uz kamatnu stopu od 6,875%, na dan 31. prosinca 2009. godine iznose 45.810 tisuća kuna (31. prosinca 2008. godine: 45.045 tisuća kuna).

Obveznice Ministarstva financija Republike Hrvatske (RHMF-O-19BA), uz valutnu klauzulu, izdane su dana 29. studenog 2004. godine, s dospijecom nakon 15 godina, uz kamatnu stopu od 5,375%, na dan 31. prosinca 2009. godine iznose 10.594 tisuća kuna (31. prosinca 2008. godine: 9.930 tisuća kuna).

## Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

### 13. IMOVINA RASPOLOŽIVA ZA PRODAJU (NASTAVAK)

Obveznice Ministarstva financija Republike Hrvatske (RHMF-O-142A), uz valutnu klauzulu, izdane su dana 10. veljače 2004. godine, s dospijecom nakon 10 godina, uz kamatnu stopu od 5,5%, na dan 31. prosinca 2009. godine iznose 73.792 tisuća kuna (31. prosinca 2008. godine: 71.779 tisuća kuna).

Obveznice Ministarstva financija Republike Hrvatske (RHMF-O-103A), u kunama, izdane su dana 08. ožujka 2005. godine, s dospijecom nakon 5 godina, uz kamatnu stopu od 6,75%, na dan 31. prosinca 2009. godine iznose 23.115 tisuća kuna (31. prosinca 2008. godine: 22.770 tisuća kuna).

Trezorski zapisi Ministarstva financija (RHMF-T-037E), uz valutnu klauzulu, upisani na aukciji 15. rujna 2009. godine, s dospijecom nakon 364 dana, uz kamatnu stopu 7,2%, na dan 31. prosinca 2009. godine iznose 20.867 tisuća kuna.

Trezorski zapisi Ministarstva financija (RHMF-T-040E), uz valutnu klauzulu, upisani na aukciji 06. listopada 2009. godine, s dospijecom nakon 364 dana, uz kamatnu stopu 6,8%, na dan 31. prosinca 2009. godine iznose 34.733 tisuća kuna.

Trezorski zapisi Ministarstva financija (RHMF-T-044E), uz valutnu klauzulu, upisani na aukciji 03. studenoga 2009. godine, s dospijecom nakon 364 dana, uz kamatnu stopu 5,9%, na dan 31. prosinca 2009. godine iznose 13.925 tisuća kuna.

U veljači 2007. godine HBOR je stekao tri, a u srpnju iste godine dodatne dvije dionice Europskog investicijskog fonda (EIF). Uplaćeni iznos predstavlja 20% nominalne vrijednosti kupljenih dionica dok je preostalih 80% evidentirano kao potencijalna obveza prema EIF-u koja na dan 31. prosinca 2009. godine iznosi 4,0 milijuna eura (Bilješka 24).

Glavna skupština Fonda, na prijedlog Uprave, može zatražiti uplatu upisanog neuplaćenog kapitala do razine koja je potrebna kako bi Fond podmirio svoje obveze prema kreditorima. Takvu uplatu potrebno je izvršiti u roku 90 dana od odluke Glavne skupštine Fonda.

Dionice trgovačkih društava odnose se na dionice Brodogradilišta Viktor Lenac d.d., Rijeka.

Po otvaranju stečaja nad društvom Brodogradilište Viktor Lenac d.d., Rijeka u prosincu 2003. godine, HBOR je za cjelokupni iznos potraživanja od društva obavio 100 %-tno umanjenje vrijednosti na teret prihoda zbog procijenjene nenadoknadivosti plasmana te ga klasificirano kao sumnjivo i sporno potraživanje.

Okončanjem stečajnog postupka u travnju 2008. godine, temeljni kapital Brodogradilišta podijeljen je na 12.407.813 redovnih dionica nominalne vrijednosti 10,00 kuna, izdanih u postupku okončanja stečajnog postupka unosom prava - potraživanja u novcu. HBOR je unio dio utvrđene tražbine iz stečajnog postupka u iznosu od 13.673 tisuće kuna u temeljni kapital dužnika čime je Banka stekla 11,0194% udjela u temeljnom kapitalu društva. Pretvaranje dijela potraživanja u temeljni kapital u navedenome iznosu evidentirano je i iskazano uz 100 %-tno usklađenje vrijednosti, prenijeto iz izvanbilančne evidencije. Dionice društva (VLEN-R-B) uvrštene su 2008. godine u redovnu kotaciju Zagrebačke burze te su u svibnju 2009. godine počele kotirati. Kotirana cijena dionica na dan 31.12.2009. godine iznosi 10,01 kuna po dionici.

## Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

### 14. ULAGANJA U PRIDRUŽENA DRUŠTVA

	2009. ooo kuna	2008. ooo kuna
Ulaganja u pridružena društva	23.687	26.157
Ispravak vrijednosti	(23.687)	(26.157)
	-	-

Ulaganja u pridružena društva su sastavni dio Programa ulaganja u temeljni kapital trgovačkih društava - malih i srednjih poduzetnika ili je o ulaganju donijeta posebna odluka nadležnih tijela HBOR-a. Ulaganja u temeljni kapital društava obavljena su na rokove od 4 do 6 godina uz pravo pristupa prodaji dionica nakon ugovorenog roka držanja udjela u kapitalu. HBOR ima značajan utjecaj na poslovanje društava putem svog predstavnika u Nadzornom odboru. Ulaganja se sukladno politikama Banke iskazuju po metodi udjela.

	Djelatnost	% vlasništva u 2009.	% vlasništva u 2008.
Bila boja d.o.o., Grohote	Proizvodnja proizvoda od plastike	17,96%	23,65%
THC d.d., Obrovac	Proizvodnja metalnih proizvoda	38,45%	38,45%
Tri D Drvo d.o.o., Vrhovine	Prerada drva, proizvodnja proizvoda od drva	26,00%	26,00%
Pounje d.d., Hrvatska Kostajnica	Tekstilna industrija - proizvodnja rublja	18,36%	18,36%
Metal-Sint Oklaj d.d., Oklaj	Metalna industrija sinter proizvoda i kompozitnih materijala	40,84%	40,84%

Vrijednost ulaganja u prethodnim je godinama ispravljena u 100-tnom iznosu zbog procijenjene nenadoknadivosti iznosa ulaganja.

Udjel HBOR-a u društvu Bila boja d.o.o., Grohote je smanjen zbog povećanja kapitala uslijed dokapitalizacije društva. Budući je HBOR u svojim poslovnim knjigama prethodno obavio ispravak vrijednosti ulaganja u 100%-tnom iznosu zbog procijenjene nenadoknadivosti iznosa ulaganja, navedeno smanjenje udjela nema utjecaj na Izvještaj o financijskom položaju i Račun dobiti i gubitka Banke.

Isknjiženje zbog stečaja:

Lika d.d. u stečaju, Donji Lapac	Proizvodnja, obrada i konzerviranje mesa	-	26,04%
----------------------------------	--	---	--------

Po obavijesti Središnjeg klirinškog depozitarnog društva d.d. o isključenju iz članstva te prestanku vrijednosnog papira Lika d.d. u stečaju, Donji Lapac od 16. ožujka 2009. godine HBOR je obavio isknjiženje udjela iz poslovnih knjiga.

## Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

### 15. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA I NEMATERIJALNA IMOVINA

	Građevinski objekti	Kompjutori	Namještaj, oprema i vozila	Nekretnine i oprema i nematerijalna imovina u pripremi	Ukupno nekretnine, postrojenja i oprema	Nematerijal- na imovina	Ukupno
	ooo kuna	ooo kuna	ooo kuna	ooo kuna	ooo kuna	ooo kuna	ooo kuna
Nabavna vrijednost							
<b>Stanje</b>							
31. prosinca 2008.	50.957	11.920	12.127	19.052	94.056	12.505	106.561
Povećanje	-	-	-	6.976	6.976	-	6.976
Prijenos s nekretnina, postrojenja i opreme i nematerijalne imovine u pripremi	90	2.649	109	(4.724)	(1.876)	1.876	-
Rashod	-	(22)	(333)	-	(355)	-	(355)
<b>Stanje</b>							
31. prosinca 2009.	51.047	14.547	11.903	21.304	98.801	14.381	113.182
Ispravak vrijednosti							
<b>Stanje</b>							
31. prosinca 2008.	11.000	10.009	9.314	-	30.323	10.147	40.470
Amortizacija za 2009.	1.545	1.874	1.089	-	4.508	1.549	6.057
Rashod	-	(22)	(327)	-	(349)	-	(349)
<b>Stanje</b>							
31. prosinca 2009.	12.545	11.861	10.076	-	34.482	11.696	46.178
Neotpisana vrijednost							
<b>Stanje</b>							
31. prosinca 2009.	38.502	2.686	1.827	21.304	64.319	2.685	67.004
Neotpisana vrijednost							
<b>Stanje</b>							
31. prosinca 2008.	39.957	1.911	2.813	19.052	63.733	2.358	66.091

## Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

### 15. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA I NEMATERIJALNA IMOVINA (NASTAVAK)

	Građevinski objekti	Kompjutori	Namještaj, oprema i vozila	Nekretnine i oprema i nematerijalna imovina u pripremi	Ukupno nekretnine, postrojenja i oprema	Nematerijalna imovina	Ukupno
	ooo kuna	ooo kuna	ooo kuna	ooo kuna	ooo kuna	ooo kuna	ooo kuna
Nabavna vrijednost							
<b>Stanje</b>							
<b>31. prosinca 2007.</b>	<b>50.082</b>	<b>12.111</b>	<b>11.926</b>	<b>95</b>	<b>74.214</b>	<b>10.705</b>	<b>84.919</b>
Povećanje	-	-	-	22.964	22.964	-	22.964
Prijenos s nekretnina, postrojenja i opreme i nematerijalne imovine u pripremi	875	427	905	(4.007)	(1.800)	1.800	-
Rashod	-	(618)	(704)	-	(1.322)	-	(1.322)
<b>Stanje</b>							
<b>31. prosinca 2008.</b>	<b>50.957</b>	<b>11.920</b>	<b>12.127</b>	<b>19.052</b>	<b>94.056</b>	<b>12.505</b>	<b>106.561</b>
Ispravak vrijednosti							
<b>Stanje</b>							
<b>31. prosinca 2007.</b>	<b>9.478</b>	<b>8.766</b>	<b>8.825</b>	<b>-</b>	<b>27.069</b>	<b>8.798</b>	<b>35.867</b>
Amortizacija za 2008.	1.522	1.861	1.190	-	4.573	1.349	5.922
Rashod	-	(618)	(701)	-	(1.319)	-	(1.319)
<b>Stanje</b>							
<b>31. prosinca 2008.</b>	<b>11.000</b>	<b>10.009</b>	<b>9.314</b>	<b>-</b>	<b>30.323</b>	<b>10.147</b>	<b>40.470</b>
Neotpisana vrijednost							
<b>31. prosinca 2008.</b>	<b>39.957</b>	<b>1.911</b>	<b>2.813</b>	<b>19.052</b>	<b>63.733</b>	<b>2.358</b>	<b>66.091</b>
Neotpisana vrijednost							
<b>31. prosinca 2007.</b>	<b>40.604</b>	<b>3.345</b>	<b>3.101</b>	<b>95</b>	<b>47.145</b>	<b>1.907</b>	<b>49.052</b>

## Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

### 16. DUGOTRAJNA IMOVINA NAMIJENJENA PRODAJI

	2009. ooo kuna	2008. ooo kuna
Dugotrajna imovina namijenjena prodaji	32.862	41.441
	<b>32.862</b>	<b>41.441</b>

U 2009. godini obavljeno je preuzimanje dugotrajne imovine namijenjene prodaji u ukupnom iznosu od 5.693 tisuća kuna (2008. godine: 1.128 tisuća kuna) od čega: zemljište u iznosu od 1.366 tisuća kuna (2008. godine: 371 tisuća kuna), građevinski objekti u iznosu od 2.373 tisuća kuna (2008. godine: 0 tisuća kuna) i stanovi u iznosu od 1.954 tisuća kuna (2008. godine: 757 tisuća kuna). Fer vrijednost preuzete imovine iznosi 4.735 tisuća kuna od čega: zemljište u iznosu 1.222 tisuća kuna, građevinski objekti u iznosu od 1.966 tisuća kuna i stanovi u iznosu od 1.547 tisuća kuna.

U 2009. godini obavljena je prodaja dugotrajne imovine namijenjene prodaji u iznosu od 6.175 tisuća kuna (2008. godine: 9.954 tisuća kuna) od čega: zemljište u iznosu od 142 tisuća kuna (2008. godine: 0 tisuća kuna), građevinski objekti u iznosu od 3.555 tisuća kuna (2008. godine: 6.544 tisuća kuna), stanovi u iznosu od 2.478 tisuća kuna (2008. godine: 1.721 tisuća kuna), namještaj i transportni uređaji u iznosu od 0 tisuća kuna (2008. godine: 1.516 tisuća kuna), te ostala materijalna imovina u iznosu od 0 tisuće kuna (2008. godine: 173 tisuća kuna).

Umanjenje fer vrijednosti ove imovine u 2009. godini iznosilo je 6.529 tisuća kuna.

Promjene na rezerviranjima za moguće gubitke po dugotrajnoj imovini namijenjenoj prodaji mogu se prikazati:

	2009. ooo kuna	2008. ooo kuna
Stanje 01. siječnja	284	284
Povećanje rezerviranja za moguće gubitke po dugotrajnoj imovini namijenjenoj prodaji	6.529	-
Otpis	(74)	-
<b>Stanje 31. prosinca</b>	<b>6.739</b>	<b>284</b>

## ► Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

### 17. OSTALA AKTIVA

	2009. 000 kuna	2008. 000 kuna
Potraživanja po naknadama	2.420	439
Potraživanja na temelju konverzije inozemnih valuta	-	3.188
Ostala aktiva	5.635	6.124
	<b>8.055</b>	<b>9.751</b>
Rezerviranja za moguće gubitke	(3.619)	(148)
	<b>4.436</b>	<b>9.603</b>

Promjene na rezerviranjima za moguće gubitke po ostaloj aktivi mogu se prikazati:

	2009. 000 kuna	2008. 000 kuna
Stanje 01. siječnja	148	159
Povećanje rezerviranja za moguće gubitke po ostaloj aktivi	3.871	218
Smanjenje rezerviranja za moguće gubitke po ostaloj aktivi	(355)	(139)
Naplata izvanbilančnih potraživanja	(67)	(33)
Donos rezerviranja sa izvanbilančne evidencije	67	33
Otpis	(14)	(15)
Prijenos u izvanbilančnu evidenciju	(31)	(75)
<b>Stanje 31. prosinca</b>	<b>3.619</b>	<b>148</b>

## ► Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

### 18. OBVEZE PO DEPOZITIMA

	2009. 000 kuna	2008. 000 kuna
Depoziti banaka	598	20.955
Devizni redovni računi trgovačkih društava	99	410
Devizni račun Ministarstva financija RH	19.519	21.521
Devizni namjenski računi trgovačkih društava	797	61.655
Depoziti lokalne uprave i fondova	57.902	62.021
Depoziti državnih institucija	125.925	194.205
Devizni depoziti stranih financijskih institucija	-	77.332
Ostali depoziti	-	715
Obračunana kamata	-	203
	<b>204.840</b>	<b>439.017</b>

Devizni račun Ministarstva financija Republike Hrvatske odnosi se na sredstva garantnog fonda temeljem uplaćenih premija za reosigurane poslove po poslovima osiguranja izvoza u iznosu od 12.822 tisuća kuna (2008. godine: 12.915 tisuće kuna), sredstva Darovnice Zaklade Globalnog Fonda zaštite okoliša darovnice po Projektu obnovljivih izvora energije u iznosu od 2.117 tisuća kuna (2008. godine: 2.420 tisuća kuna) te sredstva Darovnice Globalnog Fonda zaštite okoliša po Programu izdavanja bankarskih garancija u okviru Projekta energetske učinkovitosti u iznosu od 4.580 tisuća kuna (2008. godine: 6.186 tisuću kuna), kojima HBOR upravlja u ime i za račun Republike Hrvatske temeljem zaključenih ugovora.

Depoziti po viđenju državnih institucija odnose se na poslove koje Banka obavlja u ime i za račun Ministarstva financija, Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva, Ministarstva mora, prometa i infrastrukture, Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja, Fonda za razvoj i zapošljavanje, Fonda za regionalni razvoj Republike Hrvatske, Vodovoda i kanalizacije d.o.o., Split i Hrvatske agencije za malo gospodarstvo (HAMAG).

Na navedene depozite HBOR ne plaća kamatu, osim po depozitima banaka i stranih financijskih institucija.



## Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

### 19. OBVEZE PO KREDITIMA

	2009. 000 kuna	2008. 000 kuna
Stanje 01. siječnja	4.994.207	3.769.554
Novi krediti	2.594.961	3.569.236
Povrat kredita	(2.382.626)	(2.363.936)
Neto dobit/(gubitak) od tečajnih razlika	(19.549)	19.353
	5.186.993	4.994.207
Obračunana kamata	29.148	25.914
<b>Stanje 31. prosinca</b>	<b>5.216.141</b>	<b>5.020.121</b>

Povrati kredita uključuju prijevremeni povrat klupskog kredita, odobrenog od strane pet domaćih i jedne inozemne banke, u iznosu od 100.000 tisuća eura, čije je originalno dospjeće bilo ugovoreno na 15. siječnja 2010. godine.

Kamatne stope na primljene kredite u 2009. i 2008. godini kreću se u rasponu od 2% fiksno godišnje do promjenjivih kamatnih stopa na međunarodnom tržištu kapitala (LIBOR EUR; EURIBOR; LIBOR USD) uvećanih za 0,225 - 3,75 postotnih bodova godišnje.

Banka je podložna raznim financijskim klauzulama iz Ugovora. Na dan 31. prosinca 2009. godine Banka je bila u skladu sa svim zahtjevanim financijskim klauzulama iz Ugovora.

### 20. OBVEZE ZA IZDANE DUGOROČNE VRIJEDNOSNE PAPIRE

	Efektivna kamatna stopa %	Fer vrijednost 2009. 000 kuna	Knjigovodstvena vrijednost 2009. 000 kuna	Fer vrijednost 2008. 000 kuna	Knjigovodstvena vrijednost 2008. 000 kuna
Obveznice 100,0 milijuna eura	5,899	438.942	438.372	554.147	585.954
Obveznice 300,0 milijuna eura	5,021	2.211.148	2.188.359	2.095.826	2.190.884
Obveznice 150,0 milijuna eura	4,836	1.028.917	1.094.927	930.096	1.097.465
Obveznice 250,0 milijuna eura	5,076	1.724.875	1.818.228	1.454.490	1.821.860
Obveznice 250,0 milijuna eura	8,58	1.908.544	1.770.649	-	-
Obračunana kamata		-	214.608	-	172.518
		<b>7.312.426</b>	<b>7.525.143</b>	<b>5.034.559</b>	<b>5.868.681</b>

Knjigovodstvena vrijednost obveznica uključuje kamate.

## Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

### 20. OBVEZE ZA IZDANE DUGOROČNE VRIJEDNOSNE PAPIRE (NASTAVAK)

Sukladno sporazumu od 28. studenog 2002. godine između HBOR-a i J.P. Morgan Europe Limited (glavni organizator), HBOR je 04. prosinca 2002. godine izdao obveznice pod EMTN programom uz jamstvo Republike Hrvatske, u iznosu od 100.000 tisuća eura (438.372 tisuća kuna na dan 31. prosinca 2009. godine odnosno 585.954 tisuća kuna na dan 31. prosinca 2008. godine) na rok od 10 godina uz fiksnu kamatnu stopu od 5,75% te amortizirajuću otplatu od 2008. do 2012. godine. Kamate su plative jednogodišnje unatrag. Prva rata glavnice dospjela je u prosincu 2008. godine te stanje na dan 31. prosinca 2009. godine iznosi 438.372 tisuća kuna (60.000 tisuća eura).

Sukladno sporazumu između HBOR-a i Deutsche Bank AG London i UBS Limited (glavni organizatori), HBOR je 11. veljače 2004. godine izdao obveznice pod EMTN programom uz jamstvo Republike Hrvatske, u iznosu od 300.000 tisuća eura (2.188.359 tisuća kuna na dan 31. prosinca 2009. godine odnosno 2.190.884 tisuća kuna na dan 31. prosinca 2008. godine) na rok od 7 godina uz fiksnu kamatnu stopu od 4,875%. Kamate su plative jednogodišnje unatrag.

Sukladno sporazumu između HBOR-a i Deutsche Bank AG London (glavni organizator), HBOR je dana 11. srpnja 2006. godine izdao obveznice u iznosu od 150.000 tisuća eura (1.094.927 tisuća kuna na dan 31. prosinca 2009. godine odnosno 1.097.465 tisuća kuna na dan 31. prosinca 2008. godine) na rok od 10 godina uz fiksnu kamatnu stopu od 4,807% te amortizirajuću otplatu od 2012. do 2016. godine. Kamate su plative jednogodišnje unatrag.

Sukladno sporazumu između HBOR-a i UBS Investment Bank i Deutsche Bank AG London (glavni organizatori), HBOR je dana 14. lipnja 2007. godine izdao obveznice u iznosu od 250.000 tisuća eura (1.818.228 tisuća kuna na dan 31. prosinca 2009. godine odnosno 1.821.860 tisuća kuna na dan 31. prosinca 2008. godine) na rok od 10 godina uz fiksnu kamatnu stopu od 5,0%. Kamate su plative jednogodišnje unatrag.

Sukladno sporazumu između HBOR-a i Deutsche Bank AG London, HBOR je dana 03. rujna 2009. godine izdao obveznice u iznosu od 250.000 tisuća eura (1.770.649 tisuća kuna na dan 31. prosinca 2009. godine) na rok od 3 godine uz fiksnu kamatnu stopu od 7,25%. Kamate su plative jednogodišnje unatrag.

## Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

### 21. OSTALE OBVEZE

	2009. ooo kuna	2008. ooo kuna
Odgođeno priznavanje kamatnih prihoda	790.317	792.252
Obveze za subvencioniranje kamatne stope	201.623	133.772
Rezerviranja za garancije i preuzete obveze	110.204	145.797
Obveze u obračunu za subvencioniranje stambenih kredita uz potporu države	32.410	32.410
Rezerviranja za ostale obveze	25.139	17.338
Obveze za isplatu plaća i naknada	4.098	4.151
Odgođeno priznavanje naplaćenih kamatnih prihoda - naknada po garancijama	3.079	2.699
Obveze prema dobavljačima	1.100	1.042
Obveze po više naplaćenim potraživanjima	417	1.720
Ostale obveze	2.216	8.874
	<b>1.170.603</b>	<b>1.140.055</b>

Obveze za subvencioniranje kamatne stope odnose se na predujmove preuzete za subvencioniranje kamatnih stopa po kreditima, koji su odobreni uz nižu kamatnu stopu krajnjim korisnicima po programima koje HBOR provodi u ime i za račun Republike Hrvatske (vidi Bilješku 25). Ove obveze odnose se na:

- Program povlaštenog financiranja po kreditnim programima HBOR-a u iznosu od 185.899 tisuća kuna (2008. godine: 114.075 tisuća kuna),
- Model financiranja obnove i modernizacije ribolovne flote u iznosu od 12.689 tisuća kuna (2008. godine: 13.697 tisuća kuna),
- Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti i Projekt energetske učinkovitosti u iznosu od 1.207 tisuća kuna (2008. godine: 1.000 tisuća kuna),
- Kredite odobrene poduzetnicima koji ulažu u poduzetničke zone u iznosu od 1.828 tisuća kuna (2008. godine: 5.000 tisuća kuna).

Odgođeno priznavanje kamatnih prihoda u iznosu od 790.317 tisuća kuna (2008. godine: 792.252 tisuća kuna) sastoji se od državne subvencije za kamate na kredite, koji su odobreni i povučeni od strane krajnjeg korisnika po nižoj kamatnoj stopi (vidi Bilješku 2), ali još nisu u fazi otplate u iznosu od 148.963 tisuća kuna (2008. godine: 178.879 tisuća kuna) te onih koji su u fazi otplate u iznosu od 641.354 tisuća kuna (2008. godine: 613.373 tisuća kuna) (vidi Bilješku 2).

Iznos rezerviranja za garancije i preuzete obveze predstavlja najbolju procjenu izdataka potrebnih za podmirivanje sadašnjih obveza na datum bilance i utvrđuje se sukladno MRS-u 37 - Rezerviranja, nepredviđene obveze i nepredviđena imovina.

## Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

### 21. OSTALE OBVEZE (NASTAVAK)

Od ukupnog iznosa rezerviranja za garancije i preuzete obveze na banke se odnosi iznos od 14.229 tisuće kuna (2008. godine: 23.453 tisuće kuna), domaća trgovačka društva iznos od 79.712 tisuća kuna (2008. godine: 87.814 tisuće kuna), državna trgovačka društva iznos od 6.197 tisuća kuna (2008. godine: 15.016 tisuća kuna), javni sektor iznos od 183 tisuća kuna (2008. godine: 356 tisuća kuna), inozemne pravne osobe iznos od 1.773 tisuće kuna (2008. godine: 6.153 tisuće kuna), neprofitne institucije iznos od 105 tisuća kuna (2008. godine: 0 tisuća kuna) te na ostale iznos od 8.005 tisuća kuna (2008. godine: 13.005 tisuća kuna).

Promjene na rezerviranjima za moguće gubitke po garancijama, preuzetim i ostalim obvezama mogu se prikazati kako slijedi:

	2009. ooo kuna	2008. ooo kuna
Stanje 01. siječnja	145.797	231.564
Povećanje rezerviranja za moguće gubitke po garancijama i preuzetim obvezama	203.356	226.955
Smanjenje rezerviranja za moguće gubitke po garancijama i preuzetim obvezama	(239.398)	(312.709)
Neto dobit/(gubitak) od tečajnih razlika po rezerviranjima za moguće gubitke	449	(13)
<b>Rezerviranja za garancije i preuzete obveze</b>	<b>110.204</b>	<b>145.797</b>
Stanje 01. siječnja	17.338	12.712
Rezerviranja za moguće gubitke po ostalim obvezama	7.801	4.626
<b>Rezerviranja za moguće gubitke po ostalim obvezama</b>	<b>25.139</b>	<b>17.338</b>
<b>Stanje 31. prosinca</b>	<b>135.343</b>	<b>163.135</b>

### 22. OSNIVAČKI KAPITAL I PRIČUVE

Zakonom o HBOR-u propisani osnivački kapital treba iznositi 7.000.000 tisuća kuna uplatama iz proračuna te iz ostalih izvora temeljem pojedinačnih zakona.

Na dan 31. prosinca 2009. godine uplaćeni kapital iznosi 4.517.107 tisuća kuna te je za uplatu iz Državnog proračuna Republike Hrvatske do Zakonom propisanog iznosa kapitala preostao iznos od 2.482.893 tisuća kuna.

Plan godišnjih iznosa i vremenski okvir uplata iz Državnog proračuna nije unaprijed određen, već, sukladno Zakonu, dinamiku uplata u osnivački kapital određuje Hrvatski sabor donošenjem Državnog proračuna Republike Hrvatske.

Banka je računovodstvenim politikama odredila osnovne ciljeve upravljanja kapitalom, kategoriju kapitala kojom Banka upravlja, kao i mjere ostvarivanja i praćenja politike upravljanja kapitalom. Upravljanje kapitalom se obrazlaže i iskazuje u Bilješci 29.

## Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

### 23. GARANTNI FOND

	000 kuna
<b>Stanje 01. siječnja 2008. godine</b>	<b>12.985</b>
Otpis	(556)
Neto tečajne razlike	(6)
<b>Stanje 31. prosinca 2008. godine</b>	<b>12.423</b>
Otpis	(427)
Neto tečajne razlike	(33)
<b>Stanje 31. prosinca 2009. godine</b>	<b>11.963</b>

Sredstva garantnog fonda u ukupnom iznosu od 11.963 tisuće kuna i 12.423 tisuća kuna na dan 31. prosinca 2009. i 2008. godine odnose se na sredstva garantnog fonda od Deutsche Investitions - und Entwicklungsgesellschaft (DEG), a odnose se na financijski doprinos (bespovratna sredstva) Vlade SR Njemačke, koja se koriste za pokriće mogućih gubitaka za izdane garancije i odobrene kredite po Programu kreditiranja utemeljenja poduzetništva u Hrvatskoj. Sredstva garantnog fonda su bezuvjetno nepovratna i nemaju dospjeće. Iskazano smanjenje u odnosu na prošlu godinu odnosi se na otpis dijela potraživanja po kreditima u iznosu od 427 tisuća kuna te na tečajne razlike od 33 tisuća kuna. Otpis je obavljen nakon što su iskorištene sve raspoložive mogućnosti prisilne naplate.

### 24. GARANCIJE I PREUZETE OBVEZE

U okviru svog redovnog poslovanja, Banka zaključuje ugovore o garancijama i preuzetim obvezama. Svrha ovih instrumenata je osigurati raspoloživost sredstava s obzirom na potrebe klijenata.

Navedene obveze sadrže kreditni rizik te su stoga dio ukupnog rizika Banke iako se ne prikazuju u bilanci.

	2009. 000 kuna	2008. 000 kuna
Izdane garancije u kunama	518	518
Izdane garancije u devizama-	693.340	1.700.574
Izdane mjenice	34.597	41.183
Otvoreni akreditivi u devizama	-	28.135
Preuzete obveze po kreditima	1.076.475	1.147.058
Upisani a neuplaćeni kapital EIF-a (bilješka 13)	29.225	29.298
	1.834.155	2.946.766
Rezerviranja za garancije i preuzete obveze	(110.204)	(145.797)
	<b>1.723.951</b>	<b>2.800.969</b>

## Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

### 24. GARANCIJE I PREUZETE OBVEZE (NASTAVAK)

Garancije i akreditivi

Garancije i akreditivi predstavljaju obvezu Banke da izvrši plaćanja u ime klijenta u slučaju nemogućnosti klijenta da podmiri svoje obveze prema trećim stranama ili u slučaju nastanka određenih događaja, obično vezanih za izvoz i/ili uvoz dobara te za ostale ugovorene svrhe. Garancije i akreditivi nose isti kreditni rizik kao i krediti.

Garancije Banke najvećim su dijelom pokrivene jamstvima Republike Hrvatske, a akreditivi su u cijelosti pokriveni depozitima (Bilješka 18).

Preuzete obveze po kreditima

Po ugovorenim neiskorištenim kreditima, Banka je preuzela ugovornu obvezu za isplatom sredstava kredita i revolving kredita. Ugovorom je najčešće definiran krajnji datum korištenja kredita ili je navedena druga klauzula prestanka obveze. Korištenje ugovorenih sredstava obavlja se u nekoliko povlačenja u ovisnosti o namjeni korištenja, fazi projekta ili isplatnoj dokumentaciji. Ukupni ugovoreni iznos kredita ne mora biti povučen zbog čega ukupan ugovoreni iznos ne predstavlja nužno buduće zahtjeve za isplatom.

Ugovoreni neiskorišteni krediti sadrže manji potencijalni kreditni rizik jer većina preuzetih obveza po kreditima ovisi o udovoljavanju posebnih kreditnih uvjeta za povlačenje sredstava od strane korisnika. Banka prati rokove dospjeća ugovorenih preuzetih obveza.

## Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

### 25. POSLOVI U IME I ZA RAČUN

Banka upravlja značajnim sredstvima u ime i za račun Ministarstva financija, Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva, Ministarstva mora, prometa i infrastrukture, Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja, Fonda za razvoj i zapošljavanje, Fonda za regionalni razvoj Republike Hrvatske, Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, Vodovoda i kanalizacije d.o.o., Split i Hrvatske agencije za malo gospodarstvo (HAMAG) koja se uglavnom koriste za kreditiranje programa obnove i razvitka. Ta sredstva se vode odvojeno od sredstava Banke. Prihodi i rashodi po tom poslovanju terete nalogodavca, a Banka ne snosi druge obveze. Za svoje usluge Banka po određenim programima naplaćuje naknadu dok određene programe vodi bez naknade u ovisnosti o ugovoru s nalogodavcem, vodeći računa da ti iznosi nisu značajni za Banku.

Ukupna bilančna suma poslova u ime i za račun po pojedinačnim programima iznosi:

Program	2009. ooo kuna	2008. ooo kuna
Kreditiranje razvitka i obnove poljodjelskih domaćinstava	78.796	78.097
Kreditiranje zapošljavanja razvojačenih pripadnika HV-a	503.952	489.159
Projekt hitne obnove (zajam IBRD 3760 - HR)	291	365
Kreditiranje poduzeća u poteškoćama - izvor MF	67.500	72.840
Kreditiranje poduzeća u poteškoćama - izvor HZZ	-	1.058
Kreditiranje programa ulaganja u lokalnu infrastrukturu i zaštitu okoliša - program MEIP	733.298	723.298
Program naplate potraživanja po garancijama HAMAG-a	275	285
Osiguranje izvoznih poslova	206.336	181.943
Program povlaštenog financiranja po kreditnim programima HBOR-a	185.899	114.075
Program razvoja i zapošljavanja - krediti	275.420	289.695
Program regionalnog razvoja Republike Hrvatske - krediti	27.614	27.605
Model financiranja obnove i modernizacije ribolovne flote - Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva	38.293	39.197
Model financiranja obnove i modernizacije ribolovne flote - Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture	40.326	41.126
Model financiranja obnove i modernizacije ribolovne flote - Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja	51.779	51.779
Model financiranja obnove i modernizacije ribolovne flote - Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva - subvencija kamatnih stopa	854	657
Model financiranja obnove i modernizacije ribolovne flote - Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture - subvencija kamatnih stopa	2.031	1.937
Model financiranja obnove i modernizacije ribolovne flote - Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja - subvencija kamatnih stopa	9.804	11.103
Projekt obnovljivih izvora energije	9.052	5.789
VIK - EKO račun A - namjenska cijena vode	395.531	353.764
VIK - EKO račun B - PDV	110.063	90.022
Program izdavanja bankarskih garancija iz sredstava UNPD-a u okviru Projekta energetske učinkovitosti	-	3.093
Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost - subvencija kamatnih stopa	207	-
Program izdavanja bankarskih garancija iz sredstava IBRD-a u okviru Projekta energetske učinkovitosti	4.580	3.093
Subvencioniranje kamatnih stopa na kredite odobrene poduzetnicima koji ulažu u poduzetničke zone	1.828	5.000
Program kreditiranja HBOR-a za Projekte energetske učinkovitosti - subvencija kamatnih stopa	1.000	1.000
Operativni program razvitka govedarske proizvodnje	19.470	-
Operativni program razvitka svinjogojske proizvodnje	8.704	-
	<b>2.772.903</b>	<b>2.585.980</b>

## Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

### 26. TRANSAKCIJE S POVEZANIM STRANAMA

Povezane strane su društva koja izravno ili neizravno putem jednog ili više posrednika kontroliraju izvještajno društvo ili su pod njegovom kontrolom.

Najveći dio transakcija s povezanim stranama čine transakcije s Republikom Hrvatskom, 100%-tnim vlasnikom Banke i državnim trgovačkim društvima u većinskom vlasništvu Republike Hrvatske (51% i više).

Sve iskazane transakcije obavljene su po uobičajenim/redovnim uvjetima Banke.

Na dan 31. prosinca 2009. i 31. prosinca 2008. godine, stanja koja proizlaze iz transakcija s povezanim stranama, uključujući ključne članove rukovodstva, obuhvaćaju sljedeće:

#### a) Transakcije s povezanim stranama

	Izloženost 2009. ooo kuna	Obveze 2009. ooo kuna	Prihodi 2009. ooo kuna	Rashodi 2009. ooo kuna	Izloženost 2008. ooo kuna	Obveze 2008. ooo kuna	Prihodi 2008. ooo kuna	Rashodi 2008. ooo kuna
Vlasnik	339.157	280.423	25.358	-	415.442	282.140	53.638	-
Državni fondovi, izvršna tijela i agencije	208.012	92.910	26.876	-	254.709	93.362	22.151	-
Državna trgovačka društva	2.055.735	867	100.816	-	3.184.455	61.854	229.707	-
Pridružena društva	14	-	187	1	21	-	157	-
Ključni članovi rukovodstva	1.837	-	71	2	1.604	-	57	3
<b>Ukupno</b>	<b>2.604.755</b>	<b>374.200</b>	<b>153.308</b>	<b>3</b>	<b>3.856.231</b>	<b>437.356</b>	<b>305.710</b>	<b>3</b>

Izloženost sadrži kredite ostalim korisnicima, imovinu koja se drži do dospelja, imovinu raspoloživu za prodaju, ostalu imovinu i izvanbilačnu izloženost koja se odnosi na izdane garancije, akreditive i preuzete obveze.

Obveze sadrže obveze po depozitima te ostale obveze.

Prihodi sadrže prihode od kamata, naknada te prihode od ukidanja umanjenja vrijednosti i rezerviranja.

Rashodi sadrže gubitak od umanjenja vrijednosti i rezerviranja.

#### b) Primljeni instrumenti osiguranja

	2009. ooo kuna	2008. ooo kuna
Republika Hrvatska	1.880.979	3.113.346
Državne agencije	349.400	303.946
<b>Ukupno</b>	<b>2.230.379</b>	<b>3.417.292</b>

## ➤ Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

### 26. TRANSAKCIJE S POVEZANIM STRANAMA (NASTAVAK)

#### b) Primljeni instrumenti osiguranja (nastavak)

Primljeni instrumenti osiguranja odnose se na prvorazredne instrumente osiguranja zaprimljene u svrhu osiguranja plasmana Banke, a čine ih: jamstvo Republike Hrvatske, jamstvo HAMAG-a, polica osiguranja od političkih i/ili komercijalnih rizika te zakonska jamstva u slučaju kada za obveze klijenta zakonskim aktima jamči Republika Hrvatska ili druga državna tijela.

#### c) Plaće ključnih članova rukovodstva

Plaće uključuju redovan rad, godišnji odmor, državni praznik, plaćeni dopust, naknadu plaće za vrijeme bolovanja, minuli rad. Iznos plaće u 2009. godini iznosi 5.666 tisuća kuna (2008. godine: 5.760 tisuća kuna).

Nagrade za rad članovima Nadzornog odbora iznosile su za 2009. godinu 267 tisuća kuna (2008. godine: 370 tisuća kuna) i odnose se na člana Nadzornog odbora HBOR-a koji ima pravo na naknadu i članove nadzornih odbora u pridruženim društvima koje imenuje HBOR.

## ➤ Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

### 27. UPRAVLJANJE RIZICIMA

#### 27.1. Uvod

Temeljem Zakona o Hrvatskoj banci za obnovu i razvitak, Banka je dužna rizike u poslovanju svoditi na najmanju mjeru rukovodeći se načelima bankarskog poslovanja.

Banka u procesu upravljanja rizicima kontinuirano obavlja mjerenje, procjenu i upravljanje svim rizicima kojima je u poslovanju izložena. Kriterij, način i postupci mjerenja i procjene upravljanja rizicima propisani su općim aktima Banke. U svakodnevnom poslovanju Banka upravlja kreditnim, tržišnim i operativnim rizicima putem politika, procedura, limita, odbora te kontrola.

#### Struktura upravljanja rizicima

**Nadzorni odbor** odgovoran je za nadgledanje primjerenosti i učinkovitosti procesa upravljanja rizicima u Banci.

**Uprava Banke** odgovorna je za uspostavljanje i provođenje učinkovitog i pouzdanog sustava upravljanja svim rizicima. Donosi akte, procedure i upute kojima se reguliraju sva područja poslovanja. Za ostvarenje svoje funkcije reguliranja područja upravljanja rizicima Uprava je delegirala svoja ovlaštenja na dva odbora.

#### Odbori za upravljanje rizicima

- **Odbor za upravljanje aktivom i pasivom** - upravlja tržišnim rizicima (rizik likvidnosti, kamatni rizik i valutni rizik) u okviru propisanih politika i procedura upravljanja aktivom i pasivom,
- **Odbor za procjenu i mjerenje kreditnog rizika** - upravlja kreditnim rizikom u okviru propisanih Kreditnih politika, Procedura upravljanja kreditnim rizikom, metodologija i ostalih internih akata koji obuhvaćaju problematiku vezanu uz kreditni rizik.

#### Organizacijska jedinica Upravljanje rizicima

Banka je formirala funkcionalno i organizacijski odvojenu i neovisnu organizacijsku jedinicu za kontrolu rizika u poslovanju koja je neposredno odgovorna Upravi. Upravljanje rizicima odgovorno je za utvrđivanje, procjenu, mjerenje, nadzor i kontrolu svih rizika kojima je Banka u svom poslovanju izložena ili bi mogla biti izložena. Svoju funkciju Upravljanje rizicima ostvaruje analizom, procjenom i mjerenjem izloženosti Banke kreditnim i nekreditnim rizicima, razvojem procedura i metodologija vezanih za rizike, predlaganjem i praćenjem poštivanja usvojenih limita izloženosti, procjenom kvalitete kreditnog portfelja, izvješćivanjem Uprave i odbora o rizicima i sl.

Strategija Upravljanja rizicima usmjerena je prema postizanju i održavanju kvalitetnog i efikasnog sustava upravljanja rizicima usklađenog s domaćim i stranim bankarskim praksama te preporukama Hrvatske narodne banke i Bazelskog odbora.

# Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

## 27. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

### 27.1. Uvod (nastavak)

#### Organizacijska jedinica Kontrola i revizija

Kontrola i revizija organizirana je kao posebna organizacijska jedinica, funkcionalno i organizacijski neovisna o aktivnostima koje revidira i drugim organizacijskim dijelovima HBOR-a. Kontrola i revizija odgovorna je za svoj rad Nadzornom odboru, Upravi i Revizorskom odboru. Kontrola i revizija provjerava primjenu i djelotvornost procedura i metodologija za upravljanje rizicima. Svoju funkciju ostvaruje provjerom sustava upravljanja rizicima sukladno načelima stabilnog poslovanja, uključujući upravljanje resursima informacijske tehnologije i drugih pridruženih tehnologija.

#### Organizacijska jedinica Suradnja s EU

Banka je formirala odvojenu organizacijsku jedinicu Suradnja s EU u okviru koje je u 2009. godini uspostavljena neovisna funkcija za praćenje usklađenosti sa zakonima, propisima, pravilima i profesionalnim standardima, za utvrđivanje i ocjenjivanje rizika usklađenosti, pomoć upravljačkim tijelima HBOR-a pri upravljanju i kontroli rizika usklađenosti ta za periodično izvještavanje Uprave i Nadzornog odbora. Prate se i kontroliraju slijedeći rizici: pravni i regulatorni rizici (rizik nepoštivanja važećih zakona, propisa i stručne prakse), rizik sankcija (rizik sudskih, upravnih ili disciplinskih sankcija i / ili mjera kao posljedice nepoštivanja zakona, propisa, pravila, normi i / ili ugovornih obveza) i reputacijski rizik.

#### Mjerenje rizika i sustavi izvješćivanja

Za procjenu i mjerenje rizika Banka koristi različite metode mjerenja bazirane na povijesnim podacima, planovima poslovanja, tržišnim uvjetima i specifičnostima Banke kao posebne financijske institucije. Za praćenje i kontrolu rizika utvrđen je sustav limita za upravljanje kreditnim rizikom i tržišnim rizicima.

Dnevno se prati likvidnost i otvorenost devizne pozicije o čemu se izrađuju izvještaje koji se dostavljaju članovima Odbora za upravljanje aktivom i pasivom. Banka kroz analize scenarija i analize osjetljivosti provodi praćenje tržišnih rizika u uvjetima redovnog poslovanja i poslovanja u uvjetima stresa.

Mjesečno Odbor za procjenu i mjerenje kreditnih rizika utvrđuje rizičnost kreditnog portfelja i prati primjerenost visine rezervacija. Na polugodišnjoj razini izrađuje se analiza rizičnosti kreditnog portfelja te se o tome izvješćuje Uprava. Velike izloženosti prate se kroz tromjesečne izvještaje o čemu se pored Uprave izvješćuje i Nadzorni odbor. Limite upravljanja kreditnim rizikom usvaja Uprava, isti se redovito revidiraju o čemu se obavještavaju organizacijske jedinice u kojima rizik nastaje i koje su ih dužne poštivati. Kvartalno se izrađuju izvještaji o adekvatnosti kapitala te razne izvještaje za praćenje izloženosti riziku. Razvijaju se sustavi pro-aktivnog upravljanja rizicima radi smanjenja potencijalnih budućih rizika. Izrađuju se izvještaji o naplati rizičnih plasmana te poduzetim radnjama pojačanog praćenja i naplate potraživanja od klijenata s problemima u poslovanju i o tome se kvartalno izvješćuje Uprava. Godišnje se izrađuju izvještaji o praćenjima klijenata na temelju analiza financijskih izvještaja te izvještaji o promjenama kreditnih rejtinga i poduzetim aktivnostima u slučaju pogoršanja istih.

# Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

## 27. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

### 27.2. Kreditni rizik

#### Ublažavanje rizika

Banka kao posebna financijska institucija nije profitno orijentirana te se ne bavi trgovanjem derivatima. Derivate može koristiti samo u svrhu zaštite svojih pozicija.

Pod kreditnim rizikom podrazumijeva se gubitak do kojeg dolazi uslijed potpunog ili djelomičnog neispunjenja, odnosno nepravovremenog ispunjenja financijske obveze po dospijeću od strane klijenta.

Banka kontrolira kreditni rizik putem kreditnih politika i propisanih procedura rada u kojima su utvrđeni sustavi unutarnjih kontrola s ciljem preventivnog djelovanja na rizik.

Uprava Banke vodi konzervativnu politiku upravljanja kreditnim rizikom. Sustav upravljanja kreditnim rizikom čini najvažniji dio poslovne politike Banke i bitan je činitelj njezine strategije poslovanja, zbog čega je ovo područje regulirano posebnim aktom - Procedurama upravljanja kreditnim rizikom, koje se primjenjuju na sve faze procesa (od razvoja novih bankarskih proizvoda, odnosno od zahtjeva za kredit do njegove konačne otplate).

Procedure upravljanja kreditnim rizikom su sveobuhvatan dokument koji obuhvaća zasebne metodologije, namijenjene ocjeni različitih ciljanih skupina klijenata:

- . Metodologije za ocjenu kreditnog rizika koje obuhvaćaju Metodologije za ocjenu instrumenata osiguranja,
- . Metodologiju kreditnog bodovanja,
- . Metodologiju za ocjenu i odabir banaka,
- . Metodologiju za ocjenu i odabir inozemnih banaka.

U slučaju izravnog kreditiranja, Banka se za ocjenjivanje kreditne sposobnosti koristi Metodologijom za ocjenu kreditnog rizika (za kredite iznad 700.000 kuna) ili Metodologijom kreditnog bodovanja (za kredite ispod 700.000 kuna). Metodologija kreditnog bodovanja služi za ocjenu kreditne sposobnosti klijenata koji pripadaju „malom portfelju“, a sadrži tri modela bodovanja: plasmani do 200.000 kuna, plasmani od 200.000 do 700.000 kuna trgovačkim društvima i plasmani od 200.000 do 700.000 svim ostalim poduzetnicima.

Sukladno Zakonu o HBOR-u Banka dio svojih plasmana odobrava putem poslovnih banaka pri čemu se primjenjuju Metodologija za ocjenu i odabir banaka i Metodologija za ocjenu i odabir inozemnih banaka.

Banka kontrolira rizik povezanih osoba pri samom odobravanju kredita pri čemu se od klijenta zahtjeva navođenje povezanih osoba. Prikupljene informacije se provjeravaju i utvrđuje se tip međusobne povezanosti, kao i postojanje utjecaja poboljšanja ili pogoršanja gospodarskog i financijskog stanja jedne osobe na gospodarsko i financijsko stanje druge povezane osobe.

## ➤ Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

### 27. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

#### 27.2. Kreditni rizik (nastavak)

Banka kao razvojna financijska institucija podupire rast i razvoj hrvatskog gospodarstva kroz investicijsku izgradnju. Iz tog razloga klijenti se najčešće javljaju Banci sa zahtjevima za kreditno praćenje razvojnih investicijskih projekata. Kako bi se rizik sveo na najmanju mjeru i što objektivnije procijenilo koji projekti su ekonomski održivi te osiguravaju povrat uloženog, Banka stalno unapređuje postojeća organizacijsko-tehnološka rješenja, izvještaje i akte te daje prijedloge novih organizacijskih propisa i provedbenih uputa.

Zbog utjecaja krize HBOR je poduzeo i dodatne mjere za smanjenje kreditnog rizika kroz pojačano praćenje događaja u bankarskom sektoru u zemlji i svijetu unutar posebne organizacijske jedinice za analizu poslovanja banaka, pojačana je nefinancijska analiza klijenta te praćenje dužnika koji kasne u plaćanju.

Stalnim praćenjem i ocjenjivanjem poslovanja klijenata nastoje se pravovremeno uočiti poteškoće u njihovom poslovanju. Kod klijenata koji su suočeni s problemima Banka pronalazi primjerene načine naplate potraživanja sagledavajući mogućnosti novih uvjeta otplate potraživanja s ciljem nastavka proizvodnog procesa i povećanja zapošljavanja. Posebno se uočavaju i prate uzroci loših plasmana te se postupci za njihovu prevenciju ugrađuju u procedure rada u svrhu smanjenja udjela rizičnih plasmana Banke.

Utvrđeni su limiti velike izloženosti i maksimalno dozvoljeni iznos kreditne izloženosti prema pojedinom korisniku i s njim povezanim osobama te limit koncentracije rizika (zbroj velikih izloženosti).

## ➤ Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

### 27. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

#### 27.2. Kreditni rizik (nastavak)

##### Koncentracija rizika i najveća izloženost kreditnom riziku

Tabela u nastavku prikazuje najveću izloženost kreditnom riziku u bruto iznosu prema pozicijama bilance i garancija i preuzetih obveza na dan izvještavanja, prije uzimanja u obzir primljenih instrumenata osiguranja:

	Bruto najveća izloženost 2009. 000 kuna	Bruto najveća izloženost 2008. 000 kuna
<b>Aktiva</b>		
Novčana sredstva i računi kod banaka	124.197	14.017
Depoziti kod drugih banaka	127.055	804.537
Kreditni bankama	14.866.066	11.987.708
Kreditni ostalim korisnicima	5.329.841	5.648.101
Imovina raspoloživa za prodaju	238.188	164.913
Ostala aktiva	3.425	8.030
<b>Ukupno</b>	<b>20.688.772</b>	<b>18.627.306</b>
<b>Garancije i preuzete obveze</b>		
Izdane garancije u kunama	513	513
Izdane garancije u devizama	682.628	1.654.881
Izdane mjenice	34.251	40.771
Otvoreni akreditivi u devizama	-	27.854
Preuzete obveze po kreditima	977.334	1.047.652
Upisani a neuplaćeni kapital EIF-a	29.225	29.298
<b>Ukupno</b>	<b>1.723.951</b>	<b>2.800.969</b>
<b>Ukupna izloženost kreditnom riziku</b>	<b>22.412.723</b>	<b>21.428.275</b>

## ➤ Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

### 27. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

#### 27.2. Kreditni rizik (nastavak)

##### Koncentracija rizika i najveća izloženost kreditnom riziku (nastavak)

Banka kroz razvojne programe kreditiranja obuhvaća područje cijele Republike Hrvatske s naglaskom na područja posebne državne skrbi. Kreditni rizik je rasprostranjen po geografskim područjima te kreditnim programima razvoja. Razvojem novih kreditnih programa (proizvoda) Banka vodi računa o koncentraciji kreditnog rizika u cilju ravnomjernog razvitka svih područja Republike Hrvatske.

Kreditiranjem različitih grana djelatnosti uz poticanje proizvodnje i razvoja s ciljem razvoja hrvatske privrede Banka stvara bolju bazu za povrate kredita i smanjenje rizika.

Najveća kreditna izloženost prema jednom dužniku na 31. prosinca 2009. godine iznosi 1.528.299 tisuća kuna (31. prosinca 2008. godine: 1.467.850 tisuća kuna), a radi se o dužniku razvrstanome u rizičnu skupinu A odnosno prvoklasnom dužniku. Politika instrumenata osiguranja dana je u Bilješci 27.2. u nastavku.

## ➤ Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

### 27. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

#### 27.2. Kreditni rizik (nastavak)

##### Koncentracija rizika i najveća izloženost kreditnom riziku (nastavak)

Koncentracija aktive i garancija i preuzetih obveza prema zemljopisnim segmentima, prije uzimanja u obzir primljenih instrumenata osiguranja:

2009. godina	Republika Hrvatska ooo kuna	Zemlje Europske unije ooo kuna	Ostale zemlje ooo kuna	Ukupno ooo kuna
<b>Aktiva</b>				
Novčana sredstva i računi kod banaka	12.586	109.921	1.690	124.197
Depoziti kod drugih banaka	101.904	-	25.151	127.055
Kreditni bankama	14.850.534	-	15.532	14.866.066
Kreditni ostalim korisnicima	5.123.502	-	206.339	5.329.841
Imovina raspoloživa za prodaju	225.439	12.749	-	238.188
Ostala aktiva	3.405	20	-	3.425
<b>Ukupno</b>	<b>20.317.370</b>	<b>122.690</b>	<b>248.712</b>	<b>20.688.772</b>
<b>Garancije i preuzete obveze</b>				
Izdane garancije u kunama	513	-	-	513
Izdane garancije u devizama	682.628	-	-	682.628
Izdane mjenice	-	34.251	-	34.251
Otvoreni akreditivi u devizama	-	-	-	-
Preuzete obveze po kreditima	957.025	-	20.309	977.334
Upisani a neplaćeni kapital EIF-a	-	29.225	-	29.225
<b>Ukupno</b>	<b>1.640.166</b>	<b>63.476</b>	<b>20.309</b>	<b>1.723.951</b>
<b>Ukupna izloženost kreditnom riziku</b>	<b>21.957.536</b>	<b>186.166</b>	<b>269.021</b>	<b>22.412.723</b>



# Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

## 27. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

### 27.2. Kreditni rizik (nastavak)

#### Koncentracija rizika i najveća izloženost kreditnom riziku (nastavak)

Koncentracija aktive i garancija i preuzetih obveza prema zemljopisnim segmentima, prije uzimanja u obzir primljenih instrumenata osiguranja (nastavak):

2008. godina	Republika Hrvatska ooo kuna	Zemlje Europske unije ooo kuna	Ostale zemlje ooo kuna	Ukupno ooo kuna
<b>Aktiva</b>				
Novčana sredstva i računi kod banaka	10.007	1.834	2.176	14.017
Depoziti kod drugih banaka	150.323	601.663	52.551	804.537
Kreditni bankama	11.956.698	-	31.010	11.987.708
Kreditni ostalim korisnicima	5.483.671	-	164.430	5.648.101
Imovina raspoloživa za prodaju	152.133	12.780	-	164.913
Ostala aktiva	8.027	3	-	8.030
<b>Ukupno</b>	<b>17.760.859</b>	<b>616.280</b>	<b>250.167</b>	<b>18.627.306</b>
<b>Garancije i preuzete obveze</b>				
Izdane garancije u kunama	513	-	-	513
Izdane garancije u devizama	1.654.881	-	-	1.654.881
Izdane mjenice	-	40.771	-	40.771
Otvoreni akreditivi u devizama	27.854	-	-	27.854
Preuzete obveze po kreditima	951.195	-	96.457	1.047.652
Upisani a neuplaćeni kapital EIF-a	-	29.298	-	29.298
<b>Ukupno</b>	<b>2.634.443</b>	<b>70.069</b>	<b>96.457</b>	<b>2.800.969</b>
<b>Ukupna izloženost kreditnom riziku</b>	<b>20.395.302</b>	<b>686.349</b>	<b>346.624</b>	<b>21.428.275</b>

# Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

## 27. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

### 27.2. Kreditni rizik (nastavak)

#### Koncentracija rizika i najveća izloženost kreditnom riziku (nastavak)

Koncentracija aktive i garancija i preuzetih obveza prema djelatnostima, prije i nakon uzimanja u obzir primljenih instrumenata osiguranja:

	Bruto najveća izloženost 2009. ooo kuna	Neto najveća izloženost 2009. ooo kuna	Bruto najveća izloženost 2008. ooo kuna	Neto najveća izloženost 2008. ooo kuna
Financijsko posredovanje	15.941.348	110	13.481.454	332
Brodogradnja	941.293	116.735	1.859.486	116.558
Turizam	994.658	63.466	1.021.895	61.405
Vodoopskrba, opskrba električnom energijom i ostala infrastruktura	1.533.437	1.157.548	1.722.559	1.278.183
Poljoprivreda i prehrambena industrija	851.219	238.591	694.640	135.082
Ostala industrija	382.589	44.240	434.871	47.590
Privatna kućanstva sa zaposlenim osobljem	334.584	51.809	336.305	18.045
Građevinarstvo	175.750	77.255	347.825	214.806
Industrija kože i tekstila	53.103	3.864	76.788	13.866
Zdravstvo	22.413	46	21.889	14
Prijevoz, skladištenje i veze	725.660	12.708	795.023	15.113
Ostalo	456.669	400.323	635.540	499.859
<b>Ukupna izloženost kreditnom riziku</b>	<b>22.412.723</b>	<b>2.166.695</b>	<b>21.428.275</b>	<b>2.400.853</b>

## ➤ Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

### 27. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

#### 27.2. Kreditni rizik (nastavak)

##### Koncentracija rizika i najveća izloženost kreditnom riziku (nastavak)

Fer vrijednost instrumenata osiguranja u 2009. godini iznosi 20.246.028 tisuća kuna (2008. godine: 19.027.422 tisuća kuna), međutim, u ukupnoj neto najvećoj izloženosti u 2009. godini iznos kreditnog rizika od 1.614.139 tisuća kuna (2008. godine: 1.848.019 tisuća kuna) nije pokriven uobičajenim instrumentima osiguranja, ali se odnosi na potraživanja i primljena sredstva od Republike Hrvatske u iznosu od 275.693 tisuća kuna (2008. godine: 454.991 tisuća kuna), jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u iznosu od 151.502 tisuća kuna (2008. godine: 157.192 tisuća kuna), državnih trgovačkih društava za čije obveze Republika Hrvatska odgovara solidarno i neograničeno u iznosu od 193.184 tisuća kuna (2008. godine: 250.087 tisuća kuna), republičkih fondova u iznosu od 14.314 tisuća kuna (2008. godine: 4.123 tisuća kuna), obveznica RH i trezorskih zapisa Ministarstva financija u iznosu od 225.278 tisuća kuna (2008. godine: 151.971 tisuća kuna). Osim toga, iznos od 754.168 tisuća kuna (2008. godine: 829.655 tisuća kuna) odnosi se na potraživanja od trgovačkog društva u većinskom državnom vlasništvu (51%).

Dio plasmana koji imaju iskazanu neto izloženost odnosi se na plasmane koji su privremeno djelomično pokriveni instrumentima osiguranja te je daljnje plasiranje po odobrenom plasmanu obustavljeno sve do pribavljanja instrumenata osiguranja potrebnih za udovoljavanje potrebnog omjera vrijednosti predmeta osiguranja i plasmana.

Djelatnost financijskog posredovanja najvećim dijelom uključuje poslovne banke a način poslovanja i kvaliteta osiguranja plasmana putem poslovnih banaka opisana je u Bilješci 27.2. u nastavku pod nazivom Osiguranje plasmana odobrenih putem poslovnih banaka.

## ➤ Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

### 27. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

#### 27.2. Kreditni rizik (nastavak)

##### Koncentracija rizika i najveća izloženost kreditnom riziku (nastavak)

Izloženost kreditnom riziku prema rizičnim skupinama:

Rizična skupina	Stopa povijesnog kašnjenja (%) 2009.	Stopa povijesnog kašnjenja (%) 2008.	Ukupno 2009. 000 kuna	Ukupno 2008. 000 kuna
A	1,02 %	0,75 %	20.352.810	19.067.650
B	13,58 %	7,54 %	2.059.913	2.360.625
C	65,57 %	60,66 %	-	-
<b>Ukupno</b>			<b>22.412.723</b>	<b>21.428.275</b>

Interna metodologija nije usporediva s metodologijom rejting agencija te se iskazani interni kreditni rejting ne može uspoređivati s rejtingom svjetski priznatih rejting agencija.

##### Interna metodologija procjene kreditnog rizika

Za ocjenu različitih ciljnih skupina klijenata Banka ima propisane interne metodologije. One predstavljaju podlogu za donošenje odluke o odobrenju kredita, garancija i akreditiva s odgođenim polaganjem pokrića te su jedan od kriterija za određivanje rizičnosti plasmana te iznosa rezervacija potrebnih za pokriće potencijalnih gubitaka.

Metodologija za ocjenu kreditnog rejtinga primjenjuje se za ocjenu kreditnog rizika kod izravnog kreditiranja trgovačkih društava iznad 700 tisuća kuna. Sadrži dva glavna područja ocjene: ocjenu klijenta i ocjenu projekta/investicije te sintezu ove dvije ocjene. Sva područja ocjene se sastoje od tri osnovna dijela: financijske, nefinancijske analize i ispravka ocjene temeljem valutno induciranog kreditnog rizika (VIKR). Klijenti se svrstavaju u 10 rejtinga ovisno o ukupno dodijeljenim bodovima po kriteriju kreditne sposobnosti klijenta, ocjeni projekta i izloženosti VIKR-u.

Metodologije kreditnog bodovanja primjenjuju se prilikom ocjene kreditnog rizika za sve izravne plasmane manje od 700 tisuća kuna, po kojima je Banka izložena kreditnom riziku. Konačni rezultat bodovanja određuje da li je klijent prihvatljiv za kreditiranje. Kvaliteta i vrijednost instrumenata osiguranja plasmana sastavni su dio postupka kreditnog bodovanja.

Metodologija za ocjenu i odabir banaka i Metodologija za ocjenu i odabir inozemnih banaka primjenjuju se za ocjenu domaćih i inozemnih banaka. Metodologije obuhvaćaju procjenu financijskog rizika (kvantitativna ocjena), procjenu poslovnog rizika analiziranih banaka (kvalitativna ocjena) te procjenu reputacijskog rizika. Rezultat primjene metodologije za ocjenjivanje banaka je interni rejting banke.

# Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

## 27. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

### 27.2. Kreditni rizik (nastavak)

#### Koncentracija rizika i najveća izloženost kreditnom riziku (nastavak)

##### Gubitak od umanjenja vrijednosti i rezerviranja

Rezervacije za identificirane gubitke Banka formira u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja te vlastitim procedurama i metodologijama. Formiranje rezervacija u nadležnosti je Odbora za procjenu i mjerenje kreditnog rizika.

##### Formiranje rezervi na pojedinačnoj osnovi

Formiranje rezervi na pojedinačnoj osnovi predstavlja umanjenje vrijednosti djelomično nadoknadivih i nenadoknadivih plasmana (rizične skupine „B“ i „C“). Na pojedinačnoj osnovi raspoređivanje potraživanja u rizične skupine obavlja se po sljedećim kriterijima: kreditnoj sposobnosti i dužnikovoj urednosti podmirivanja obveza o roku dospijea te kvaliteti instrumenata osiguranja potraživanja. Iznimno, potraživanja od dužnika koji pripadaju portfelju malih kredita raspoređuju se samo prema kriteriju urednosti podmirivanja obveza o roku dospijea. Banka ne utvrđuje sadašnju vrijednost očekivanih budućih novčanih tijekova po djelomično nadoknadivim plasmanima ako je rok u kojem se očekuje priljev kraći od jedne godine računajući od datuma izrade izvještaja.

##### Formiranje rezervi na skupnoj osnovi

Rezerve na skupnoj osnovi formiraju se za potpuno nadoknadive plasmane ili plasmane i potencijalne obveze razvrstane u rizičnu skupinu „A“. Raspoređivanje dužnika unutar rizične skupine obavlja se po kriteriju kreditne sposobnosti, rizičnosti gospodarske djelatnosti, geografskog područja, vrsti i valutnoj usklađenosti dužnika.

Plasmani koji su osigurani 80% i više prvorazrednim instrumentom osiguranja razvrstavaju se u rizičnu skupinu „A“.

Uprava HBOR-a smatra da su politika i procedura formiranja rezervacija adekvatne te da osiguravaju formiranje dostatnih rezervi za potencijalne gubitke.

##### Restrukturiranje kredita

U 2009. godini obavljeno je restrukturiranje kredita u bruto iznosu od 587.451 tisuća kuna, prije umanjenja za rezerviranja (2008. godine: 116.338 tisuće kuna) odnosno u neto iznosu od 313.691 tisuća kuna, nakon umanjenja za rezerviranja (2008. godine: 63.679 tisuća kuna).

Na restrukturiranje kredita plasiranih preko poslovnih banaka, koje snose rizik povrata kredita, odnosi se 45% prije umanjenja za rezerviranja (2008. godine: 34%) odnosno 80% nakon umanjenja za rezerviranja (2008. godine: 60%).

# Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

## 27. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

### 27.2. Kreditni rizik (nastavak)

#### Kvaliteta kreditnog rizika prema vrsti financijske imovine

Analiza kreditnog rizika prije i nakon uzimanja u obzir primljenih instrumenata osiguranja prema vrsti financijske imovine na pozicijama aktive i garancija i preuzetih obveza prema rizičnim skupinama:

2009. godina	Bruto izloženost portfelja rizične skupine A	Bruto izloženost portfelja rizične skupine B	Bruto izloženost portfelja rizične skupine C	Bruto izloženost ukupnog portfelja	Neto izloženost portfelja rizične skupine A	Neto izloženost portfelja rizične skupine B	Neto izloženost portfelja rizične skupine C	Neto izloženost ukupnog portfelja
	ooo kuna	ooo kuna	ooo kuna	ooo kuna	ooo kuna	ooo kuna	ooo kuna	ooo kuna
<b>Aktiva</b>								
Novčana sredstva i računi kod banaka	124.197	-	-	124.197	-	-	-	-
Depoziti kod drugih banaka	127.055	-	-	127.055	-	-	-	-
Kreditni bankama	14.300.217	565.849	-	14.866.066	-	110	-	110
Kreditni ostalim korisnicima	3.999.582	1.330.259	-	5.329.841	1.512.624	258.898	-	1.771.522
Imovina raspoloživa za prodaju	238.188	-	-	238.188	225.278	-	-	225.278
Ostala aktiva	3.410	15	-	3.425	1.878	15	-	1.893
<b>Ukupno</b>	<b>18.792.649</b>	<b>1.896.123</b>	<b>-</b>	<b>20.688.772</b>	<b>1.739.780</b>	<b>259.023</b>	<b>-</b>	<b>1.998.803</b>
<b>Garancije i preuzete obveze</b>								
Izdane garancije u kunama	513	-	-	513	-	-	-	-
Izdane garancije u devizama	656.427	26.201	-	682.628	42.428	26.201	-	68.629
Izdane mjenice	34.251	-	-	34.251	-	-	-	-
Otvoreni akreditivi u devizama	-	-	-	-	-	-	-	-
Preuzete obveze po kreditima	839.745	137.589	-	977.334	59.722	39.541	-	99.263
Upisani a neplaćeni kapital EIF-a	29.225	-	-	29.225	-	-	-	-
<b>Ukupno</b>	<b>1.560.161</b>	<b>163.790</b>	<b>-</b>	<b>1.723.951</b>	<b>102.150</b>	<b>65.742</b>	<b>-</b>	<b>167.892</b>
<b>Ukupna izloženost kreditnom riziku</b>	<b>20.352.810</b>	<b>2.059.913</b>	<b>-</b>	<b>22.412.723</b>	<b>1.841.930</b>	<b>324.765</b>	<b>-</b>	<b>2.166.695</b>

U ukupnoj neto najvećoj izloženosti iznos kredita ostalim korisnicima od 1.388.861 tisuća kuna nije pokriven uobičajenim instrumentima osiguranja, ali se odnosi na potraživanja i primljena sredstva od Republike Hrvatske u iznosu od 275.693 tisuća kuna, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u iznosu od 151.502 tisuća kuna, državnih trgovačkih društava za čije obveze Republika Hrvatska odgovara solidarno i neograničeno u iznosu od 193.184 tisuća kuna te republičkih fondova u iznosu od 14.314 tisuća kuna. Dodatno, iznos od 754.168 tisuća kuna odnosi se na potraživanja od trgovačkog društva u većinskom državnom vlasništvu (51%).

Iznos imovine raspoložive za prodaju nije pokriven uobičajenim instrumentima, ali se odnosi na obveznice Republike Hrvatske i trezorske zapise Ministarstva financija u iznosu od 225.278 tisuća kuna.

Ostala aktiva u iznosu od 474 tisuća kuna nije pokrivena uobičajenim instrumentima osiguranja ali se odnosi na potraživanja od republičkih fondova.

# Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

## 27. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

### 27.2. Kreditni rizik (nastavak)

#### Kvaliteta kreditnog rizika prema vrsti financijske imovine (nastavak)

Analiza kreditnog rizika prije i nakon uzimanja u obzir primljenih instrumenata osiguranja prema vrsti financijske imovine na pozicijama aktive i garancija i preuzetih obveza prema rizičnim skupinama (nastavak):

2008. godina	Bruto izloženost portfelja rizične skupine A ooo kuna	Bruto izloženost portfelja rizične skupine B ooo kuna	Bruto izloženost portfelja rizične skupine C ooo kuna	Bruto izloženost ukupnog portfelja ooo kuna	Neto izloženost portfelja rizične skupine A ooo kuna	Neto izloženost portfelja rizične skupine B ooo kuna	Neto izloženost portfelja rizične skupine C ooo kuna	Neto izloženost ukupnog portfelja ooo kuna
<b>Aktiva</b>								
Novčana sredstva i računi kod banaka	14.017	-	-	14.017	-	-	-	-
Depoziti kod drugih banaka	804.537	-	-	804.537	-	-	-	-
Kreditni bankama	11.236.569	751.139	-	11.987.708	-	332	-	332
Kreditni ostalim korisnicima	4.465.649	1.182.452	-	5.648.101	1.731.726	131.373	-	1.863.099
Imovina koja se drži do dospijea	-	-	-	-	-	-	-	-
Imovina raspoloživa za prodaju	164.913	-	-	164.913	151.971	-	-	151.971
Ostala aktiva	8.013	17	-	8.030	761	17	-	778
<b>Ukupno</b>	<b>16.693.698</b>	<b>1.933.608</b>	<b>-</b>	<b>18.627.306</b>	<b>1.884.458</b>	<b>131.722</b>	<b>-</b>	<b>2.016.180</b>
<b>Garancije i preuzete obveze</b>								
Izdane garancije u kunama	513	-	-	513	-	-	-	-
Izdane garancije u devizama	1.463.679	191.202	-	1.654.881	3.417	191.202	-	194.619
Izdane mjenice	40.771	-	-	40.771	-	-	-	-
Otvoreni akreditivi u devizama	27.854	-	-	27.854	-	-	-	-
Preuzete obveze po kreditima	811.837	235.815	-	1.047.652	127.904	62.150	-	190.054
Upisani a neplaćeni kapital EIF-a	29.298	-	-	29.298	-	-	-	-
<b>Ukupno</b>	<b>2.373.952</b>	<b>427.017</b>	<b>-</b>	<b>2.800.969</b>	<b>131.321</b>	<b>253.352</b>	<b>-</b>	<b>384.673</b>
<b>Ukupna izloženost kreditnom riziku</b>	<b>19.067.650</b>	<b>2.360.625</b>	<b>-</b>	<b>21.428.275</b>	<b>2.015.779</b>	<b>385.074</b>	<b>-</b>	<b>2.400.853</b>

U ukupnoj neto najvećoj izloženosti iznos kredita ostalim korisnicima od 1.696.019 tisuća kuna nije pokriven uobičajenim instrumentima osiguranja, ali se odnosi na potraživanja i primljena sredstva od Republike Hrvatske u iznosu od 454.991 tisuća kuna, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u iznosu od 157.192 tisuća kuna, državnih trgovačkih društava za čije obveze Republika Hrvatska odgovara solidarno i neograničeno u iznosu od 250.087 tisuća kuna te republičkog fonda u iznosu od 4.094 tisuća kuna. Dodatno, iznos od 829.655 tisuća kuna odnosi se na potraživanja od trgovačkog društva u većinskom državnom vlasništvu (51%).

Iznos imovine raspoložive za prodaju nije pokriven uobičajenim instrumentima, ali se odnosi na obveznice Republike Hrvatske u iznosu od 151.971 tisuća kuna.

Ostala aktiva u iznosu od 528 tisuća kuna nije pokrivena uobičajenim instrumentima osiguranja ali se odnosi na potraživanja od republičkih fondova.

# Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

## 27. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

### 27.2. Kreditni rizik (nastavak)

#### Kvaliteta kreditnog rizika prema vrsti financijske imovine (nastavak)

Kvaliteta kreditnog rizika prema vrsti financijske imovine u bruto izloženosti na pozicijama aktive i garancija i preuzetih obveza prema rizičnim skupinama:

2009. godina	Bruto izloženost imovine koja nije umanjena niti dospjela nenaplaćena ooo kuna	Bruto izloženost imovine koja je dospjela nenaplaćena i nije umanjena ooo kuna	Bruto izloženost imovine umanjene na pojedinačnoj osnovi ooo kuna	Ukupno ooo kuna
<b>Aktiva</b>				
Novčana sredstva i računi kod banaka	124.197	-	-	124.197
Depoziti kod drugih banaka	127.055	-	-	127.055
Kreditni bankama	14.030.770	269.447	565.849	14.866.066
Kreditni ostalim korisnicima	3.964.344	35.238	1.330.259	5.329.841
Imovina raspoloživa za prodaju	238.188	-	-	238.188
Ostala aktiva	2.292	1.118	15	3.425
<b>Ukupno</b>	<b>18.486.846</b>	<b>305.803</b>	<b>1.896.123</b>	<b>20.688.772</b>
<b>Garancije i preuzete obveze</b>				
Izdane garancije u kunama	513	-	-	513
Izdane garancije u devizama	656.427	-	26.201	682.628
Izdane mjenice	34.251	-	-	34.251
Otvoreni akreditivi u devizama	-	-	-	-
Preuzete obveze po kreditima	839.745	-	137.589	977.334
Upisani a neplaćeni kapital EIF-a	29.225	-	-	29.225
<b>Ukupno</b>	<b>1.560.161</b>	<b>-</b>	<b>163.790</b>	<b>1.723.951</b>
<b>Ukupna izloženost kreditnom riziku</b>	<b>20.047.007</b>	<b>305.803</b>	<b>2.059.913</b>	<b>22.412.723</b>

## Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

### 27. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

#### 27.2. Kreditni rizik (nastavak)

##### Kvaliteta kreditnog rizika prema vrsti financijske imovine (nastavak)

Kvaliteta kreditnog rizika prema vrsti financijske imovine u bruto izloženosti na pozicijama aktive i garancija i preuzetih obveza prema rizičnim skupinama (nastavak):

2008. godina	Bruto izloženost imovine koja nije umanjena niti dospjela nenaplaćena ooo kuna	Bruto izloženost imovine koja je dospjela nenaplaćena i nije umanjena ooo kuna	Bruto izloženost imovine umanjene na pojedinačnoj osnovi ooo kuna	Ukupno ooo kuna
<b>Aktiva</b>				
Novčana sredstva i računi kod banaka	14.017	-	-	14.017
Depoziti kod drugih banaka	804.537	-	-	804.537
Kreditni bankama	11.201.603	34.966	751.139	11.987.708
Kreditni ostalim korisnicima	4.434.564	31.085	1.182.452	5.648.101
Imovina koja se drži do dospelosti	-	-	-	-
Imovina raspoloživa za prodaju	164.913	-	-	164.913
Ostala aktiva	7.981	32	17	8.030
<b>Ukupno</b>	<b>16.627.615</b>	<b>66.083</b>	<b>1.933.608</b>	<b>18.627.306</b>
<b>Garancije i preuzete obveze</b>				
Izdane garancije u kunama	513	-	-	513
Izdane garancije u devizama	1.463.679	-	191.202	1.654.881
Izdane mjenice	40.771	-	-	40.771
Otvoreni akreditivi u devizama	27.854	-	-	27.854
Preuzete obveze po kreditima	811.837	-	235.815	1.047.652
Upisani a neuplaćeni kapital EIF-a	29.298	-	-	29.298
<b>Ukupno</b>	<b>2.373.952</b>	<b>-</b>	<b>427.017</b>	<b>2.800.969</b>
<b>Ukupna izloženost kreditnom riziku</b>	<b>19.001.567</b>	<b>66.083</b>	<b>2.360.625</b>	<b>21.428.275</b>

## Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

### 27. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

#### 27.2. Kreditni rizik (nastavak)

##### Kvaliteta kreditnog rizika prema vrsti financijske imovine (nastavak)

Analiza starosne strukture dospjelih i neumanjenih kreditnih plasmana prema vrsti financijske imovine:

	Do 2 dana 2009. ooo kuna	3 do 45 dana 2009. ooo kuna	46 do 90 dana 2009. ooo kuna	Preko 90 dana 2009. ooo kuna	Ukupno 2009. ooo kuna	Do 2 dana 2008. ooo kuna	3 do 45 dana 2008. ooo kuna	46 do 90 dana 2008. ooo kuna	Preko 90 dana 2008. ooo kuna	Ukupno 2008. ooo kuna
<b>Aktiva</b>										
Kreditni bankama	7.150	151.276	100.736	10.285	269.447	24.806	10.073	81	6	34.966
Kreditni ostalim korisnicima	23.988	940	1.100	9.210	35.238	28.214	374	84	2.413	31.085
Ostala aktiva	483	35	53	547	1.118	-	30	1	1	32
<b>Ukupno</b>	<b>31.621</b>	<b>152.251</b>	<b>101.889</b>	<b>20.042</b>	<b>305.803</b>	<b>53.020</b>	<b>10.477</b>	<b>166</b>	<b>2.420</b>	<b>66.083</b>

Od ukupnog iznosa dospjelih i neumanjenih kredita bankama u 2009. godini iznos od 236.050 tisuća kuna ili 88% odnosi se na neprovedene prolongate revolving kredita po okvirnim ugovorima po Programu kreditiranja izvoza.

Ukoliko se od ukupnog iznosa dospjelih i neumanjenih kredita bankama izuzme dug banaka po Programu kreditiranja izvoza preostaje dug od 33.397 tisuća kuna.

Do 15. siječnja 2010. godine provedeni su prolongati revolving kredita u iznosu od 18.350 tisuća kuna, dok se na odobrene a još neprovedene prolongate odnosi iznos od 134.455 tisuća kuna a za dio ugovora iz ovog programa u iznosu od 83.245 tisuća kuna očekuje se zatvaranje iz novog kredita po drugom kreditnom programu.

Od ukupnog iznosa dospjelih i neumanjenih kredita ostalim korisnicima u 2009. godini iznos od 23.988 tisuća kuna ili 68% odnosi se na kašnjenja do dva dana, dok je iznos ovih potraživanja od 12.692 tisuća kuna ili 36% pokriven jamstvima Republike Hrvatske.

Od ukupnog iznosa dospjelih i neumanjenih kredita bankama u 2008. godini iznos od 14.850 tisuća kuna ili 42% odnosi se na odobrene neprovedene prolongate po okvirnim ugovorima po programu kreditiranja izvoza. Od tog iznosa 10.050 tisuća kuna, odnosno 68%, provedeno je u siječnju 2009. godine.

Potraživanje s kašnjenjem od 3 do 45 dana u iznosu od 10.000 tisuća kuna je gotovo u cijelosti, odnosno 99% podmireno 12. siječnja 2009. godine.

Od ukupnog iznosa dospjelih i neumanjenih kredita ostalim korisnicima u 2008. godini iznos od 28.214 tisuća kuna ili 91% odnosi se na kašnjenja do dva dana, dok je iznos ovih potraživanja od 19.933 tisuća kuna ili 64% pokriven jamstvima Republike Hrvatske.

# ➤ Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

## 27. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

### 27.2. Kreditni rizik (nastavak)

#### Instrumenti osiguranja i drugi instrumenti

Instrumenti osiguranja plasmana Banke su:

1. obvezni (mjenice i zadužnice),
2. uobičajeni (nekretnine, brodovi, zrakoplovi, bankarska garancija, jamstvo Republike Hrvatske, jamstvo jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, garancija HAMAG-a, polica osiguranja od političkih i/ili komercijalnih rizika), te
3. ostali instrumenti osiguranja (pokretna imovina, mjenice ili jamstva drugih trgovačkih društva solidnog boniteta, prijenos vlasništva ili zalag dionica odnosno udjela trgovačkog društva, pljenidba novčanih potraživanja odnosno cesija naplativih potraživanja, pljenidba depozita, vinkuliranje police osiguranja imovine i/ili osoba, zalag na žigu ili robnoj marki i sl.).

Svi plasmani Banke moraju biti osigurani obveznim instrumentima osiguranja. Banka provodi osiguranje plasmana prijenosom vlasništva ili zasnivanjem hipoteke (nadhipeke) na nekretnini/pokretnini.

Prihvatljivi uobičajeni i ostali instrumenti osiguranja razvrstani su prema kvaliteti u pet skupina. Ocjena instrumenata osiguranja temelji se na njihovoj kvaliteti koja se utvrđuje na bazi njihove tržišne unovčivosti, dokumentiranosti i mogućnosti nadzora od strane Banke te mogućnosti prisilne naplate. Ocjenjuju se samo prihvatljivi, dok šestu skupinu čine neprihvatljivi instrumenti osiguranja.

Pri donošenju odluke o odobrenju kredita slaba se kreditna sposobnost ne može zamijeniti kvalitetom instrumenata osiguranja, osim u slučajevima osiguranja prvorazrednim instrumentima osiguranja: jamstvom Republike Hrvatske, jamstvom lokalne/područne (regionalne) samouprave (JLS), garancijom HAMAG-a, policom osiguranja od političkih i/ili komercijalnih rizika i kada za obveze klijenta zakonskim aktima jamče Republika Hrvatska, JLS ili druga državna tijela.

#### Osiguranje plasmana odobrenih putem poslovnih banaka

U svrhu ublažavanja kreditnog rizika i smanjenja troškova poslovanja, a sukladno Zakonu o HBOR-u, dio svojih plasmana Banka odobrava putem poslovnih banaka. Za osiguranje plasmana odobrenih krajnjim korisnicima putem poslovnih banaka Banka uzima obvezne instrumente osiguranja od poslovnih banaka. Poslovna banka ih je dužna deponirati temeljem Ugovora o međusobnoj poslovnoj suradnji, a ne za svaki pojedinačni plasman krajnjem korisniku zaključen temeljem tog Ugovora. U svakom pojedinačnom ugovoru o plasmanu za krajnjeg korisnika ugovara se pravo korištenja obveznih instrumenata osiguranja deponiranih uz Ugovor o međusobnoj poslovnoj suradnji. Obzirom da poslovna banka snosi rizik povrata plasmana krajnjeg korisnika ostavljena joj je mogućnost ugovaranja dostatnih instrumenata osiguranja od krajnjeg korisnika kredita.

Kod odobrenja kredita iznad 700.000 kuna putem poslovnih banaka, ovisno o internom rejtingu banke, zasniva se i nadhipoteka. Tada poslovna banka prenosi vlasništvo na predmetu osiguranja u svoju korist, uz zasnivanje založnog prava u korist Banke ili zasniva hipoteku na predmetu osiguranja u svoju korist, uz nadhipoteku u korist Banke.

# ➤ Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

## 27. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

### 27.2. Kreditni rizik (nastavak)

#### Instrumenti osiguranja i drugi instrumenti (nastavak)

#### Osiguranje plasmana odobrenih putem poslovnih banaka (nastavak)

Potpisom Ugovora o međusobnoj poslovnoj suradnji ugovara se prijenos tražbina poslovne banke iz ugovora o kreditu s krajnjim korisnikom kredita na HBOR. Ugovorom poslovna banka ovlašćuje HBOR da može jednostranom pisanom izjavom obavijestiti poslovnu banku da, u slučaju nelikvidnosti poslovne banke ili prijetećeg stečaja, neurednog ispunjavanja, odnosno neispunjavanja obveza iz ugovora o međubankarskom kreditu te otvaranja stečaja ili redovne likvidacije poslovne banke, nastupa ustupanje potraživanja prema krajnjem korisniku s poslovne banke na HBOR s učinkom cesije umjesto ispunjenja.

Također, poslovna banka ovlašćuje HBOR da se temeljem ugovora o međusobnoj poslovnoj suradnji i navedene izjave može bez ikakve njezine daljnje suglasnosti ili odobrenja upisati u sve javne registre, knjige i upisnike umjesto poslovne banke na mjesto vjerovnika po provedenim osiguranjima za ustupljene tražbine te u svim drugim postupcima stupiti na mjesto vjerovnika.

Od trenutka ustupanja, krajnji korisnik kredita je u obvezi sva plaćanja po ustupljenoj tražbini izvršavati izravno HBOR-u. Ako u tom slučaju poslovna banka eventualno primi neke uplate na ime naplate ustupljenog potraživanja, obvezna je sve što primi bez odgode proslijediti HBOR-u.

#### Osiguranje plasmana izravnih kredita

Svi izravni plasmani uglavnom su osigurani hipotekom na nekretninama te, ako je to moguće, kao osiguranje od kreditnog rizika Banka pribavlja garanciju Hrvatske agencije za malo gospodarstvo, jamstvo jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, jamstvo Republike Hrvatske i slično.

Banka je ovlaštena izvršiti reviziju procjene vrijednosti i tako utvrđena procjena se smatra konačnom vrijednosti instrumenta osiguranja.

Ovisno o vrsti instrumenta osiguranja, kreditnom programu, općim uvjetima osiguranja ili odluci nadležnog tijela, Banka je odredila potreban omjer plasmana i osiguranja.

Za nekretnine je potreban omjer iznosa plasmana i procijenjene prometne vrijednosti nekretnine 1:1,5, osim kod ulaganja na područjima posebne državne skrbi gdje je taj omjer 1:1,3. Za pokretnine je potreban omjer iznosa plasmana i procijenjene prometne vrijednosti pokretnine 1:2.

Osiguranom svotom police osiguranja od političkih i/ili komercijalnih rizika mora biti pokriveno (osigurano) najmanje 80% glavnice plasmana HBOR-a.

# ➤ Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

## 27. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

### 27.2. Kreditni rizik (nastavak)

#### Instrumenti osiguranja i drugi instrumenti (nastavak)

#### Osiguranje plasmana izravnih kredita (nastavak)

Banka kontinuirano prati vrijednost instrumenata osiguranja te ima formiranu posebnu organizacijsku jedinicu za:

- procjenu vrijednosti i verifikaciju već procijenjenih vrijednosti ponuđenih instrumenata osiguranja (nekretnine i pokretnine),
- tehničko-tehnološku analizu investicijskih projekata kao i
- nadzor nad korištenjem sredstava kredita u svrhu izvedbe investicijskog projekta.

U slučaju nemogućnosti naplate iz redovnog poslovanja Banka pokreće raspoložive instrumente osiguranja u svrhu naplate svojih potraživanja. To podrazumijeva pokretanje naplate iz obveznih instrumenata osiguranja, a zatim iz zaloga ili fiducije nad nekretninama ili pokretninama, uključujući preuzimanje istih u vlasništvo Banke sa svrhom smanjenja ili naplate potraživanja. Preuzetu imovinu Banka ne koristi za svoje poslovne namjene.

HBOR ima formiranu organizacijsku jedinicu za praćenje i postupanje s problematičnim plasmanima neovisno o aktivnostima odobravanja kredita. Kod klijenata koji su suočeni s problemima egzistencijske, financijske i poslovne prirode pronalazi primjerene načine naplate potraživanja sagledavajući mogućnosti novih uvjeta otplate potraživanja s ciljem nastavka proizvodnog procesa, povećanja zapošljavanja i oporavka.

# ➤ Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

## 27. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

### 27.3. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik financijskog gubitka koji nastaje ako Banka nije u mogućnosti ispuniti sve svoje dospjele obveze.

Temeljna načela i principi upravljanja rizikom likvidnosti Banke utvrđeni su Procedurama upravljanja rizikom likvidnosti te odlukama Nadzornog odbora, Uprave i Odbora za upravljanje aktivom i pasivom.

U svrhu upravljanja rizikom likvidnosti Banka održava potreban nivo rezerve likvidnosti, kontinuirano prati tekuću likvidnost, osigurava dostatna kunska i devizna sredstva potrebna za pravovremeno podmirenje obveza i za isplate po odobrenim kreditima. Trenutni višak raspoloživih sredstava plasira se u depozite kod prvorazrednih domaćih i inozemnih banaka, kratkoročne kredite (domaćim bankama i državi) i brzo unovčive državne vrijednosne papire.

Banka održava rezervu likvidnosti u iznosu od najmanje 10% neto aktive.

Banka upravlja rizikom likvidnosti kroz praćenje dnevne, tjedne, mjesečne, kvartalne, godišnje i višegodišnje usklađenosti novčanih tokova. Godišnje se donose planovi priljeva i odljeva za predstojeću godinu. Realizacija planova prati se mjesečno.

Upravljanje kratkoročnom likvidnošću podrazumijeva praćenje i upravljanje dnevnom likvidnošću, planiranje likvidnosti za tekući i 4 naredna tjedna. U okviru upravljanja rizikom kratkoročne likvidnosti prati se dnevna i petotjedna neusklađenost novčanog toka i poštivanje limita upravljanja instrumentima za održavanje likvidnosti. Likvidna sredstva čine: gotovina i depoziti kod domaćih i inozemnih banaka, sredstva plasirana kroz kratkoročne kredite, državne obveznice i ostale utržive vrijednosnice te udjeli u novčanim investicijskim fondovima.

Pri upravljanju rizikom dugoročne likvidnosti Banka prati i nastoji postići ročnu usklađenost postojećih i planiranih plasmana i njihovih izvora.

Praćenje rizika likvidnosti Banka provodi i kroz izradu analiza scenarija i analiza osjetljivosti. Na ovaj način obuhvaćaju se slučajevi redovnog poslovanja i poslovanja u uvjetima stresa. Utvrđeni su signali ranog upozorenja te postupci u slučaju naznake, kao i nastupa krize.

Banka ima propisane limite upravljanja likvidnošću za rad s poslovnim bankama.

HBOR u svom portfelju ne drži financijske instrumente namijenjene trgovanju.

Banka kao posebna financijska institucija nije profitno orijentirana te se ne bavi trgovanjem derivatima. Derivate može koristiti samo u svrhu zaštite svojih pozicija.

# Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

## 27. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

### 27.3. Rizik likvidnosti (nastavak)

Iznos ukupne aktive i pasive na dan 31. prosinca 2009. i 31. prosinca 2008. godine analiziran je kroz preostalo razdoblje od dana Bilance u odnosu na ugovoreni datum dospijeca kako slijedi:

2009. godina	Do 1 mjesec ooo kuna	1 do 3 mjeseca ooo kuna	3 mj. do 1 godine ooo kuna	1 do 3 godine ooo kuna	Preko 3 godine ooo kuna	Ukupno ooo kuna
<b>Aktiva</b>						
Novčana sredstva i računi kod banaka	124.200	-	-	-	-	124.200
Depoziti kod drugih banaka	90.881	36.174	-	-	-	127.055
Kreditni bankama *	3.485.983	1.878.994	2.133.629	2.489.677	4.877.783	14.866.066
Kreditni ostalim korisnicima**	222.007	151.443	550.493	1.485.305	2.920.593	5.329.841
Imovina raspoloživa za prodaju	235.746	2.442	-	-	-	238.188
Ulaganja u pridružena društva	-	-	-	-	-	-
Nekretnine, postrojenja i oprema i nematerijalna imovina	-	-	-	-	67.004	67.004
Dugotrajna imovina namijenjena prodaji	-	-	20.440	12.420	2	32.862
Ostala aktiva	3.521	651	264	-	-	4.436
<b>Ukupna aktiva (1)</b>	<b>4.162.338</b>	<b>2.069.704</b>	<b>2.704.826</b>	<b>3.987.402</b>	<b>7.865.382</b>	<b>20.789.652</b>
<b>Pasiva</b>						
Obveze po depozitima	204.830	1	9	-	-	204.840
Obveze po kreditima	219.186	391.470	1.456.100	1.167.236	1.982.149	5.216.141
Obveze za izdane dugoročne vrijednosne papire	-	214.608	146.124	4.470.241	2.694.170	7.525.143
Ostale obveze	245.919	46.002	199.061	319.634	359.987	1.170.603
<b>Ukupna pasiva</b>	<b>669.935</b>	<b>652.081</b>	<b>1.801.294</b>	<b>5.957.111</b>	<b>5.036.306</b>	<b>14.116.727</b>
<b>Kapital</b>						
Osnivački kapital	-	-	-	-	4.943.739	4.943.739
Zadržana dobit i rezerve	-	-	-	-	1.553.432	1.553.432
Ostale rezerve	-	-	-	-	(1.739)	(1.739)
Dobit tekuće godine	-	-	-	-	165.530	165.530
<b>Ukupni kapital</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>6.660.962</b>	<b>6.660.962</b>
Garantni fond	-	-	-	-	11.963	11.963
<b>Ukupni kapital i garantni fond</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>6.672.925</b>	<b>6.672.925</b>
<b>Ukupna pasiva, kapital i garantni fond (2)</b>	<b>669.935</b>	<b>652.081</b>	<b>1.801.294</b>	<b>5.957.111</b>	<b>11.709.231</b>	<b>20.789.652</b>
<b>Neto aktiva/pasiva (1) - (2)</b>	<b>3.492.403</b>	<b>1.417.623</b>	<b>903.532</b>	<b>(1.969.709)</b>	<b>(3.843.849)</b>	<b>-</b>
<b>Neto kumulativ aktiva/pasiva</b>	<b>3.492.403</b>	<b>4.910.026</b>	<b>5.813.558</b>	<b>3.843.849</b>	<b>-</b>	<b>-</b>

Stavke sa neodređenim dospijecom iskazane su u razdoblju preko 3 godine.

\* Potraživanje u iznosu od 2.783.895 tisuća kuna odnosi se na obrnute repo poslove. Kako je dio iznosa potraživanja produžen nakon datuma Bilance njegovo dospijecje iskazano je u razdoblju od 1 do 3 mjeseca u iznosu od 266.531 tisuća kuna.

\*\* Potraživanje u iznosu od 63.469 tisuća kuna odnosi se na obrnute repo poslove. Kako je dio iznosa potraživanja produžen nakon datuma Bilance u njegovo dospijecje iskazano je u razdoblju od 1 do 3 mjeseca u iznosu od 52.363 tisuća kuna.

# Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

## 27. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

### 27.3. Rizik likvidnosti (nastavak)

2008. godina	Do 1 mjesec ooo kuna	1 do 3 mjeseca ooo kuna	3 mj. do 1 godine ooo kuna	1 do 3 godine ooo kuna	Preko 3 godine ooo kuna	Ukupno ooo kuna
<b>Aktiva</b>						
Novčana sredstva i računi kod banaka	14.020	-	-	-	-	14.020
Depoziti kod drugih banaka	804.537	-	15.300	-	-	819.837
Kreditni bankama	782.573	1.138.133	2.761.663	2.203.677	5.101.662	11.987.708
Kreditni ostalim korisnicima	259.587	125.613	582.884	1.469.578	3.210.439	5.648.101
Imovina koja se drži do dospijeca	-	-	-	-	-	-
Imovina raspoloživa za prodaju	162.466	2.447	-	-	-	164.913
Ulaganja u pridružena društva	-	-	-	-	-	-
Nekretnine, postrojenja i oprema i nematerijalna imovina	-	-	-	-	66.091	66.091
Dugotrajna imovina namijenjena prodaji	-	-	7.730	33.711	-	41.441
Ostala aktiva	8.735	600	267	1	-	9.603
<b>Ukupna aktiva (1)</b>	<b>2.031.918</b>	<b>1.266.793</b>	<b>3.367.844</b>	<b>3.706.967</b>	<b>8.378.192</b>	<b>18.751.714</b>
<b>Pasiva</b>						
Obveze po depozitima	417.963	20.762	292	-	-	439.017
Obveze po kreditima	-	78.471	1.378.765	2.275.934	1.286.951	5.020.121
Obveze za izdane dugoročne vrijednosne papire	-	172.518	146.489	2.483.861	3.065.813	5.868.681
Ostale obveze	181.322	84.522	166.437	338.655	369.119	1.140.055
<b>Ukupna pasiva</b>	<b>599.285</b>	<b>356.273</b>	<b>1.691.983</b>	<b>5.098.450</b>	<b>4.721.883</b>	<b>12.467.874</b>
<b>Kapital</b>						
Osnivački kapital	-	-	-	-	4.723.739	4.723.739
Zadržana dobit i rezerve	-	-	-	-	1.378.526	1.378.526
Ostale rezerve	-	-	-	-	(5.754)	(5.754)
Dobit tekuće godine	-	-	-	-	174.906	174.906
<b>Ukupni kapital</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>6.271.417</b>	<b>6.271.417</b>
Garantni fond	-	-	-	-	12.423	12.423
<b>Ukupni kapital i garantni fond</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>6.283.840</b>	<b>6.283.840</b>
<b>Ukupna pasiva, kapital i garantni fond (2)</b>	<b>599.285</b>	<b>356.273</b>	<b>1.691.983</b>	<b>5.098.450</b>	<b>11.005.723</b>	<b>18.751.714</b>
<b>Neto aktiva/pasiva (1) - (2)</b>	<b>1.432.633</b>	<b>910.520</b>	<b>1.675.861</b>	<b>(1.391.483)</b>	<b>(2.627.531)</b>	<b>-</b>
<b>Neto kumulativ aktiva/pasiva</b>	<b>1.432.633</b>	<b>2.343.153</b>	<b>4.019.014</b>	<b>2.627.531</b>	<b>-</b>	<b>-</b>



## ➤ Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

### 27. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

#### 27.3. Rizik likvidnosti (nastavak)

Tabela u nastavku prikazuje preostalo ugovorno dospijeće financijskih obveza Banke u nediskontiranim iznosima:

2009. godina	Do 1 mjesec ooo kuna	1 do 3 mjeseca ooo kuna	3 mj. do 1 godine ooo kuna	1 do 3 godine ooo kuna	Preko 3 godine ooo kuna	Ukupno ooo kuna
<b>Financijske obveze</b>						
Obveze po depozitima	204.830	1	9	-	-	204.840
Obveze po kreditima	227.659	405.384	1.552.539	1.481.687	2.916.108	6.583.377
Obveze za izdane dugoročne vrijednosne papire	-	106.853	447.764	5.155.168	3.256.170	8.965.955
Ostale obveze	245.919	46.002	199.061	319.634	359.987	1.170.603
<b>Ukupno</b>	<b>678.408</b>	<b>558.240</b>	<b>2.199.373</b>	<b>6.956.489</b>	<b>6.532.265</b>	<b>16.924.775</b>

2008. godina	Do 1 mjesec ooo kuna	1 do 3 mjeseca ooo kuna	3 mj. do 1 godine ooo kuna	1 do 3 godine ooo kuna	Preko 3 godine ooo kuna	Ukupno ooo kuna
<b>Financijske obveze</b>						
Obveze po depozitima	417.963	20.762	292	-	-	439.017
Obveze po kreditima	-	78.502	1.547.794	2.491.174	1.505.510	5.622.980
Obveze za izdane dugoročne vrijednosne papire	-	107.120	431.669	2.921.832	3.782.006	7.242.627
Ostale obveze	181.322	84.522	166.438	338.655	369.119	1.140.056
<b>Ukupno</b>	<b>599.285</b>	<b>290.906</b>	<b>2.146.193</b>	<b>5.751.661</b>	<b>5.656.635</b>	<b>14.444.680</b>

## ➤ Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

### 27. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

#### 27.4. Tržišni rizik

Upravljanje tržišnim rizicima podrazumijeva svođenje kamatnog rizika, valutnog rizika i rizika likvidnosti na najmanju mjeru. Sve organizacijske jedinice Banke uključene su u rad Odbora za upravljanje aktivom i pasivom čime se nastoji osigurati kvalitetan, integriran i sveobuhvatan sustav upravljanja rizicima.

Kao tehniku upravljanja tržišnim rizicima Banka koristi promjenu jednog ili više faktora rizika te procjenu potencijalnih učinaka na financijsko stanje. Tehnika se primjenjuje kroz analizu scenarija i analizu osjetljivosti u uvjetima stresa i redovnog poslovanja.

##### 27.4.1. Kamatni rizik

Kamatni rizik je financijski rizik koji nastaje zbog kamatne neusklađenosti u vrijednosti i dospijeću kamatno osjetljive aktive, pasive te izvanbilančnih stavki.

Za mjerenje i praćenje kamatnog rizika Banka provodi analizu kamatnog jaza. Kamatni jaz izrađuje se za određena razdoblja prema mogućnosti promjene kamatnih stopa (fiksna i varijabilna) i prikazuje osjetljivost Banke na promjene kamatnih stopa. Izrađuje se detaljna razrada kamatnih stopa po valuti, vrsti i visini kamatne stope te se izrađuju projekcije kretanja prosječnih ponderiranih stopa na aktivima i pasivama.

Temeljem navedenih izvještaja prati se usklađenost kamatnih stopa aktive i pasive. Ovisno o razini kamatnog jaza odlučuje se o vrsti kamatne stope budućih zaduženja i plasiranih kredita, s ciljem svođenja jaza na najmanju razinu. Iz izvora koji nose određenu vrstu kamatne stope nastoje se odobravati krediti, plasirati sredstva s istom vrstom kamatne stope na koju se dodaje odgovarajuća marža. Banka tako umanjuje svoju osjetljivost na tržišna kretanja i promjene referentnih kamatnih stopa. Pored usklađivanja kamatnih stopa aktive i pasive prate se trenutni tržišni uvjeti i prognoze kretanja osnovnih tržišnih pokazatelja.

## Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

### 27. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

#### 27.4. Tržišni rizik (nastavak)

##### 27.4.1. Kamatni rizik (nastavak)

Tabele u nastavku prikazuju osjetljivost HBOR-a na rizik kamatnih stopa na dan 31. prosinca 2009. i 2008. godine na temelju poznatih datuma promjene cijena imovine i obveza na koje se primjenjuju promjenjive i fiksne kamatne stope. Razdoblja promjena kamatnih stopa određena su na osnovi preostale ročnosti i ugovornog razdoblja promjena kamatnih stopa, ovisno o tome što je kraće.

Imovina i obveze na koje se ne primjenjuje kamatna stopa svrstani su u okviru kategorije 'Beskamatno'.

Tabele u nastavku prikazuju procjenu o izloženosti kamatnom riziku HBOR-a na dan 31. prosinca 2009. i 2008. godine te nisu nužno indikativne za poziciju u drugom razdoblju.

2009. godina	Do 1 mjesec ooo kuna	1 do 3 mjeseca ooo kuna	3 mj. do 1 godine ooo kuna	1 do 3 godine ooo kuna	Preko 3 godine ooo kuna	Beska- matno ooo kuna	Ukupno ooo kuna
<b>Aktiva</b>							
Novčana sredstva i računi kod banaka	-	-	-	-	-	124.200	124.200
Depoziti kod drugih banaka	90.881	34.876	-	-	-	1.298	127.055
Kreditni bankama	3.485.584	2.678.167	2.122.587	2.284.069	4.264.691	30.968	14.866.066
Kreditni ostalim korisnicima	200.700	324.847	1.806.977	1.096.854	1.882.933	17.530	5.329.841
Imovina koja se drži do dospelosti	-	-	-	-	-	-	-
Imovina raspoloživa za prodaju	235.746	-	-	-	-	2.442	238.188
Ulaganja u pridružena društva	-	-	-	-	-	-	-
Nekretnine, postrojenja i oprema i nematerijalna imovina	-	-	-	-	-	67.004	67.004
Dugotrajna imovina namijenjena prodaji	-	-	-	-	-	32.862	32.862
Ostala aktiva	-	-	-	-	-	4.436	4.436
<b>Ukupna aktiva (1)</b>	<b>4.012.911</b>	<b>3.037.890</b>	<b>3.929.564</b>	<b>3.380.923</b>	<b>6.147.624</b>	<b>280.740</b>	<b>20.789.652</b>

## Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

### 27. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

#### 27.4. Tržišni rizik (nastavak)

##### 27.4.1. Kamatni rizik (nastavak)

2009. godina	Do 1 mjesec ooo kuna	1 do 3 mjeseca ooo kuna	3 mj. do 1 godine ooo kuna	1 do 3 godine ooo kuna	Preko 3 godine ooo kuna	Beska- matno ooo kuna	Ukupno ooo kuna
<b>Pasiva</b>							
Obveze po depozitima	-	1	9	-	-	204.830	204.840
Obveze po kreditima	219.186	2.408.058	663.808	274.859	1.621.082	29.148	5.216.141
Obveze za izdane dugoročne vrijednosne papire	-	-	146.124	4.470.241	2.694.170	214.608	7.525.143
Ostale obveze	-	-	-	-	-	1.170.603	1.170.603
<b>Ukupna pasiva</b>	<b>219.186</b>	<b>2.408.059</b>	<b>809.941</b>	<b>4.745.100</b>	<b>4.315.252</b>	<b>1.619.189</b>	<b>14.116.727</b>
<b>Kapital</b>							
Osnivački kapital	-	-	-	-	-	4.943.739	4.943.739
Zadržana dobit i rezerve	-	-	-	-	-	1.553.432	1.553.432
Ostale rezerve	-	-	-	-	-	(1.739)	(1.739)
Dobit tekuće godine	-	-	-	-	-	165.530	165.530
<b>Ukupni kapital</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>6.660.962</b>	<b>6.660.962</b>
Garantni fond	-	-	-	-	-	11.963	11.963
<b>Ukupni kapital i garantni fond</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>6.672.925</b>	<b>6.672.925</b>
<b>Ukupna pasiva, kapital i garantni fond (2)</b>	<b>219.186</b>	<b>2.408.059</b>	<b>809.941</b>	<b>4.745.100</b>	<b>4.315.252</b>	<b>8.292.114</b>	<b>20.789.652</b>
<b>Neto aktiva/pasiva (1) - (2)</b>	<b>3.793.725</b>	<b>629.831</b>	<b>3.119.623</b>	<b>(1.364.177)</b>	<b>1.832.372</b>	<b>(8.011.374)</b>	<b>-</b>

## Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

### 27. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

#### 27.4. Tržišni rizik (nastavak)

##### 27.4.1. Kamatni rizik (nastavak)

2008. godina	Do 1 mjesec ooo kuna	1 do 3 mjeseca ooo kuna	3 mj. do 1 godine ooo kuna	1 do 3 godine ooo kuna	Preko 3 godine ooo kuna	Beska- matno ooo kuna	Ukupno ooo kuna
<b>Aktiva</b>							
Novčana sredstva i računi kod banaka	-	-	-	-	-	14.020	14.020
Depoziti kod drugih banaka	804.437	-	-	-	-	15.400	819.837
Kreditni bankama	775.189	1.924.313	2.740.893	2.019.523	4.494.895	32.895	11.987.708
Kreditni ostalim korisnicima	239.624	331.319	1.935.923	1.053.876	2.069.836	17.523	5.648.101
Imovina koja se drži do dospjeća	-	-	-	-	-	-	-
Imovina raspoloživa za prodaju	162.466	-	-	-	-	2.447	164.913
Ulaganja u pridružena društva	-	-	-	-	-	-	-
Nekretnine, postrojenja i oprema i nematerijalna imovina	-	-	-	-	-	66.091	66.091
Dugotrajna imovina namijenjena prodaji	-	-	-	-	-	41.441	41.441
Ostala aktiva	-	-	-	-	-	9.603	9.603
<b>Ukupna aktiva (1)</b>	<b>1.981.716</b>	<b>2.255.632</b>	<b>4.676.816</b>	<b>3.073.399</b>	<b>6.564.731</b>	<b>199.420</b>	<b>18.751.714</b>

## Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

### 27. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

#### 27.4. Tržišni rizik (nastavak)

##### 27.4.1. Kamatni rizik (nastavak)

2008. godina	Do 1 mjesec ooo kuna	1 do 3 mjeseca ooo kuna	3 mj. do 1 godine ooo kuna	1 do 3 godine ooo kuna	Preko 3 godine ooo kuna	Beska- matno ooo kuna	Ukupno ooo kuna
<b>Pasiva</b>							
Obveze po depozitima	77.373	20.702	292	-	-	340.650	439.017
Obveze po kreditima	-	1.042.576	2.848.924	197.992	904.715	25.914	5.020.121
Obveze za izdane dugoročne vrijednosne papire	-	-	146.488	2.483.861	3.065.813	172.519	5.868.681
Ostale obveze	-	-	-	-	-	1.140.055	1.140.055
<b>Ukupna pasiva</b>	<b>77.373</b>	<b>1.063.278</b>	<b>2.995.704</b>	<b>2.681.853</b>	<b>3.970.528</b>	<b>1.679.138</b>	<b>12.467.874</b>
<b>Kapital</b>							
Osnivački kapital	-	-	-	-	-	4.723.739	4.723.739
Zadržana dobit i rezerve	-	-	-	-	-	1.378.526	1.378.526
Ostale rezerve	-	-	-	-	-	(5.754)	(5.754)
Dobit tekuće godine	-	-	-	-	-	174.906	174.906
<b>Ukupni kapital</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>6.271.417</b>	<b>6.271.417</b>
Garantni fond	-	-	-	-	-	12.423	12.423
<b>Ukupni kapital i garantni fond</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>6.283.840</b>	<b>6.283.840</b>
<b>Ukupna pasiva, kapital i garantni fond (2)</b>	<b>77.373</b>	<b>1.063.278</b>	<b>2.995.704</b>	<b>2.681.853</b>	<b>3.970.528</b>	<b>7.962.978</b>	<b>18.751.714</b>
<b>Neto iznos/pasiva (1) - (2)</b>	<b>1.904.343</b>	<b>1.192.354</b>	<b>1.681.112</b>	<b>391.546</b>	<b>2.594.203</b>	<b>(7.763.558)</b>	<b>-</b>

## Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

### 27. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

#### 27.4. Tržišni rizik (nastavak)

##### 27.4.1. Kamatni rizik (nastavak)

Analiza osjetljivosti:

Postavke korištene u izradi analize osjetljivosti za kamatni rizik vezane su uz promjene bazičnih bodova prema kretanjima referentnih kamatnih stopa većim, odnosno manjima od ostvarenih, radi procjene hipotetskog utjecaja na dobit i glavnici HBOR-a.

Primjenom metode standarde devijacije na dnevne promjene referentne kamatne stope vezane uz EUR utvrđena je volatilnost koja za 2009. godinu iznosi 21% (2008. godine: 44,9%). Na temelju utvrđene volatilnosti u analizi osjetljivosti za 2009. godinu analiziran je hipotetski utjecaj promjene referentne kamatne stope vezane uz EUR za 25 bazičnih bodova (2008. godine: 45 bazičnih bodova).

Primjenom metode standarde devijacije na dnevne promjene referentne kamatne stope vezane uz USD utvrđena je volatilnost koja za 2009. godinu iznosi 36,3% (2008. godine: 120%). Na temelju utvrđene volatilnosti u analizi osjetljivosti za 2009. godinu analiziran je hipotetski utjecaj promjene referentne kamatne stope vezane uz USD za 40 bazičnih bodova (2008. godine: 120 bazičnih bodova).

Analiza prikazuje osjetljivost na razumno očekivane promjene bazičnih bodova promjenjivih kamatnih stopa. Sve ostale varijable ostaju nepromijenjene.

Osjetljivost dobiti je pod utjecajem pretpostavljenih promjena u kamatnim stopama u razdoblju od godine dana, bazirano na kamatonosnoj aktivni i pasivi uz promjenjivu kamatnu stopu.

Valuta	Povećanje bazičnih bodova 2009.	Utjecaj na dobit i glavnici 2009.	Povećanje bazičnih bodova 2008.	Utjecaj na dobit i glavnici 2008.
		ooo kuna		ooo kuna
EUR	+25	(1.886)	+45	(3.395)
USD	+40	100	+120	300

Valuta	Smanjenje bazičnih bodova 2009.	Utjecaj na dobit i glavnici 2009.	Smanjenje bazičnih bodova 2008.	Utjecaj na dobit i glavnici 2008.
		ooo kuna		ooo kuna
EUR	-25	1.886	-45	3.395
USD	-40	(100)	-120	(300)

## Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

### 27. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

#### 27.4. Tržišni rizik (nastavak)

##### 27.4.2. Valutni rizik

Valutni rizik označava izloženost banke promjenama deviznih tečajeva te proizlazi prije svega iz valutne neusklađenosti aktive i pasive, čija je moguća posljedica nastanak troškova i/ili neostvarenje planiranih prihoda.

Temeljna načela i principi upravljanja valutnim rizikom Banke utvrđeni su Procedurama upravljanja valutnim rizikom te odlukama Uprave i Odbora za upravljanje aktivom i pasivom.

Procedurama upravljanja valutnim rizikom utvrđuju se izvori valutnog rizika, postavljene su metode za mjerenje/procjenju, praćenje i upravljanje valutnim rizikom, utvrđeni su limiti, postupci u slučaju naznake, kao i nastupa krize te su definirani izvještaji potrebni za cjelovito ovladavanje ovim rizikom.

Za mjerenje izloženosti valutnom riziku Banka koristi metodologije izračuna propisane od strane HNB-a, jednostavnu metodu izračuna vrijednosti i prilagođenu delta metodu. Izvještaj o otvorenoj deviznoj poziciji izrađuje se dnevno. Ukupnu otvorenu deviznu poziciju Banke (uključujući i poziciju u opcijama) čini apsolutni iznos zbroja svih dugih ili zbroja svih kratkih pozicija po svim valutama, ovisno o tome koji je od tih dvaju zbrojeva veći. Osim dnevnog praćenja ukupne devizne pozicije, Banka valutni rizik prati kroz propisane limite usklađenost aktive i pasive po valutama. Provode se analize scenarija i analize osjetljivosti u redovnim i stresnim uvjetima poslovanja.

HBOR većinu svojih kredita plasira uz valutnu klauzulu i na taj se način, u kumulativu, štiti od izloženosti valutnom riziku.

# Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

## 27. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

### 27.4. Tržišni rizik (nastavak)

#### 27.4.2. Valutni rizik (nastavak)

Iznos ukupne aktive i pasive na dan 31. prosinca 2009. i 31. prosinca 2008. godine u kunama i devizama:

2009. godina	USD	EUR	Ostale devize	Ukupno devize	Kune	Ukupno
	ooo kuna	ooo kuna	ooo kuna	ooo kuna	ooo kuna	ooo kuna
<b>Aktiva</b>						
Novčana sredstva i računi kod banaka	246	110.461	1.466	112.173	12.027	124.200
Depoziti kod drugih banaka	25.155	65.726	-	90.881	36.174	127.055
Kreditni bankama	12.936	9.646.665	-	9.659.601	5.206.465	14.866.066
Kreditni ostalim korisnicima	63.513	3.610.483	-	3.673.996	1.655.845	5.329.841
Imovina raspoloživa za prodaju	-	214.419	-	214.419	23.769	238.188
Ulaganja u pridružena društva	-	-	-	-	-	-
Nekretnine, postrojenja i oprema i nematerijalna imovina	-	-	-	-	67.004	67.004
Dugotrajna imovina namijenjena prodaji	-	-	-	-	32.862	32.862
Ostala aktiva	-	-	-	-	4.436	4.436
<b>Ukupna aktiva (1)</b>	<b>101.850</b>	<b>13.647.754</b>	<b>1.466</b>	<b>13.751.070</b>	<b>7.038.582*</b>	<b>20.789.652</b>
<b>Pasiva</b>						
Obveze po depozitima	13.533	7.439	41	21.013	183.827	204.840
Obveze po kreditima	-	5.216.141	-	5.216.141	-	5.216.141
Obveze za izdane dugoročne vrijednosne papire	-	7.525.143	-	7.525.143	-	7.525.143
Ostale obveze	2.005	3.784	-	5.789	1.164.814	1.170.603
<b>Ukupna pasiva</b>	<b>15.538</b>	<b>12.752.507</b>	<b>41</b>	<b>12.768.086</b>	<b>1.348.641</b>	<b>14.116.727</b>
<b>Kapital</b>						
Osnivački kapital	-	-	-	-	4.943.739	4.943.739
Zadržana dobit i rezerve	-	-	-	-	1.553.432	1.553.432
Ostale rezerve	-	-	-	-	(1.739)	(1.739)
Dobit tekuće godine	-	-	-	-	165.530	165.530
<b>Ukupni kapital</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>6.660.962</b>	<b>6.660.962</b>
Garantni fond	-	11.963	-	11.963	-	11.963
<b>Ukupni kapital i garantni fond</b>	<b>-</b>	<b>11.963</b>	<b>-</b>	<b>11.963</b>	<b>6.660.962</b>	<b>6.672.925</b>
<b>Ukupna pasiva, kapital i garantni fond (2)</b>	<b>15.538</b>	<b>12.764.470</b>	<b>41</b>	<b>12.780.049</b>	<b>8.009.603</b>	<b>20.789.652</b>
<b>Neto aktiva/pasiva (1) - (2)</b>	<b>86.312</b>	<b>883.284</b>	<b>1.425</b>	<b>971.021</b>	<b>(971.021)</b>	<b>-</b>

\*Iznosi vezani uz jednosmjernu valutnu klauzulu iznose 2.109.102 tisuća kuna.

# Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

## 27. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

### 27.4. Tržišni rizik (nastavak)

#### 27.4.2. Valutni rizik (nastavak)

Iznos ukupne aktive i pasive na dan 31. prosinca 2009. i 31. prosinca 2008. godine u kunama i devizama (nastavak):

2008. godina	USD	EUR	Ostale devize	Ukupno devize	Kune	Ukupno
	ooo kuna	ooo kuna	ooo kuna	ooo kuna	ooo kuna	ooo kuna
<b>Aktiva</b>						
Novčana sredstva i računi kod banaka	552	2.312	1.286	4.150	9.870	14.020
Depoziti kod drugih banaka	52.553	732.191	-	784.744	35.093	819.837
Kreditni bankama	21.928	7.407.558	-	7.429.486	4.558.222	11.987.708
Kreditni ostalim korisnicima	92.828	3.342.507	-	3.435.335	2.212.766	5.648.101
Imovina koja se drži do dospeljeća	-	-	-	-	-	-
Imovina raspoloživa za prodaju	-	141.489	-	141.489	23.424	164.913
Ulaganja u pridružena društva	-	-	-	-	-	-
Nekretnine, postrojenja i oprema i nematerijalna imovina	-	-	-	-	66.091	66.091
Dugotrajna imovina namijenjena prodaji	-	-	-	-	41.441	41.441
Ostala aktiva	-	2	3.156	3.158	6.445	9.603
<b>Ukupna aktiva (1)</b>	<b>167.861</b>	<b>11.626.059</b>	<b>4.442</b>	<b>11.798.362</b>	<b>6.953.352*</b>	<b>18.751.714</b>
<b>Pasiva</b>						
Obveze po depozitima	149.182	29.775	3.833	182.790	256.227	439.017
Obveze po kreditima	-	5.020.121	-	5.020.121	-	5.020.121
Obveze za izdane dugoročne vrijednosne papire	-	5.868.681	-	5.868.681	-	5.868.681
Ostale obveze	6.919	33.974	-	40.893	1.099.162	1.140.055
<b>Ukupna pasiva</b>	<b>156.101</b>	<b>10.952.551</b>	<b>3.833</b>	<b>11.112.485</b>	<b>1.355.389</b>	<b>12.467.874</b>
<b>Kapital</b>						
Osnivački kapital	-	-	-	-	4.723.739	4.723.739
Zadržana dobit i rezerve	-	-	-	-	1.378.526	1.378.526
Ostale rezerve	-	-	-	-	(5.754)	(5.754)
Dobit tekuće godine	-	-	-	-	174.906	174.906
<b>Ukupni kapital</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>6.271.417</b>	<b>6.271.417</b>
Garantni fond	-	12.423	-	12.423	-	12.423
<b>Ukupni kapital i garantni fond</b>	<b>-</b>	<b>12.423</b>	<b>-</b>	<b>12.423</b>	<b>6.271.417</b>	<b>6.283.840</b>
<b>Ukupna pasiva, kapital i garantni fond (2)</b>	<b>156.101</b>	<b>10.964.974</b>	<b>3.833</b>	<b>11.124.908</b>	<b>7.626.806</b>	<b>18.751.714</b>
<b>Neto aktiva/pasiva (1) - (2)</b>	<b>11.760</b>	<b>661.085</b>	<b>609</b>	<b>673.454</b>	<b>(673.454)</b>	<b>-</b>

\*Iznosi vezani uz jednosmjernu valutnu klauzulu iznose 2.666.327 tisuća kuna.

# Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

## 27. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

### 27.4. Tržišni rizik (nastavak)

#### 27.4.2. Valutni rizik (nastavak)

##### Analiza osjetljivosti

Analiza osjetljivosti obavljena je za valutni rizik kojem je HBOR bio izložen na izvještajni datum.

Postavke korištene u analizi osjetljivosti za valutni rizik vezane su uz promjene tečajeva stranih valuta i to prema kretanjima tečajeva EUR i USD većima, odnosno manjima od ostvarenih, radi procjene hipotetskog utjecaja na dobit i glavnice HBOR-a na razini godine dana.

Primjenom metode standardne devijacije na mjesečne promjene tečaja EUR/HRK utvrđena je volatilitet koja za 2009. godinu iznosi 2,7% (2008. godine: 3,3%). Na temelju utvrđene volatiliteta i odnosa neto aktive i pasive u EUR iskazane u ovoj bilješci u analizi osjetljivosti za 2009. godinu primijenjena je stopa porasta od 3,0% (2008. godine: 7,6%)

Primjenom metode standardne devijacije na mjesečne promjene tečaja USD/HRK utvrđena je volatilitet koja za 2009. godinu iznosi 9,61% (2008. godine: 15,69%). Na temelju utvrđene volatiliteta i odnosa neto aktive i pasive u USD iskazane u ovoj bilješci u analizi osjetljivosti za 2009. godinu primijenjena je stopa porasta od 10% (2008. godine: 20%).

U nastavku se izražava utjecaj pretpostavljene promjene tečajeva aktive i pasive u EUR i USD te uz dvosmjernu i jednosmjernu valutnu klauzulu. Tretman jednosmjerne valutne klauzule opisan je u bilješci 2.

Valuta	Promjene tečaja valute u % 2009.	Utjecaj na dobit i glavnice 2009. 000 kuna	Promjene tečaja valute u % 2008.	Utjecaj na dobit i glavnice 2008. 000 kuna
EUR	+3,0	43.877	+7,6	150.834
USD	+10,0	8.631	+20,0	2.352
EUR	-3,0	(26.922)	-7,6	(52.042)
USD	-10,0	(8.631)	-20,0	(2.352)

### 27.5. Operativni rizik

Operativni rizik je rizik gubitka koji nastaje iz neadekvatnih unutarnjih procesa, ljudskih pogrešaka ili vanjskih događaja. Banka nastoji operativni rizik svesti na najmanju mjeru uvođenjem kontrola u procedure rada i izgradnjom jedinstvenog i sveobuhvatnog informacijskog sustava. Banka primjenjuje smjernice Basela II i dobre prakse upravljanja informacijskim sustavom.

# Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

## 27. UPRAVLJANJE RIZICIMA (NASTAVAK)

### 27.5. Operativni rizik (nastavak)

Za praćenje i nadziranje informacijskog sustava formiran je Odbor za upravljanje informacijskim sustavom HBOR-a čiji je osnovni cilj upravljanje resursima informacijskog sustava uz uspostavljanje odgovarajuće razine učinkovitosti i sigurnosti informacijskog sustava kako bi se osiguralo, između ostalog, primjereno upravljanje rizicima koji proizlaze iz korištenja informacijske tehnologije. Obzirom da značajniji operativni rizik proizlazi iz informatičkog sustava, Banka ima osobu zaduženu za analizu i kontrolu sigurnosti informatičkog sustava.

Zbog prisutnosti operativnog rizika u svakodnevnom radu nastoji se stalnim edukacijama djelatnika, praćenjem učestalosti pogrešaka i prevencijom smanjiti izloženost ovom riziku.

### 28. Fer vrijednost financijskih instrumenata

Fer vrijednost predstavlja iznos po kojem se imovina može razmijeniti ili podmiriti neka obveza u najboljem interesu svih strana. Ako ne postoji aktivno tržište za financijsku imovinu i obveze, ili ako se zbog bilo kojeg drugog razloga fer vrijednost ne može pouzdano izmjeriti na temelju tržišne cijene, Uprava određuje fer vrijednost korištenjem tehnika procjene. One uključuju korištenje cijena ostvarenih u nedavnim transakcijama pogodbe između obaviještenih i spremnih strana, pozivanje na druge u suštini slične instrumente, analizu diskontiranih novčanih tokova, pri tome maksimalno koristeći podatke s tržišta te se oslanjajući na specifičnosti subjekta.

Knjigovodstveni iznosi novca i stanja na računu kod Hrvatske narodne banke općenito su iskazani po njihovim fer vrijednostima.

Procijenjena fer vrijednost depozita kod drugih banaka približna je njihovim knjigovodstvenim iznosima, s obzirom da svi iznosi dospijevaju najkasnije do 90 dana.

Kredit i predujmovi bankama i ostalim klijentima su iskazani u neto vrijednosti, odnosno umanjeni za iznos rezerviranja radi umanjenja vrijednosti. Njihova procijenjena fer vrijednost predstavlja diskontirani iznos procijenjenih očekivanih budućih priljeva novca. Prilikom sagledavanja fer vrijednosti uzima se u obzir i subvencionirana kamata koja je u diskontiranom iznosu prikazana kao odgođeno priznavanje kamatnih prihoda u ostalim obvezama. Kod kredita nastalih u kunama koji su jednosmjernom valutnom klauzulom vezani uz stranu valutu, pri procjeni fer vrijednosti ove opcije primjenjuje se postupak opisan pod „Transakcije u stranim valutama i uz valutnu klauzulu“ ove bilješke.

Tržišne cijene za dugoročne kredite koje je Banka primila nisu dostupne te se njihova fer vrijednost procjenjuje kao sadašnja vrijednost budućih novčanih tokova diskontiranih primjenom važećih kamatnih stopa na datum bilance za nove kredite sa sličnim uvjetima i preostalim dospijećem. Isto tako, s obzirom da dugoročni krediti odobreni Banci nose promjenjivu stopu, nema značajne razlike između njihovih fer vrijednosti i knjigovodstvenih iznosa.

Fer vrijednost obveznica izdanih od strane HBOR-a na dan 31. prosinca 2009. godine iskazana je u Bilješci 20.

## Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

### 28. FER VRIJEDNOST FINANCIJSKIH INSTRUMENTATA (NASTAVAK)

#### 28.1. Fer vrijednost financijskih instrumenata koji su nakon početnog priznavanja svedeni na fer vrijednost

U tabeli u nastavku analizirani su financijski instrumenti koji su nakon početnog priznavanja svedeni na fer vrijednost, razvrstani u tri skupine ovisno o dostupnosti ulaznih pokazatelja fer vrijednosti koji su pri tome korišteni:

**Razina 1:** kotirane cijene (neusklađene) na aktivnim tržištima za identičnu imovinu i obveze,

**Razina 2:** pokazatelji fer vrijednosti različiti od kotiranih cijena uključenih u Razinu 1 koji su dostupni za imovinu i obveze, bilo izravno (npr. kao cijena) ili neizravno (npr. izvedene iz cijena),

**Razina 3:** pokazatelji izvedeni primjenom metoda vrednovanja za imovinu i obveze temeljenih na dostupnim tržišnim podacima (nedostupne informacije).

Od financijskih instrumenata iz portfelja Banke, samo se imovina raspoloživa za prodaju nakon početnog priznavanja svodi na fer vrijednost i Banka je raspoređuje u Razinu 1 i Razinu 2.

Banka je odabrala kako će potrebne objave iskazati i za usporedno razdoblje.

## Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

### 28. FER VRIJEDNOST FINANCIJSKIH INSTRUMENTATA (NASTAVAK)

#### 28.1. Fer vrijednost financijskih instrumenata koji su nakon početnog priznavanja svedeni na fer vrijednost (nastavak)

	2009.			2008.		
	Razina 1	Razina 2	000 kuna Razina 3	Razina 1	Razina 2	000 kuna Razina 3
<b>Imovina raspoloživa za prodaju</b>						
<b>Dužnički vrijednosni papiri:</b>						
Obveznice Republike Hrvatske	153.311	-	-	149.524	-	-
Trezorski zapisi Ministarstva financija	69.525	-	-	-	-	-
Obračunana kamata	2.442	-	-	2.447	-	-
<b>Ukupno dužnički vrijednosni papiri</b>	<b>225.278</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>151.971</b>	<b>-</b>	<b>-</b>
<b>Vlasnički vrijednosni papiri:</b>						
Dionice inozemnih pravnih osoba	-	20	-	-	20	-
Dionice financijskih institucija	-	161	-	-	161	-
Dionice inozemnih financijskih institucija - EIF	-	12.729	-	-	12.761	-
Dionice trgovačkih društava	-	-	-	-	-	-
<b>Ukupno vlasnički vrijednosni papiri</b>	<b>-</b>	<b>12.910</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>12.942</b>	<b>-</b>
<b>Ukupno imovina raspoloživa za prodaju</b>	<b>225.278</b>	<b>12.910</b>	<b>-</b>	<b>151.971</b>	<b>12.942</b>	<b>-</b>

#### 28.2. Fer vrijednost financijskih instrumenata koji se vode po amortiziranom trošku

Uprava smatra da su knjigovodstveni iznosi financijske imovine i financijskih obveza koji su u financijskim izvještajima iskazani po amortiziranom trošku približni njihovim fer vrijednostima osim obveza za izdane dugoročne vrijednosne papire (veza Bilješka 20). Fer vrijednost navedenih financijskih obveza utvrđena je prema usklađenim cijenama.

# Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

## 29. UPRAVLJANJE KAPITALOM

Osnovni ciljevi Banke u upravljanju kapitalom su osiguravanje pretpostavki neograničenosti poslovanja („going-concern“) i poštivanja regulatornih i ugovornih zahtjeva od strane vjerovnika o održavanju adekvatnosti kapitala.

Banka je odredila jamstveni kapital kao kategoriju kapitala kojom upravlja.

Jamstveni kapital u svakome trenutku mora biti najmanje na razini osnivačkog kapitala, odnosno na razini koja osigurava stopu adekvatnosti kapitala na razini od najmanje 10 % te dovoljnoj za pokriće kapitalnih zahtjeva za rizike iz poslovanja.

Jamstveni kapital čine primarni kapital (Tier 1) i dopunski kapital (Tier 2), a izračunava se sukladno propisanome za banke u Republici Hrvatskoj.

Banka je utvrdila mjere ostvarivanja i praćenja politike upravljanja kapitalom kako slijedi:

- Jamstveni kapital na svaki izvještajni datum u visini najmanje jednakoj iznosu osnivačkog kapitala izvještajnog razdoblja.
- Stopa adekvatnosti kapitala na izvještajni datum u visini propisanoj za banke u Republici Hrvatskoj i standardnim ugovornim financijskim klauzulama iz ugovora o zaduživanju HBOR-a na financijskim tržištima i ugovorima zaključenima s posebnim financijskim institucijama.

Izračun stope adekvatnosti kapitala obavlja se sukladno propisanome za banke u Republici Hrvatskoj i ne razlikuje se od međunarodne bankarske prakse.

	2009. 000 kuna	2009. 000 kuna
Osnovni kapital - Tier 1	6.662.700	6.277.170
Dopunski kapital - Tier 2	252.374	233.737
<b>Ukupni jamstveni kapital</b>	<b>6.915.074</b>	<b>6.510.907</b>
Kreditnim rizikom ponderirana aktiva	8.295.245	7.714.438
Kapitalni zahtjev za deviznu poziciju (valutni rizik)	2.867.561	3.021.687
<b>Ukupno kapitalni zahtjevi</b>	<b>11.162.806</b>	<b>10.736.125</b>
	%	%
<b>Pokrivenost kapitalnih zahtjeva Osnovnim kapitalom (Tier 1)</b>	<b>59,69</b>	<b>58,47</b>
<b>Stopa adekvatnosti kapitala</b>	<b>61,95</b>	<b>60,64</b>
	000 kuna	000 kuna
<b>Potreban iznos jamstvenog kapitala za pokriće kapitalnih zahtjeva prema regulatornim zahtjevima</b>	<b>1.116.281</b>	<b>1.073.613</b>

Minimalna adekvatnost kapitala na datume bilance u 2009. i 2008. bila je 10%. Od drugog kvartala 2010. minimalna stopa adekvatnosti jamstvenog kapitala povećava se na 12%. Osim povećanja minimalne adekvatnosti jamstvenog kapitala, novi propisi zahtijevaju promjenu metodologije za izračun adekvatnosti. Sukladno novom zahtjevu za održavanjem minimalne stope adekvatnosti jamstvenog kapitala uskladit će se i zahtjev upravljanja kapitalom na način da isti u svakome trenutku mora biti najmanje na razini osnivačkog kapitala, odnosno na razini koja osigurava stopu adekvatnosti jamstvenog kapitala od najmanje 12 % te dovoljnoj za pokriće kapitalnih zahtjeva za rizike iz poslovanja. Banka ne očekuje nepovoljne utjecaje na adekvatnost kapitala izazvane promjenom regulative.

# Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

## 30. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANCE

### 30.1. Osnivanje Hrvatskog kreditnog osiguranja dioničkog društva za osiguranje

Dana 24. rujna 2009. godine HBOR i austrijska izvozno-kreditna agencija Oesterreichische Kontrollbank Aktiengesellschaft (OeKB AG) dobili su odobrenje Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga (HANFA) za osnivanje novog društva pod nazivom Hrvatsko kreditno osiguranje dioničko društvo za osiguranje (Hrvatsko kreditno osiguranje d.d.).

Osnivanje društva uslijedilo je 18. siječnja 2010. godine registracijom društva u sudskom registru. Hrvatsko kreditno osiguranje d.d. će se prvenstveno baviti osiguranjem izvoznih potraživanja, a u budućnosti i domaćih potraživanja te će biti prvo društvo za osiguranje specijalizirano za osiguravanje samo takvih vrsta rizika u Republici Hrvatskoj. Temeljni kapital društva iznositi će 37,5 milijuna kuna, a HBOR je vlasnik 51% temeljnog kapitala, dok je 49% u vlasništvu austrijske OeKB grupe. Uplata prvog dijela HBOR-ovog udjela u temeljnom kapitalu u iznosu od 15,3 milijuna kuna obavljena je 29. siječnja 2010. godine, dok će preostali potreban iznos od 7,5 milijuna kuna, od čega se 3,825 milijuna odnosi na HBOR-ov dio, biti uplaćen u roku od 90 dana od osnivanja.

Osiguranje izvoznih potraživanja Banka je do sada obavljala u ime i za račun Republike Hrvatske i to od 1998. godine, ali je zbog usklađivanja poslovanja s pravnom stečevinom Europske unije ove aktivnosti potrebno izdvojiti u posebno društvo. Banka će i dalje osiguravati izvoz od tzv. netržišnih rizika, tj. rizika koje na privatnom tržištu neće biti moguće osigurati, u ime i za račun Republike Hrvatske.

Osnivanjem Hrvatskog kreditnog osiguranja d.d., Banka postaje grupa financijskih institucija te će u narednim godinama sastavljati konsolidirane godišnje financijske izvještaje.

### 30.2. Aktivnosti i uloga u provedbi mjera Vlade na gospodarskom oporavku i razvitku Republike Hrvatske

Vlada Republike Hrvatske je 14. siječnja 2010. godine donijela Odluku o mjerama za gospodarski oporavak i razvitak. Mjere se odnose na određivanje modela financiranja uz aktivno sudjelovanje države u financiranju održivih poslovnih projekata gospodarskih subjekata i osnivanje jamstvenog fonda za djelomično pokriće rizika novih plasmana kreditnih institucija u okviru održivih poslovnih projekata gospodarskih subjekata.

Osnovni cilj mjera za gospodarski oporavak i razvitak je stvaranje uvjeta dugoročno održivom gospodarskom rastu. Ovo se posebno odnosi na očuvanje postojećih i stvaranje novih radnih mjesta, povećanje investicija, osiguranje zadovoljavajuće razine likvidnosti hrvatskog gospodarstva te ostale uvjete koji će omogućiti održavanje stabilnog makroekonomskog okvira.

Dva su osnovna modela financiranja za ostvarenje mjera:

- model financiranja održivih gospodarskih projekata uz aktivno sudjelovanje države u sufinanciranju kreditnih plasmana banaka - model „A“,
- model financiranja održivih gospodarskih projekata putem jamstvenog fonda za gospodarski oporavak i razvitak kroz pokriće dijela rizika kreditnih plasmana banaka - model „B“.



# ➤ Bilješke uz financijske izvještaje

ZA 2009. GODINU (SVI IZNOSI IZRAŽENI SU U TISUĆAMA KUNA) (NASTAVAK)

## 30. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANCE (NASTAVAK)

### 30.2. Aktivnosti i uloga u provedbi mjera Vlade na gospodarskom oporavku i razvitku Republike Hrvatske (nastavak)

Do datuma izdavanja Izvještaja neovisnog revizora, započeta je provedba modela „A“.

Republika Hrvatska u modelu „A“ svoje sudjelovanje u sufinanciranju uređuje putem HBOR-a, a sredstva korisniku kredita osiguravaju poslovna banka i HBOR u omjeru 60% : 40%. Za provedbu ovog modela, pokrenut je zaseban Program kreditiranja obrtnih sredstava koji će biti na snazi do iskorištenja raspoloživih sredstava, a najduže do 31. prosinca. 2010. godine. Model se provodi putem aukcija za poslovne banke, a u skladu s kvalifikacijskim kriterijima i kriterijima ocjene prihvatljivosti ponuda koje je navedenom Odlukom utvrdila Vlada RH.

Za provedbu ovog modela, HBOR je 18. veljače 2010. godine zaključio ugovor o klupskom kreditu za svojih 40% učešća u financiranju iz Programa kreditiranja obrtnih sredstava u iznosu od 2.000.000 tisuća kuna s više domaćih poslovnih banaka.

### 30.3. Pribavljanje sredstava

Nakon završetka godine, Banka je 01. veljače 2010. godine zaključila ugovor o kreditu za opće financiranje u iznosu od 30.000 tisuća eura s inozemnom bankom.

Isto tako, Banka je 08. veljače 2010. godine zaključila ugovor o kreditu s Razvojnog bankom Vijeća Europe za financiranje projekata malog i srednjeg poduzetništva u Republici Hrvatskoj u iznosu od 50.000 tisuća eura.

### 30.4. Prijevremena otplata primljenih kredita

Nakon završetka godine, Banka je 15. ožujka 2010. godine prijevremeno otplatila dvotranšni sindicirani ročni kredit inozemnih banaka u iznosu od 150.000 tisuća EUR. Originalna dospijeća također su ugovorena u dvije tranše od kojih je 25.500 tisuća EUR ugovoreno s dospijećem na 15. lipnja 2010. godine, a 124.500 tisuća EUR s dospijećem na 31. ožujka 2011. godine.

#### Izdavač:

Hrvatska banka za obnovu i razvitak  
Strossmayerov trg 9  
10000 Zagreb, Hrvatska  
Tel: +385(1) 4591 666  
Fax: +385(1) 4591 721  
ured-uprave@hbor.hr  
www.hbor.hr

#### Koncept, dizajn i priprema za tisak:

Kuharić Matoš

#### Fotografije:

HBOR arhiva

#### Tisak:

Cerovski Print Boutique

ISSN 1332-2893

ZA ODRŽIVI RAZVITAK NUŽNO JE UVIJEK IĆI **NAPRIJED.** >>

**HBOR**  
WWW.HBOR.HR



MOVING FORWARD IS THE ONLY WAY TO STAY AHEAD. >>



## > Contents

Letter of the President of the Supervisory Board .....	6
Letter of the President of the Managing Board.....	8
Statement of persons responsible for the preparation of the Annual Report.....	10
Introduction .....	12
About HBOR .....	13
Corporate Governance .....	18
Business Activities in 2009 .....	20
New Loan Programmes .....	22
Small and Medium Enterprises .....	26
Export Finance .....	28
Export Credit Insurance .....	30
Fund raising .....	34
EU Co-operation .....	35
Human Resources .....	38
Risk Management .....	40
Internal Control and Internal Audit System .....	43
Other Activities .....	44
Financial performance in 2009 .....	46
Financial statements for the year 2009 .....	51

**“The purpose of my invention is to make it possible for a human being to jump from a high place without hurting himself.”**

>>> FAUST VRANČIĆ, 1551-1617

CROATIAN SCIENTIST AND THEOLOGIAN,  
INVENTOR OF THE PARACHUTE



## ➤ Letter of the President of the Supervisory Board

Ladies and Gentlemen,

The primary objective of the Government of the Republic of Croatia in 2009 was to preserve macroeconomic stability and create preconditions for recovery and stable economic growth. The Government introduced a number of measures intended to mitigate the impacts of the crisis and ensure the stability and liquidity of public finance. In February 2009, a package of anti-recession measures was adopted, and three amendments to the state budget were approved over the course of the year, by means of which total state budget expenditures were adjusted to the budgetary possibilities. These measures contributed to public finance stability in the midst of an economic crisis and created a good base for the further implementation of the fiscal policy aimed at ensuring the liquidity of the system and creating preconditions for economic recovery. Towards the end of the year, preparations were introduced for the implementation of the Measures for Economic Recovery and Development: Model A and Model B. Model A is comprised of loans intended for the financing of working capital in order to achieve a satisfactory liquidity level in the operations of Croatian entrepreneurs, and Model B relates to the establishment of a guarantee fund, through which the state will cover a part of commercial banks' risk involved in the financing of investment projects. Government's measures for economic recovery and development received undivided support from the Croatian public. Croatia's government will continue its efforts to establish preconditions for economic recovery and sustainable development, and HBOR, as the state bank, will play a significant role in implementing these measures.

In 2009, HBOR approved 1,202 loans totalling more than HRK 6.1 billion. It is important to stress that more than 70 percent of committed loans related to the financing of working capital. For the purpose of mitigating the impacts of the economic crisis, reducing the problems of illiquidity and preserving existing jobs, HBOR launched four new loan programmes for the financing of working capital: Manufacturing Finance, Working Capital, Liquidity and Export-IBRD. The new programmes made it possible for entrepreneurs to raise the necessary working capital with longer maturity terms with an objective of directly affecting their competitiveness and liquidity.

I would like to point out the fact that international financial institutions confirmed again the status of HBOR and the Government of the Republic of Croatia as reliable partners in this crisis year. Owing to its long-lasting successful co-operation with international financial institutions, HBOR managed, with the support from the Government of the Republic of Croatia, to raise EUR 445 million. The funds were granted by the German development bank (KfW), the Council of Europe Development Bank (CEB), the European Investment Bank (EIB) and the World Bank (IBRD). It is particularly important that the funds were extended at the terms and conditions that remained the same as those before the outbreak of the global economic and financial crisis, which made it possible for HBOR to keep its interest rates at the same levels as in previous years ranging from 2 to 6 percent p.a.

On behalf of the Supervisory Board of Hrvatska banka za obnovu i razvitak, I would like to express my satisfaction with the successful operations of HBOR in 2009. The Bank has proved once again that it successfully supports Croatian business entities and contributes to the development of the Croatian economy. I would like to thank all the members of the Supervisory Board for their co-operation and to express my belief that HBOR will continue to record good operating results in the future.



IVAN ŠUKER ➤ PRESIDENT OF THE SUPERVISORY BOARD

## ➤ Letter of the President of the Managing Board

Ladies and Gentlemen,

Hrvatska banka za obnovu i razvitak was exceptionally successful in its operations during the reporting period despite adverse effects of the financial crisis that strongly affected the real sector in Croatia in 2009. This proved again a high level of professionalism and experience of HBOR and its experts in terms of the implementation of the most demanding projects in extremely difficult conditions. The quality of work was recognised anew by respectable international financial institutions, with which HBOR has been collaborating successfully for many years now. Continued business co-operation in the times of crisis confirmed the status of HBOR and the Republic of Croatia as stable and reliable partners.

I would like to thank all the employees of HBOR for their devoted work and efforts aimed at achieving good business results. I also thank the President and the Members of the Croatian Parliament, the Prime Minister and the Ministers in the Croatian Government as well as the President and the Members of the Supervisory Board for their support and confidence. In 2010, Hrvatska banka za obnovu i razvitak will continue implementing its existing programmes, through which HBOR has provided support to more than 26 thousand projects totalling almost HRK 49 billion in loans in the seventeen years of its operations. The plan is to keep on supporting the Croatian economy throughout this extremely challenging year in order to contribute to its fast recovery.

Although a serious reduction in the volume of lending was

planned towards the end of 2008, HBOR closed the 2009 business year with 1,202 committed loans totalling HRK 6,155 million, a 4 percent increase in the number of loans committed compared with the previous year.

The reasons for providing such a strong financial support to Croatian businessmen primarily lie in the fact that HBOR endeavoured strongly to secure high quality funding sources throughout the year and managed, with the support from the Government of the Republic of Croatia and owing to its long-lasting successful co-operation with special financial institutions, to raise EUR 445 million. The funds were granted by the German development bank (KfW), the Council of Europe Development Bank (CEB), the European Investment Bank (EIB) and the World Bank (IBRD) at the terms and conditions that remained the same as those before the outbreak of the global economic and financial crisis, which made it possible for HBOR to keep its interest rates at the same levels as in previous years ranging from 2 to 6 percent p.a.

As in the past years, HBOR's most active programme was the pre-export finance programme, under which 498 loans totalling almost HRK 3.8 billion were approved. In addition to the accomplishments in lending activities, significant results were achieved also in the field of export credit insurance. The economic crisis was reflected in increased demand for insurance products, and, in 2009, the number of policies issued rose by 35 percent, and the volume of insured export transactions equalled HRK 2.5 billion. For the purpose of mitigating the impacts of the economic crisis, primarily with regard to insolvency issues and

the maintenance of jobs, HBOR launched four new loan programmes for the financing of working capital: Manufacturing Finance, Working Capital, Liquidity and Export-IBRD. The new programmes created preconditions for entrepreneurs to raise the necessary working capital with longer maturity terms with an objective of directly affecting their competitiveness and liquidity. Besides, a new IPARD programme was introduced for the purpose of co-financing from the funds of the fifth component of the Instrument for Pre-accession Assistance (IPA) - Rural Development - the so-called IPARD Programme, Measure 1.1 (agricultural farms - producers) and Measure 1.2 (companies and crafts businesses - processing).

In September 2009, HBOR and the Austrian export credit agency, Oesterreichische Kontrollbank Aktiengesellschaft (OeKB AG), obtained approval from the Croatian Financial Services Supervisory Agency (HANFA) for the establishment of a new company: Hrvatsko kreditno osiguranje d.d. (HKO). HKO's primary activity will be insurance of export receivables. In the future, it will also insure receivables in the country and will be the first insurance company specialising in the insurance of only such type of risks in the Republic of Croatia. From 1998 until the present, insurance of export receivables was carried out by HBOR for and on behalf of the Republic of Croatia. However it was necessary to separate these activities for the purpose of harmonisation with the EU *acquis communautaire*. The share capital of the company amounts to HRK 30,000,000.00, and it is owned by HBOR with a shareholding of 51% and by OeKB Group with a shareholding of 49%.

In 2009, HBOR continued active membership in the European Association of Public Banks (EAPB). In April 2009, HBOR hosted the EAPB annual meeting bringing together approximately forty leaders of public banks who discussed issues relating to the implementation and development of the European anti-recession programmes. As in the previous years, HBOR organised its annual eighth international conference on export promotion that took place in Zagreb in September 2009, on the occasion of which the problems encountered by Croatian exporters in conditions of the global crisis were discussed.

HBOR's operations in 2010 will be marked by the continued implementation of its existing programmes with HBOR joining the implementation of the measures of the Government of the Republic of Croatia for economic recovery and development. In addition, HBOR will carry forward its co-operation with special financial institutions striving to secure funding at as favourable terms and conditions as possible.



ANTON KOVAČEV ➤ PRESIDENT OF THE MANAGING BOARD

## ➤ Statement of persons responsible for the preparation of the Annual Report

To the best of our knowledge, the 2009 Annual Report includes a fair review of the development, operating results and position of Hrvatska banka za obnovu i razvitak as well as a description of the principal risks and uncertainties to which Hrvatska banka za obnovu i razvitak is exposed.

ANTON KOVAČEV ➤ PRESIDENT OF THE MANAGING BOARD



ZAGREB, 31<sup>ST</sup> MARCH 2010

MLADEN KOBER ➤ MEMBER OF THE MANAGING BOARD





## ➤ Introduction

The Annual Report includes the summary of financial information, description of operations and financial statements for 2009 with the independent auditor's report.

### LEGAL STATUS

The Annual Report includes annual financial statements prepared in accordance with the International Financial Reporting Standards and the Accounting Act and audited in accordance with the International Standards on Auditing.

### EXCHANGE RATE

For the purpose of translating amounts in foreign currencies into HRK, the following exchange rates of the Croatian National Bank have been applied:

31 <sup>st</sup> December 2009	EUR 1 = HRK 7.306199	USD 1 = HRK 5.089300
31 <sup>st</sup> December 2008	EUR 1 = HRK 7.324425	USD 1 = HRK 5.155504

### ABBREVIATIONS

<b>AZTN</b>	Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja (Croatian Competition Agency)
<b>DEG</b>	Deutsche Investitions-und Entwicklungsgesellschaft
<b>EAPB</b>	European Association of Public Banks
<b>EIB</b>	European Investment Bank
<b>EIF</b>	European Investment Fund
<b>EUR</b>	Euro
<b>HAMAG</b>	Hrvatska agencija za malo gospodarstvo (Croatian Agency for Small Business)
<b>HBOR</b>	Hrvatska banka za obnovu i razvitak (Croatian Bank for Reconstruction and Development)
<b>HNB</b>	Hrvatska narodna banka (Croatian National Bank)
<b>HOK</b>	Hrvatska obrtnička komora (Croatian Chamber of Trades and Crafts)
<b>KfW</b>	Kreditanstalt für Wiederaufbau
<b>HRK</b>	Croatian kuna
<b>SME</b>	Small and Medium-sized Enterprise
<b>NEFI</b>	Network of European Financial Institutions for SMEs

## ➤ About HBOR

### ESTABLISHMENT

HBOR was established on 12<sup>th</sup> June 1992 by the Act on Hrvatska kreditna banka za obnovu (HKBO). The Bank was renamed Hrvatska banka za obnovu i razvitak by changes and amendments to the above Act in December 1995. In December 2006, the Croatian Parliament passed a new Act on HBOR, which came into force on 28<sup>th</sup> December 2006.

### STRATEGIC GOALS

In its operations, HBOR, within the framework of its powers and authorisations, promotes systematic, sustainable and balanced economic and social development pursuant to the general strategic goals of the Republic of Croatia.

### MAIN ACTIVITIES

- Financing the reconstruction and development of the Croatian economy,
- Financing infrastructure,
- Promoting exports,
- Promoting SMEs,
- Environmental protection, energy efficiency and renewable energy resources,
- Export credit insurance of Croatian goods and services against non-market risks.

### AUDIT

HBOR's annual financial statements for 2009 were audited by the auditing firm Deloitte d.o.o., which expressed unqualified opinion on the financial statement in its report.

### CREDIT RATING

- Baa3 by Moody's
- BBB by Standard & Poor's

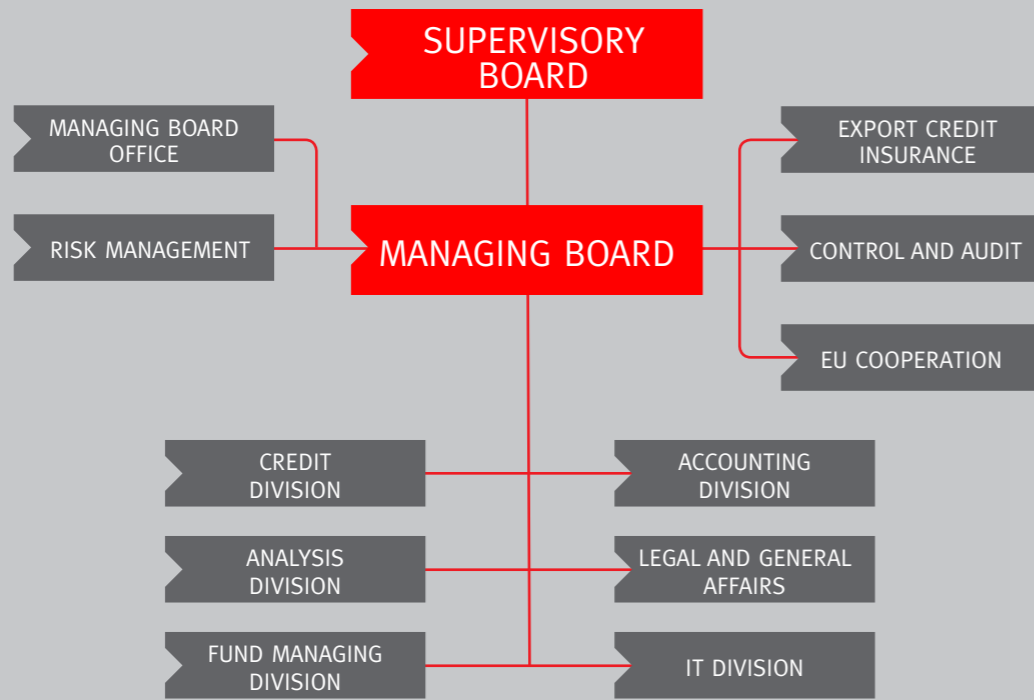
### PODRUČNI UREDI

- Regional office for Slavonia and Baranja
- Regional office for Dalmatia
- Regional office for Istria
- Regional office for Lika
- Regional office for Primorje and Gorski kotar

### NUMBER OF EMPLOYEES

On 31<sup>st</sup> December 2009, there were 241 employees in HBOR.

# › Organisational structure of HBOR



**“Our ideas always reflect the difference between our new and previous state rather than the absolute change that lies beyond the range of our senses. We can never feel absolute changes. All we can feel is the difference from the previous form.”**

>>> JOSIP RUĐER BOŠKOVIĆ, 1711-1787

CROATIAN MATHEMATICIAN, ASTRONOMER,  
GEODESIST, PHYSICIST AND PHILOSOPHER, JESUIT

# › Corporate Governance

HBOR continuously monitors best practice in the field of corporate governance and integrates corporate governance principles in its operations pursuant to sound banking practices.

## CORPORATE GOVERNANCE PRINCIPLES ARE IMPLEMENTED BY HBOR THROUGH:

### Principle of public operations

- Annual Financial Statements of the Bank are confirmed by the Supervisory Board and submitted to the Croatian Parliament for adoption
- Financial Statements of the Bank are regularly published on the web sites of the Ministry of Finance, the Zagreb Stock Exchange and HBOR
- The rating of the Bank is issued by two international independent rating agencies on an annual basis (Standard & Poors, Moody's)
- Pursuant to the Access to Information Act, reports on received requests for information about the operations of the Bank are submitted to the Central State Office on an annual basis

### Supervisory Board of HBOR, powers, composition

- The Supervisory Board determines the principles of HBOR's operating policy and strategy, supervises HBOR's business activities, adopts HBOR's lending policies, adopts the Annual Financial Statements, and considers Internal Audit reports and reports drafted by external independent auditors and by the State Audit Office
- The Supervisory Board monitors and controls the legality of the business activities of the Managing Board, and appoints and dismisses the President and the members of the Managing Board
- The Supervisory Board consists of nine members: five Government ministers, three Members of Parliament and the President of the Croatian Chamber of Economy
- The Supervisory Board has established the Audit Committee in accordance with the Audit Act

## › Corporate Governance

### Managing Board of HBOR, powers and composition

- The Managing Board represents HBOR, conducts the Bank's business and administers its assets; it is obliged and authorised to undertake all actions and pass all resolutions it considers necessary for the legal and successful conduct of business
- Powers of the Managing Board: managing and conducting the business of HBOR, adopting normative acts that determine the manner of operations and the internal organisation of HBOR, adopting loan programmes, making individual loan approval decisions and decisions on other financial transactions, making decisions on the appointment and dismissal of employees that have special powers, making decisions on the rights and obligations of employees and reporting to the Supervisory Board
- The Managing Board consists of three members appointed by the Supervisory Board, one of whom is appointed as President. The President and the members of the Managing Board are appointed for a five-year term of office and may be reappointed thereafter; HBOR is represented by the Managing Board jointly by two of its members
- For the purpose of ensuring efficient and effective risk management procedures and minimising the risk, the following bodies have been established with the Managing Board: Asset and Liability Management Committee, Credit Committee and Credit Risk Assessment and Measurement Committee

### Internal control system

- In order to ensure permanent measuring, assessment and management of all risks HBOR is exposed to within the framework of its operations, an independent organisational unit for risk management has been established
- Internal Audit, as an independent organisation unit, is in charge of verifying the adequacy of risk management procedures and the internal control system, including risk monitoring, compatibility with regulations and the code of professional conduct, and implementing internal policies and Bank procedures as well as anti-money laundering activities
- An organisation unit of EU Co-operation has been established within HBOR in order to monitor the harmonisation of HBOR's operations with both Croatian regulation and the EU regulation in the field of market competition

### Co-operation between the Managing Board and the Supervisory Board of HBOR

- The Managing Board and the Supervisory Board successfully co-operate through open discussions; the timely submission of thorough written reports to the Supervisory Board represents the basis for this co-operation
- The Act on HBOR, the By-laws of HBOR and decisions made by the Supervisory Board determine the activities that HBOR may perform only with prior consent of the Supervisory Board



## › Business Activities in 2009

By the end of 2009, altogether 1,202 loans were committed totalling HRK 6,155 million, which in comparison with the previous reporting year reflects an increase in the number of loans committed by 4% and the reduction in the total amount committed by 5%. At the end of 2008, far more significant placement reduction was anticipated, and the actual results are much better than the expected ones, showing the effects of HBOR's efforts with the aid of the government of the Republic of Croatia to provide the funding needed for financing the Croatian economy.

HBOR raised funds in the syndicated loans and financial markets, as well as from special financial institutions like the European Investment Bank (EIB), KfW - German development bank and the World Bank (IBRD). It is important to point out that the terms and conditions of HBOR's borrowings from international financial institutions remained on the same level as those before the outbreak of the global financial crisis, which made it possible for HBOR to retain the same level of interest rates for final borrowers.

In order to assist Croatian entrepreneurs in overcoming liquidity difficulties, in the course of 2009, HBOR launched new programmes for financing working capital, which proved to be very interesting to entrepreneurs. Throughout the reporting year, within the framework of all loan programmes providing financing of working capital - Permanent working capital, Manufacturing finance, Liquidity, Pre-shipment export finance, Preparation of tourist season and Micro-loans, altogether 879 loans were

committed totalling more than HRK 4.7 billion or 77% of the total amount committed.

In 2009, HBOR provided the strongest support for Croatian exporters by allocating approximately 68% of its total amount committed to this sector by extending 550 individual loans, and the same number of individual loans was extended to the SME sector. Particular emphasis was put on the above two sectors of the Croatian economy because this is where the effects of the global financial crises were showing most rapidly, exporters experienced the reduction in orders and the SMEs felt increased instability and difficulties in gaining access to funds.

## › Lending activity

1<sup>st</sup> JANUARY - 31<sup>st</sup> DECEMBER 2009



■ SME 16%  
■ INDUSTRY 14%  
■ INFRASTRUCTURE 2%  
■ EXPORTS 68%

	in HRK '000
INDUSTRY	858,174
EXPORTS	4,189,783
INFRASTRUCTURE	146,061
SME	961,326
<b>TOTAL</b>	<b>6,155,344</b>

## › New Loan Programmes

### PERMANENT WORKING CAPITAL (FINANCING PERMANENT WORKING CAPITAL FOR BUSINESS INTENSIFICATION)

- Goal: business intensification of small and medium-sized enterprises by means of financing investments in permanent working capital in order to facilitate their growth and increase their market share. The programme is implemented in co-operation with the European Investment Bank (EIB) making favourable loans available to SMEs for financing of required permanent working capital with repayment terms over 2 years. The programme was introduced in April 2009, and until 31<sup>st</sup> December 2009 within the framework of the above programme 69 loans were committed in the amount of HRK 301.2 million.

### MANUFACTURING FINANCE (LOAN PROGRAMME FOR THE FINANCING OF MANUFACTURING)

- Goal: The goal is to finance the working capital earmarked for the manufacturing of goods for the purpose of enabling manufacturers to operate smoothly under conditions of an economic crisis and improving their liquidity and competitiveness. The programme was introduced in January 2009, and until 31<sup>st</sup> December 2009 within the framework of the above programme 40 loans were committed in the amount of HRK 245.1 million. This loan programme is no longer active.

### LIQUIDITY (LOAN PROGRAMME FOR THE IMPROVEMENT OF LIQUIDITY)

- Goal: to maintain and improve liquidity of final borrowers in the time of general financial instability. The programme was introduced in September 2009, and until 31<sup>st</sup> December 2009 within the framework of the above programme 13 loans were committed in the amount of HRK 240.3 million.

### IPARD (LOAN PROGRAMME FOR IPARD MEASURE 1.1. AND MEASURE 1.2. CANDIDATE PROJECTS)

- Goal: provide the applicants - potential candidates with funding under favourable terms for the financing of the entire investment including the investment part that will be a candidate for IPARD programme - eligible expenses, a part of the investment that is not possible to finance through a refund out of IPARD and a part of the investment that is not possible to be a candidate for IPARD programme (purchase of cattle, permanent working capital). The programme was introduced in September 2009.

### EXPORTS - IBRD (LOAN PROGRAMME FOR THE FINANCING OF EXPORTERS OUT OF IBRD LOAN PROCEEDS)

- Goal: enable the borrowers, in the era of economic and financial crisis, to maintain or increase the existing volume of exports of goods and services, which would contribute to the improvement of the trade balance, employment and liquidity. The programme was designed in co-operation with the International Bank for Reconstruction and Development (IBRD), and introduced in November 2009.

## › New Loan Programmes



**“The time will come when, sailing across an ocean aboard a steamship, one will be able to read newspapers with information from all over the world every day. By using a small device and a piece of wire stuck into the ground, it will be possible to talk to a friend on the other side of the world who has the same device.”**

>>> NIKOLA TESLA, 1856-1943

CROATIAN SCIENTIST AND INNOVATOR,  
DISCOVERED THE ROTATING MAGNETIC FIELD  
AND THE MULTI-PHASE ALTERNATING CURRENT  
THAT ARE IN USE TODAY

## › Small and Medium Enterprises

In the period of the economic and financial crisis, one of the key objectives of HBOR was to increase access to funding for small and medium enterprises with favourable interest rates, and thus influence directly their competitiveness and liquidity, encourage start-ups and the development of small and medium enterprises.

In the course of the year, under the programmes targeting exclusively small and medium-sized enterprises (11 programmes) HRK 961 million were committed. If we take into account all loans extended to small and medium-sized entrepreneurs under all HBOR programmes, in 2009, 997 projects of small and medium-sized entrepreneurs were supported in the total amount of nearly HRK 3 billion.

During the reporting year, the implementation of two new loan programmes for the purpose of improving the utilisation of EU pre-accession funds was continued. Through the SAPARD Loan Programme, funds were extended to candidate projects that would be nominated for co-financing under the Special Accession Programme for Agriculture and Rural Development - SAPARD. The entire investment value can be financed within the framework of this loan programme. Even before this programme was launched, HBOR had, through its then existing loan programmes, financed investors that applied for funding under the SAPARD programme. Over the years of the implementation of SAPARD programme (2006 - 2009) Ministry of regional development, forestry and water management issued four invitations to tender and contracted 49 projects in all, and the total investment

value amounted to HRK 338.45 million. Total funds drawn under the SAPARD grant scheme amounted to HRK 151.15 million, which makes up 62.12% of the total allocated funds. In the course of 2009, HBOR financed 11 projects in the total amount exceeding HRK 97 million.

Through the programme for financing PHARE 2006 projects, HBOR extends funds to small and medium-sized entrepreneurs applying with their projects for the PHARE 2006 grant scheme.

In September 2009, HBOR adopted a new loan programme for candidate projects of IPARD, Measure 101 - investments in agricultural holdings for the purpose of restructuring and achieving EU standards and Measure 103 - Investment in processing and marketing of agricultural and fish products for the purpose of restructuring and reaching EU standards. Related to the previous loan programme for candidate projects of IPARD, the current one is introducing the adjustment of purpose and utilisation to the terms of IPARD programme, and the option of on-lending via commercial banks as well as the reduction of the maximum loan amount intended for investments in permanent working capital from previous 30% to present 15%.

## › Small and Medium Enterprises

Following the tender for IPA programme, component III Regional development, for the award of grants for business infrastructure in 10 counties defined as underdeveloped areas by the Operational programme for regional competitiveness, issued on 21<sup>st</sup> May 2009 by the Central agency for financing and contracting EU projects and programmes as implementation agency of the Ministry of regional development, forestry and water management, in July 2009 HBOR reached the decision to provide support for tender participants through the Loan programme for business infrastructure.

Under the Programme for micro-loans, 240 loans were extended in the amount of HRK 83.5 million. The credit line was utilised in full by November 2009. Since the line proved to be very successful and offered terms and conditions acceptable to final borrowers, at the end of the year 2009, i.e. while the existing line was still in progress, HBOR and KfW had started negotiations for the next credit line.





## › Export Finance

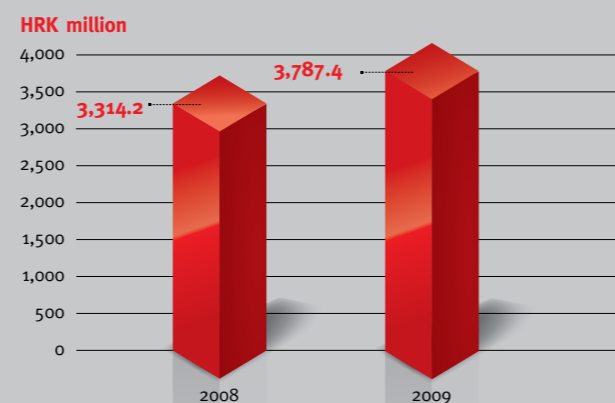
In the area of export promotion, HBOR developed a system of financial support for exporters through its loan, insurance and guarantee programmes modelled after various export banks and export credit agencies providing exporters with equal competitive conditions on international markets.

In the process of the creation of the Croatian export product, HBOR participates in all of the segments - from pre-shipment export finance to the collection of payment for an export transaction.

**Pre-shipment export finance programme** of HBOR contributes to the development of competitiveness of Croatian exporters and directly influences their success both on Croatian and international markets. In 2009, through the Pre-shipment export finance programme 498 loans were extended in the amount of HRK 3,787.4 million, which represents an increase of 14.2%, compared to the amount committed in 2008.

The highest loan amounts under the above programme were committed for the benefit of the following industries: food processing (20.7%), chemicals and chemical products (6.7%), production of final metal products except machines and devices (6.4%), production of machines and devices (6.2%).

### › PRE-SHIPMENT EXPORT FINANCE



- ◆ Increase in amount of committed loans by 14.2% in comparison with 2008
- ◆ Increase in number of committed loans by 18.2%

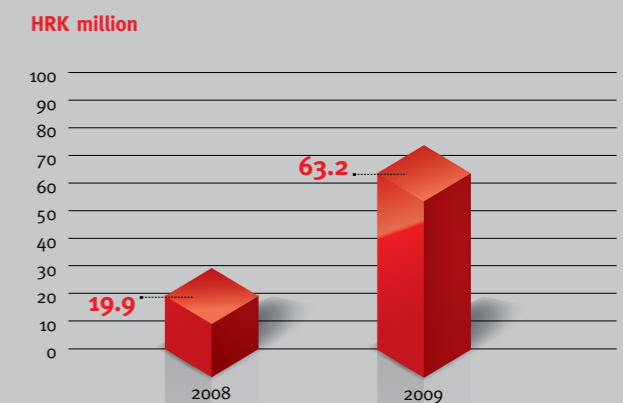
## › Export Finance

By means of the Programme for issuing demand guarantees at the request of the exporter, HBOR provides support for exporters from entering into contracts to completing export transactions.

In 2009, HBOR issued 15 export guarantees in the amount of HRK 63.2 million. The objective of the Programme is issuing guarantees for exporters participating in international tenders and entering contracts for the purpose of implementing exports of goods, works and services.

HBOR is implementing programmes for export promotion with the intention to increase competitiveness and value of Croatian exports as well as to improve recognisability and quality of Croatian goods and services on the global market.

### › EXPORT GUARANTEES



## › Export Credit Insurance

Since September 1998, HBOR has been providing export credit insurance, an important pillar of the exporting sector of the Croatian economy, in the form of comprehensive services for exporters covering the key phases of an export transaction, from pre-shipment export finance to the collection of payment for an export transaction. HBOR provides insurance of export transactions against non-marketable risks as the national export credit agency for and on behalf of the Republic of Croatia.

Over the past eleven years, the volume of export credit insurance reached the amount of HRK 10.3 billion, collected premium reached the amount of HRK 77.5 million and indemnities amounted of HRK 16.5 million. Insurance services are primarily intended directly for exporters but can also be used by financial institutions providing financing for export transactions. The co-operation with other insurance providers is no minor matter either, in particular the co-operation with other national export-credit agencies, which is a prerequisite for covering larger joint project in the third market.

Legal framework for the insurance of export transactions is provided in the Act on HBOR and the Order on export credit insurance. Activities related to insurance of export transactions have been completely harmonised with the EU *acquis communautaire*. Non-marketable risks, due to the fact that the private market for the insurance of receivables is not fully developed, comprise for the time being commercial and political risks regardless of maturity structure and importing country, which is in line with

the valid „exemption clause“ approved by the Croatian Competition Agency.

### OVERVIEW OF OPERATIONS IN 2009

The most prominent feature of operations in 2009 is major risk growth across the market, reduction in the volume of export transactions of Croatian exporters (-20.3% compared to the previous year) due to reduction of demand on the global market, prolonged non-payment by foreign buyers and growing demand for insurance products both by exporters and financial institutions.

## › Export Credit Insurance

### BRKEDOWN OF BASIC INDICATORS FOR INSURANCE OF EXPORT TRANSACTION AGAINST NON-MARKETABLE RISKS PROVIDED FOR AND ON BEHALF OF THE REPUBLIC OF CROATIA

HRK million	2008	2009
Insured export transactions	2,116.48	2,455.52
Exposure (31 <sup>st</sup> Dec.)	1,552.32	1,667.77
Collected premium	8.98	10.43
Amount of recoveries	0.59	3.68
Amount of indemnities	2.11	2.71
Number of indemnities	11	10
Loss quota (indemnity/ premium ration), %	25.2	26.6

In spite of significantly higher difficulties in operations and a sharp increase of reported non-payments, HBOR achieved positive results in this segment of operations and successfully managed higher risks. In 2009, the share of insured export transactions in total Croatian exports reached 4.5%, an increase of 45% compared to the previous year. The volume of insured export transactions in 2009 amounted to HRK 2,455.5 million, out of which 91% referred to short-term export credit insurance. The growth rate of total insured export transactions was 16%, while short-term export credit insurance grew by 10%. The volume of medium-term export credit insurance in 2009 amounted to HRK 126.6 million, which represented a record 200% growth compared to relatively low figures from 2008.



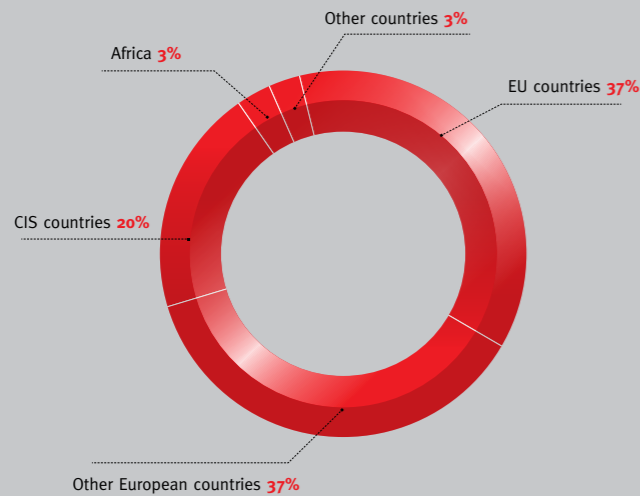
## › Export Credit Insurance

In the course of 2009, 1423 new credit limits to foreign buyers were approved, which is 35% more than in 2008. Most of the credit limits were approved to buyers in Italy, Germany, Bosnia and Herzegovina, Slovenia and Serbia. 58% of credit limits was related to the above markets.

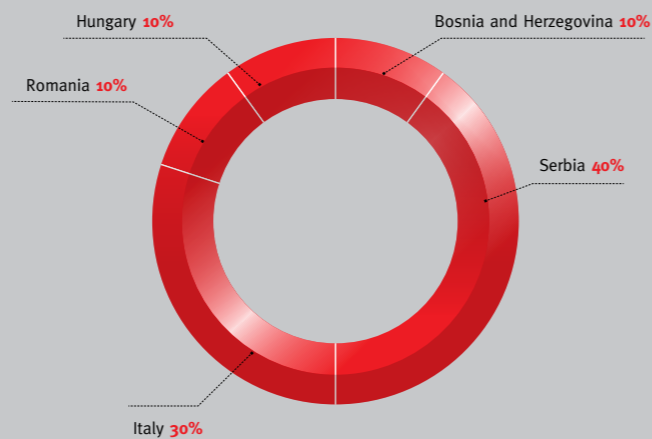
In 2009, 10 indemnities were paid in the amount of HRK 2.71 million, which represents 28.8% growth, compared to the previous year. In view of the fact that, in the course of the year, the amount of non-payments grew by 304% in comparison with the previous year (the total of reported non-payments amounted to HRK 107.9 million), and owing to timely and intensified efforts invested in reducing potential loss, the final amount of indemnities paid proved to be significantly lower. Broken down by the number of indemnities paid in 2009,

the top position with portions of 30% each was occupied by the chemical and metal industry, followed by the paper industry with the portion of 20% and the wood industry and non-metal industry with 10% portions. The most common reason for indemnity payment was prolonged non-payment by buyers, whereas only one case of indemnity payment was caused by the bankruptcy of the buyer. There were non-payments by buyers in the markets of Serbia, Italy, Romania and Bosnia and Herzegovina, while the bankruptcy occurred in Hungary.

### › TOTAL EXPOSURE BY GROUPS OF IMPORTING COUNTRIES AS AT 31<sup>ST</sup> DEC. 2009



### › BRAKEDOWN OF INDEMNITIES BY COUNTRY



## › Export Credit Insurance

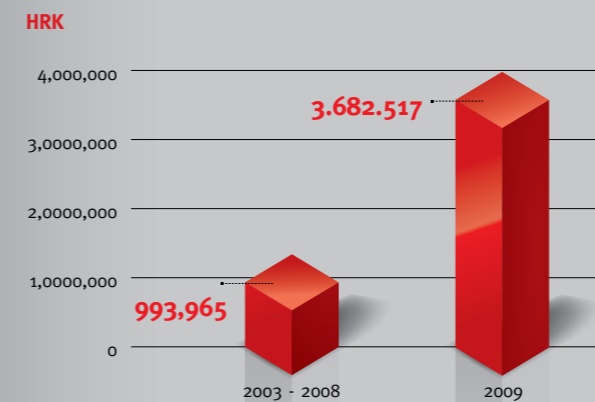
Significant results were recorded in recovery payments, too. HRK 3.68 million were collected from debtors in Bulgaria, Serbia and Poland. This represents a record in collected recovery payments compared to all previous years of operation and amounts to 79% of total recoveries ever.

The total collected premium in the amount of HRK 10.43 million, i.e. an increase of 16 percent as compared to that of the previous year, contributed to the favourable operating result in 2009.

Since in the export promotion special importance is given to long-term projects relating to exports of capital goods, the following projects can be pointed out of the total insured medium-term and long-term transactions amounting to HRK 126.6 million:

- . Bridge construction in Kosovo (exporter/insured party Ingra d.d. Zagreb)
- . Expansion of a fishing port Stora-Skikda in Algeria (exporter/insured party Ingra d.d. Zagreb)
- . Construction and expansion of transformer stations in Montenegro (exporter Dalekovod d.d. Zagreb, insured party/creditor KfW Germany)
- . Export of mine clearing machines to Australia and USA (exporter/insured party DOK-ING d.o.o. Zagreb)
- . Export of machines to be used in the mines of the Republic of South Africa (exporter/insured party DOK-ING d.o.o. Zagreb)
- . Reconstruction of a hydro power plant in the Philippines (exporter/insured party Končar GIM d.d. Zagreb)
- . Export of low-floor diesel-electric train in Bosnia and Herzegovina (exporter/insured party Končar KEV d.d. Zagreb)

### › RECOVERIES IN THE PERIOD 2003 - 2008 AND IN 2009



## › Fund raising

In 2009, HBOR raised more than EUR 800 million via special financial institutions and in the syndicated loans and capital markets.

In March 2009, HBOR and the European Investment Bank (EIB) signed a Loan Agreement amounting to EUR 250 million for the financing of SMEs, projects of medium-capitalised companies (Mid Cap), environmental protection and infrastructure projects in the public and private sectors. The Agreement gains in significance in the light of the fact that this is the largest loan provided by EIB in Croatia so far. Not only is it the highest in the amount, but it also enables HBOR to offer Croatia's small and medium-sized enterprises access to finance under the same terms and conditions as those provided to borrowers in the EU member states.

In March 2009, HBOR and a syndicate of banks lead by WestLB AG, BayernLB Group (together BayernLB and Hypo Alpe-Adria Bank International AG), Erste Group Bank AG, RZB Group and UniCredit Bank Austria AG signed a Credit Agreement relating to a Syndicated Dual Tranche Term Loan Facility of EUR 100 million, and in June 2009, an amendment to the Credit Agreement of EUR 50 million was signed.

In April 2009, a loan agreement was signed with KfW amounting to EUR 30 million for the financing of agriculture. The mentioned funds were approved for the financing of projects of Croatian businesses that are to be financed in line with HBOR loan programmes.

Co-operation with special financial institutions continued

also in the second half of 2009, and, in September 2009, a loan agreement of EUR 100 million was signed with the IBRD for the „Loan Programme for the Financing of Exporters out of IBRD Loan Proceeds“. The proceeds of the loan are intended for Croatian exporters and other companies generating foreign exchange income, such as companies in the tourism industry.

In September 2009, HBOR issued a private placement of EUR 250 million.

## › EU Co-operation

In 2009, the organisational unit EU Co-operation continued to carry out activities in the field of harmonisation of HBOR's operations with the EU *acquis communautaire* and testing the possibility for the participation of HBOR in the use of resources made available through EU funds (EU pre-accession funds, EU structural funds and other funds and support programmes implemented by EU bodies) as well as co-operating with EU bodies on the carrying out of the aforementioned activities.

In 2009, there were significant changes in the state aid regulations in effect in the EU that are, in accordance with the Stabilisation and Association Agreement, directly implemented in the Republic of Croatia and, consequently, by HBOR due to its obligation to follow these regulations. The most important changes include the introduction of temporary framework of state aid measures enabling easier access to finance in the current financial and economic crisis. For this purpose, HBOR introduced new loan programmes: Loan Programme for the Improvement of Liquidity and Loan Programme for the Financing of Permanent Working Capital.

For the purpose of harmonisation of its operations with state aid regulations, at the beginning of 2009, HBOR updated an existing internal general document and prepared the new Regulations on Basic Terms and Conditions of Financing Individual Target Groups. These Regulations determine HBOR lending policy, main target groups and fields of financing, as well as interest rates, i.e. framework under which HBOR passes its loan programmes and implements its activities. The Regulations were approved by the Croatian Competition Agency (AZTN) on

12<sup>th</sup> February 2009.

In the reporting year, successful co-operation was continued with the state administration bodies in charge, numerous regional development agencies and other associations and organisations active in the field of EU pre-accession funds. As a result, on 10<sup>th</sup> May 2009, a Co-operation Agreement was signed between HBOR and the Croatian Employers' Association with the objective of providing joint support to entrepreneurs in the use of resources made available through EU pre-accession funds.

In addition to uniting and summarising all relevant information relating to the pre-accession funds and the possibilities offered through them, HBOR also assumes an advisory role and renders financial and support services to possible beneficiaries of EU funds, thus offering a complete package of services in this field. As a result, HBOR has become a recognisable reference centre for good and updated information and a reliable partner in the process of EU fund utilisation. For the purpose of providing good information to clients of HBOR, EU Co-operation publishes regularly on HBOR web pages current and updated news on the possibilities of financing within the framework of EU funds, EU economy and policy, as well as the relations between Croatia and the European Union.

EU Co-operation organises regular internal workshops and training seminars for the employees with regard to the implementation of new state aid regulations and the possibilities made available through the EU pre-accession funds and future structural instruments.

**“The only measure of development must not be national income or economic performance any longer, but satisfaction of people above all.”**

>>> IVAN SUPEK, 1915-2007

CROATIAN PHYSICIST, PHILOSOPHER,  
WRITER, PEACE ACTIVIST AND HUMANIST



## > Human Resources

In the time of financial crisis and increased volume of work, HBOR pays special attention to its employees that maintain the continuity of its successful operations.

In addition to developing tools for good management of human resources and business processes, in 2009, more emphasis was placed on the education of employees, particularly those on the management level, due to their special role in the development of all employees and operations. As for other important events in 2009, HBOR organised its annual gathering of employees in terms of a humanitarian action. On this occasion, assistance was provided to socially deprived citizens of Zagreb through the preparation of five hundred additional meals and packets with foodstuffs.

As recognition of excellence in human resources management and use of modern practices, in October 2009 HBOR was assigned for the third time the Employer-Partner Certificate by the group Selectio. In the last recertification process, HBOR made additional progress and received marks higher than 90% in all assessed fields, and 100% in the field of recruiting and selection of, and relation towards, its employees. The Certificate is only an additional confirmation of HBOR as an organisation with quality human resources management, thus making it a desirable employer and quality business partner.

At the end of the reporting year, there were 241 employees in HBOR, of which 79.67% with a university degree. The average age of employees is 40. The employee fluctuation rate is 0.84%.

## > Human Resources



# › Risk Management

Pursuant to the HBOR Act, the Bank is obliged to reduce the risk in its operations to the lowest level possible by applying the principles of banking operations. In the risk management process, the Bank continuously performs identification, assessment, measurement, supervision and control of all risks it is exposed to in its operation. The criteria, manner and risk measurement and management procedures are prescribed by the bank's general documents. In its day-to-day operations, the bank manages credit risk, market risk and operational risk through appropriate policies, procedures, limits, committees and controls.

The Bank has a functionally and organisationally separate organisational unit for the control of business risks which is directly responsible to the Managing Board. The Risk Management Unit is responsible for the identification, assessment, measurement, supervision and control of all risks the bank is exposed to or might be exposed to. The Risk Management Unit performs its role by analysing, evaluating and measuring the bank's exposure to credit and non-credit risks, developing risk-related procedures and methodology, recommending exposure limits, evaluating the quality of loan portfolio, reporting to the Managing Board and other committees on risks, etc.

For risk evaluation and measurement, the Bank uses various measurement methods based on historical data, business plans, market conditions and the specific characteristics of the bank as a special financial institution. For risk monitoring and control, a system of limits is introduced for the management of credit risk and market risks. HBOR regularly checks the prescribed quantitative methods

of risk assessment and measurement. Systems of proactive risk management are developed for the purpose of preventing potential risks.

The Managing Board of HBOR is responsible for establishing and implementing an effective and reliable risk management system. For the purpose of accomplishing its function, the Managing Board has delegated its authority to two risk management committees:

The Assets and Liabilities Management Committee manages market risks (liquidity risk, interest rate risk and currency risk) within the framework of the prescribed policies and procedures for assets and liabilities management. The Credit Risk Evaluation and Measurement Committee manages credit risk within the limits set through the policies, procedures and other internal acts related to credit risk.

The risk management strategy is directed towards preparation for achieving and maintaining good and efficient system of risk management according to local and international banking practices and recommendations of the Croatian National Bank and the Basel Committee.

## › Risk Management

### CREDIT RISK

Credit risk encompasses loss derived from full or partial default, i.e. untimely discharge of a financial obligation by the client.

The Bank controls credit risk by way of credit policies and prescribed procedures which determine internal control systems aiming to act preventively.

The HBOR Managing Board conducts a conservative credit risk policy. The credit risk management system forms a crucial part of HBOR business policy and it is an important strategic factor, and therefore this area is regulated by separate Credit Risk Management Procedures, applied in all phases of the process from the process of development of new bank products or from the credit application to the final repayment. Credit Risk Management Procedures are included in a comprehensive document comprised of separate methodologies aimed at evaluating the various target groups of clients.

In order to mitigate credit risk and reduce operating costs, the Bank, in accordance with the HBOR Act, extends a part of its placements through commercial banks that assume the risk of collecting repayments from final borrowers. Most direct placements are secured by mortgages on immovable property, and, if possible, the Bank requires guarantees issued by the Croatian Agency for Small Business and other first-class guarantees. The Bank determines the required ratio between the placement value and insurance coverage according to the type of collateral, the loan programme, the general terms and conditions of insurance and the decision of the body in charge.

The Bank's developmental loan programmes cover the entire territory of the Republic of Croatia with a focus on the areas of special state concern. Credit risk is broken down by geographical region and developmental loan programme. By creating new loan programmes (products), the Bank aims at preventing the excessive concentration of credit risk and enabling the balanced development of the geographical regions in Croatia in accordance with the state development strategy for individual occupations.

### MARKET RISK

The bank ensures quality market risk management through the Assets and Liabilities Management Committee. Market risk management implies minimising interest rate risk, currency risk and liquidity risk. All organisational units are included in the Committee's operation in order to ensure an integrated and comprehensive risk management system.

HBOR uses the technique of changing one or more risk factors for market risk management and monitors their potential effect on the financial position. This technique is used through scenario analysis and sensitivity analysis in both stressed and regular business environment.

### LIQUIDITY RISK

Liquidity risk is a risk of financial loss that occurs if the bank is unable to meet its due liabilities. The basic principles and for managing HBOR's liquidity are defined by the Liquidity Risk Management Procedures and the decisions made by the Supervisory Board, the Managing Board and the Assets and Liabilities Management Committee. The Bank has prescribed limits for managing liquidity.

For the purpose of managing liquidity risk, the Bank maintains the necessary level of liquidity reserves, continuously monitors day-to-day liquidity, and provides sufficient kuna and foreign currency funds necessary for timely settlement of obligations and disbursements under committed loans. The current surplus of available funds is invested in deposits with first-class local and foreign banks, short-term loans (to local banks and the state) and highly liquid state securities. With long-term liquidity, the Bank monitors the compatibility of sources and placements according to maturity and ability to finance long-term assets with a maximum maturity compatibility with sources. The Bank monitors liquidity risk through scenario analysis and sensitivity analysis in both stressed and regular business environment. Signals of early warning and procedures in case of indication and the occurrence of liquidity crisis are identified.

In its portfolio, HBOR does not hold financial instruments intended for trading purposes only. HBOR, as a special financial institution, is not profit oriented and does not trade in derivatives. Derivatives may only be used for the protection of its own position.

**INTEREST RATE RISK**

Interest rate risk is the financial risk that occurs due to interest rate mismatching of the value and maturity of interest-sensitive assets, liabilities and off-balance sheet positions.

For the purpose of measuring and monitoring interest rate risk, the Bank implements the interest rate gap analysis. The interest rate gap is analysed by specific periods on the basis of possibility of change in interest rates (fixed and variable) and illustrates the sensitivity of the Bank to such changes. Detailed elaboration of interest rates per currency, type and value of interest rate and projections of movements of average weighted interest rates on assets and liabilities are also made. Depending on the level of the interest rate gap, the type of interest rates on future borrowings and placements is determined in order to reduce the gap to the lowest level possible. Current market conditions and movements in forecasted market indicators are also monitored.

**CURRENCY RISK**

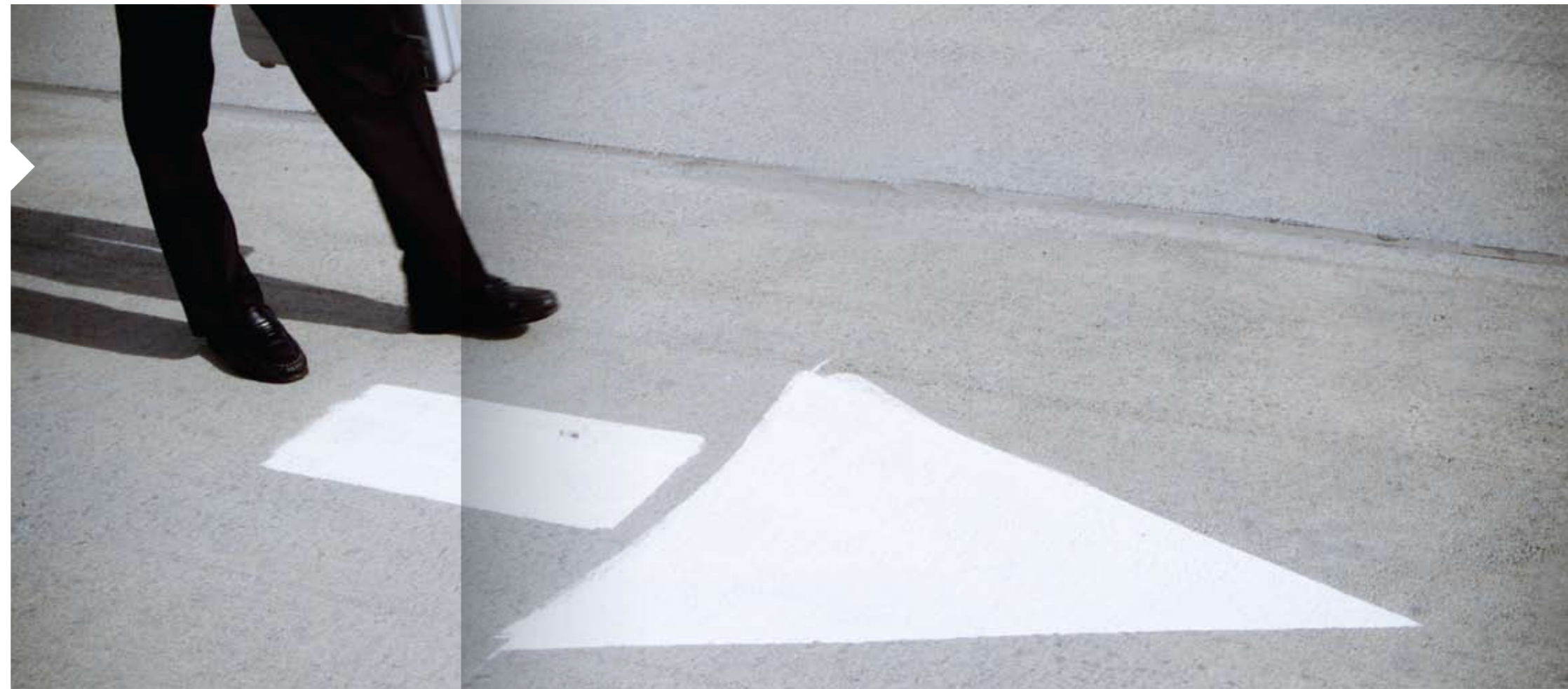
Currency risk is the exposure of a bank to foreign exchange gains/losses and arises primarily from the currency mismatch of assets and liabilities, which may result in costs and/or unrealised planned income. Basic principles of the currency risk management of HBOR are prescribed by the Currency Risk Management Procedures and the decisions of the Managing Board and the Assets and Liabilities Management Committee. The Currency Risk Management Procedures identify the sources of currency risk, determine the methods of measurement/assessment, monitoring and management of currency risk, limits and procedures in case of a possible crisis or the occurrence of crisis, as well as necessary reports for overall currency risk management.

For the measurement of currency risk exposure, the Bank implements the calculation methodology prescribed by the Croatian National Bank, the simple value calculation method and the adjusted delta method. A report on open currency positions is generated on a daily basis. The total open foreign currency position of the Bank (including options) is the combination of the sum of all long or the sum of all short positions in each currency, depending on which of the two sums is higher. In addition, the Bank monitors currency risk through prescribed limits. Most of HBOR's loan placements include currency clauses, which represents a means of currency risk protection.

**OPERATIONAL RISK**

Operational risk is the risk of loss arising from system failure, human error or external events. The Bank endeavours to reduce its operational risk to the lowest level possible by introducing controls in the operating procedure and by developing a unique and comprehensive IT system. The Bank implements the Basel II Guidelines and IT system good management practices.

For the supervision and monitoring of the IT system, the IT System Management Committee was established in HBOR with the main task of managing IT system resources and establishing an adequate level of efficiency and security of the IT system in order to ensure adequate management of risks arising from the use of IT technology. Since a significant part of operational risk arises from the IT system, HBOR designated a person responsible for the analysis and control of IT system security. Exposure to operational risk is reduced by continuous employee training, the monitoring of frequent errors and prevention measures.



## › Internal Control and Internal Audit System

The Control and Audit organisation unit is part of HBOR's internal control system and is in charge of monitoring overall operations based on the principles of legality, application of the Croatian Internal Audit Standards and HBOR internal acts. The Control and Audit, as an organisation unit, carries out its tasks and determines the manner of its operations, reporting, and the preparations of its opinions and recommendations independently. It is directly responsible to the Managing Board, the Audit Committee and the Supervisory Board of HBOR. Reports are submitted on a three-monthly basis or semi-annually. Individual reports were drafted on controls carried out in 2009 and submitted to the Managing Board and the Supervisory Board within the regular reporting scheme.



## › Other Activities

As an issuer of securities that are quoted in the regulated market managed by the stock exchange, in 2009, HBOR harmonised its operations with the transparency requirements arising from the Directive 2004/109/EC of the European Parliament and of the Council of 15<sup>th</sup> December 2004 on the harmonisation of transparency requirements in relation to information about issuers whose securities are admitted to trading on a regulated market and other legal regulations in this area. In this way, the contents of periodical reports and current information disclosed by HBOR are harmonised, as well as the deadlines for their preparation and disclosure. The regular dynamics of disclosure of prescribed information in the media and submission to the official mechanism for central storage of information has been established.

Public operation of HBOR is an important precondition for the credibility of its activities. Therefore, HBOR pays special attention to providing comprehensive and understandable information to the public about its goals and measures to achieve them, as well as about the result of its activities. In 2009, HBOR regularly informed the public about all important activities through various ways of informing. Public announcements were regularly disclosed immediately after the passing of decisions on new programmes, changes of terms and conditions of the loan programmes, fund raising, after the presentation of operating results, and other measures taken for the purpose of achieving the goals of HBOR. In 2009, HBOR received 184 enquiries sent to Bank by the representatives of media, entrepreneurs, government institutions etc. The required information

related to all areas of HBOR's operations, and HBOR tried to answer them in the shortest term possible. All information relating to the Bank's operations, except those subject to Articles 168 and 169 of the Act on Credit Institutions, are available to the public on HBOR's web sites.

In 2009, HBOR continued its active membership in the European Association of Public Banks (EAPB), a renowned association that represents the interests of its members vis-à-vis the legislation of the European Union and the European Parliament. The members of the association are development banks, agencies, commercial banks and other financial institutions in the European Union, Switzerland, EEC countries, and recently also from candidate countries that have state ownership shares. HBOR is the first financial institution from Croatia to become a member of the EAPB.

In April 2009, HBOR hosted the annual meeting of EAPB and the meeting of its Administrative Council. On this occasion, forty leaders of public banks, among them Mr Matthias Kollatz-Ahnen, Vice-President of EIB, gathered in Dubrovnik to discuss the implementation and development of the European anti-recession programmes.

As in past years, in September 2009, HBOR organised the eighth International Conference on Export Promotion in Zagreb. The participants in the conference discussed the problems that Croatian entrepreneurs are faced with in the time of global financial crisis.

## › Other Activities

The main topics of the conference that gathered more than 250 participants were the financial crisis and its impact on export finance and export credit insurance as well as the manner of business conduct in such changed conditions in the international market.

From 1<sup>st</sup> January 2009, HBOR has been a member of the Network of European Financial Institutions for SMEs (NEFI). This non-formal organisation gathers 15 financial institutions from the area of EU countries, and HBOR is the only associate member outside the borders of the European Union.

In March 2009, the first Communication on Progress for UN Global Compact was published, giving the overview of corporate social responsibility practices of HBOR in the area of human and labour rights, environmental protection and combating of corruption.

In December 2009, HBOR published its Social Responsibility Report 2007 - 2008. In its preparation, the reporting framework of the Global Reporting Initiative (GRI) was used for the first time. The report contains an overview of key impacts, risks and opportunities of HBOR relating to the issues of sustainability and corporate social responsibility of HBOR. The report also illustrates the selected indicators of economic, environmental and social performance and provides the plan of further activities.



# › Financial performance in 2009

The annual financial statements of HBOR for 2009 were audited by the auditing company Deloitte d.o.o. which expressed an unqualified opinion on the financials in its report.

In the preparation of its annual financial statements, HBOR introduced new terminology in the basic financial statements pursuant to the revised IAS 1 - Presentation of Financial Statements. The following terms in the basic financial statements were changed as follows:

- the term "Balance Sheet" was replaced by the term "Statement of Financial Position", and
- the term "Statement of Cash Flow" was replaced by the term "Statement of Cash Flows".

HBOR elected to present the Statement of Comprehensive Income in two separate statements, as permitted by IAS 1 in:

- the separate Income Statement displaying the components of profit or loss and
- the separate Statement of Comprehensive Income displaying the components of other comprehensive income,

in order to enable better comparability and consistency of data presented in prior years.

In the text to follow, there is an overview and explanations of significant changes in business operations and of the performance in the reporting year.

## SIGNIFICANT CHANGES IN BUSINESS OPERATIONS

The balance sheet total as at 31<sup>st</sup> December 2009 amounted to HRK 20,789.7 million, which is an increase of 11% compared to the beginning of the year.

### Cash on hand and due from banks

As at 31<sup>st</sup> December 2009, cash on hand and due from banks amounted to HRK 251.3 million, representing 1% of total assets.

### Loans to banks and other customers

Total net loans as at 31<sup>st</sup> December 2009 stood at HRK 20,195.9 million (97% of total assets), an increase of 15% compared to the beginning of the year.

Total gross loans amounted to HRK 22,382.1 million.

### Assets available for sale

Assets available for sale consisted primarily of debt securities and to a lesser extent of equity securities. This item amounted to HRK 238.2 million, an increase of 44% compared to the beginning of the year due to the re-allocation of a portion of funds raised in the capital market in September 2009. The mentioned investment related to the purchase of treasury bills of the Ministry of Finance with the nominal value of EUR 10.0 million maturing in one year, representing a part of liquidity reserves.

## › Financial performance in 2009

### Investments in associates

Investments in associates are a constituent part of the Programme for Equity Investments in Companies - small and medium enterprises - or are carried out in accordance with special decisions of HBOR bodies in charge of investments. They were stated at acquisition cost in the amount of HRK 23.7 million (HRK 26.2 million as at 31<sup>st</sup> December 2008).

The investment value was fully impaired in previous years because of its estimated un-recoverability

In the first quarter of 2009, the shares of the company Lika d.d., Donji Lapac, in the amount of HRK 2.5 million were de-recognized from the books, because the company was deleted from the register of companies after the completion of a bankruptcy procedure.

### Total liabilities

Total liabilities as at 31<sup>st</sup> December 2009 amounted to HRK 14,116.8 million, which represents 68% of total liabilities. The major portion of total liabilities consists of HBOR foreign borrowings and bonds issued in the total amount of HRK 12,741.3.

Total liabilities rose by 4% compared to the beginning of the year as a result of new borrowings HBOR raised:

- on 24<sup>th</sup> March 2009, HBOR signed a Loan Agreement with the European Investment Bank for the financing of SMEs, environmental projects and infrastructure projects in the public and the private sector in the amount of EUR 250.0 million,
- on 31<sup>st</sup> March 2009, a Credit Agreement relating to a Term Loan Facility of EUR 100 million was signed with a syndicate of foreign banks for general purposes, and on 8<sup>th</sup> June 2009, an amendment to the Credit Agreement of EUR 50 million was signed,
- on 9<sup>th</sup> April 2009, HBOR signed a loan agreement with Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW) amounting to EUR 30 million for the financing of agriculture, and
- on 2<sup>nd</sup> September 2009, HBOR signed a loan agreement of EUR 100 million with the IBRD for the purpose of financing projects aimed at enhancing the competitiveness and exports of the private sector, including the tourism industry.

On 7<sup>th</sup> December 2009, an early settlement of the club deal of EUR 100.0 million was performed. The originally agreed maturity was 15<sup>th</sup> January 2010.

Bonds issued rose by 28% as compared with the beginning of the year as a result of a new Eurobond issue amounting to EUR 250.0 million at the beginning of September 2009.

### Equity

Equity and guarantee fund amounted to HRK 6,672.9 million, representing 32% of total liabilities, equity and guarantee fund.

HBOR's total equity is comprised of the Founder's capital contributed from the budget of the Republic of Croatia, retained earnings, other reserves, and profits for the current year and supplemental capital.

In the reporting period, contributions from the budget to the Founder's capital amounted to HRK 220.0 million.

The total amount of capital contributed from the budget of the Republic of Croatia amounted to HRK 4,517.1 million, revaluation reserves to HRK 426.6 million, retained earnings and reserves to HRK 1,553.4 million, guarantee fund to HRK 12.0 million and profits for the current year to HRK 165.5 million.

### OPERATING PERFORMANCE

In the period from 1<sup>st</sup> January to 31<sup>st</sup> December 2009, HBOR generated a total income of HRK 943.5 million, expenses of HRK 778.0 million and profits of HRK 165.5 million.

### Net interest income

Net interest income amounted to HRK 334.3 million, a decrease of 18% on the previous year.

Interest income amounted to HRK 927.3 million, an increase of 1% on the previous year.

Interest expenses amounted to HRK 593.0 million, an increase of 15% on the previous year as a result of new borrowings during the reporting year.

**Net fee income**

Net fee income amounted to HRK 13.5 million, a decrease of 35% in comparison with the same period last. The decrease was a result of decreased volume of guarantees issued.

**Net gains/(losses) on financial operations**

Net gains/(losses) on financial activities are comprised of net foreign exchange gains/losses on the principal amount of receivables and liabilities, net gains or losses arising out of loan contracts with an embedded call option, gains/(losses) of value adjustments of assets at fair value through profit or loss and realized gains/(losses) on assets available for sale.

In the reporting period, net losses from financial activities amounted to HRK 6.6 million, whereas net gains of HRK 17.3 million were recorded in the same period last year. At year level, the Croatian kuna strengthened by 0.2% against the euro and 1.3% against the USD.

Foreign currency or foreign currency indexed assets and sources of funds are converted by HBOR into HRK equivalent value in accordance with the exchange rate of the Croatian National Bank at the Balance Sheet date.

Foreign currency revenues and expenditures are converted in accordance with the exchange rate at the transaction date. The resulting foreign exchange gains or losses are recorded in the Income Statement in net figures.

**Operating expenses**

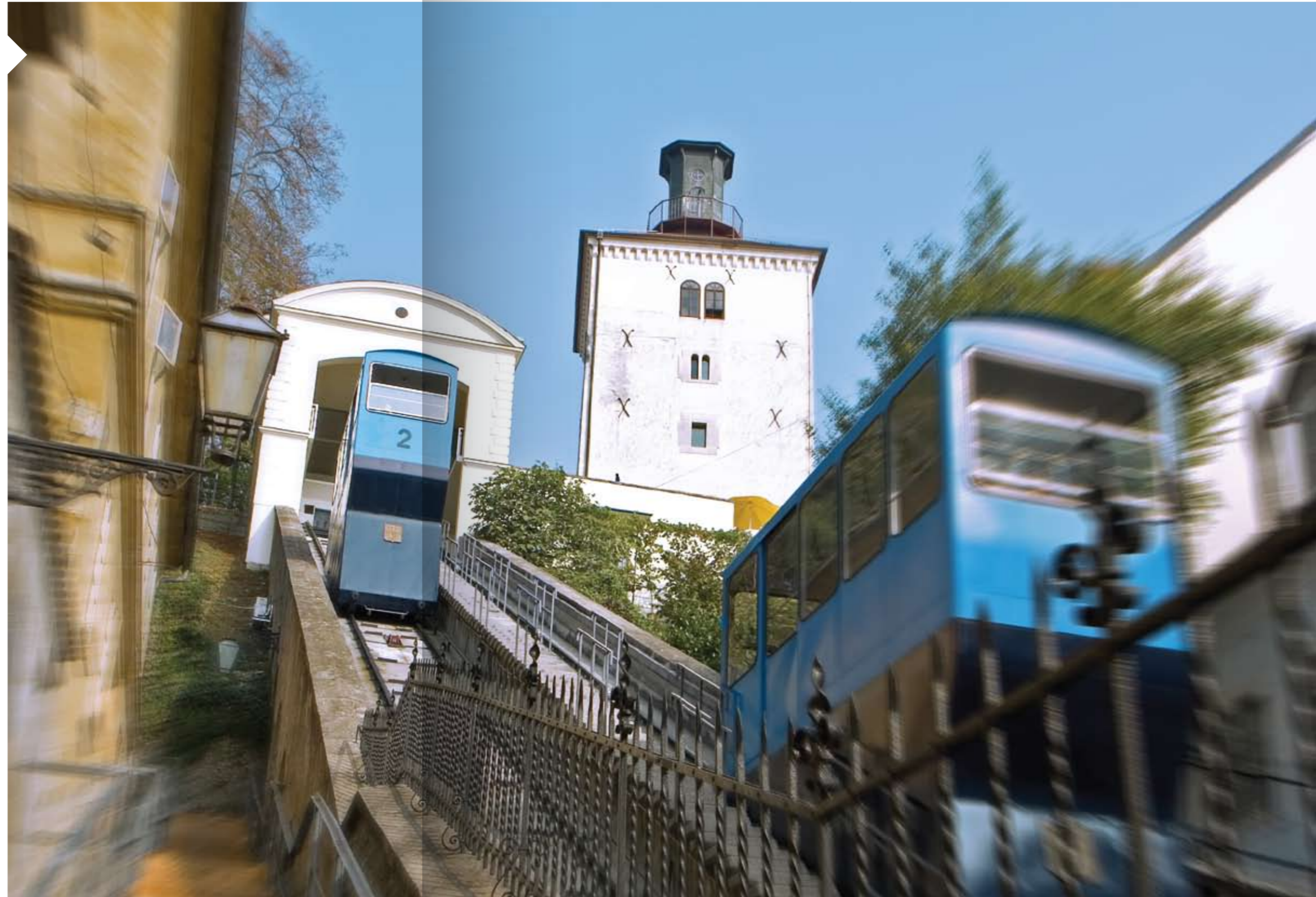
Operating expenses include general and administrative expenses and other expenses and amounted to HRK 88.0 million, which represents an increase of 1% compared to the same period last year.

There were 241 employees on 31<sup>st</sup> December 2009, and 235 on 31<sup>st</sup> December 2008.

**Impairment loss and provisions**

In accordance with the regulations and internal decrees, HBOR determines the amount of impairment loss and provisions and maintains it at the level it considers adequate for the coverage of possible future risks.

In the reporting period, net impairment loss on placements amounted to HRK 89.0 million.





» **Financial statements for the year 2009 together with the Independent auditor's report**

Responsibility for the Financial Statements .....	52
Independent Auditor's Report .....	53
Income Statement .....	54
Statement of Comprehensive Income .....	55
Statement of Financial Position .....	56
Statement of Cash Flows .....	57
Statement of Changes in Equity .....	58
Notes to the Financial Statements .....	59

## ➤ Responsibility for the Financial Statements

Pursuant to the Croatian Accounting Law, the Managing Board is responsible for ensuring that financial statements are prepared for each financial year in accordance with International Financial Reporting Standards ("IFRS") as published by the International Accounting Standards Board (IASB), which give a fair view of the financial position and results of the Croatian Bank for Reconstruction and Development (the "Bank") for that period.

The Managing Board has a reasonable expectation that the Bank has adequate resources to continue in operational existence for the foreseeable future. For this reason, the Managing Board continues to adopt the going concern basis in preparing the financial statements.

In preparing the financial statements, the responsibilities of the Managing Board include ensuring that:

- suitable accounting policies are selected and then applied consistently;
- judgments and estimates are reasonable and prudent;
- applicable accounting standards are followed; and
- the financial statements are prepared on the going concern basis unless it is inappropriate to presume that the Bank will continue in business.

The Managing Board is responsible for keeping proper accounting records, which disclose with reasonable accuracy at any time the financial position of the Bank and must also ensure that the financial statements comply with the Croatian Accounting Law. The Managing Board is also responsible for safeguarding the assets of the Bank and hence for taking reasonable steps for the prevention and detection of fraud and other irregularities.

Signed on behalf of the Managing Board:

Anton Kovačev  
President of the Managing Board

Croatian Bank for Reconstruction and Development  
Strossmayerov trg 9  
10 000 Zagreb  
  
Zagreb, 31 March 2010

## ➤ Independent Auditor's Report

**Deloitte.**

Deloitte d.o.o.  
Zagreb Tower  
Radnička cesta 80  
10 000 Zagreb  
Hrvatska  
OIB: 11596457780

Tel: +385 (0) 1 2351 900  
Fax: +385 (0) 1 2351 999  
www.deloitte.com/hr

### Independent Auditor's Report

To the owner of the Croatian Bank for Reconstruction and Development:

We have audited the accompanying financial statements of the Croatian Bank for Reconstruction and Development ("the Bank") which comprise the Statement of Financial Position as at 31 December 2009, and Income Statement, Statement of Comprehensive Income, Statement of Changes in Equity and Statement of Cash Flows for the year then ended, and a summary of significant accounting policies and other explanatory notes. The financial statements of the Bank for the year ended 31 December 2008 were audited by another auditor whose report, dated 31 March 2009, expressed an unqualified opinion on those statements.

### Responsibility for the Financial Statements

The Managing Board is responsible for the preparation and fair presentation of these financial statements in accordance with accounting legislation in the Republic of Croatia. This responsibility includes: designing, implementing and maintaining internal control relevant to the preparation and fair presentation of financial statements that are free from material misstatement, whether due to fraud or error; selecting and applying appropriate accounting policies; and making accounting estimates that are reasonable in the circumstances.

### Auditor's Responsibility

Our responsibility is to express an opinion on these financial statements based on our audit. We conducted our audit in accordance with International Standards on Auditing. Those standards require that we comply with ethical requirements and plan and perform the audit to obtain reasonable assurance whether the financial statements are free from material misstatement.

An audit involves performing procedures to obtain audit evidence about the amounts and disclosures in the financial statements. The procedures selected depend on the auditor's judgment, including the assessment of the risks of material misstatement of the financial statements, whether due to fraud or error. In making those risk assessments, the auditor considers internal control relevant to the entity's preparation and fair presentation of the financial statements in order to design audit procedures that are appropriate in the circumstances, but not for the purpose of expressing an opinion on the effectiveness of the Bank's internal control. An audit also includes evaluating the appropriateness of accounting policies used and the reasonableness of accounting estimates made by management, as well as evaluating the overall presentation of the financial statements.

We believe that the audit evidence we have obtained is sufficient and appropriate to provide a basis for our audit opinion.

### Opinion

In our opinion the financial statements give a true and fair view of the financial position of the Bank as at 31 December 2009 and of its financial performance and its cash flows for the year then ended in accordance with the International Financial Reporting Standards.

  
Deloitte d.o.o.  
Branislav Vrtačnik, Certified Auditor

Zagreb, 31 March 2010

Društvo upisano u sudski registar Trgovačkog suda u Zagrebu: MBS 030022053; uplaćen temeljni kapital: 44.900,00 kuna; članovi uprave: Branislav Vrtačnik i Paul Trinder; poslovna banka: Zagrebačka banka d.d., Parominska 2, 10 000 Zagreb, ž. račun/bank account no. 2360000-110196313; devizni račun: 2100312441 SWIFT Code: ZABAHR2X IBAN: HR27 2360 0001 1018 9631 3; Privredna banka Zagreb d.d., Račkova 6, 10 000 Zagreb, ž. račun/bank account no. 2340009-1110098294; devizni račun: 70010-519758 SWIFT Code: PBZGHR2X IBAN: HR38 2340 0091 1100 5829 4; Raiffeisenbank Austria d.d., Petrićka 59, 10 000 Zagreb, ž. račun/bank account no. 2484008-1100240905; devizni račun: 2100002537 SWIFT Code: RZBHR2X IBAN: HR40 2484 0082 1000 0253 7

Deloitte se odnosi na tvrtku Deloitte Touche Tohmatsu, osnovanu u skladu sa švicarskim pravom (Swiss Verein) i mrežu njegovih tvrtki članica, od kojih je svaka pravno odvojena i samostalna osoba. Molimo posjetite www.deloitte.com/hr/rio-nama za detaljniji opis pravne strukture Deloitte Touche Tohmatsu i njegovih tvrtki članica.

Member of Deloitte Touche Tohmatsu

## Income Statement

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND)

	Notes	2009 HRK '000	2008 HRK '000
Interest income	3	927,255	920,219
Interest expense	4	(592,945)	(514,549)
<b>Net interest income</b>		<b>334,310</b>	<b>405,670</b>
Fee income	5	14,953	21,904
Fee expense	5	(1,432)	(1,249)
<b>Net fee income</b>		<b>13,521</b>	<b>20,655</b>
Net gains/(losses) on financial operations	6	(6,608)	17,278
Other income		1,340	5,339
		<b>342,563</b>	<b>448,942</b>
Operating expenses	7	(88,013)	(87,204)
Impairment loss and provisions	8	(89,020)	(186,832)
<b>Profit before income tax</b>		<b>165,530</b>	<b>174,906</b>
Income tax	2	-	-
<b>Profit for the year</b>		<b>165,530</b>	<b>174,906</b>
<b>Attributable to:</b>			
<b>Equity holders of the parent</b>		<b>165,530</b>	<b>174,906</b>

The accompanying accounting policies and notes are an integral part of this Income Statement.

## Statement of Comprehensive Income

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND)

	Note	2009 HRK '000	2008 HRK '000
<b>Profit for the year</b>		<b>165,530</b>	<b>174,906</b>
<b>Other comprehensive income</b>			
Increase in fair value of assets available for sale		21,067	8,250
Decrease in fair value of assets available for sale		(17,020)	(11,994)
Net foreign exchange on available for sale equity securities		(32)	3
Transfer of realized gain on assets available for sale to income statement	6	-	(3,245)
Transfer of realized loss on assets available for sale to income statement	6	-	3,101
<b>Other comprehensive income</b>		<b>4,015</b>	<b>(3,885)</b>
<b>Total comprehensive income after income tax</b>		<b>169,545</b>	<b>171,021</b>
<b>Attributable to:</b>			
<b>Equity holders of the parent</b>		<b>169,545</b>	<b>171,021</b>

The accompanying accounting policies and notes are an integral part of this Statement of Comprehensive Income.


## Statement of Financial Position

AS OF 31 DECEMBER 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND)

	Notes	2009 HRK '000	2008 HRK '000
<b>Assets</b>			
Cash on hand and due from banks	9	124,200	14,020
Deposits with other banks	10	127,055	819,837
Loans to banks	11	14,866,066	11,987,708
Loans to other customers	12	5,329,841	5,648,101
Assets available for sale	13	238,188	164,913
Investments in associates	14	-	-
Property, plant and equipment and intangible assets	15	67,004	66,091
Non-current assets held for sale	16	32,862	41,441
Other assets	17	4,436	9,603
<b>Total assets</b>		<b>20,789,652</b>	<b>18,751,714</b>
<b>Liabilities</b>			
Deposits	18	204,840	439,017
Borrowings	19	5,216,141	5,020,121
Bonds payable	20	7,525,143	5,868,681
Other liabilities	21	1,170,603	1,140,055
<b>Total liabilities</b>		<b>14,116,727</b>	<b>12,467,874</b>
<b>Equity</b>			
Founder's capital	22	4,943,739	4,723,739
Retained earnings and reserves		1,553,432	1,378,526
Other reserves		(1,739)	(5,754)
Profit for the year		165,530	174,906
<b>Total equity</b>		<b>6,660,962</b>	<b>6,271,417</b>
Guarantee fund	23	11,963	12,423
<b>Total equity and Guarantee fund</b>		<b>6,672,925</b>	<b>6,283,840</b>
<b>Total liabilities, total equity and Guarantee fund</b>		<b>20,789,652</b>	<b>18,751,714</b>

The accompanying accounting policies and notes are an integral part of this Statement of Financial Position.

Signed on behalf of the Croatian Bank for Reconstruction and Development on 31 March 2010 by:

  
Anton Kovacev  
President of the Managing Board

  
Irena Adžić-Jagodić  
Accounting Division Executive Director

## Statement of Cash Flows

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND)

	2009 HRK '000	2008 HRK '000
<b>Operating activities</b>		
Profit before income tax	165,530	174,906
<i>Adjustments to reconcile to net cash from and used in operating activities:</i>		
Depreciation	6,057	5,922
Impairment loss and provisions	89,020	186,832
Accrued interest	45,567	24,605
Deferred fees	377	8,406
<i>Operating profit before working capital changes</i>	<i>306,551</i>	<i>400,671</i>
<i>Changes in operating assets and liabilities:</i>		
Net decrease/(increase) in deposits with other banks, before provision for impairment	700,936	(237,685)
Net (increase) in loans to banks, before provision for impairment	(2,826,467)	(1,586,717)
Net decrease in loans to other customers, before provision for impairment	151,600	109,053
Net gains/(losses) from investment in assets available for sale	-	(144)
Net (increase)/decrease of discount in assets available for sale and bonds payable	(48,320)	3,627
Net decrease/(increase) in other assets, before provision for impairment	1,718	(2,852)
Net decrease in non-current assets held for sale	2,050	8,826
Net (decrease) in deposits from banks and companies	(233,974)	(119,736)
Net increase/(decrease) in other liabilities, before provisions	58,409	(35,128)
<b>Net cash used in operating activities</b>	<b>(1,887,497)</b>	<b>(1,460,085)</b>
<b>Investment activities</b>		
Net (purchase) of assets available for sale	(72,705)	-
Net sale of assets available for sale	-	22,100
Net collection on redemption of assets held to maturity	-	38,103
Net (purchase) of property, plant and equipment and intangible assets	(6,970)	(22,961)
<b>Net cash (used in) / provided by investment activities</b>	<b>(79,675)</b>	<b>37,242</b>
<b>Financing activities</b>		
Net increase in founder's capital	220,000	334,002
Increase in borrowings - withdrawn funds	2,594,961	3,569,236
(Decrease) in borrowings - repayments of principal	(2,382,626)	(2,363,936)
Increase in bonds payable - new issues	1,837,888	-
(Decrease) in bonds payable - repayment of amortizing note	(146,245)	(142,406)
(Decrease) in Guarantee fund - write off	(427)	(556)
<b>Net cash provided by financing activities</b>	<b>2,123,551</b>	<b>1,396,340</b>
<b>Effect of foreign currency to cash and cash equivalents</b>		
Net foreign exchange	(45,106)	15,730
<b>Net effect</b>	<b>(45,106)</b>	<b>15,730</b>
Net increase/(decrease) in cash and cash equivalents	111,273	(10,773)
Balance as of 1 January, before provisions	14,062	24,835
Net increase/(decrease) in cash	111,273	(10,773)
<b>Balance as of 31 December, before provisions</b>	<b>125,335</b>	<b>14,062</b>
<b>Additional note - Operational cash flows</b>		
Interest paid	501,640	498,688
Interest received	708,303	749,168

The accompanying accounting policies and notes are an integral part of this Statement of Cash Flows.

## Statement of Changes in Equity

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND)

	Founder's capital HRK '000	Retained earnings and reserves HRK '000	Other reserves HRK '000	Net profit for the year HRK '000	Total equity HRK '000
<b>Balance as of 1 January 2008</b>	<b>4,389,737</b>	<b>1,137,611</b>	<b>(1,869)</b>	<b>240,915</b>	<b>5,766,394</b>
Profit for the year	-	-	-	174,906	174,906
Other comprehensive income	-	-	(3,885)	-	(3,885)
Total comprehensive income	-	-	(3,885)	174,906	171,021
Capital paid-in from the State Budget (Note 22)	334,000	-	-	-	334,000
Other	2	-	-	-	2
Transfer of profit 2007 to retained earnings	-	240,915	-	(240,915)	-
<b>Balance as of 31 December 2008</b>	<b>4,723,739</b>	<b>1,378,526</b>	<b>(5,754)</b>	<b>174,906</b>	<b>6,271,417</b>
Profit for the year	-	-	-	165,530	165,530
Other comprehensive income	-	-	4,015	-	4,015
Total comprehensive income	-	-	4,015	165,530	169,545
Capital paid-in from the State Budget (Note 22)	220,000	-	-	-	220,000
Transfer of profit 2008 to retained earnings	-	174,906	-	(174,906)	-
<b>Balance as of 31 December 2009</b>	<b>4,943,739</b>	<b>1,553,432</b>	<b>(1,739)</b>	<b>165,530</b>	<b>6,660,962</b>

The accompanying accounting policies and notes are an integral part of this Statement of Changes in Equity.

## Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND)

### 1. GENERAL INFORMATION

#### 1.1. Foundation, headquarter and ownership

The Croatian Bank for Reconstruction and Development ('HBOR' or 'the Bank') was established on 12 June 1992 under the Act on the Croatian Credit Bank for Reconstruction ("Zakon o Hrvatskoj kreditnoj banci za obnovu" - HKBO). In December 1995, the Bank changed its name to Croatian Bank for Reconstruction and Development (Hrvatska banka za obnovu i razvitak).

The Bank's legal address is Strossmayerov trg 9, Zagreb, Croatia.

The founder and 100% owner of HBOR is the Republic of Croatia.

The Republic of Croatia guarantees HBOR's liabilities unconditionally, irrevocably and on first call, without issuing any particular guarantee. The responsibility of the Republic of Croatia as guarantor for HBOR's liabilities is joint and several.

With the new Act on the Croatian Bank for Reconstruction and Development passed in December 2006, HBOR's founding capital was HRK 7 billion, the payment schedule of which is determined by the State budget.

As of 31 December 2009 there were 241 employees at the Bank (31 December 2008: 235 employees).

#### 1.2. Principal Activities:

The principal activities of the Bank as defined by the new Act on the Croatian Bank for Reconstruction and Development ("Zakon o Hrvatskoj banci za obnovu i razvitak") comprise the following:

- . financing of the reconstruction and development of the Croatian economy,
- . financing of infrastructure,
- . promoting exports,
- . providing support to the development of SMEs,
- . promoting environmental protection, and
- . providing domestic goods and services export insurance against non-marketable risks for and on behalf of the Republic of Croatia.

HBOR may perform other financial activities according to the decision of the Government of the Republic of Croatia if in their opinion it is in the best interest of the Republic of Croatia.



# Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

## 1. GENERAL INFORMATION (CONTINUED)

### 1.3. HBOR's Bodies:

In 2009 the Supervisory Board members were as follows:

- . Ivan Šuker, Deputy Prime Minister of the Republic of Croatia Government and Minister of Finance - ex officio President of the Supervisory Board,
- . Damir Polančec, Deputy Prime Minister of the Republic of Croatia Government and Minister of the Economy, Labour and Entrepreneurship - ex officio Vice President of the Supervisory Board (until 12 November 2009),
- . Đuro Popijač, Minister of the Economy, Labour and Entrepreneurship - ex officio Vice President of the Supervisory Board (from 21 November 2009),
- . Božidar Pankretić, MSc, Deputy Prime Minister of the Republic of Croatia Government and Minister of Regional Development, Forestry and Water Management from 6 July 2009 upon the Decision of expressing confidence to the Government of the Republic of Croatia (until mentioned decision member of the Supervisory Board as Minister of Agriculture, Fisheries and Rural Development),
- . Damir Bajš, Minister of Tourism,
- . Božidar Kalmeta, Minister of the Sea, Transport and Infrastructure,
- . Nadan Vidošević, President of the Croatian Chamber of Economy, ex officio Member of the Supervisory Board,
- . Goran Marić, Ph.D., Member of the Croatian Parliament,
- . Dragan Kovačević, Ph.D., Member of the Croatian Parliament,
- . Dragica Zgrebec, Member of the Croatian Parliament.

### MANAGING BOARD

In 2009, members of the Managing Board were as follows:

- . Anton Kovačev, President of the Managing Board, re-appointed by the Supervisory Board for a new 5-years term from 1 June 2009,
- . Ružica Adamović, Member of the Managing Board, until 13 September 2009 due to the expiration of the election term,
- . Emilija Nagj, Member of the Managing Board from 1 February 2008,
- . Mladen Kober, Member of the Managing Board from 14 September 2009.

### Audit Committee:

HBOR's Audit Committee was formed following a Supervisory Board decision passed on 2 March 2006.

The Supervisory Board appointed the following new members of the Audit Committee as at 28 July 2009 as follows:

- . Ivan Šuker, Minister of Finance, President of the Audit Committee,
- . Nadan Vidošević, Member of the Audit Committee,
- . Ante Artuković, Member of the Audit Committee.

Prior to the appointment of the new members, the Audit Committee was comprised of the following members:

- . Ivan Šuker, Minister of Finance, President of the Audit Committee,
- . Nadan Vidošević, Member of the Audit Committee,
- . Mladen Kober, Member of the Audit Committee.

# Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

## 1. GENERAL INFORMATION (CONTINUED)

### 1.4. Current economic situation and its impact on the Bank

So far the economic situation in Croatia has not had a significant impact on financial position and performance of the Bank. The Bank monitors closely the credit, liquidity, interest rate and foreign exchange risk on a regular basis. The highest exposure of credit portfolio is the one towards banks that minimize the level of credit risk due to strictly regulated banking sector by the central bank. Available-for-sale financial assets are not materially significant and the Bank does not acquire securities and investments for the purpose of short-term selling in order to realize gains/losses from trading activities, and due to that deteriorating capital markets had no significant impact to the "fair" value of assets and Bank's operations. The economic environment in 2010 is difficult to fully predict, but the financial crisis will probably impact certain industries (i.e. tourism, construction, processing industries, real estate sector) and the abilities of some customers to meet their loan obligations. Due to that, the Managing Board expects an increase in the number of applications for loan restructuring. Such circumstances may consequently influence the amount of the provisions for impairment losses in 2010, including the valuation of collateral. Also, it is expected that loan applications for financing working and permanent working capital to increase in order to strengthen the liquidity of companies.

In forthcoming period, HBOR, as a state-owned development financial institution, is going to have a significant role in the implementation of "Measures for economic recovery and development - financing models" passed by the Government of the Republic of Croatia. The implementation will take place throughout 2010.

The Bank has sufficient funds and high level of liquidity for financing planned loan activities, meeting obligations and liabilities and maintaining required level of liquidity reserve.

# Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

## 2. SUMMARY OF SIGNIFICANT ACCOUNTING POLICIES

### 2.1. Accounting Policies

A summary of principal accounting policies is summarized below.

Accounting policies were consistently applied to all periods presented in these financial statements.

#### Basis of Accounting

The Bank maintains its accounting records in HRK in accordance with Croatian law and the accounting principles and practices observed by enterprises in the Republic of Croatia.

#### Statement of Compliance

These financial statements are prepared in accordance with International Financial Reporting Standards (IFRS), as published by the International Accounting Standards Board (IASB).

#### Basis of Financial Statements Presentation

The financial statements are prepared under the historical cost convention, as modified by the revaluation of appropriate financial assets and liabilities.

The financial statements are prepared on an accrual and a going concern basis.

These financial statements are prepared as separate financial statements on a non-consolidated basis because in the reporting year the establishment of a financial group has not occurred (see note 30.1. Events after the balance sheet date - Start-up of Croatian Credit Insurance, Joint Stock Company).

#### Reporting Currency

The Bank's financial statements are prepared in Croatian Kuna (HRK) as the functional and reporting currency of the Bank.

Amounts presented are rounded to a nearest thousand, unless otherwise stated.

The effective exchange rate of HRK as of 31 December 2009 was HRK 7.306199 per 1 Euro and HRK 5.089300 per 1 United States dollar (31 December 2008: HRK 7.324425 per 1 Euro and HRK 5.155504 per 1 United States dollar), unless otherwise contracted.

# Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

## 2. SUMMARY OF SIGNIFICANT ACCOUNTING POLICIES (CONTINUED)

### Interest Income and Expense

Interest income and expense are recognized in the income statement when earned or incurred. Interest income and expense are recognized in the income statement for all interest-bearing instruments on an accrual basis using the effective interest rate, which is the rate that discounts estimated future cash payments or receipts through the expected life of the financial instrument or on a shorter period, where appropriate. Interest income includes coupons earned on fixed income investments.

Loan origination fees, together with estimated related costs, are deferred and recognized as an adjustment to the effective yield on the loan.

Notional interest is recognized on impaired loans and other financial assets based on the rate used to discount future cash flows to their net present value.

### Fee and Commission Income

Fee and commission income is comprised mainly of fees receivable from companies for guarantees granted and other services rendered by the Bank, together with commissions for managing funds for and on behalf of legal entities and fees for foreign and domestic payment transactions. Fees and commissions are generally recognized in the period when the related service is rendered.

Fees on issued financial/payment guarantees are deferred and proportionally recognized as income over the term of guarantee.

### Employee benefits

Pursuant to local legislation, the Bank is obliged to pay contributions to the State Pension and Health Insurance Funds. This obligation relates to full-time employees and provides for paying contributions as certain percentages determined on the basis of the gross salary as follows:

	2009	2008
Contributions for state health insurance fund	15.00%	15.00%
Contributions for employment fund	1.60%	1.60%
Special contribution for employment of disabled persons	0.20%	0.20%
Contribution for injuries at work	0.50%	0.50%

The Bank is also obliged to withhold and pay contributions from gross pay on behalf of the employees to the State Pension Fund and Mandatory Pension Fund.

The Bank does not have pension arrangements separate from the state pension system of the Republic of Croatia. This system requires that current contributions by the employer be calculated as a percentage of current gross salary payments; these expenses are charged to the income statement in the period the related compensation is earned by the employee. The contributions on behalf of employees and on behalf of the employer are charged to expense in the period to which they relate. The Bank calculates and pays required personal income tax and surtax on personal income tax from gross salary for each employee.

## Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

### 2. SUMMARY OF SIGNIFICANT ACCOUNTING POLICIES (CONTINUED)

#### Foreign Currency Transactions and Foreign Currency Clause

Assets and liabilities expressed in foreign currencies are converted into HRK at the exchange rates quoted by the Croatian National Bank at the balance sheet date. Income and expense arising in foreign currencies are converted at the rate of exchange on the transaction date. The resulting foreign exchange gains and losses are recorded in the income statement.

The Bank has assets originated in HRK and linked to a foreign currency with a one-way currency clause. Due to this clause, the Bank has the option to revalue the asset using a foreign exchange rate, if beneficial for the Bank valid as of the date of maturity, compared to the foreign exchange rate valid as of the date of origination of asset.

The Bank has assets originated in HRK that are linked to a foreign currency with two-way currency clause. These assets are translated to HRK as if they were originated in foreign currency.

The principal rates of exchange set forth by the Croatian National Bank and used in the preparation of the Bank's balance sheet at the reporting dates were as follows:

31 December 2009	EUR 1 = HRK 7.306199	USD 1 = HRK 5.089300
31 December 2008	EUR 1 = HRK 7.324425	USD 1 = HRK 5.155504

#### Taxation

Based on Article 9 of the Act on the Croatian Bank for Reconstruction and Development, the Bank is exempt from income tax.

#### Cash and Cash Equivalents

For the purposes of the cash flows reporting, cash and cash equivalents comprise cash and current accounts with the Croatian National Bank and other banks less provisions for impairment and un-collectable amounts.

## Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

### 2. SUMMARY OF SIGNIFICANT ACCOUNTING POLICIES (CONTINUED)

#### Financial Instruments

Financial assets and financial liabilities presented on the balance sheet include cash and cash equivalents, marketable securities, trade and other accounts receivable and payable, long-term loans and leases, deposits and investments.

The Bank classifies its own financial instruments into following categories:

- . financial assets at fair value through profit or loss,
- . available-for-sale financial assets,
- . held-to-maturity financial assets,
- . loans and receivables.

Financial instruments owned by the Bank are classified into the above categories pursuant to the Bank's intention at acquisition. Classification of financial instruments at initial recognition and accounting principles of their measurement are prescribed by accounting policies of the Bank brought by the Managing Board.

The principal difference among the categories relates to the measurement approach of financial assets and the recognition of their fair values in the financial statements that is described in the text below.

All securities held by the Bank are recognized using settlement date accounting and are initially measured at cost and directly attributable transaction costs.

The Bank does not make acquisitions of securities and investments to attain gain/loss from short term trading activities.

#### a) Financial Assets at Fair Value through Profit or Loss

Assets at fair value through profit or loss comprise financial assets that are not regularly traded on the market and the Bank has designated it at fair value through Profit and Loss.

Those assets were acquired principally for the purpose of maintaining the liquidity reserve and managing the Bank's short-term liquidity.

Upon initial recognition, financial assets carried at fair value through profit or loss are accounted for and presented at fair value based on the closest quoted prices or amounts obtained by the application of acceptable valuation models. The Bank includes unrealized gains and losses in 'Net gains/(losses) on financial operations'.

#### b) Available-for-Sale Financial Assets

Assets available for sale are financial assets designated as available for sale or not classified as either held to maturity or carried at fair value through profit or loss or loans and receivables.

# Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

## 2. SUMMARY OF SIGNIFICANT ACCOUNTING POLICIES (CONTINUED)

### Financial Instruments (continued)

#### b) Available-for-Sale Financial Assets (continued)

This portfolio comprises equity and debt securities and investment funds shares acquired for liquidity maintenance and risk management or acquired for placement of available funds up to the moment of further long term placements to loans with original due date over one year that are intended to be held for an indefinite period of time.

Subsequent to initial recognition, available-for-sale financial assets are re-measured at fair value based on quoted prices or amounts derived from cash flow models. In circumstances where the quoted market prices are not readily available, the fair value of debt securities is estimated using various valuation techniques including the use of present value of future cash flows and mathematical models, while the fair value of unquoted equity instruments is estimated using applicable price/earnings or price/cash flow ratios refined to reflect the specific circumstances of the issuer.

For available for sale assets, unrealized gains and losses arising from changes in fair value are recognized directly in equity, until their disposal or impairment, at which time the cumulative gain or loss previously recognized in equity is included in the profit or loss for the period.

Impairment losses on assets available for sale are presented in the Income Statement. If the fair value of an equity instrument subsequently increases, the increase will be recognized as other comprehensive income, and will not be subsequently reversed in the Income Statement. Impairment losses recognized in profit or loss for debt instruments are subsequently reversed if an increase in the fair value of the instrument can be objectively related to an event occurring after the recognition.

When a decline in the fair value of available-for-sale financial assets has been recognized in equity and there is an objective evidence that the asset is impaired according to IAS 39 provisions, the cumulative loss that has been recognized in equity shall be reclassified from equity to profit or loss as a reclassification adjustment, even though the financial asset has not been derecognized.

Interest earned whilst holding available for sale securities is accrued on a daily basis and is reported as 'Interest income' in the Income Statement.

Foreign exchange gains/(losses) related to available for sale equity instruments held in foreign currency are recognized together with fair value gains and losses in equity until the financial asset is sold. Foreign exchange gains/(losses) related to available-for-sale debt instruments in foreign currency are reported in the income statement.

#### c) Held-to-Maturity Financial Assets

Investments held-to-maturity are financial assets with fixed or identifiable payments and fixed maturities for which the Bank has the intent and ability to hold to maturity. This portfolio comprises treasury bills and debt securities. Held-to-maturity investments are carried at amortized cost using the effective yield method, less any provision for impairment.

# Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

## 2. SUMMARY OF SIGNIFICANT ACCOUNTING POLICIES (CONTINUED)

### Financial Instruments (continued)

#### c) Held-to-Maturity Financial Assets (continued)

The Bank assesses on a regular basis whether there is any objective evidence that an investment held-to-maturity may be impaired. A financial asset is impaired if its carrying amount is greater than its estimated recoverable amount, which is equal to the present value of the expected future cash flows discounted at the financial instrument's original effective interest rate. The amount of the impairment loss for assets carried at amortized cost is calculated as the difference between the asset's carrying amount and the present value of the expected future cash flows discounted at the financial instrument's original effective interest rate. When an impairment of assets is identified, the Bank recognizes provisions through the income statement under 'Impairment loss and provisions'.

#### d) Loans to Banks and Other Customers

Amounts paid-out by HBOR in providing funds directly to the borrower at drawdown are categorized as loans to customers and are carried at amortized cost derived from using the effective interest method and adjusted for possible impairment. The amount of the subsidized interest provided for the final user under the Programme of Preferential Financing through HBOR's Loan Programmes is presented as deferred interest income in other liabilities and released over the term of the loan and is shown in the income statement on a time basis during the repayment of the loan applying effective interest rate method.

All loans and advances are recognized when cash is paid-out to borrowers.

Provision for impairment is performed if there is objective evidence that HBOR will not be able to collect all amounts due. The Managing Board of HBOR determines the adequacy of the provision based upon analysis of various factors, the structure of the loan portfolio and past experience.

The amount of the provision is the difference between the carrying and recoverable amounts of the balance outstanding, being the present value of expected cash flows, including amounts recoverable from guarantees and collateral, discounted based on the effective interest rate.

The loan loss provision is also assessed on portfolio basis covering losses where there is objective evidence that possible losses are present, specifically identified in components of the loan portfolio at the balance sheet date. These have been estimated based upon historical patterns of losses (in each component, the credit ratings allocated to the borrowers and reflecting the current economic climate in which the borrowers operate).

If there is no objective evidence that an impairment loss has been incurred, whether it is significant or not, the financial asset is classified into the group of assets with similar credit risk characteristics and all assets from this group are subject to joint estimation for the purpose of a collective evaluation of impairment. Contracted cash flows and historical loss experience for assets with similar credit risk characteristics are subject to collective evaluation of expected cash flows.

# Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

## 2. SUMMARY OF SIGNIFICANT ACCOUNTING POLICIES (CONTINUED)

### Financial Instruments (continued)

#### d) Loans to Banks and Other Customers (continued)

When a loan is deemed uncollectible, it is written off against the related provision for impairment. Subsequent recoveries of these loans are recognized in the income statement.

Securities purchased under agreements to purchase and resell ("reverse repos") are recorded as assets in the balance sheet line 'Loans to banks'. Interest earned in the period from the purchase until the resale of the security is accrued on a daily basis and reported as 'Interest income' in the income statement.

At the end of 2009 the Bank's REPO deals amounted to HRK 2,847,363 thousand (2008: HRK 73,244 thousand) collateralized by securities in the amount of HRK 2,991,902 thousand (2008: HRK 74,492 thousand).

#### Investments in Associates

Investments in associates relate to investments where HBOR holds 20% to 50% of the voting rights and where HBOR has significant influence.

An associate is an entity over which the Bank has significant influence and that is neither a subsidiary nor a joint venture. Significant influence is the power to participate in the financial and operating policy decisions of the investee but is not control or joint control over those policies.

The financial performance and assets and liabilities of associates are presented in these financial statements by using the equity method of accounting. Under the equity method, investments in associates are carried at cost as adjusted for post-acquisition changes in the Bank's share of the net assets of the associate, less any impairment in the value of individual investments. Losses of an associate in excess of the Bank's interest in that associate (which includes any long-term interests that, in substance, form part of the Bank's net investment in the associate) are not recognized.

Any excess of the cost of acquisition over the Bank's share of the net fair value of the identifiable assets, liabilities and contingent liabilities of the associate recognized at the date of acquisition is recognized as goodwill. The goodwill is included within the carrying amount of the investment and is assessed for impairment as part of the investment. Any excess of the Bank's share of the net fair value of the identifiable assets, liabilities and contingent liabilities over the cost of acquisition, after reassessment, is recognized directly in profit or loss.

# Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

## 2. SUMMARY OF SIGNIFICANT ACCOUNTING POLICIES (CONTINUED)

### Property, Plant and Equipment and Intangible Assets

Property, plant and equipment and intangible assets are recognized at cost. Depreciation and amortisation is charged using the straight-line method, by applying the annual rates ranging from 3.03% to 33.3% to the cost of assets over their estimated useful lives.

Estimated useful lives are as follows:

	2009	2008
Buildings	33	33
Computers	3	3
Furniture and Equipment	5 - 8	5 - 8
Vehicles	3	3
Other assets and investments not mentioned	5	5
Intangible Assets	3 - 5	3 - 5

Depreciation and amortisation is not charged on property, plant and equipment and intangible assets in the course of construction, until they are available for use. Repairs and maintenance are expensed in the income statement as incurred. Expenditure that increase the future economic benefits of existing tangible and intangible assets (improvements) is capitalized.

#### Impairment of Assets

An assessment of financial assets is made at each balance sheet date to determine whether there is objective evidence that a specific financial asset may be impaired. If such evidence exists, the estimated recoverable amount of that asset and any impairment loss, based on the net present value of future anticipated cash flows including anticipated recoveries from guarantees and collateral instruments, discounted by the original effective interest rate, is recognized in the income statement.

Property, plant and equipment and intangible assets are reviewed for impairment whenever events or changes in circumstances indicate that the carrying amount of an asset may not be recoverable. Whenever the carrying amount of an asset exceeds its recoverable amount, an impairment loss is recognized in the income statement for items of property, plant and equipment and intangible assets carried at cost, or it is treated as a revaluation decrease for assets that are carried at re-valued amount to the extent that the impairment loss does not exceed the amount held in the revaluation surplus for the same assets. The recoverable amount is the higher of an asset's net selling price and its value in use.

#### Non-current Assets Held for Sale

Non-current assets held for sale consist of property, plant and equipment that the Bank acquired in settlement of uncollected receivables. For these assets, it is expected that its carrying amount will be recovered principally through a sale transaction rather than through continuing use.

The Bank measures those assets at the lower of its carrying amount and fair value (determined by the independent assessor) less costs to sell.

Furthermore, depreciation on these assets is not charged.

# Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

## 2. SUMMARY OF SIGNIFICANT ACCOUNTING POLICIES (CONTINUED)

### Non-current Assets Held for Sale (continued)

Impairment provisions are recognized in the income statement, as well as gains/losses upon subsequent measurement and on sale of the non-current assets

### Bank's Borrowings and Bonds Payable

Borrowings and bonds payable are measured at amortized cost determined using the effective interest method. Interest expense related to borrowings and bonds payable is recognized in the income statement.

### Government Grants

Interest for the borrowers qualifying for subsidized interest under the Programme of Preferential Financing through HBOR's Loan Programmes, the Development and Employment Programme, the Programme for Regional Development of the Republic of Croatia, the Financing Model for the Reconstruction and Modernisation of the Fishing Fleet, the Renewable Energy Resources Project, the Programme of Issuing Bank Guarantees and investments into Entrepreneurial Zones is subsidized by the Republic of Croatia - Ministry of Finance, the Fund for Development and Employment, Regional Development Fund of the Republic of Croatia, the Ministry of Agriculture, Fisheries and Rural Development, the Ministry of the Sea, Transport and Infrastructure, the Ministry of the Economy, Labour and Entrepreneurship and the Environment and Energy Efficiency Fund during the entire loan repayment period.

The discounted amount of the interest subsidies provided for the final user is presented as deferred interest income in other liabilities and is recognized in the income statement on a time basis during the repayment of the loan.

### Guarantees and Other Loan Related Commitments

In the ordinary course of business the Bank issues financial guarantees, including letters of credit that are recorded off-balance sheet. Financial guarantee contracts are initially measured at their fair values. Subsequent to initial recognition, guarantees are measured at the higher of the amount of the obligation under the contract and the amount initially recognized less, where appropriate, cumulative amortization recognized in accordance with the revenue recognition policies.

Contingent liabilities under guarantees are mostly collateralized by guarantees of the Government of the Republic of Croatia, while letters of credit are fully covered by the deposits.

Provisions for commitments upon undrawn loans and issued guarantees are maintained at a level considered as adequate by the Managing Board in order to absorb potential losses.

Provisions are recognized when the Bank has a present legal or contractual obligation as a result of past events, when it is probable that an outflow of resources embodying economic benefits will be required to settle the obligation and when a reliable estimate of the amount of the obligation can be made.

# Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

## 2. SUMMARY OF SIGNIFICANT ACCOUNTING POLICIES (CONTINUED)

### Segment reporting

The Bank is special financial institution with the role of development and export bank. Core activity represents lending, while other operations such as guarantee business stand for supporting activities to the lending business.

The Managing Board considers that there is no significant diversity of business segments. The Bank, as a State institution, provides the highest share of its services within lending segment pursuant to the HBOR Act and in the territory of the Republic of the Croatia.

Due to the above mentioned the Managing Board estimates that there is no need for financial business segment reporting.

### Managed Funds For and On Behalf of Third Parties

The Bank manages significant assets for and on behalf of the Ministry of Finance, Ministry of the Economy, Labour and Entrepreneurship, Ministry of the Sea, Transport and Infrastructure, Ministry of Agriculture, Fisheries and Rural Development, the Fund for Development and Employment, Regional Development Fund of the Republic of Croatia, the Environment and Energy Efficiency Fund, Vodovod i kanalizacija d.o.o., Split and the Croatian Agency for Small Business ("HAMAG"), that are used for the financing of reconstruction and development programmes.

As these amounts do not represent assets of HBOR and are excluded from the Bank's balance sheet.

Revenues and expense relating to this business activity are charged to third parties, and the Bank does not have other liabilities and bears no risks. For the services provided, the Bank charges a fee under certain programmes, but certain programmes are performed without a fee charged by the Bank (See Note 25).

### 2.2. Significant Accounting Judgements and Estimates

For the preparation of the financial statements in accordance with IFRS's, the Managing Board is required to give estimations and make assumptions that influence the reported balances of assets and liabilities and to disclose contingent amounts of assets and liabilities at the date of the financial statements, and present income and expense for the reporting period. Estimations are based on information available at the reporting date, so that actual amounts may differ from those estimated.

# Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

## 2. SUMMARY OF SIGNIFICANT ACCOUNTING POLICIES (CONTINUED)

### 2.2. Significant Accounting Judgements and Estimates (continued)

In the process of applying the Bank's accounting policies, management has made judgments and estimates in determining the amounts recognized in the financial statements. The most significant use of judgments and estimates are as follows:

#### a) Fair Value of Financial Instruments

If there is no active market for a certain financial instrument, or if the fair value of financial assets and financial liabilities presented in the balance sheet cannot be reliably measured by the market price, the Bank uses various valuation techniques including the use of mathematical models. The input data for these models are taken from other recognizable markets where possible, but if it is not possible, there is a certain degree of judgment required in determining fair values.

#### b) Valuation of Financial Instruments

The Bank's accounting policy on fair value measurements is discussed in Note 28 Fair Value of Financial Instruments.

#### c) Loan Impairment Provisions

The Bank regularly monitors its loans and receivables to assess impairment. The Bank uses its experience of judgments to estimate the amount of any impairment loss in cases where a borrower is in financial difficulties and there are few available sources of historical data relating to similar borrowers.

Similarly, the Bank estimates changes in future cash flows using the data indicating an adverse change in the payment status of borrowers in a group, or national or local economic conditions that correlate with defaults on assets in the group.

Management uses estimates based on the historical loss experience for assets with credit risk characteristics and objective evidence of impairment similar to those in the group of loans and receivables. The Bank uses its experience and judgment to adjust available data for a group of loans or receivables according to current market conditions.

#### d) Provisions for Legal Cases

The Bank performs a risk classification of legal cases taking into consideration the legal basis of the claim, prior legal practice, opinions of relevant in-house lawyers, opinions of the outsourced attorneys and the Bank's own experience.

The Bank seeks to make provisions for those cases, where, in management's opinion, more than a 50% probability exists that the Bank is not likely to win the case. In estimating provisions, the Bank takes into account the due legal process in the Republic of Croatia, which allows a multiple appeal procedure in certain cases.

# Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

## 2. SUMMARY OF SIGNIFICANT ACCOUNTING POLICIES (CONTINUED)

### 2.2. Significant Accounting Judgements and Estimates (continued)

#### e) Liabilities for Retirement and Jubilee Benefits

In calculating liabilities for retirement and jubilee benefits, the Bank discounts expected future cash flows in respect of the liabilities, using discount rates that, in the opinion of the Bank's management, best represent the time value of the money.

### 2.3. Adoption of New and Amended International Financial Reporting Standards (IFRS)

In the current year, the Bank has adopted all of the new and revised Standards and Interpretations issued by the International Accounting Standards Board (the IASB) and the International Financial Reporting Interpretations Committee (the IFRIC) of the IASB that are relevant to its operations and effective for the financial statements for 2009, as follows:

- Amendments to IFRS 7 Financial Instruments: Disclosures (effective for periods beginning on or after 1 January 2009) require enhanced disclosures relating to fair value measurements using a three-level hierarchy that reflects the significance of the inputs used in measuring fair values. In addition, the amendments enhance the required disclosures with respect to the nature and volume of the financial instruments. The Bank estimated that mentioned amendments will not have effect to the financial result.

The Bank presents comparative information relating three-level fair value hierarchy disclosure for both reporting and prior period.

- Revised IAS 1 Presentation of Financial Statements (effective for periods beginning on or after 1 January 2009) enhances the usefulness of information presented in the financial statements. The key changes take into account that the statement of changes in equity includes only transactions with owners and all non-owners are presented in equity as a single line, with details included in separate statement. The Standard introduced a new statement of comprehensive income that combines all items of income and expense recognized in profit or loss together with "other comprehensive income". The Standard clarifies that amounts reclassified to profit or loss that were previously recognized in other comprehensive income must be separately disclosed, either in the statement of comprehensive income itself or in the notes. Also, when an entity restates its financial statements or retrospectively applies a new accounting policy, a statement of financial position must be presented as the beginning of the earliest comparative period with related notes. Revisions introduced a new terminology, replacing "balance sheet" with "statement of financial position" and "cash flow statement" with "statement of cash flows". The Standard requires that all items of income and expense recognized in a period should be presented either in one statement of comprehensive income or in two separate statements of income and comprehensive income. The Bank has elected to present comprehensive income in two separate statements: a statement displaying components of profit or loss (separate income statement) and a second statement beginning with profit or loss and displaying components of other comprehensive income (statement of comprehensive income). The Bank estimates that elected way of the Statement of comprehensive income presentation provides for better comparability and consistency of data presented in prior periods.

# Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

## 2. SUMMARY OF SIGNIFICANT ACCOUNTING POLICIES (CONTINUED)

### 2.3. Adoption of New and Amended International Financial Reporting Standards (IFRS) (continued)

A number of new and amended standards and interpretations are yet not effective for the year ended 31 December 2009 and have not been applied in preparing these financial statements. None of these will have an effect on the financial statements of the Bank, with the exception of:

- . IFRS 9 Financial instruments (effective for periods beginning on or after 1 January 2013) as part of phase I of the IASB's comprehensive project to replace IAS 39, deals with classification and measurement of financial assets. The requirements of this standard represent a significant change from the existing requirements in IAS 39 in respect of financial assets. The standard contains two primary measurement categories for financial assets: amortized cost and fair value. A financial asset would be measured at amortized cost if it is held within a business model whose objective is to hold assets in order to collect contractual cash flows that are solely payments of principal and interest on the principal outstanding. All other financial assets would be measured at fair value. The standard eliminates the existing IAS 39 categories of held to maturity, available for sale and loan and receivables. For investment in an equity instrument which is not held for trading, the standard permits an irrevocable election, on initial recognition, on an individual share-by-share basis, to present all fair value changes from the investment in other comprehensive income. No amount recognized in other comprehensive income would ever be reclassified to profit or loss at a later date. However, dividends on such investments are recognized in profit or loss. Investments in equity instruments in respect of which an entity does not elect to present fair value changes in other comprehensive income would be measured at fair value with changes in fair value recognized in profit of loss.
- . The standard requires that derivatives embedded in contracts with a host that is a financial asset within the scope of the standard are not separated; instead the hybrid financial instrument is assessed in its entirety as to whether it should be measured at amortized cost or fair value.
- . The Bank is in the process of evaluating the potential effect of this standard.

# Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

## 2. SUMMARY OF SIGNIFICANT ACCOUNTING POLICIES (CONTINUED)

### 2.3. Adoption of New and Amended International Financial Reporting Standards (IFRS) (continued)

- . Amendments to IAS 24 Related party disclosures (effective for periods beginning on or after 1 January 2011) clarified the definition of related parties and introduced partial exemption for government-related entities. The standard provided for a partial exemption of related party disclosures for transactions between government-related entities as well as with the government itself. For these entities, instead the general disclosure requirements of IAS 24 alternative disclosures have been included that require: the name of the government and the nature of its relationship with the reporting entity, the nature and amount of each individually significant transaction, a qualitative or quantitative indication of the extent of other transactions that are collectively, but not individually significant. Although the standard permits the early application for either partial exemption for government-related entities or for the entire revised standard, the Bank assessed that application of partial exemption would contain same level of disclosures as in prior periods. The amended standard will not impact financial performance and financial statements of the Bank.
- . In April 2009 the IASB issued Improvements to IFRSs 2009, which comprises 15 amendments to 12 standards. The majority of the amendments will be effective 1 January 2010 and will have no effect on the financial statements.



## Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

### 3. INTEREST INCOME

#### Interest income by borrowers:

	2009 HRK '000	2008 HRK '000
Public sector	44,921	53,123
State-owned companies	83,761	130,876
Foreign companies	7,946	9,110
Domestic companies	296,503	318,649
Domestic banks	430,786	348,007
Foreign banks	5,348	13,180
Other	47,741	34,763
Penalty interest	10,249	12,511
	<b>927,255</b>	<b>920,219</b>

#### Interest income by type of facility:

	2009 HRK '000	2008 HRK '000
Interest on loans		
- banks	430,835	343,596
- other customers	476,905	545,842
	907,740	889,438
Investments in securities	10,250	11,251
Deposits	9,265	19,530
	<b>927,255</b>	<b>920,219</b>

The difference between interest income and interest received or collected (see Statement of Cash Flows) mostly relates to the income in respect to interest subsidies inflows that are recorded upon payment. The discounted amount of the interest subsidies provided for the final user is presented as deferred interest income (see note 21 Other liabilities) and is recognized in the Income Statement on a time basis during the repayment of the loan. Interest income earned on this basis in 2009 amounts to HRK 197,792 thousand (2008: HRK 193,502 thousand).

Further, the difference between interest income and interest collected relates to the amount of loan fees and accrued interest. Loan fees are collected after origination of the loan, but their recognition in the Income Statement is performed using effective interest rate method. Accrued interest is recognized in the Income Statement on a time basis.

## Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

### 4. INTEREST EXPENSE

#### Interest expense by type of payee:

	2009 HRK '000	2008 HRK '000
Domestic banks	38,705	11,479
Foreign banks	554,239	503,065
Other	1	5
	<b>592,945</b>	<b>514,549</b>

#### Interest expense by type of facility:

	2009 HRK '000	2008 HRK '000
Borrowings	253,908	220,085
Debt securities	338,417	292,369
Deposits	620	2,095
	<b>592,945</b>	<b>514,549</b>

The difference between interest expense and interest paid (see the Statement of Cash Flows) mostly relates to the changes in the amount of the interest accrued in relation to the prior year and the amortization of discount for issued debt securities.

### 5. Net fee income

	2009 HRK '000	2008 HRK '000
Fee income:		
From issued guarantees	7,127	12,768
From managed funds for and on behalf of third parties	7,080	7,364
From payment operations	661	1,750
Other	85	22
	<b>14,953</b>	<b>21,904</b>
Fee expense	(1,432)	(1,249)
<b>Net fee income</b>	<b>13,521</b>	<b>20,655</b>

## Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

### 6. NET GAINS/(LOSSES) ON FINANCIAL OPERATIONS

	2009 HRK '000	2008 HRK '000
Net foreign exchange gains/(losses) on foreign currency assets:		
Cash on hand, accounts at banks and due from banks	(10,939)	(8,677)
Loans given to banks and other customers	(39,591)	37,665
Investments held to maturity	-	(718)
Assets available for sale	52	(327)
Other	1,468	4,312
	(49,010)	32,255
Net foreign exchange gains/(losses) on foreign currency liabilities:		
Deposits	(3,534)	(866)
Borrowings and issued long-term securities	44,490	(14,601)
Other	(420)	(49)
	40,536	(15,516)
Net foreign exchange gains/(losses) on foreign currency assets and liabilities	(8,474)	16,739
Gains on assets at fair value through profit or loss	1,866	395
Realized gains on assets available for sale	-	144
<b>Net gains/(losses) on financial operations</b>	<b>(6,608)</b>	<b>17,278</b>

### 7. OPERATING EXPENSES

Operating expenses can be shown as follows:

	2009 HRK '000	2008 HRK '000
General and administrative expenses:		
Employee expenses	52,117	51,642
Depreciation	6,057	5,922
Administration expenses	7,056	8,697
Material and services	17,147	16,109
	82,377	82,370
Other expenses:		
Taxes and contributions	291	251
Other expenses	5,345	4,583
	5,636	4,834
	<b>88,013</b>	<b>87,204</b>

## Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

### 8. IMPAIRMENT LOSS AND PROVISIONS

The provision for impairment losses on placements may be summarized as follows:

	2009 HRK '000	2008 HRK '000
Impairment losses on cash on hand and due from banks	1,093	(133)
Impairment losses on deposits with other banks	(6,942)	2,363
Impairment losses on loans to banks	(54,396)	119,542
Impairment losses on loans to other customers and interest	167,515	146,142
Impairment losses on non-current assets held for sale	6,529	-
Impairment losses on assets available for sale	13	-
Impairment losses on other assets	3,449	46
<b>Total increase in provision for impairment losses on assets</b>	<b>117,261</b>	<b>267,960</b>
Provision for guarantees and commitments	(36,042)	(85,754)
Other provisions	7,801	4,626
<b>Total (decrease) in provision for guarantees and commitments and other provisions</b>	<b>(28,241)</b>	<b>(81,128)</b>
<b>Total increase of provisions</b>	<b>89,020</b>	<b>186,832</b>

## Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

### 9. CASH ON HAND AND DUE FROM BANKS

	2009 HRK '000	2008 HRK '000
Account with the Croatian National Bank	12,028	9,870
Due from domestic banks in foreign currency	677	170
Due from foreign banks in foreign currency	112,630	4,022
	125,335	14,062
Provision for impairment losses	(1,135)	(42)
	<b>124,200</b>	<b>14,020</b>

Due from foreign banks in foreign currency includes the special account balance in the amount of EUR 15,000 thousand that relates to the drawdown amount of the "Croatia Export Finance Intermediation Loan Project" credit line by International Bank for Reconstruction and Development (IBRD).

The movements in the provision for impairment losses on amounts due from banks may be summarized as follows:

	2009 HRK '000	2008 HRK '000
Balance as of 1 January	42	175
Increase of provision for impairment losses on amounts due from banks	1,093	-
Release of provision for impairment losses on amounts due from banks	-	(133)
<b>Balance as of 31 December</b>	<b>1,135</b>	<b>42</b>

## Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

### 10. DEPOSITS WITH OTHER BANKS

	2009 HRK '000	2008 HRK '000
Deposits with foreign banks	25,447	661,029
Deposits with domestic banks	101,786	167,140
Accrued interest	1,313	101
	128,546	828,270
Provision for impairment losses	(1,491)	(8,433)
	<b>127,055</b>	<b>819,837</b>

The funds of a limited deposit account of HRK 15,300 thousand that were paid-in to the capital of a credit insurance company in the process of establishment are presented as deposits with domestic banks. After the registration of the company, these funds will be presented as investment in subsidiary due to HBOR's 51% share in the company's equity (see note 30.1.).

The movements in the provision for impairment losses on deposits with other banks may be summarized as follows:

	2009 HRK '000	2008 HRK '000
Balance as of 1 January	8,433	6,070
Increase of provision for impairment losses on deposits with other banks	550	8,413
Release of provision for impairment losses on deposits with other banks	(7,492)	(6,050)
<b>Balance as of 31 December</b>	<b>1,491</b>	<b>8,433</b>

## Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

### 11. LOANS TO BANKS

Loans to banks, net of provision for impairment losses, may be summarized as follows:

	2009 HRK '000	2008 HRK '000
Loans due within one year	7,822,965	4,945,198
Loans due in over one year	7,718,022	7,769,986
Accrued interest	31,344	33,295
Deferred recognition of loan origination fees	(47,818)	(47,264)
	15,524,513	12,701,215
Provision for impairment losses	(658,447)	(713,507)
	<b>14,866,066</b>	<b>11,987,708</b>

The movements in the provision for impairment losses on loans to banks may be summarized as follows:

	2009 HRK '000	2008 HRK '000
Balance as of 1 January	713,507	592,627
Increase of provision for impairment losses on loans to banks	164,540	218,989
Release of provision for impairment losses on loans to banks	(218,936)	(99,447)
Net foreign exchange gains/(losses) on provision for impairment losses	(664)	1,338
<b>Balance as of 31 December</b>	<b>658,447</b>	<b>713,507</b>

## Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

### 11. LOANS TO BANKS (CONTINUED)

Loans to banks, net of provision for impairment losses, may be summarized by loan programme as follows:

	2009 HRK '000	2008 HRK '000
Economic reconstruction and development	4,763,580	4,739,149
Export	5,255,572	5,484,318
Infrastructure reconstruction and development in the Republic of Croatia	393,567	284,922
Small and medium enterprises	1,958,999	1,636,277
Reconstruction of housing and business facilities damaged by war	21,374	23,474
Other	3,147,895	547,044
Accrued interest	31,344	33,295
Deferred recognition of loan origination fees	(47,818)	(47,264)
	15,524,513	12,701,215
Provision for impairment losses	(658,447)	(713,507)
	<b>14,866,066</b>	<b>11,987,708</b>

Interest rates on loans approved in 2009 and 2008 ranged, mostly, from 0.5 % to 5 % annually, depending on the purpose of the loan and area of investments.

“Other” contains Reverse repo placements in the amount of HRK 2,783,895 thousand (2008: HRK 73,244 thousand). These placements are fully collateralized by securities.

## Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

### 12. LOANS TO OTHER CUSTOMERS

Loans to other customers, net of provision for impairment losses, may be summarized as follows:

	2009 HRK '000	2008 HRK '000
Domestic companies	4,087,232	3,922,257
State-owned companies	1,456,801	1,699,295
Public sector	484,892	688,748
Foreign companies	213,924	166,681
Non-profit institutions	8,510	-
Other	646,111	580,207
Accrued interest	18,361	18,063
Deferred recognition of loan origination fees	(58,221)	(58,778)
	6,857,610	7,016,473
Provision for impairment losses	(1,527,769)	(1,368,372)
	<b>5,329,841</b>	<b>5,648,101</b>

The movements in the provision for impairment losses on loans to other customers may be summarized as follows:

	2009 HRK '000	2008 HRK '000
Balance as of 1 January	1,368,372	1,220,305
Increase of provision for impairment losses on loans to other customers and interest	278,324	281,637
Release of provision for impairment losses on loans to other customers and interest	(108,327)	(134,906)
Net foreign exchange gains/(losses) on provision for impairment losses	(3,912)	1,552
Collection of off-balance sheet receivables	(2,482)	(589)
Provisions transferred from off-balance sheet	2,482	589
Write-offs	(656)	(216)
Transfer to off-balance sheet - loans	(6,032)	-
<b>Balance as of 31 December</b>	<b>1,527,769</b>	<b>1,368,372</b>

## Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

### 12. LOANS TO OTHER CUSTOMERS (CONTINUED)

Loans to other customers, net of provision for impairment losses, may be summarized by loan programme as follows:

	2009 HRK '000	2008 HRK '000
Economic reconstruction and development	2,068,765	2,312,827
Export	1,495,799	1,383,941
Infrastructure reconstruction and development in the Republic of Croatia	1,943,255	2,092,720
Small and medium enterprises	1,134,074	926,578
Other	255,577	341,122
Accrued interest	18,361	18,063
Deferred recognition of loan origination fees	(58,221)	(58,778)
	6,857,610	7,016,473
Provision for impairment losses	(1,527,769)	(1,368,372)
	<b>5,329,841</b>	<b>5,648,101</b>

Interest rates on loans approved in 2009 and 2008 ranged, mostly, from 2% to 6% annually, depending on the purpose of the loan and area of investments.

## Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

### 13. ASSETS AVAILABLE FOR SALE

	2009 HRK '000	2008 HRK '000
<b>Debt securities:</b>		
<b>Listed debt securities:</b>		
Bonds of the Ministry of Finance of the Republic of Croatia	153,311	149,524
Treasury Bills of the Ministry of Finance of the Republic of Croatia	69,525	-
Accrued interest	2,442	2,447
	<b>225,278</b>	<b>151,971</b>
<b>Equity securities:</b>		
<b>Unlisted equity securities:</b>		
Investments in shares of foreign companies	20	20
Investments in financial institution shares	161	161
Shares of foreign financial institutions - EIF (Note 24)	12,729	12,761
Corporate shares	13,686	13,637
Provision for impairment losses	(13,686)	(13,637)
	<b>12,910</b>	<b>12,942</b>
	<b>238,188</b>	<b>164,913</b>

The movements in the provision for impairment losses on assets available for sale may be summarized as follows:

	2009 HRK '000	2008 HRK '000
Balance as of 1 January	13,673	-
Transferred from off-balance sheet	-	13,673
Increase of provisions for impairment losses on assets available for sale	1,367	-
Release of provisions for impairment losses on assets available for sale	(1,354)	-
<b>Balance as of 31 December</b>	<b>13,686</b>	<b>13,673</b>

Bonds of the Ministry of Finance of the Republic of Croatia (RHMF-O-125A) issued with foreign currency clause on 23 January 2003 are repayable over 9 years with an interest rate of 6.875%. As of 31 December 2009, the value of these outstanding bonds amounted to HRK 45,810 thousand (31 December 2008: HRK 45,045 thousand).

Bonds of the Ministry of Finance of the Republic of Croatia (RHMF-O-19BA) issued with foreign currency clause on 29 November 2004 are repayable over 15 years with an interest rate of 5.375%. As of 31 December 2009, the value of these outstanding bonds amounted to HRK 10,594 thousand (31 December 2008: HRK 9,930 thousand).

## Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

### 13. ASSETS AVAILABLE FOR SALE (CONTINUED)

Bonds of the Ministry of Finance of the Republic of Croatia (RHMF-O-142A) issued with foreign currency clause on 10 February 2004 are repayable over 10 years with an interest rate of 5.5%. As of 31 December 2009, the value of these outstanding bonds amounted to HRK 73,792 thousand (31 December 2008: HRK 71,779 thousand).

Bonds of the Ministry of Finance of the Republic of Croatia (RHMF-O-103A) issued in HRK on 8 March 2005 are repayable over 5 years with an interest rate of 6.75%. As of 31 December 2009, the value of these outstanding bonds amounted to HRK 23,115 thousand (31 December 2008: HRK 22,770 thousand).

Treasury Bills of the Ministry of Finance (RHMF-T-037E) issued with foreign currency clause on 15 September 2009 mature after 364 days and bear an interest rate of 7.2%. As of 31 December 2009 the value of these outstanding treasury bills amounted to HRK 20,867 thousand.

Treasury Bills of the Ministry of Finance (RHMF-T-040E) issued with foreign currency clause on 6 October 2009 mature after 364 days and bear an interest rate of 6.8%. As of 31 December 2009 the value of these outstanding treasury bills amounted to HRK 34,733 thousand.

Treasury Bills of the Ministry of Finance (RHMF-T-044E) issued with foreign currency clause on 3 November 2009 mature after 364 days and bear an interest rate of 5.9%. As of 31 December 2009 the value of these outstanding treasury bills amounted to HRK 13,925 thousand.

In February 2007, HBOR made acquisitions of three, and in July 2007 of two more, shares of the European Investment Fund (EIF). The payment made represents 20% of the nominal amount of purchased shares and the other 80 % makes a contingent liability towards EIF. On 31 December 2009 this contingent liability was EUR 4 million (Note 24).

The General Meeting, acting on a proposal from the Board of Directors, may require payment of the subscribed but not paid capital to the extent required for the Fund to meet its liabilities towards its creditors. Such payment shall be effected within 90 days from the decision of the General Meeting.

Corporate shares comprise shares in capital of the shipyard company Brodograli te Viktor Lenac d.d., Rijeka. Upon the commencement of bankruptcy proceedings of the company Brodogradili te Viktor Lenac d.d. in December 2003, HBOR effected a 100% impairment of value for the complete amount of receivables from the company, due to the estimated uncollectability, and the receivables were classified as bad and doubtful receivable.

On the conclusion of the bankruptcy proceedings in April 2008, the equity of the shipyard company was divided into 12,407,813 common shares of nominal value HRK 10.00 per share, issued in the procedure of conclusion of the bankruptcy proceedings by registration of rights - receivables in cash. HBOR registered a part of the recognized receivables of HRK 13,673 thousand from the bankruptcy proceedings into the equity of the debtor, by which the Bank acquired 11.0194 % of the equity of the company. The conversion of a portion of receivables into the equity in the above mentioned amount has been recorded and stated with a 100 % value adjustment, transferred from off-balance sheet. The company's shares (VLEN-R-B) were listed in 2008 at the Zagreb Stock Exchange, and trade started in May 2009. Quoted price of the share as of 31 December 2009 amounted HRK 10.01 per share.

## Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

### 14. INVESTMENTS IN ASSOCIATES

	2009 HRK '000	2008 HRK '000
Investments in associates	23,687	26,157
Value adjustments	(23,687)	(26,157)
	-	-

Investments in associates were carried out within a Program of investments in the equity of companies - small and medium sized entrepreneurs or pursuant to single decisions of authorized bodies of HBOR. The investments were made for a period ranging from 4 to 6 years with the right of HBOR to sell the shares after the contracted term of holding an equity stake. HBOR has a significant influence in the associated companies through its representative in the Supervisory Board. The investments are stated using the equity method, according to the policy of the Bank.

	Line of business	% ownership in 2009	% ownership in 2008
Bila boja d.o.o., Grohote	Production of plastic products	17.96%	23.65%
THC d.d., Obrovac	Production of metal products	38.45%	38.45%
Tri D Drvo d.o.o., Vrhovine	Wood processing, production of wood products	26.00%	26.00%
Pounje d.d., Hrvatska Kostajnica	Textile industry - clothes production	18.36%	18.36%
Metal-Sint Oklaj d.d., Oklaj	Metal industry sintered products and composed material production	40.84%	40.84%

The value of investment was 100 % adjusted in prior years due to assessed un-recoverability of the investment. The Bank's share in Bila boja d.o.o., Grohote was decreased due to additional capitalization of the company that increased the amount of equity capital. As the Bank impaired this investment in 100 % amount due to estimated un-recoverability of the investment, mentioned decrease of share in equity has no impact on Statement of Financial Position and Income Statement.

De-recognition due to bankruptcy:

Lika d.d. in bankruptcy, Donji Lapac	Production, processing and meet preservation	-	26.04%
--------------------------------------	--	---	--------

Upon the notification of the Central Depository and Clearing Company about the decision on exclusion from the membership of the Central Depository and Clearing Company Inc. and the expiry of the registered securities of Lika d.d. in bankruptcy, Donji Lapac that was adopted on 16 March 2009, the Bank de-recognized its equity share.

## Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

### 15. PROPERTY, PLANT AND EQUIPMENT AND INTANGIBLE ASSETS

	Buildings	Computers	Furniture, equipment and vehicles	Property, plant and equipment and intangible assets not yet ready for use	Total property, plant and equipment	Intangible assets	Total
	HRK '000	HRK '000	HRK '000	HRK '000	HRK '000	HRK '000	HRK '000
Cost							
<b>At 31 December 2008</b>	<b>50,957</b>	<b>11,920</b>	<b>12,127</b>	<b>19,052</b>	<b>94,056</b>	<b>12,505</b>	<b>106,561</b>
Additions	-	-	-	6,976	6,976	-	6,976
Transfer from assets not yet ready for use	90	2,649	109	(4,724)	(1,876)	1,876	-
Disposals	-	(22)	(333)	-	(355)	-	(355)
<b>At 31 December 2009</b>	<b>51,047</b>	<b>14,547</b>	<b>11,903</b>	<b>21,304</b>	<b>98,801</b>	<b>14,381</b>	<b>113,182</b>
Accumulated depreciation							
<b>At 31 December 2008</b>	<b>11,000</b>	<b>10,009</b>	<b>9,314</b>	<b>-</b>	<b>30,323</b>	<b>10,147</b>	<b>40,470</b>
Depreciation for 2009	1,545	1,874	1,089	-	4,508	1,549	6,057
Disposals	-	(22)	(327)	-	(349)	-	(349)
<b>At 31 December 2009</b>	<b>12,545</b>	<b>11,861</b>	<b>10,076</b>	<b>-</b>	<b>34,482</b>	<b>11,696</b>	<b>46,178</b>
<b>Net book value at 31 December 2009</b>	<b>38,502</b>	<b>2,686</b>	<b>1,827</b>	<b>21,304</b>	<b>64,319</b>	<b>2,685</b>	<b>67,004</b>
<b>Net book value at 31 December 2008</b>	<b>39,957</b>	<b>1,911</b>	<b>2,813</b>	<b>19,052</b>	<b>63,733</b>	<b>2,358</b>	<b>66,091</b>

## Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

### 15. PROPERTY, PLANT AND EQUIPMENT AND INTANGIBLE ASSETS (CONTINUED)

	Buildings	Computers	Furniture, equipment and vehicles	Property, plant and equipment and intangible assets not yet ready for use	Total property, plant and equipment	Intangible assets	Total
	HRK '000	HRK '000	HRK '000	HRK '000	HRK '000	HRK '000	HRK '000
Cost							
At 31 December 2007	50,082	12,111	11,926	95	74,214	10,705	84,919
Additions	-	-	-	22,964	22,964	-	22,964
Transfer from assets not yet ready for use	875	427	905	(4,007)	(1,800)	1,800	-
Disposals	-	(618)	(704)	-	(1,322)	-	(1,322)
At 31 December 2008	50,957	11,920	12,127	19,052	94,056	12,505	106,561
Accumulated depreciation							
At 31 December 2007	9,478	8,766	8,825	-	27,069	8,798	35,867
Depreciation for 2008	1,522	1,861	1,190	-	4,573	1,349	5,922
Disposals	-	(618)	(701)	-	(1,319)	-	(1,319)
At 31 December 2008	11,000	10,009	9,314	-	30,323	10,147	40,470
Net book value at 31 December 2008	39,957	1,911	2,813	19,052	63,733	2,358	66,091
Net book value at 31 December 2007	40,604	3,345	3,101	95	47,145	1,907	49,052

## Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

### 16. NON-CURRENT ASSETS HELD FOR SALE

	2009 HRK '000	2008 HRK '000
Non-current assets held for sale	32,862	41,441
	<b>32,862</b>	<b>41,441</b>

In 2009, HBOR took over non-current assets held for sale of HRK 5,693 thousand (2008: HRK 1,128 thousand) comprised of: land HRK 1,366 thousand (2008: HRK 371 thousand), buildings of HRK 2,373 thousand (2008: HRK 0 thousand), apartments of HRK 1,954 thousand (2008: HRK 757 thousand). Fair value of taken over non-current assets held for sale amounts to HRK 4,735 thousand, of which: land HRK 1,222 thousand, buildings HRK 1,966 thousand and apartments HRK 1,547 thousand.

In 2009, HBOR sold non-current assets held for sale of HRK 6,175 thousand (2008: HRK 9,954 thousand) comprised of: land of HRK 142 thousand (2008: HRK 0 thousand), buildings of HRK 3,555 thousand (2008: HRK 6,544 thousand), apartments of HRK 2,478 thousand (2008: HRK 1,721 thousand), furniture and vehicles of HRK 0 thousand (2008: HRK 1,516 thousand) and other non-current assets of HRK 0 thousand (2008: HRK 173 thousand). Fair value adjustment of these assets in 2009 resulted in a decrease of HRK 6,529 thousand.

The movements in the provision for impairment losses on non-current assets held for sale may be summarized as follows:

	2009 HRK '000	2008 HRK '000
Balance as of 1 January	284	284
Increase of provisions for impairment losses on non-current assets held for sale	6,529	-
Write-offs	(74)	-
Balance as of 31 December	<b>6,739</b>	<b>284</b>



## Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

### 17. OTHER ASSETS

	2009 HRK '000	2008 HRK '000
Fees receivable	2,420	439
Receivables derived from foreign currency conversion	-	3,188
Other assets	5,635	6,124
	<b>8,055</b>	<b>9,751</b>
Provision for impairment losses	(3,619)	(148)
	<b>4,436</b>	<b>9,603</b>

The movements in the provision for impairment losses on other assets may be summarized as follows:

	2009 HRK '000	2008 HRK '000
Balance as at 1 January	148	159
Increase of provision for impairment losses on other assets	3,871	218
Release of provision for impairment losses on other assets	(355)	(139)
Collection of off-balance sheet receivable items	(67)	(33)
Provisions transferred from off-balance sheet	67	33
Write-offs	(14)	(15)
Transfer to off-balance sheet	(31)	(75)
<b>Balance as of 31 December</b>	<b>3,619</b>	<b>148</b>

## Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

### 18. DEPOSITS

	2009 HRK '000	2008 HRK '000
Bank deposits	598	20,955
Foreign currency accounts of the companies	99	410
Foreign currency account of the Ministry of Finance of the Republic of Croatia	19,519	21,521
Foreign currency special purpose accounts of the companies	797	61,655
Deposits by local authorities and state funds	57,902	62,021
Deposits by state institutions	125,925	194,205
Foreign currency deposits by foreign financial institutions	-	77,332
Other deposits	-	715
Accrued interest	-	203
	<b>204,840</b>	<b>439,017</b>

The foreign currency account of the Ministry of Finance of the Republic of Croatia relates to the Export Insurance Guarantee Fund comprising of reinsurance premiums paid for export insurance operations of HRK 12,822 thousand (2008: HRK 12,915 thousand), grant funds provided by the Global Environment Facility (GEF) aimed at the Renewable Energy Resources Project of HRK 2,117 thousand (2008: HRK 2,420 thousand), the grant funds provided by the GEF aimed at the Programme of issuing bank guarantees for energy efficiency projects within the Energy Efficiency Project of HRK 4,580 thousand (2008: HRK 6,186 thousand), all managed by HBOR for and on behalf of the Republic of Croatia.

Demand deposits by State institutions relate to the Bank's operations carried out for and on behalf of, the Ministry of Finance of the Republic of Croatia, the Ministry of the Economy, Labour and Entrepreneurship, the Ministry of the Sea, Transport and Infrastructure, the Ministry of Agriculture, Fisheries and Rural Development, the Fund for Development and Employment, Regional Development Fund of the Republic of Croatia, Vodovod i kanalizacija d.o.o., Split and the Croatian Agency for Small Business ('HAMAG').

HBOR does not pay interest on the above deposits, except on bank deposits and deposits from foreign financial institutions.

## Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

### 19. BORROWINGS

	2009 HRK '000	2008 HRK '000
Balance as of 1 January	4,994,207	3,769,554
New borrowings	2,594,961	3,569,236
Repayments	(2,382,626)	(2,363,936)
Net foreign exchange gains/(losses)	(19,549)	19,353
	5,186,993	4,994,207
Accrued interest	29,148	25,914
<b>Balance as of 31 December</b>	<b>5,216,141</b>	<b>5,020,121</b>

Repayments include early settlement of the club loan, originated by five domestic banks and one foreign bank in the amount of EUR 100,000 thousand with original maturity on 15 January 2010.

Interest rates on borrowings in 2009 and 2008, respectively, ranged from 2% fixed per annum to variable interest rates on the International money market (LIBOR EUR; EURIBOR; LIBOR USD) increased by 0.225 - 3.75 percentage points annually.

The Bank is subject to different financial covenants arising from contracts. As of 31 December 2009, the Bank was in compliance with all the required contractual financial covenants.

### 20. BONDS PAYABLE

	Effective interest rate %	Fair value 2009	Net book value 2009	Fair value 2008	Net book value 2008
		HRK '000	HRK '000	HRK '000	HRK '000
Bonds EUR 100 million	5.899	438,942	438,372	554,147	585,954
Bonds EUR 300 million	5.021	2,211,148	2,188,359	2,095,826	2,190,884
Bonds EUR 150 million	4.836	1,028,917	1,094,927	930,096	1,097,465
Bonds EUR 250 million	5.076	1,724,875	1,818,228	1,454,490	1,821,860
Bonds EUR 250 million	8.58	1,908,544	1,770,649	-	-
Accrued interest		-	214,608	-	172,518
		<b>7,312,426</b>	<b>7,525,143</b>	<b>5,034,559</b>	<b>5,868,681</b>

The book value of bonds includes interest.

## Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

### 20. BONDS PAYABLE (CONTINUED)

According to the Agreement dated 28 November 2002 between HBOR and J.P. Morgan Europe Limited (as lead manager), HBOR issued Amortizing Notes due in 2008 - 2012 under the EMTN program on 4 December 2002, with a guarantee of the Republic of Croatia of EUR 100,000 thousand (HRK 438,372 thousand as at 31 December 2009 and HRK 585,954 thousand as at 31 December 2008) and with a maturity period of 10 years and a fixed interest rate of 5.75%. Interest is paid annually, in arrears. The first instalment was due and paid in December 2008 and the amount outstanding as at 31 December 2009 was HRK 438,372 thousand (EUR 60,000 thousand).

According to the Agreement between HBOR and Deutsche Bank AG London and UBS Limited (as joint lead managers), HBOR issued bonds under the EMTN program on 11 February 2004, with a guarantee of the Republic of Croatia of EUR 300,000 thousand (HRK 2,188,359 thousand as at 31 December 2009 and HRK 2,190,884 thousand as at 31 December 2008) and with a maturity period of 7 years and a fixed interest rate of 4.875%. Interest is paid annually, in arrears.

According to the Agreement between HBOR and Deutsche Bank AG London (as lead manager), HBOR issued bonds on 11 July 2006 of EUR 150,000 thousand (HRK 1,094,927 thousand as of 31 December 2009 and HRK 1,097,465 thousand as at 31 December 2008) with a maturity period of 10 years and a fixed interest rate of 4.807% and amortized repayment in the period from 2012 to 2016. Interest is paid annually, in arrears.

According to the Agreement between HBOR and UBS Investment Bank and Deutsche Bank AG London (as joint lead managers), HBOR issued bonds on 14 June 2007 of EUR 250,000 thousand (HRK 1,818,228 thousand as at 31 December 2009 and HRK 1,821,860 thousand as at 31 December 2008) with maturity period of 10 years and fixed interest rate of 5.0%. Interest is paid annually, in arrears.

According to the Agreement between HBOR and Deutsche Bank AG London, HBOR issued bonds on 3 September 2009 of EUR 250,000 thousand (HRK 1,770,649 thousand as at 31 December 2009) with maturity period of 3 years and fixed interest rate of 7.25%. Interest is paid annually, in arrears.

## Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

### 21. OTHER LIABILITIES

	2009 HRK '000	2008 HRK '000
Deferred recognition of interest income	790,317	792,252
Liabilities in respect of subsidized interest	201,623	133,772
Provisions for guarantees and commitments	110,204	145,797
Liabilities for preferential financing of housing loans with State support	32,410	32,410
Provisions for other liabilities	25,139	17,338
Accrued salaries	4,098	4,151
Deferred recognition of income from fees on issued guarantees	3,079	2,699
Liabilities to suppliers	1,100	1,042
Liabilities for prepaid receivables	417	1,720
Other liabilities	2,216	8,874
	<b>1,170,603</b>	<b>1,140,055</b>

Liabilities in respect of subsidised interest represent advances taken in respect of interest subsidies on loans, which are provided for final customers at a lower interest rate in accordance with the following programmes implemented by HBOR for and on behalf of the Republic of Croatia (see Note 25). These liabilities include:

- HRK 185,899 thousand in respect of the Programme of Preferential Financing through HBOR's Loan Programmes (2008: HRK 114,075 thousand);
- HRK 12,689 thousand in respect of the Financing Model for the Reconstruction and Modernisation of the Fishing Fleet (2008: HRK 13,697 thousand).
- HRK 1,207 thousand in respect of the Environmental protection and energy efficiency Fund and Energy Efficiency Project (2008: HRK 1,000 thousand),
- HRK 1,828 thousand (2008: HRK 5,000 thousand) in respect of loans granted to the borrowers investing into entrepreneurial zones.

Deferred recognition of interest income of HRK 790,317 thousand (2008: HRK 792,252 thousand) consists of the state subsidies for interest in respect of loans of HRK 148,963 thousand (2008: HRK 178,879 thousand), which are provided and drawn down by final customers at lower interest rates (see Note 2) but are not in the repayment stage, and of the state subsidies for interest in respect of loans of HRK 641,354 thousand (2008: HRK 613,373 thousand), which are provided and drawn down by final customers at lower interest rates but have already been in the repayment stage (see Note 2).

Provisions for guarantees and commitments represent the best estimation of the outflow for settlement of the outstanding liabilities at the balance sheet date and are determined in accordance with IAS 37 - Provisions, Contingent Liabilities and Contingent Assets.

## Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

### 21. OTHER LIABILITIES (CONTINUED)

Out of the total provisions for guarantees and commitments, HRK 14,229 thousand relates to banks (2008: HRK 23,453 thousand), HRK 79,712 thousand relates to domestic companies (2008: HRK 87,814 thousand), HRK 6,197 thousand relates to state-owned companies (2008: HRK 15,016 thousand), HRK 183 thousand relates to the public sector (2008: HRK 356 thousand), HRK 1,773 thousand relates to foreign companies (2008: HRK 6,153 thousand), HRK 105 thousand relates to non-profit institutions (2008: HRK 0 thousand) and HRK 8,005 thousand relates to others (2008: HRK 13,005 thousand). Movements in the provision for guarantees, commitments and other liabilities may be summarized as follows:

	2009 HRK '000	2008 HRK '000
Balance as at 1 January	145,797	231,564
Increase in provision for guarantees and commitments	203,356	226,955
Release in provision for guarantees and commitments	(239,398)	(312,709)
Net foreign exchange gains/(losses) on provision for impairment losses	449	(13)
<b>Provision for guarantees and commitments</b>	<b>110,204</b>	<b>145,797</b>
Balance as at 1 January	17,338	12,712
Provisions for potential losses on other liabilities	7,801	4,626
<b>Provisions for other liabilities</b>	<b>25,139</b>	<b>17,338</b>
<b>Balance as at 31 December</b>	<b>135,343</b>	<b>163,135</b>

### 22. FOUNDER'S CAPITAL AND RESERVES

Under the new HBOR Act, the prescribed founder's capital should amount to HRK 7,000,000 thousand, paid from the State Budget and from other sources as specified by separate laws.

As of 31 December 2009, the paid-in capital amounted to HRK 4,517,107 thousand. The outstanding amount of capital to be paid from the State Budget of the Republic of Croatia up to the amount prescribed by the HBOR Act was HRK 2,482,893 thousand.

The schedule of annual amounts of payment and the time schedule of payments out of the State Budget into the capital is not set in advance, but is determined by the Croatian Parliament as part of the process of adoption of the State Budget of the Republic of Croatia.

Within the Accounting Policies, the Bank has set out its objectives of capital management, as well as measuring and assessing the policies for capital management. Capital management is described and presented in Note 29.

## Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

### 23. GUARANTEE FUND

	HRK '000
<b>Balance as of 1 January 2008</b>	<b>12,985</b>
Write-off	(556)
Net foreign exchange	(6)
<b>Balance as of 31 December 2008</b>	<b>12,423</b>
Write-off	(427)
Net foreign exchange	(33)
<b>Balance as of 31 December 2009</b>	<b>11,963</b>

The Guarantee fund, of HRK 11,963 thousand and HRK 12,423 thousand as of 31 December 2009 and 2008 respectively, relates to funds of the guarantee fund from Deutsche Investitions- und Entwicklungsgesellschaft (DEG) in respect of a financial contribution (granted funds) for the account of the German Government, which are used for covering contingent losses on guarantees issued for loans granted for financing business start-ups in Croatia. The funds of the Guarantee fund are unconditionally contributed and have no maturity.

The decrease presented in relation to the prior year relates to the partial write-off of the receivable upon loans of HRK 427 thousand and foreign exchange gains of HRK 33 thousand. The write-off was carried out due to and after all available enforced collection options were exercised.

### 24. GUARANTEES AND COMMITMENTS

In order to meet the financial needs of customers, the Bank contracts various commitments and contingent liabilities. The purpose of these instruments is to ensure that the funds are available to a customer when required. These obligations contain credit risk and are therefore part of the overall risk of the Bank.

	2009 HRK '000	2008 HRK '000
Guarantees issued in HRK	518	518
Guarantees issued in foreign currency	693,340	1,700,574
Issued bills of exchange	34,597	41,183
Open letters of credit in foreign currency	-	28,135
Undrawn loans	1,076,475	1,147,058
EIF - subscribed, not called up capital (note 13)	29,225	29,298
	1,834,155	2,946,766
Provisions for guarantees and commitments	(110,204)	(145,797)
	<b>1,723,951</b>	<b>2,800,969</b>

## Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

### 24. GUARANTEES AND COMMITMENTS (CONTINUED)

#### Issued guarantees and open letters of credit

Issued guarantees and open letters of credit oblige the Bank to make payments on behalf of customers in the event of a specific act, generally related to the export or import of goods and other purposes specified in the contracts with the customers. Guarantees and open letters of credit bear the same credit risk as loans.

Bank guarantees are mostly guaranteed by the Government of the Republic of Croatia, while open letters of credit are fully covered by deposits (see note 18).

#### Commitments upon undrawn loans

The Bank has an obligation to disburse funds for loans and revolving loans upon committed undrawn loans. The expiry date of disbursement or other termination clause is determined by the contract. Disbursements are exercised in several withdrawals, depending on the purpose of the loan, phase of the project or documentation needed for disbursement. Since commitments may expire without being drawn upon, the total contractual amounts do not necessarily represent future cash outflows.

Committed undrawn loans include less potential credit risk than loans, since most commitments depend upon meeting specific terms and conditions by the customers in order to use the funds. The Bank monitors the terms to maturity of loan commitments.

# Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

## 25. MANAGED FUNDS FOR AND ON BEHALF OF THIRD PARTIES

The Bank manages funds on behalf of and for the account of the Ministry of Finance, the Ministry of the Economy, Labour and Entrepreneurship, the Ministry of the Sea, Transport and Infrastructure, the Ministry of Agriculture, Fisheries and Rural Development, the Fund for Development and Employment, Regional Development Fund of the Republic of Croatia, the Environmental and Energy Efficiency Fund, Vodovod i kanalizacija d.o.o., Split and the Croatian Agency for Small Businesses ("HAMAG"), that are mainly used for various reconstruction and development programmes. These assets are separated from the Bank's assets. The income and expense relating to these transactions are charged to the beneficiary, and the Bank does not have any other liabilities. The Bank charges a fee for part of the services and part of the services are performed free of charge depending on the contract with the customer and taking into account that the stated amounts are insignificant for the Bank. Agency business funds per individual programmes amount to:

Programme	2009 HRK '000	2008 HRK '000
Development and Reconstruction of Rural Housing	78,796	78,097
Employment of Former Soldiers	503,952	489,159
Emergency Reconstruction Project (loan IBRD 3760 - HR)	291	365
Loans to companies having difficulties - Ministry of Finance funds	67,500	72,840
Loans to companies having difficulties - Croatian Employment Agency funds	-	1,058
Municipal Environmental Infrastructure Investment Program - MEIP	733,298	723,298
Collection of receivables under HAMAG guarantees	275	285
Insurance of export transactions	206,336	181,943
Programme of Preferential Financing through HBOR's Loan Programmes	185,899	114,075
Program for Development and Employment - loans	275,420	289,695
Program for Regional Development of the Republic of Croatia - loans	27,614	27,605
Financing Model for the Reconstruction and Modernisation of the Fishing Fleet - Ministry of the Economy, Labour and Entrepreneurship	38,293	39,197
Financing Model for the Reconstruction and Modernisation of the Fishing Fleet - Ministry of the Sea, Transport and Infrastructure	40,326	41,126
Financing Model for the Reconstruction and Modernisation of the Fishing Fleet - Ministry of Agriculture, Fisheries and Rural Development	51,779	51,779
Financing Model for the Reconstruction and Modernisation of the Fishing Fleet - Ministry of the Economy, Labour and Entrepreneurship - interest subsidy	854	657
Financing Model for the Reconstruction and Modernisation of the Fishing Fleet - Ministry of the Sea, Transport and Infrastructure - interest subsidy	2,031	1,937
Financing Model for the Reconstruction and Modernisation of the Fishing Fleet - Ministry of Agriculture, Fisheries and Rural Development - interest subsidy	9,804	11,103
Renewable Energy Resources Project	9,052	5,789
VIK - EKO account A - dedicated water charge	395,531	353,764
VIK - EKO account B - VAT	110,063	90,022
Programme of Issuing Bank Guarantees for Energy Efficiency Projects - UNDP	-	3,093
The Environment and Energy Efficiency Fund - interest subsidy	207	-
Programme of Issuing Bank Guarantees for Energy Efficiency Projects - IBRD	4,580	3,093
Interest subsidies for the loans to the entrepreneurs who invest in entrepreneurial zones	1,828	5,000
Loan Programme for the Energy Efficiency Projects - interest subsidy	1,000	1,000
Operational Programme for the development of cattle-breeding production	19,470	-
Operational Programme for the development of pig-breeding production	8,704	-
	<b>2,772,903</b>	<b>2,585,980</b>

# Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

## 26. RELATED-PARTY TRANSACTIONS

Related parties are companies that directly or indirectly, through one or more intermediaries, control, or are controlled by, the reporting company.

The majority of related party transactions relate to the transactions with the Republic of Croatia, the 100% owner of the Bank and state-owned companies (in which the Republic of Croatia holds 51% or more of the ownership).

All transactions stated were carried out under usual/regular conditions of the Bank.

As of 31 December 2009 and 31 December 2008, balances arising from transactions with related parties, including the Bank's key management personnel, include the following:

### a) Related party transactions

	Exposure 2009 HRK '000	Liabilities 2009 HRK '000	Income 2009 HRK '000	Expense 2009 HRK '000	Exposure 2008 HRK '000	Liabilities 2008 HRK '000	Income 2008 HRK '000	Expense 2008 HRK '000
Owner	339,157	280,423	25,358	-	415,442	282,140	53,638	-
Government funds, executive authorities and agencies	208,012	92,910	26,876	-	254,709	93,362	22,151	-
State-owned companies	2,055,735	867	100,816	-	3,184,455	61,854	229,707	-
Associates	14	-	187	1	21	-	157	-
Key management personnel	1,837	-	71	2	1,604	-	57	3
<b>Total</b>	<b>2,604,755</b>	<b>374,200</b>	<b>153,308</b>	<b>3</b>	<b>3,856,231</b>	<b>437,356</b>	<b>305,710</b>	<b>3</b>

Exposures include loans to other customers, available-for-sale assets, assets held to maturity, non-current assets held for sale, other assets and off-balance sheet exposure relating to guarantees, letters of credit and commitments.

Liabilities include deposits and other liabilities.

Income includes interest income, fee income and decrease in impairment loss and provisions.

Expense includes impairment loss and provisions.

### b) Collateral received

	2009 HRK '000	2008 HRK '000
The Republic of Croatia	1,880,979	3,113,346
State agencies	349,400	303,946
<b>Total</b>	<b>2,230,379</b>	<b>3,417,292</b>

## Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

### 26. RELATED-PARTY TRANSACTIONS (CONTINUED)

#### b) Collateral received (continued)

Collateral received relates to first-class collateral instruments received as security for HBOR's placements comprising Republic of Croatia guarantees, HAMAG guarantees, insurance policies of export transactions against political and/or commercial risks and statutory guarantees in cases when the Republic of Croatia or other state executive body guarantees the liabilities of certain borrowers pursuant to provisions of certain laws.

#### c) Salaries of key management personnel

Salaries include compensation paid for regular work, annual vacation, national holidays, paid leave, sick leave, jubilee awards. In 2009, salaries amounted to HRK 5,666 thousand (2008: HRK 5,760 thousand).

Remuneration for the work of the members of the Supervisory Board amounted to HRK 267 thousand (2008: HRK 370 thousand) and relates to the HBOR Supervisory Board member eligible for remuneration and members of supervisory boards at associates who were appointed by HBOR.

## Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

### 27. RISK MANAGEMENT

#### 27.1. Introduction

Based on the Act on the Croatian Bank for Reconstruction and Development, the Bank is obliged to mitigate business risks directed by the principles of banking operations.

In the process of risk management, the Bank continuously measures, estimates and manages the risks to which it is exposed in the course of business. The criteria, mode and measurement methods, as well as evaluation and risk management are prescribed by the general acts of the Bank. The Bank manages credit, market and operating risks using policies, procedures, limits, committees and controls on a daily basis.

#### Risk management structure

**The Supervisory Board** is responsible for monitoring the appropriateness and effectiveness of the risk management process in the Bank.

**The Managing Board of the Bank** is responsible for establishing and implementing an effective and reliable risk management system. The Managing board establishes acts, procedures and instructions which regulate all areas of business and risk management. For the risk management area, the Managing Board delegated their authority to two risk management committees.

#### Risk management boards

- . **Assets and liabilities management committee (ALCO)** - manages market risks (liquidity risk, interest rate risk and currency risk) within the framework of the prescribed policies and procedures for assets and liabilities management.
- . **Credit risk evaluation and measurement committee** - manages credit risks within the framework set through accepted Loan policies, credit risk management procedures, methodologies and other internal acts that involve issues related to credit risk.

#### Risk Management Unit

The Bank formed a functionally and organizationally separate and independent organizational unit for the control of business risks which is directly responsible to the Managing Board. The Risk Management unit is responsible for defining, measurement, monitoring and control of all risks to which the Bank is exposed or might be exposed. The Risk Management unit performs its role by analyzing, evaluating and measuring the Bank's exposure to credit and non-credit risks, developing risk-related procedures and methodology, recommending and monitoring accepted exposure limits, assessing the quality of the loan portfolio, reporting to the Managing Board and committees on risks etc.

The risk management strategy is directed towards achieving and maintaining the system that would provide quality and efficiency in risk management complied with domestic and international banking practices and Croatian National Bank and Basel Committee recommendations.

# Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

## 27. RISK MANAGEMENT (CONTINUED)

### 27.1. Introduction (continued)

#### Organizational Unit for Control and Audit

Control and audit is organized as a separate organizational unit, functionally and organizationally independent from the activities subject to its audit and other organizational units of HBOR. The Control and Audit unit is responsible to the Managing Board, Supervisory Board and Audit committee. The Control and Audit unit verifies the application and efficiency of the procedures and methodologies for risk management. Their role is achieved through testing of the risk management system according to the principles of operational stability, including managing IT resources and other associated technologies.

#### Organizational Unit for EU Co-operation

The Bank established separate organizational unit EU Co-operation. Within this unit an independent function of compliance with laws, regulations and professional standards as well as for defining and assessing compliance risk was set up in 2009. Its role is to support the managing bodies of the Bank with compliance risk management and controls and periodical reporting of the Managing Board and Supervisory Board. Within this function following risks are monitored and controlled: legal and regulatory risks (risk of disobedience of the laws, legislation and professional practice), sanction risk (risk of court, administrative or disciplinary sanctions and/or measures resulted from breaches of law, legislation, rules or contractual provision) and the reputation risk.

#### Risk measurement and reporting systems

For risk assessment and measurement, the Bank uses various measurement methods based on historical data, business plans, market conditions and the specific characteristics of the Bank as a special financial institution. For risk monitoring and control, a system of limits is introduced for the management of credit risk and market risks. Liquidity and open currency positions are monitored on a daily basis, based on which reports are generated and delivered to the members of the ALCO. The Bank carries out monitoring of market risks through scenario analysis and sensitivity analysis in the regular operating conditions and operating-under-stress conditions.

The Credit risk evaluation and measurement committee determines the risk level of the loan portfolio and monitors the appropriateness of the level of provisions on a monthly basis. An analysis of the credit portfolio risk is reported semi-annually to the Managing Board. High exposures are reported to the Managing Board and the Supervisory Board through reports on three-monthly basis. Credit risk management limits are accepted by the Managing Board and are frequently reviewed about which organizational units where credit risk is generated and monitored are informed and are obliged to comply with. Capital adequacy and other various reports related to the monitoring of risk exposure are prepared on a quarterly basis. Systems of pro-active risk management are developed for the purpose of minimizing potential future risks. Reports on the collection of high risk placements and actions of intense monitoring and collection from clients with business difficulties are prepared and reported to the Managing Board on a quarterly basis. Annual reports on monitoring clients based on analyses of clients' financial reports, movements between credit ratings and activities undertaken in cases of its deterioration.

# Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

## 27. RISK MANAGEMENT (CONTINUED)

### 27.2. Credit risk

#### Risk mitigation

The Bank, as a special financial institution, is not profit-oriented and therefore does not trade in derivatives. Derivatives can be used only for hedging of the Bank's positions.

Credit risk encompasses losses derived from full or partial default, i.e. an untimely discharge of a financial obligation by the client.

The Bank controls credit risk by way of credit policies and prescribed procedures which determine internal control systems aiming to act preventively.

The Bank's Managing Board has a conservative credit risk policy. The credit risk management system is a crucial part of the Bank's business policy and it is an important strategic factor of business conduct, and therefore this area is regulated by a separate act - Credit risk management procedures, that are applied in all phases of the process (from the development of new bank products or from the credit application until its final repayment).

Credit risk management procedures are included in a comprehensive document comprised of separate methodologies aimed at the evaluation of different targeted groups of clients:

- . Credit risk evaluation methodology which encompasses collateral valuation methodology,
- . Credit scoring methodology,
- . Methodology for evaluation and selection of banks,
- . Methodology for evaluation and selection of foreign banks.

In the case of direct clients, the Bank uses the Credit risk evaluation methodology (for loans over HRK 700 thousand) or the Credit scoring methodology (for loans below HRK 700 thousand) to determine creditworthiness. The Credit scoring methodology is used to determine creditworthiness of clients that belong to the "small portfolio" is advanced, containing three scoring models: placements up to HRK 200 thousand, placements from HRK 200 thousand to HRK 700 thousand to companies and placements from HRK 200 thousand to HRK 700 thousand to all other entrepreneurs.

Pursuant to the HBOR Act, the Bank approves the part of its placements on-lending via commercial banks and uses Banks evaluation and selection methodology and Methodology for evaluation and selection of foreign banks.

The Bank controls related party risk upon credit approval by requesting the clients to state their related parties. The information thereby gathered is verified and the type of intra-relationship is determined as well as the occurrence of the influence of the improvement or worsening of economic and financial conditions of one related party to the economic or financial position of the other related party.

## Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

### 27. RISK MANAGEMENT (CONTINUED)

#### 27.2. Credit risk (continued)

The Bank, as a developmental financial institution, supports growth and development of the Croatian economy through investment construction. For this reason, the clients mainly approach the Bank with applications for credit financing of investment projects. In order to minimize risk and objectively estimate economic sustainability of the project as well as a return on investment, the Bank is constantly improving existing organizational and technical solutions, reports and internal acts and proposes new organization regulations and implementation instructions.

Due to the crisis, additional measures in order to minimize credit risk were undertaken through increased monitoring of events in banking sector in the Republic of Croatia and abroad within specialized organizational unit for bank analysis as well as through increased non-financial analysis of clients and monitoring of clients with recorded delay in meeting of obligations due.

By continuous monitoring and evaluation of the clients' businesses, the Bank makes an effort to identify difficulties in their operation on a timely basis. For clients with difficulties, the Bank tries to find appropriate ways to collect receivables by considering the possibilities of alternative repayment terms with a view to continue the production process and employment increase. Special emphasis is placed on identifying and monitoring reasons for bad debts, and procedures for prevention are built in operational procedures with a view to decreasing the share of high risk placements of the Bank. Also, large exposure limits as well as highest amount of credit risk exposure toward single client and his related parties and concentration (aggregate of large exposures) risk limits were determined.

## Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

### 27. RISK MANAGEMENT (CONTINUED)

#### 27.2. Credit risk (continued)

##### Concentration of risk and highest credit risk exposure

The table below shows the highest gross credit risk exposures existing in the Balance sheet and in Guarantees and commitments as of the reporting date, before considering collateral received:

	Gross highest exposure 2009 HRK '000	Gross highest exposure 2008 HRK '000
<b>Assets</b>		
Cash on hand and due from banks	124,197	14,017
Deposits with other banks	127,055	804,537
Loans to banks	14,866,066	11,987,708
Loans to other customers	5,329,841	5,648,101
Assets available for sale	238,188	164,913
Other assets	3,425	8,030
<b>Total</b>	<b>20,688,772</b>	<b>18,627,306</b>
<b>Guarantees and commitments</b>		
Issued guarantees in domestic currency	513	513
Issued guarantees in foreign currency	682,628	1,654,881
Issued bills of exchange	34,251	40,771
Open letters of credit in foreign currency	-	27,854
Undrawn loans	977,334	1,047,652
EIF - subscribed, not called up capital	29,225	29,298
<b>Total</b>	<b>1,723,951</b>	<b>2,800,969</b>
<b>Total credit risk exposure</b>	<b>22,412,723</b>	<b>21,428,275</b>



## Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

### 27. RISK MANAGEMENT (CONTINUED)

#### 27.2. Credit risk (continued)

##### Concentration of risk and highest credit risk exposure (continued)

The Bank, with its developmental loan programmes, covers the entire Republic of Croatia with a special emphasis on special concern areas. Credit risk is diversified across geographical areas and developmental credit programmes. Through development of new loan programmes (products), the Bank takes into account concentration of credit risk with a view to evenly develop all areas of the Republic of Croatia.

Through financing of different sectors by stimulating production and development with the purpose of developing the Croatian economy, the Bank is creating a better base for repayment of loans and minimization of risk.

As of 31 December 2009, the highest credit exposure to one debtor was HRK 1,528,299 thousand (31 December 2008: HRK 1,467,850 thousand) after considering collateral received, as the client is included in the risk group "A", i.e. the client is a first class debtor. The collateral policy is disclosed further in note 27.2.

## Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

### 27. RISK MANAGEMENT (CONTINUED)

#### 27.2. Credit risk (continued)

##### Concentration of risk and highest credit risk exposure (continued)

Concentration of assets and guarantees and commitments, according to geographical segments, before considering collateral received, is as follows:

2009	Republic of Croatia HRK '000	EU countries HRK '000	Other countries HRK '000	Total HRK '000
<b>Assets</b>				
Cash on hand and due from banks	12,586	109,921	1,690	124,197
Deposits with other banks	101,904	-	25,151	127,055
Loans to banks	14,850,534	-	15,532	14,866,066
Loans to other customers	5,123,502	-	206,339	5,329,841
Assets available for sale	225,439	12,749	-	238,188
Other assets	3,405	20	-	3,425
<b>Total</b>	<b>20,317,370</b>	<b>122,690</b>	<b>248,712</b>	<b>20,688,772</b>
<b>Guarantees and commitments</b>				
Issued guarantees in domestic currency	513	-	-	513
Issued guarantees in foreign currency	682,628	-	-	682,628
Issued bills of exchange	-	34,251	-	34,251
Open letters of credit in foreign currency	-	-	-	-
Undrawn loans	957,025	-	20,309	977,334
EIF - subscribed, not called up capital	-	29,225	-	29,225
<b>Total</b>	<b>1,640,166</b>	<b>63,476</b>	<b>20,309</b>	<b>1,723,951</b>
<b>Total credit risk exposure</b>	<b>21,957,536</b>	<b>186,166</b>	<b>269,021</b>	<b>22,412,723</b>

# Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

## 27. RISK MANAGEMENT (CONTINUED)

### 27.2. Credit risk (continued)

#### Concentration of risk and highest credit risk exposure (continued)

Concentration of assets and guarantees and commitments, according to geographical segments, before considering collateral received (continued):

2008	Republic of Croatia HRK '000	EU countries HRK '000	Other countries HRK '000	Total HRK '000
<b>Assets</b>				
Cash on hand and due from banks	10,007	1,834	2,176	14,017
Deposits with other banks	150,323	601,663	52,551	804,537
Loans to banks	11,956,698	-	31,010	11,987,708
Loans to other customers	5,483,671	-	164,430	5,648,101
Assets held to maturity	-	-	-	-
Assets available for sale	152,133	12,780	-	164,913
Other assets	8,027	3	-	8,030
<b>Total</b>	<b>17,760,859</b>	<b>616,280</b>	<b>250,167</b>	<b>18,627,306</b>
<b>Guarantees and commitments</b>				
Issued guarantees in domestic currency	513	-	-	513
Issued guarantees in foreign currency	1,654,881	-	-	1,654,881
Issued bills of exchange	-	40,771	-	40,771
Open letters of credit in foreign currency	27,854	-	-	27,854
Undrawn loans	951,195	-	96,457	1,047,652
EIF - subscribed, not called up capital	-	29,298	-	29,298
<b>Total</b>	<b>2,634,443</b>	<b>70,069</b>	<b>96,457</b>	<b>2,800,969</b>
<b>Total credit risk exposure</b>	<b>20,395,302</b>	<b>686,349</b>	<b>346,624</b>	<b>21,428,275</b>

# Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

## 27. RISK MANAGEMENT (CONTINUED)

### 27.2. Credit risk (continued)

#### Concentration of risk and highest credit risk exposure (continued)

Concentration of assets and guarantees and commitments, according to industry, before and after considering collateral received, is as follows:

	Gross highest exposure 2009 HRK '000	Net highest exposure 2009 HRK '000	Gross highest exposure 2008 HRK '000	Net highest exposure 2008 HRK '000
Financial intermediation	15,941,348	110	13,481,454	332
Shipbuilding	941,293	116,735	1,859,486	116,558
Tourism	994,658	63,466	1,021,895	61,405
Water and electric supply and other infrastructure	1,533,437	1,157,548	1,722,559	1,278,183
Agriculture and food industry	851,219	238,591	694,640	135,082
Other industry	382,589	44,240	434,871	47,590
Private household with employees	334,584	51,809	336,304	18,045
Construction industry	175,750	77,255	347,825	214,806
Leather and textile industry	53,103	3,864	76,788	13,866
Health	22,413	46	21,889	14
Transport, warehousing and connections	725,660	12,708	795,023	15,113
Other	456,669	400,323	635,540	499,859
<b>Total credit risk exposure</b>	<b>22,412,723</b>	<b>2,166,695</b>	<b>21,428,275</b>	<b>2,400,853</b>

# Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

## 27. RISK MANAGEMENT (CONTINUED)

### 27.2. Credit risk (continued)

#### Concentration of risk and highest credit risk exposure (continued)

The fair value of collateral in 2009 was HRK 20,246,028 thousand (2008: HRK 19,027,422 thousand), however in the total net highest exposure in 2009, the credit risk of HRK 1,614,139 thousand (2008: HRK 1,848,019 thousand) is not covered with ordinary collateral, but it relates to receivables and received funds from the Republic of Croatia of HRK 275,693 thousand (2008: HRK 454,991 thousand), from local (regional) authorities of HRK 151,502 thousand (2008: HRK 157,192 thousand), state-owned companies for whose commitments the Republic of Croatia guarantees jointly and unconditionally of HRK 193,184 thousand (2008: HRK 250,087 thousand), government funds of HRK 14,314 thousand (2008: HRK 4,123 thousand), government bonds of HRK 225,278 thousand (2008: HRK 151,971 thousand). In addition, an amount of HRK 754,168 thousand (2008: HRK 829,655 thousand) relates to receivables from a state-owned company (51 %).

Part of the placements with net exposure relates to placements provisionally and partially covered with collateral and the further increase in exposure has been stopped pending the submission of the full collateral necessary for compliance with the requested collateral coverage ratio.

Financial intermediation includes mainly commercial banks; the operation and collateral quality for placements with commercial banks is described further in note 27.2 under Collateral for placements with commercial banks.

# Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

## 27. RISK MANAGEMENT (CONTINUED)

### 27.2. Credit risk (continued)

#### Concentration of risk and highest credit risk exposure (continued)

Credit risk exposure by internal credit rating:

Internal credit rating	Historical default rate (%) 2009	Historical default rate (%) 2008	Total 2009 HRK '000	Total 2008 HRK '000
A	1.02 %	0.75 %	20,352,810	19,067,650
B	13.58 %	7.54 %	2,059,913	2,360,625
C	65.57 %	60.66 %	-	-
<b>Total</b>			<b>22,412,723</b>	<b>21,428,275</b>

The internal methodology is not comparable with rating agencies' methodology, and the stated credit ratings are not comparable with the ratings of world recognized rating agencies.

#### Credit risk assessment internal methodology

For the evaluation of various target groups of clients, the Bank has prescribed internal methodologies. They represent the basis for decisions on approval of loans, guarantees and letters of credit and one of criteria for determination of the placement risk category and the amount of provisions for potential losses.

The methodology for evaluation of credit ratings is applied for the evaluation of credit risk for direct placements to companies over HRK 700 thousand. It comprises two main evaluation areas: client evaluation and project/investment evaluation and the combination of these two evaluations. All evaluation areas consist of three basic parts: financial, non-financial analysis and correction of evaluation based on currency-induced credit risk (VIKR). Clients are classified in 10 ratings depending on total points given through the criteria of the client's creditworthiness, evaluation of project criteria and exposure to VIKR criteria.

Methodologies of credit scoring are used during credit risk evaluation for all direct placements below HRK 700 thousand where the Bank is exposed to credit risk. The final result of scoring determines whether the client is acceptable for credit placement. The quality and value of collateral for the placement are a part of the credit scoring procedure.

The Methodology for evaluation and selection of banks and the Methodology for evaluation and selection of foreign banks are used for evaluation of domestic and foreign banks. The methodologies include the estimation of the financial risk (quantitative evaluation), the estimation of business risks for banks analyzed (qualitative evaluation) and the estimation of reputation risk.

The result of application of the methodologies for the evaluation of banks is the internal rating of the bank.

# Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

## 27. RISK MANAGEMENT (CONTINUED)

### 27.2. Credit risk (continued)

#### Concentration of risk and highest credit risk exposure (continued)

##### Impairment loss and provisions

The Bank forms provisions for identified losses in accordance with International Financial Reporting Standards and internal procedures and methodologies. Forming provisions is under the competence of the Credit risk evaluation and measurement committee.

##### Provisioning on an individual basis

Provisioning on an individual basis represents impairment of partly recoverable and irrecoverable investments (risk groups "B" and "C"). Allocation of placements on an individual basis into risk groups is performed by the following criteria: creditworthiness and the debtors' regularity of repayment upon maturity and the quality of placement collateral. Exceptionally, placements that represent the portfolio of small loans are classified by the criteria of regular repayment upon maturity. The Bank does not determine the present value of discounted cash flows for partially recoverable placements where the expected inflow is expected within one year of the financial statements date.

##### Provisioning on the collective basis

Provisions on a collective basis are formed for fully recoverable placements or placements and commitments allocated in risk group "A". Allocation of debtors within the risk group is performed according to credit worthiness, industry risk factor, geographical area, type and the debtor's foreign currency alignment. Investments which are at least 80% covered by first class collateral are allocated in risk group "A".

The Managing Board of HBOR believes that the policies and procedures of forming provisions are adequate and that they ensure sufficient provisions for potential losses.

##### Loan restructuring

In 2009 gross loans, before provision for impairment losses, that were restructured amounted to HRK 587,451 thousand (2008: HRK 116,338 thousand), and the value of the restructured loans after provision for impairment losses amounted to HRK 313,691 thousand (2008: HRK 63,679 thousand).

Restructured loans to banks, before provision for impairment losses, account for 45% (2008: 34%) of total restructured loans or 80 % after provision for impairment losses (2008: 60%). In this case, commercial banks bear the default risk of the ultimate borrower.

# Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

## 27. RISK MANAGEMENT (CONTINUED)

### 27.2. Credit risk (continued)

#### Credit risk quality according to type of financial assets

Credit risk analysis, before and after considering the collateral received according to the type of financial assets on positions of assets and guarantees and commitments by internal credit rating, is as follows:

2009	Gross exposure of portfolio of risk group A HRK '000	Gross exposure of portfolio of risk group B HRK '000	Gross exposure of portfolio of risk group C HRK '000	Gross exposure of total portfolio HRK '000	Net exposure of portfolio of risk group A HRK '000	Net exposure of portfolio of risk group B HRK '000	Net exposure of portfolio of risk group C HRK '000	Net exposure of total portfolio HRK '000
<b>Assets</b>								
Cash on hand and due from banks	124,197	-	-	124,197	-	-	-	-
Deposits with other banks	127,055	-	-	127,055	-	-	-	-
Loans to banks	14,300,217	565,849	-	14,866,066	-	110	-	110
Loans to other customers	3,999,582	1,330,259	-	5,329,841	1,512,624	258,898	-	1,771,522
Assets available for sale	238,188	-	-	238,188	225,278	-	-	225,278
Other assets	3,410	15	-	3,425	1,878	15	-	1,893
<b>Total</b>	<b>18,792,649</b>	<b>1,896,123</b>	<b>-</b>	<b>20,688,772</b>	<b>1,739,780</b>	<b>259,023</b>	<b>-</b>	<b>1,998,803</b>
<b>Guarantees and commitments</b>								
Issued guarantees in domestic currency	513	-	-	513	-	-	-	-
Issued guarantees in foreign currency	656,427	26,201	-	682,628	42,428	26,201	-	68,629
Issued bills of exchange	34,251	-	-	34,251	-	-	-	-
Open letters of credit in foreign currency	-	-	-	-	-	-	-	-
Undrawn loans	839,745	137,589	-	977,334	59,722	39,541	-	99,263
EIF - subscribed, not called up capital	29,225	-	-	29,225	-	-	-	-
<b>Total</b>	<b>1,560,161</b>	<b>163,790</b>	<b>-</b>	<b>1,723,951</b>	<b>102,150</b>	<b>65,742</b>	<b>-</b>	<b>167,892</b>
<b>Total credit risk exposure</b>	<b>20,352,810</b>	<b>2,059,913</b>	<b>-</b>	<b>22,412,723</b>	<b>1,841,930</b>	<b>324,765</b>	<b>-</b>	<b>2,166,695</b>

In 2009, in the total net highest exposure, the amount of loans to other customers of HRK 1,388,861 thousand is not covered by ordinary collateral, but it relates to receivables and received funds from the Republic of Croatia of HRK 275,693 thousand, local (regional) authorities of HRK 151,502 thousand, public companies for whose liabilities the Republic of Croatia guarantees jointly and unconditionally of HRK 193,184 thousand and the government fund of HRK 14,314 thousand. An additional amount of HRK 754,168 thousand relates to receivables from majority (51%) state-owned companies.

The amount of assets available for sale is not covered by ordinary collateral but it relates to government bonds and treasury bills of the Ministry of Finance of HRK 225,278 thousand.

Other assets of HRK 474 thousand are not covered by ordinary collateral but by receivables from government funds.

# Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

## 27. RISK MANAGEMENT (CONTINUED)

### 27.2. Credit risk (continued)

#### Credit risk quality according to type of financial asset (continued)

Credit risk analyses before and after considering the collateral received according to type of financial assets on the positions of assets and guarantees and commitments by internal credit rating (continued):

2008	Gross exposure of portfolio of risk group A HRK '000	Gross exposure of portfolio of risk group B HRK '000	Gross exposure of portfolio of risk group C HRK '000	Gross exposure of total portfolio HRK '000	Net exposure of portfolio of risk group A HRK '000	Net exposure of portfolio of risk group B HRK '000	Net exposure of portfolio of risk group C HRK '000	Net exposure of total portfolio HRK '000
<b>Assets</b>								
Cash on hand and due from banks	14,017	-	-	14,017	-	-	-	-
Deposits with other banks	804,537	-	-	804,537	-	-	-	-
Loans to banks	11,236,569	751,139	-	11,987,708	-	332	-	332
Loans to other customers	4,465,649	1,182,452	-	5,648,101	1,731,726	131,373	-	1,863,099
Assets held to maturity	-	-	-	-	-	-	-	-
Assets available for sale	164,913	-	-	164,913	151,971	-	-	151,971
Other assets	8,013	17	-	8,030	761	17	-	778
<b>Total</b>	<b>16,693,698</b>	<b>1,933,608</b>	<b>-</b>	<b>18,627,306</b>	<b>1,884,458</b>	<b>131,722</b>	<b>-</b>	<b>2,016,180</b>
<b>Guarantees and commitments</b>								
Issued guarantees in domestic currency	513	-	-	513	-	-	-	-
Issued guarantees in foreign currency	1,463,679	191,202	-	1,654,881	3,417	191,202	-	194,619
Issued bills of exchange	40,771	-	-	40,771	-	-	-	-
Open letters of credit in foreign currency	27,854	-	-	27,854	-	-	-	-
Undrawn loans	811,837	235,815	-	1,047,652	127,904	62,150	-	190,054
EIF - subscribed, not called up capital	29,298	-	-	29,298	-	-	-	-
<b>Total</b>	<b>2,373,952</b>	<b>427,017</b>	<b>-</b>	<b>2,800,969</b>	<b>131,321</b>	<b>253,352</b>	<b>-</b>	<b>384,673</b>
<b>Total credit risk exposure</b>	<b>19,067,650</b>	<b>2,360,625</b>	<b>-</b>	<b>21,428,275</b>	<b>2,015,779</b>	<b>385,074</b>	<b>-</b>	<b>2,400,853</b>

In 2008, in the total net highest exposure, the amount of loans to other customers of HRK 1,696,019 thousand is not covered by ordinary collateral, but it relates to receivables and received funds from the Republic of Croatia of HRK 454,991 thousand, local (regional) authorities of HRK 157,192 thousand, public companies for whose liabilities the Republic of Croatia guarantees jointly and unconditionally of HRK 250,087 thousand and the government fund of HRK 4,094 thousand. An additional amount of HRK 829,655 thousand relates to receivables from majority (51%) state-owned companies.

The amount of assets available for sale is not covered by ordinary collateral but it relates to government bonds of HRK 151,971 thousand.

Other assets of HRK 528 thousand are not covered by ordinary collateral but by receivables from government funds.

# Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

## 27. RISK MANAGEMENT (CONTINUED)

### 27.2. Credit risk (continued)

#### Credit risk quality according to type of financial asset (continued)

Credit risk quality according to the gross exposure of the type of financial assets on positions of assets and guarantees and commitments by risk category:

2009	Gross exposure neither past due nor impaired HRK '000	Gross exposure past due not impaired HRK '000	Gross exposure individually impaired HRK '000	Total HRK '000
<b>Assets</b>				
Cash on hand and due from banks	124,197	-	-	124,197
Deposits with other banks	127,055	-	-	127,055
Loans to banks	14,030,770	269,447	565,849	14,866,066
Loans to other customers	3,964,344	35,238	1,330,259	5,329,841
Assets available for sale	238,188	-	-	238,188
Other assets	2,292	1,118	15	3,425
<b>Total</b>	<b>18,486,846</b>	<b>305,803</b>	<b>1,896,123</b>	<b>20,688,772</b>
<b>Guarantees and commitments</b>				
Issued guarantees in domestic currency	513	-	-	513
Issued guarantees in foreign currency	656,427	-	26,201	682,628
Issued bills of exchange	34,251	-	-	34,251
Open letters of credit in foreign currency	-	-	-	-
Undrawn loans	839,745	-	137,589	977,334
EIF - subscribed, not called up capital	29,225	-	-	29,225
<b>Total</b>	<b>1,560,161</b>	<b>-</b>	<b>163,790</b>	<b>1,723,951</b>
<b>Total credit risk exposure</b>	<b>20,047,007</b>	<b>305,803</b>	<b>2,059,913</b>	<b>22,412,723</b>

# Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

## 27. RISK MANAGEMENT (CONTINUED)

### 27.2. Credit risk (continued)

#### Credit risk quality according to type of financial asset (continued)

Credit risk quality due to the gross exposure of the type of financial assets on positions of assets and guarantees and commitments by risk category (continued):

2008	Gross exposure neither past due nor impaired	Gross exposure past due not impaired	Gross exposure individually impaired	Total
	HRK '000	HRK '000	HRK '000	HRK '000
<b>Assets</b>				
Cash on hand and due from banks	14,017	-	-	14,017
Deposits with other banks	804,537	-	-	804,537
Loans to banks	11,201,603	34,966	751,139	11,987,708
Loans to other customers	4,434,564	31,085	1,182,452	5,648,101
Assets held to maturity	-	-	-	-
Assets available for sale	164,913	-	-	164,913
Other assets	7,981	32	17	8,030
<b>Total</b>	<b>16,627,615</b>	<b>66,083</b>	<b>1,933,608</b>	<b>18,627,306</b>
<b>Guarantees and commitments</b>				
Issued guarantees in domestic currency	513	-	-	513
Issued guarantees in foreign currency	1,463,679	-	191,202	1,654,881
Issued bills of exchange	40,771	-	-	40,771
Open letters of credit in foreign currency	27,854	-	-	27,854
Undrawn loans	811,837	-	235,815	1,047,652
EIF - subscribed, not called up capital	29,298	-	-	29,298
<b>Total</b>	<b>2,373,952</b>	<b>-</b>	<b>427,017</b>	<b>2,800,969</b>
<b>Total credit risk exposure</b>	<b>19,001,567</b>	<b>66,083</b>	<b>2,360,625</b>	<b>21,428,275</b>

# Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

## 27. RISK MANAGEMENT (CONTINUED)

### 27.2. Credit risk (continued)

#### Credit risk quality according to type of financial asset (continued)

Aging analysis of past due but not impaired loans per class of financial asset:

	Up to 2 days	3 to 45 days	46 to 90 days	Over 90 days	Total 2009	Up to 2 days	3 to 45 days	46 to 90 days	Over 90 days	Total 2008
	2009	2009	2009	2009	2009	2008	2008	2008	2008	2008
	HRK '000	HRK '000	HRK '000	HRK '000	HRK '000	HRK '000	HRK '000	HRK '000	HRK '000	HRK '000
<b>Assets</b>										
Loans to banks	7,150	151,276	100,736	10,285	269,447	24,806	10,073	81	6	34,966
Loans to other customers	23,988	940	1,100	9,210	35,238	28,214	374	84	2,413	31,085
Other assets	483	35	53	547	1,118	-	30	1	1	32
<b>Total</b>	<b>31,621</b>	<b>152,251</b>	<b>101,889</b>	<b>20,042</b>	<b>305,803</b>	<b>53,020</b>	<b>10,477</b>	<b>166</b>	<b>2,420</b>	<b>66,083</b>

From total due and not impaired loans to banks in 2009, an amount of HRK 236,050 thousand or 88% relates to approved but not executed extensions of revolving loans within the export credit financing programme. Excluding these receivables from the due and impaired debt of banks, overdue receivables from banks amounts to HRK 33,397 thousand.

By the 15 January 2010 HRK 18,350 thousand of extensions was executed. Approved not executed extensions of revolving loans amount to HRK 134,455 thousand. For a portion of loan agreements out this loan programme in the amount of HRK 83,245 thousand is expected to be repaid out of funds granted through new credit line.

Out of total due and not impaired loans to other customers in 2009, an amount of HRK 23,988 thousand or 68% relates to delays of two days. Part of these receivables of HRK 12,692 thousand or 36% is covered by guarantees of the Republic of Croatia.

From total due and not impaired loans to banks in 2008, an amount of HRK 14,850 thousand or 42% relates to approved but not executed extensions of revolving loans within the export credit financing programme.

Out of this amount HRK 10,050 thousand or 68 % of extensions was executed in January 2009.

Receivables that were 3 to 45 days overdue amounting to HRK 10,000 thousand, accounting for 99% of this category of delays, was fully collected on 12 January 2009.

From total due and not impaired loans to others in 2008, an amount of HRK 28,214 thousand or 91% relates to delays of two days. Part of these receivables of HRK 19,933 thousand or 64% is covered by guarantees of the Republic of Croatia.

# Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

## 27. RISK MANAGEMENT (CONTINUED)

### 27.2. Credit risk (continued)

#### Collateral and other instruments

Collateral for the Bank's placements are:

1. obligatory (bills of exchange and promissory notes),
2. ordinary (property, ships, airplanes, bank guarantees, guarantees from the Republic of Croatia, guarantees from the local (regional) authorities, guarantees from HAMAG (Croatian Agency for Small Business), insurance policy from political and/or commercial risks), and
3. other collateral (movable property, bills of exchange or guarantees from other companies with solid creditworthiness, fiduciary or pledge of securities or shares in companies, repossession of cash receivables or assignment for collectible receivables, deposit repossession, restriction of transferability on insurance policy of assets and/or person, pledge on a trademark, etc.).

All Bank placements have to be secured with obligatory collateral. The Bank secures placements by property transfer or mortgage (super-mortgage) on real estate/movables.

Acceptable standard and other collateral are classified according to quality in five groups. The evaluation of collateral is based on quality, estimated based on marketability, documentation and possibility of supervision by the Bank as well as the possibility of enforced collection. Only the acceptable collateral is evaluated while the sixth group of collateral is unacceptable.

When deciding on loan approval, weak creditworthiness cannot be replaced by quality collateral, except when the insurance instruments are first class instruments: guarantees from the Republic of Croatia, guarantees of local/regional authorities (JLS), guarantees from HAMAG, insurance policy against political and/or commercial risks and when the Republic of Croatia, JLS or other government bodies guarantee for clients implicitly (through legal acts).

#### Collateral for placements with commercial banks

For the purpose of mitigation of credit risk and reduction of business costs, and in compliance with the Act on the Croatian Bank for Reconstruction and Development, the Bank approves part of its placements with commercial banks. As collateral for placements approved to final customers through commercial banks, the Bank uses mandatory collateral from commercial banks. The commercial bank is obliged to deliver them based on the Mutual business cooperation agreement, but not for each individual placement to the final customer based on that Agreement. In the individual contracts for placements to the final customers, the use of obligatory collateral delivered with the Agreement on mutual business cooperation is contracted. As the commercial bank takes on the risk of default by the final customer, it is given the option to contract sufficient collateral with the final customer.

Where the loan approved through a commercial bank is higher than HRK 700 thousand, depending on the commercial bank's internal rating, the Bank contracts a super-mortgage. In this case, either the commercial bank transfers the ownership over the collateral, while the Bank takes a mortgage over the same collateral, or the commercial bank forms a mortgage on the collateral, while the Bank takes a super-mortgage on the same collateral.

# Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

## 27. RISK MANAGEMENT (CONTINUED)

### 27.2. Credit risk (continued)

#### Collateral and other instruments (continued)

#### Collateral for placements with commercial banks (continued)

By signing the Agreement on mutual business cooperation, a transfer of any claims the commercial bank may have towards the final customer is made to HBOR. Pursuant to the Agreement, the commercial bank authorises HBOR to unilaterally inform the bank in written form that, in the case of the commercial bank's insolvency or threat of liquidation, untimely repayments or default on the commitments agreed in the individual contract on interbank loan or actual (insolvent or regular) liquidation, the Bank assumes the receivable towards the final customer from the commercial bank, with the effect of a assignment of receivables in the place of contract fulfilment.

Additionally, based on the Agreement on mutual business cooperation and based on the said unilateral statement, the commercial bank authorises HBOR to transfer ownership over all collateral that the bank had agreed with the final customer on the particular placement, without having to obtain any additional approvals or permissions from the bank.

From the moment of the assignment, the final customer is obliged to make all payments related to the assigned receivable directly to HBOR. Should the commercial bank receive any payments in the name of collection of receivables per particular placement, the bank is obliged to immediately transfer the funds to HBOR.

#### Collateral for direct placements

All direct placements are mainly secured with a mortgage over real estate and, if that is possible, the Bank obtains as security against credit risk a guarantee from HAMAG, a guarantee from the local (regional) authority, a guarantee from the Republic of Croatia, etc.

The Bank has the right to review the appraisal of the collateral value and such a confirmed appraisal is considered as the final collateral value.

Depending on the type of collateral, the credit programme, the general terms of insurance or the decision of an authorised body, the Bank has determined the necessary ratio of placements and collateral.

For real estate, the necessary ratio between the amount of placement and the appraised value of the real estate is 1:1,5 except for investments in areas of special concern, where the ratio is 1:1,3. For movable property, the necessary ratio between the amount of placement and the appraised value of the movable is 1:2.

The insured amount for insurance policies against political and/or commercial risks should cover at least 80% of the principal of the placement.

## Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

### 27. RISK MANAGEMENT (CONTINUED)

#### 27.2. Credit risk (continued)

##### Collateral and other instruments (continued)

##### Collateral for direct placements (continued)

The Bank continuously monitors the value of the collateral and has formed a special organizational unit for:

- . evaluation and verification of already appraised and offered collateral (real estate and movables),
- . technical and technological analysis of investment projects, and
- . supervision over the withdrawal of loan funds for the purpose of the construction of the investment project.

In the event that it is not possible for the Bank to collect from regular operations, the Bank starts collection from the collateral at its disposal. This encompasses initiating collection from the obligatory collateral, and then from the mortgage or fiduciary ownership of the real estate or movable property, including their repossession with a view to decreasing or fully settling the Bank's receivables. The Bank does not use repossessed assets for business purposes.

For monitoring and dealing with problem loans, the Bank has loan workout organizational unit that is independent from loan granting activities. Loan workout unit finds appropriate ways of placement collection for the clients who are facing problems of existential, financial and business nature, taking into consideration possibilities of new repayment terms and conditions in order to alleviate the maintenance of production process, employment increase or recovery.

## Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

### 27. RISK MANAGEMENT (CONTINUED)

#### 27.3. Liquidity risk

Liquidity risk is a risk of financial loss which occurs if the Bank is unable to fund their due liabilities.

The basic principles for managing the Bank's liquidity risk are defined by the Liquidity Risk Management Procedures and decisions made by the Supervisory Board, the Managing Board and the ALCO.

In order to manage liquidity risk, the Bank maintains the necessary level of liquidity reserve, continuously monitors current liquidity, ensures sufficient HRK and foreign currency funds necessary for timely settlement of liabilities and for special purpose disbursements of approved loans. The current surplus of available funds is placed in deposits with first-class domestic and foreign banks, short-term loans (to domestic and the state) or invested in highly liquid state securities.

The Bank's liquidity reserve is set in the amount of at least 10% of net assets.

The Bank manages liquidity risk through monitoring of daily, weekly, monthly, quarterly, annual and multi-annual cash flows compatibility. Plans of inflow and outflow of liquidity are made on an annual basis. The realization of plans is monitored on a monthly basis.

Managing short term liquidity encompasses monitoring and managing daily liquidity, and planning liquidity for the current and the next four weeks. Within the framework of short-term liquidity risk management, daily and five-weekly incompatibility of cash flow is monitored as well as the compliance with liquidity maintenance instruments management. Liquid assets consist of cash on hand and deposits with domestic and foreign banks, placements and short-term loans, highly liquid government bonds and other marketable securities and money market funds stakes.

By long term liquidity risk management, the Bank monitors and aims to achieve maturity compatibility of existing and planned placements and sources.

The Bank monitors liquidity risk through scenario analysis and sensitivity analysis. This includes both cases in the regular operating conditions and operating-under-stress conditions. Early warnings signals, proceedings in indication cases and in crisis conditions are determined.

The Bank has prescribed liquidity management limits in operations with commercial banks.

The Bank does not hold trading financial instruments.

As a special financial institution the Bank is not profit driven and therefore is not involved in derivative instruments trading. The use of derivatives is allowed for the purpose of position hedging, only.



# Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

## 27. RISK MANAGEMENT (CONTINUED)

### 27.3. Liquidity risk (continued)

The table below provides an analysis of the Bank's assets and liabilities as of 31 December 2009 and 31 December 2008 placed into relevant maturity groupings based on the remaining period as at the balance sheet date related to the contractual maturity date, as follows:

2009	Up to 1 month HRK '000	1 - 3 months HRK '000	3 - 12 months HRK '000	1 - 3 years HRK '000	Over 3 years HRK '000	Total HRK '000
<b>Assets</b>						
Cash on hand and due from banks	124,200	-	-	-	-	124,200
Deposits with other banks	90,881	36,174	-	-	-	127,055
Loans to banks*	3,485,983	1,878,994	2,133,629	2,489,677	4,877,783	14,866,066
Loans to other customers**	222,007	151,443	550,493	1,485,305	2,920,593	5,329,841
Assets available for sale	235,746	2,442	-	-	-	238,188
Investments in associates	-	-	-	-	-	-
Property, plant and equipment and intangible assets	-	-	-	-	67,004	67,004
Non-current assets held for sale	-	-	20,440	12,420	2	32,862
Other assets	3,521	651	264	-	-	4,436
<b>Total assets (1)</b>	<b>4,162,338</b>	<b>2,069,704</b>	<b>2,704,826</b>	<b>3,987,402</b>	<b>7,865,382</b>	<b>20,789,652</b>
<b>Liabilities</b>						
Deposits	204,830	1	9	-	-	204,840
Borrowings	219,186	391,470	1,456,100	1,167,236	1,982,149	5,216,141
Bonds payable	-	214,608	146,124	4,470,241	2,694,170	7,525,143
Other liabilities	245,919	46,002	199,061	319,634	359,987	1,170,603
<b>Total liabilities</b>	<b>669,935</b>	<b>652,081</b>	<b>1,801,294</b>	<b>5,957,111</b>	<b>5,036,306</b>	<b>14,116,727</b>
<b>Equity</b>						
Founder's capital	-	-	-	-	4,943,739	4,943,739
Retained earnings and reserves	-	-	-	-	1,553,432	1,553,432
Other reserves	-	-	-	-	(1,739)	(1,739)
Net profit for the year	-	-	-	-	165,530	165,530
<b>Total Equity</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>6,660,962</b>	<b>6,660,962</b>
Guarantee fund	-	-	-	-	11,963	11,963
<b>Total equity and Guarantee fund</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>6,672,925</b>	<b>6,672,925</b>
<b>Total liabilities, equity and Guarantee fund (2)</b>	<b>669,935</b>	<b>652,081</b>	<b>1,801,294</b>	<b>5,957,111</b>	<b>11,709,231</b>	<b>20,789,652</b>
<b>Net assets/liabilities (1) - (2)</b>	<b>3,492,403</b>	<b>1,417,623</b>	<b>903,532</b>	<b>(1,969,709)</b>	<b>(3,843,849)</b>	<b>-</b>
<b>Net cumulative assets/liabilities</b>	<b>3,492,403</b>	<b>4,910,026</b>	<b>5,813,558</b>	<b>3,843,849</b>	<b>-</b>	<b>-</b>

The items with undefined maturity are included in terms over 3 years.

\* Receivables of HRK 2,783,895 thousand relate to reverse repo transactions. The maturity of part of receivables was prolonged after the balance sheet date, and an amount of HRK 266,531 thousand was placed in the 1 up to 3 months maturity category.

\*\* Receivables of HRK 63,469 thousand relate to reverse repo transactions. The maturity of part of receivables was prolonged after the balance sheet date, and an amount of HRK 52,363 thousand was placed in the 1 up to 3 months maturity category.

# Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

## 27. RISK MANAGEMENT (CONTINUED)

### 27.3. Liquidity risk (continued)

2008	Up to 1 month HRK '000	1 - 3 months HRK '000	3 - 12 months HRK '000	1 - 3 years HRK '000	Over 3 years HRK '000	Total HRK '000
<b>Assets</b>						
Cash on hand and due from banks	14,020	-	-	-	-	14,020
Deposits with other banks	804,537	-	15,300	-	-	819,837
Loans to banks	782,573	1,138,133	2,761,663	2,203,677	5,101,662	11,987,708
Loans to other customers	259,587	125,613	582,884	1,469,578	3,210,439	5,648,101
Assets held to maturity	-	-	-	-	-	-
Assets available for sale	162,466	2,447	-	-	-	164,913
Investments in associates	-	-	-	-	-	-
Property, plant and equipment and intangible assets	-	-	-	-	66,091	66,091
Non-current assets held for sale	-	-	7,730	33,711	-	41,441
Other assets	8,735	600	267	1	-	9,603
<b>Total assets (1)</b>	<b>2,031,918</b>	<b>1,266,793</b>	<b>3,367,844</b>	<b>3,706,967</b>	<b>8,378,192</b>	<b>18,751,714</b>
<b>Liabilities</b>						
Deposits	417,963	20,762	292	-	-	439,017
Borrowings	-	78,471	1,378,765	2,275,934	1,286,951	5,020,121
Bonds payable	-	172,518	146,489	2,483,861	3,065,813	5,868,681
Other liabilities	181,322	84,522	166,437	338,655	369,119	1,140,055
<b>Total liabilities</b>	<b>599,285</b>	<b>356,273</b>	<b>1,691,983</b>	<b>5,098,450</b>	<b>4,721,883</b>	<b>12,467,874</b>
<b>Equity</b>						
Founder's capital	-	-	-	-	4,723,739	4,723,739
Retained earnings and reserves	-	-	-	-	1,378,526	1,378,526
Other reserves	-	-	-	-	(5,754)	(5,754)
Net profit for the year	-	-	-	-	174,906	174,906
<b>Total equity</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>6,271,417</b>	<b>6,271,417</b>
Guarantee fund	-	-	-	-	12,423	12,423
<b>Total equity and Guarantee fund</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>6,283,840</b>	<b>6,283,840</b>
<b>Total liabilities, equity and Guarantee fund (2)</b>	<b>599,285</b>	<b>356,273</b>	<b>1,691,983</b>	<b>5,098,450</b>	<b>11,005,723</b>	<b>18,751,714</b>
<b>Net assets/liabilities (1) - (2)</b>	<b>1,432,633</b>	<b>910,520</b>	<b>1,675,861</b>	<b>(1,391,483)</b>	<b>(2,627,531)</b>	<b>-</b>
<b>Net cumulative assets/liabilities</b>	<b>1,432,633</b>	<b>2,343,153</b>	<b>4,019,014</b>	<b>2,627,531</b>	<b>-</b>	<b>-</b>

## Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

### 27. RISK MANAGEMENT (CONTINUED)

#### 27.3. Liquidity risk (continued)

The table below provides an analysis of the Bank's undiscounted financial liabilities placed into the relevant maturity groupings based on the remaining period as at the balance sheet date related to the contractual maturity date:

2009	Up to 1 month HRK '000	1 - 3 months HRK '000	3 - 12 months HRK '000	1 - 3 years HRK '000	Over 3 years HRK '000	Total HRK '000
<b>Financial liabilities</b>						
Deposits	204,830	1	9	-	-	204,840
Borrowings	227,659	405,384	1,552,539	1,481,687	2,916,108	6,583,377
Bonds payable	-	106,853	447,764	5,155,168	3,256,170	8,965,955
Other liabilities	245,919	46,002	199,061	319,634	359,987	1,170,603
<b>Total</b>	<b>678,408</b>	<b>558,240</b>	<b>2,199,373</b>	<b>6,956,489</b>	<b>6,532,265</b>	<b>16,924,775</b>

2008	Up to 1 month HRK '000	1 - 3 months HRK '000	3 - 12 months HRK '000	1 - 3 years HRK '000	Over 3 years HRK '000	Total HRK '000
<b>Financial liabilities</b>						
Deposits	417,963	20,762	292	-	-	439,017
Borrowings	-	78,502	1,547,794	2,491,174	1,505,510	5,622,980
Bonds payable	-	107,120	431,669	2,921,832	3,782,006	7,242,627
Other liabilities	181,322	84,522	166,438	338,655	369,119	1,140,056
<b>Total</b>	<b>599,285</b>	<b>290,906</b>	<b>2,146,193</b>	<b>5,751,661</b>	<b>5,656,635</b>	<b>14,444,680</b>

## Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

### 27. RISK MANAGEMENT (CONTINUED)

#### 27.4. Market risk

Market risk management implies the reduction of interest rate risk, currency risk and liquidity risk to a minimal level. All organizational units are included in the Assets and liabilities management committee's operations in order to ensure the quality as well as an integrated and comprehensive Risk management system.

The Bank uses a technique of changing one or more risk factors for market risk management and monitors the potential effect on the financial position. This technique is used throughout scenario analysis and sensitivity analysis in both a stressed and regular business environment.

HBOR does not hold financial instruments designated for short-term profit taking in its portfolio.

##### 27.4.1. Interest rate risk

Interest rate risk is the financial risk that occurs due to interest rate mismatching of the value and maturity of interest-sensitive assets, liabilities and off balance sheet positions.

For the purpose of measurement and monitoring of interest rate risk, the Bank carries out interest rate gap analysis. Interest rate gap is calculated for certain periods according to the possibilities of interest rate changes (fixed or floating rates) and presents the sensitivity of the Bank to the changes in interest rates. Interest rates are structured per currency, type and value is made. Projections of average weighted interest rates received and payable are also carried out.

Based on mentioned reports matching of interest rate received and payable is monitored. Depending on the level of the interest gap, the type of interest rates on future borrowings as well as on future placements is determined in order to reduce the gap to the lowest level. From the funds that bear certain types of interest rate, loans with the same interest rate increased by a margin are approved. In this way the Bank reduces its market movement sensitivity as well as its sensitivity to reference interest rates. Furthermore, current market conditions and movements in forecasted market indicators are also monitored.

## Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

### 27. RISK MANAGEMENT (CONTINUED)

#### 27.4. Market risk (continued)

##### 27.4.1. Interest rate risk (continued)

The following tables demonstrate the sensitivity of HBOR to a reasonable possible change in interest rates as of 31 December 2009 and 2008 on the basis of known dates of changes in prices of assets and liabilities to which floating and fixed interest rates are applied. Periods of interest rates changes are determined on the basis of residual maturity and contracted period when interest rates change, depending on which is shorter.

Assets and liabilities on which interest is not charged are placed into the non-interest bearing category.

The tables below demonstrate the estimation of HBOR's interest rate risk exposure as of 31 December 2009 and 2008 which may not be indicative for the positions in other periods.

2009	Up to 1 month	1 - 3 months	3 - 12 months	1 - 3 years	Over 3 years	Non interest bearing	Total
	HRK '000	HRK '000	HRK '000	HRK '000	HRK '000	HRK '000	HRK '000
<b>Assets</b>							
Cash on hand and due from banks	-	-	-	-	-	124,200	124,200
Deposits with other banks	90,881	34,876	-	-	-	1,298	127,055
Loans to banks	3,485,584	2,678,167	2,122,587	2,284,069	4,264,691	30,968	14,866,066
Loans to other customers	200,700	324,847	1,806,977	1,096,854	1,882,933	17,530	5,329,841
Assets held to maturity	-	-	-	-	-	-	-
Assets available for sale	235,746	-	-	-	-	2,442	238,188
Investments in associates	-	-	-	-	-	-	-
Property, plant and equipment and intangible assets	-	-	-	-	-	67,004	67,004
Non-current assets held for sale	-	-	-	-	-	32,862	32,862
Other assets	-	-	-	-	-	4,436	4,436
<b>Total assets (1)</b>	<b>4,012,911</b>	<b>3,037,890</b>	<b>3,929,564</b>	<b>3,380,923</b>	<b>6,147,624</b>	<b>280,740</b>	<b>20,789,652</b>

## Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

### 27. RISK MANAGEMENT (CONTINUED)

#### 27.4. Market risk (continued)

##### 27.4.1. Interest risk (continued)

2009	Up to 1 month	1 - 3 months	3 - 12 months	1 - 3 years	Over 3 years	Non interest bearing	Total
	HRK '000	HRK '000	HRK '000	HRK '000	HRK '000	HRK '000	HRK '000
<b>Liabilities</b>							
Deposits	-	1	9	-	-	204,830	204,840
Borrowings	219,186	2,408,058	663,808	274,859	1,621,082	29,148	5,216,141
Bonds payable	-	-	146,124	4,470,241	2,694,170	214,608	7,525,143
Other liabilities	-	-	-	-	-	1,170,603	1,170,603
<b>Total liabilities</b>	<b>219,186</b>	<b>2,408,059</b>	<b>809,941</b>	<b>4,745,100</b>	<b>4,315,252</b>	<b>1,619,189</b>	<b>14,116,727</b>
<b>Equity</b>							
Founder's capital	-	-	-	-	-	4,943,739	4,943,739
Retained earnings and reserves	-	-	-	-	-	1,553,432	1,553,432
Other reserves	-	-	-	-	-	(1,739)	(1,739)
Net profit for the year	-	-	-	-	-	165,530	165,530
<b>Total Equity</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>6,660,962</b>	<b>6,660,962</b>
Guarantee fund	-	-	-	-	-	11,963	11,963
<b>Total equity and Guarantee fund</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>6,672,925</b>	<b>6,672,925</b>
<b>Total liabilities, equity and Guarantee fund</b>	<b>219,186</b>	<b>2,408,059</b>	<b>809,941</b>	<b>4,745,100</b>	<b>4,315,252</b>	<b>8,292,114</b>	<b>20,789,652</b>
<b>Net assets/liabilities (1) - (2)</b>	<b>3,793,725</b>	<b>629,831</b>	<b>3,119,623</b>	<b>(1,364,177)</b>	<b>1,832,372</b>	<b>(8,011,374)</b>	<b>-</b>

## Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

### 27. RISK MANAGEMENT (CONTINUED)

#### 27.4. Market risk (continued)

##### 27.4.1. Interest risk (continued)

2008	Up to 1 month	1 - 3 months	3 - 12 months	1 - 3 years	Over 3 years	Non interest bearing	Total
	HRK '000	HRK '000	HRK '000	HRK '000	HRK '000	HRK '000	HRK '000
<b>Assets</b>							
Cash on hand and due from banks	-	-	-	-	-	14,020	14,020
Deposits with other banks	804,437	-	-	-	-	15,400	819,837
Loans to banks	775,189	1,924,313	2,740,893	2,019,523	4,494,895	32,895	11,987,708
Loans to other customers	239,624	331,319	1,935,923	1,053,876	2,069,836	17,523	5,648,101
Assets held to maturity	-	-	-	-	-	-	-
Assets available for sale	162,466	-	-	-	-	2,447	164,913
Investments in associates	-	-	-	-	-	-	-
Property, plant and equipment and intangible assets	-	-	-	-	-	66,091	66,091
Non-current assets held for sale	-	-	-	-	-	41,441	41,441
Other assets	-	-	-	-	-	9,603	9,603
<b>Total assets (1)</b>	<b>1,981,716</b>	<b>2,255,632</b>	<b>4,676,816</b>	<b>3,073,399</b>	<b>6,564,731</b>	<b>199,420</b>	<b>18,751,714</b>

## Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

### 27. RISK MANAGEMENT (CONTINUED)

#### 27.4. Market risk (continued)

##### 27.4.1. Interest risk (continued)

2008	Up to 1 month	1 - 3 months	3 - 12 months	1 - 3 years	Over 3 years	Non interest bearing	Total
	HRK '000	HRK '000	HRK '000	HRK '000	HRK '000	HRK '000	HRK '000
<b>Liabilities</b>							
Deposits	77,373	20,702	292	-	-	340,650	439,017
Borrowings	-	1,042,576	2,848,924	197,992	904,715	25,914	5,020,121
Bonds payable	-	-	146,488	2,483,861	3,065,813	172,519	5,868,681
Other liabilities	-	-	-	-	-	1,140,055	1,140,055
<b>Total liabilities</b>	<b>77,373</b>	<b>1,063,278</b>	<b>2,995,704</b>	<b>2,681,853</b>	<b>3,970,528</b>	<b>1,679,138</b>	<b>12,467,874</b>
<b>Equity</b>							
Founder's capital	-	-	-	-	-	4,723,739	4,723,739
Retained earnings and reserves	-	-	-	-	-	1,378,526	1,378,526
Other reserves	-	-	-	-	-	(5,754)	(5,754)
Net profit for the year	-	-	-	-	-	174,906	174,906
<b>Total Equity</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>6,271,417</b>	<b>6,271,417</b>
Guarantee fund	-	-	-	-	-	12,423	12,423
<b>Total equity and Guarantee fund</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>6,283,840</b>	<b>6,283,840</b>
<b>Total liabilities, equity and Guarantee fund</b>	<b>77,373</b>	<b>1,063,278</b>	<b>2,995,704</b>	<b>2,681,853</b>	<b>3,970,528</b>	<b>7,962,978</b>	<b>18,751,714</b>
<b>Net assets/liabilities (1) - (2)</b>	<b>1,904,343</b>	<b>1,192,354</b>	<b>1,681,112</b>	<b>391,546</b>	<b>2,594,203</b>	<b>(7,763,558)</b>	<b>-</b>

## Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

### 27. RISK MANAGEMENT (CONTINUED)

#### 27.4. Market risk (continued)

##### 27.4.1. Interest risk (continued)

###### Sensitivity analysis

Assumptions used in preparing the interest risk sensitivity analysis relate to changes in basis points (b.p.) in relation to higher or lower movements in reference interest rates than expected in order to assess the hypothetical effect on HBOR's profit and equity.

Volatility of 21% for 2009 (2008: 44.9%) on the daily changes of the interest rates linked to EUR has been determined using the standard deviation method. Based on such determined volatility used in the sensitivity analysis for 2009, the hypothetical impact of changes of the interest rate linked to EUR by 25 basis points (2008: 45 basis points) has been analyzed.

Volatility of 36.3% for 2008 (2008: 120%) on the daily changes of the interest rates linked to USD has been determined using the standard deviation method. Based on such determined volatility used in the sensitivity analysis for 2009, the hypothetical impact of the changes of the interest rate linked to USD by 40 basis points (2008: 120 basis points) has been analyzed.

The analysis presents the sensitivity of interest rates to reasonably expected changes in basis points. All other variables remain constant.

The sensitivity of profit is influenced by hypothetical changes in interest rates during a period of one year based on interest bearing assets and liabilities with a variable interest rate.

Currency	Increase in b.p. in 2009	Effect on profit and equity in 2009 HRK' 000	Increase in b.p. in 2008	Effect on profit and equity in 2008 HRK' 000
EUR	+25	(1,886)	+45	(3,395)
USD	+40	100	+120	300

Currency	Decrease in b.p. in 2009	Effect on profit and equity in 2009 HRK' 000	Decrease in b.p. in 2008	Effect on profit and equity in 2008 HRK' 000
EUR	-25	1,886	-45	3,395
USD	-40	(100)	-120	(300)

## Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

### 27. RISK MANAGEMENT (CONTINUED)

#### 27.4. Market risk (continued)

##### 27.4.2. Currency risk

Currency risk represents the exposure of the Bank to changes in foreign exchange rates and arises, above all, out of asset and liability currency mismatch that could result in higher expenses and/or not realized projected income.

Basic rules and principles in currency risk management of the Bank are determined in Currency risk management procedures and the decisions of the Managing Board and the Asset and liabilities management committee.

Currency risk management procedures determine: sources of currency risk, methods for measurement/assessment, monitoring and currency risk management, limits, proceedings in indication cases and in crisis conditions cases as well as reports necessary for comprehensive management of this risk.

The Bank uses a methodology proscribed by the Croatian National Bank, a simple value calculation method and adjusted delta method when assessing currency risk exposure. A report on open foreign currency positions is generated on a daily basis. The total open foreign currency position of the Bank (including options) is the combination of the sum of all other long positions and the sum of all short positions in each currency, depending which of the two sums is higher. In addition, the Bank monitors currency risk through prescribed limits and through asset and liability currency compatibility. Scenario analysis and sensitivity analysis are carried out for both regular operations and operations under stress conditions.

Most of HBOR's loan placements include currency clauses which represents a means of currency risk protection.

# Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

## 27. RISK MANAGEMENT (CONTINUED)

### 27.4. Market risk (continued)

#### 27.4.2. Currency risk (continued)

Total assets and liabilities as of 31 December 2009 and 31 December 2008 in HRK and foreign currencies can be shown as follows:

2009	USD HRK '000	EUR HRK '000	Other foreign currencies HRK '000	Total foreign currencies HRK '000	HRK HRK '000	Total HRK '000
<b>Assets</b>						
Cash on hand and due from banks	246	110,461	1,466	112,173	12,027	124,200
Deposits with other banks	25,155	65,726	-	90,881	36,174	127,055
Loans to banks	12,936	9,646,665	-	9,659,601	5,206,465	14,866,066
Loans to other customers	63,513	3,610,483	-	3,673,996	1,655,845	5,329,841
Assets available for sale	-	214,419	-	214,419	23,769	238,188
Investments in associates	-	-	-	-	-	-
Property, plant and equipment and intangible assets	-	-	-	-	67,004	67,004
Non-current assets held for sale	-	-	-	-	32,862	32,862
Other assets	-	-	-	-	4,436	4,436
<b>Total assets (1)</b>	<b>101,850</b>	<b>13,647,754</b>	<b>1,466</b>	<b>13,751,070</b>	<b>7,038,582*</b>	<b>20,789,652</b>
<b>Liabilities</b>						
Deposits	13,533	7,439	41	21,013	183,827	204,840
Borrowings	-	5,216,141	-	5,216,141	-	5,216,141
Bonds payable	-	7,525,143	-	7,525,143	-	7,525,143
Other liabilities	2,005	3,784	-	5,789	1,164,814	1,170,603
<b>Total liabilities</b>	<b>15,538</b>	<b>12,752,507</b>	<b>41</b>	<b>12,768,086</b>	<b>1,348,641</b>	<b>14,116,727</b>
<b>Equity</b>						
Founder's capital	-	-	-	-	4,943,739	4,943,739
Retained earnings and reserves	-	-	-	-	1,553,432	1,553,432
Other reserves	-	-	-	-	(1,739)	(1,739)
Net profit for the year	-	-	-	-	165,530	165,530
<b>Total Equity</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>6,660,962</b>	<b>6,660,962</b>
Guarantee fund	-	11,963	-	11,963	-	11,963
<b>Total equity and Guarantee fund</b>	<b>-</b>	<b>11,963</b>	<b>-</b>	<b>11,963</b>	<b>6,660,962</b>	<b>6,672,925</b>
<b>Total liabilities, equity and Guarantee fund (2)</b>	<b>15,538</b>	<b>12,764,470</b>	<b>41</b>	<b>12,780,049</b>	<b>8,009,603</b>	<b>20,789,652</b>
<b>Net assets/liabilities (1) - (2)</b>	<b>86,312</b>	<b>883,284</b>	<b>1,425</b>	<b>971,021</b>	<b>(971,021)</b>	<b>-</b>

\* Amounts linked to a to one-way currency clause represent HRK 2,109,102 thousand.

# Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

## 27. RISK MANAGEMENT (CONTINUED)

### 27.4. Market risk (continued)

#### 27.4.2. Currency risk (continued)

Total assets and liabilities as of 31 December 2009 and 31 December 2008 in HRK and foreign currencies can be shown as follows (continued):

2008	USD HRK '000	EUR HRK '000	Other foreign currencies HRK '000	Total foreign currencies HRK '000	HRK HRK '000	Total HRK '000
<b>Assets</b>						
Cash on hand and due from banks	552	2,312	1,286	4,150	9,870	14,020
Deposits with other banks	52,553	732,191	-	784,744	35,093	819,837
Loans to banks	21,928	7,407,558	-	7,429,486	4,558,222	11,987,708
Loans to other customers	92,828	3,342,507	-	3,435,335	2,212,766	5,648,101
Assets held to maturity	-	-	-	-	-	-
Assets available for sale	-	141,489	-	141,489	23,424	164,913
Investments in associates	-	-	-	-	-	-
Property, plant and equipment and intangible assets	-	-	-	-	66,091	66,091
Non-current assets held for sale	-	-	-	-	41,441	41,441
Other assets	-	2	3,156	3,158	6,445	9,603
<b>Total assets (1)</b>	<b>167,861</b>	<b>11,626,059</b>	<b>4,442</b>	<b>11,798,362</b>	<b>6,953,352*</b>	<b>18,751,714</b>
<b>Liabilities</b>						
Deposits	149,182	29,775	3,833	182,790	256,227	439,017
Borrowings	-	5,020,121	-	5,020,121	-	5,020,121
Bonds payable	-	5,868,681	-	5,868,681	-	5,868,681
Other liabilities	6,919	33,974	-	40,893	1,099,162	1,140,055
<b>Total liabilities</b>	<b>156,101</b>	<b>10,952,551</b>	<b>3,833</b>	<b>11,112,485</b>	<b>1,355,389</b>	<b>12,467,874</b>
<b>Equity</b>						
Founder's capital	-	-	-	-	4,723,739	4,723,739
Retained earnings and reserves	-	-	-	-	1,378,526	1,378,526
Other reserves	-	-	-	-	(5,754)	(5,754)
Net profit for the year	-	-	-	-	174,906	174,906
<b>Total Equity</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>6,271,417</b>	<b>6,271,417</b>
Guarantee fund	-	12,423	-	12,423	-	12,423
<b>Total equity and Guarantee fund</b>	<b>-</b>	<b>12,423</b>	<b>-</b>	<b>12,423</b>	<b>6,271,417</b>	<b>6,283,840</b>
<b>Total liabilities, equity and Guarantee fund (2)</b>	<b>156,101</b>	<b>10,964,974</b>	<b>3,833</b>	<b>11,124,908</b>	<b>7,626,806</b>	<b>18,751,714</b>
<b>Net assets/liabilities (1) - (2)</b>	<b>11,760</b>	<b>661,085</b>	<b>609</b>	<b>673,454</b>	<b>(673,454)</b>	<b>-</b>

\* Amounts linked to a to one-way currency clause represent HRK 2,666,327 thousand.

## Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

### 27. RISK MANAGEMENT (CONTINUED)

#### 27.4. Market risk (continued)

##### 27.4.2. Currency risk (continued)

###### Sensitivity analysis

Sensitivity analysis was performed for the foreign currency risk which HBOR was exposed to on the reporting date.

Assumptions used in preparing the foreign currency risk sensitivity analysis relate to movements in exchange rates in respect to movements of the EUR/HRK and USD/HRK exchange rates, higher or lower than the actual rates, in order to assess the hypothetical effect on HBOR's profit and equity during a period of one year.

Volatility of 2.7% for 2009 (2008: 3.3%) on the monthly changes of the foreign exchange rate EUR/HRK have been determined using the standard deviation method. Based on such determined volatility and asset liability ratio in EUR as stated in this note within the sensitivity analysis in 2009, a rate of increase of 3.0% (2008: 7.6%) has been applied.

Volatility of 9.61% for 2009 (2008: 15.69%) on the monthly changes of the foreign exchange rate USD/HRK have been determined using the standard deviation method. Based on such determined volatility and asset liability ratio in USD as stated in this note within the sensitivity analysis in 2009, a rate of increase of 10% (2008: 20%) has been applied.

The effect of the assumed changes of the foreign exchange rate on the assets and liabilities in EUR and USD currency and with two-way and one-way currency clauses is stated below. The treatment of one-way currency clauses was described in Note 2.

	Change in currency rate in % 2009	Effect on profit and equity in 2009 HRK' 000	Change in currency rate in % 2008	Effect on profit and equity in 2008 HRK' 000
EUR	+3,0	43,877	+7.6	150,834
USD	+10,0	8,631	+20	2,352
EUR	-3,0	(26,922)	-7.6	(52,042)
USD	-10,0	(8,631)	-20	(2,352)

#### 27.5. Operational risk

Operational risk is the risk of loss arising from system failure, human errors or external events. The Bank seeks to minimize operational risk by implementing controls in operating procedures and by building a unique and comprehensive IT system. The Bank applies the guidelines of Basel II and good IT system management practice.

## Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

### 27. RISK MANAGEMENT (CONTINUED)

#### 27.5. Operational risk (continued)

The Committee for IT management was established in order to monitor IT with the purpose of IT resources management by setting the appropriate level of efficiency and security of IT for providing, among other things, appropriate management of risks arising from IT technology utilisation. Considering the significant level of operational risk occurring in IT, the Bank has an officer in charge of analysis and control of IT security.

In order to reduce its exposure to operational risk that is present in day-to-day operations, the Bank constantly educates its employees, monitors the frequency of errors and implements controls for the prevention of errors.

#### 28. Fair value of financial instruments

Fair value represents the amount at which an asset may be exchanged or a liability settled in an arm's-length transaction. If there is no active market for the financial assets and liabilities, or if due to any other reason, the fair value cannot be reliably measured by the market price, the Managing Board uses an evaluation technique for fair value estimation. Such techniques include prices achieved in recent transactions agreements between informed and willing sides, reference to similar financial instruments, and discounted cash flow analysis, making maximum use of market inputs and relying on entity-specific inputs.

The carrying amounts of cash and balances with the Croatian National Bank approximately present their fair values.

The estimated fair value of deposits approximates their carrying amounts since all deposits mature up to 90 days.

Loans and advances to banks and to other customers are presented net of provisions for impairment. The estimated fair value of loans and advances represents the discounted amount of estimated future cash flows expected to be received. The interest subsidies that are recognized as deferred income in discounted amounts and presented within other liabilities are taken into account in estimating fair value. The fair value of HRK loans with one-way foreign currency clause is assessed as described in Note 2 under the "Foreign currency transactions and foreign currency clause" paragraph.

The Bank's long-term borrowings have no quoted market price, and their fair value is estimated as the present value of future cash flows, discounted at interest rates in effect at the balance sheet date for new borrowings of a similar nature and with a similar remaining maturity. As the Bank's long-term borrowings mostly bear variable interest, the Bank estimates that its carrying amount is a reasonable approximation of fair value.

The fair value of bonds issued by HBOR on 31 December 2009 is stated in Note 20.

## Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

### 28. FAIR VALUE OF FINANCIAL INSTRUMENTS (CONTINUED)

#### 28.1. Fair value of financial instruments initially recognized and measured at fair value

In a table given financial instruments initially recognized and measured at fair value are analyzed and classified in three groups depending on whether used input data about fair value are observable or not:

- . Level 1: quoted prices (unadjusted) in active markets for identical assets or liabilities,
- . Level 2: inputs about fair value other than quoted prices included within Level 1 that are observable for the asset or liability, either directly (i.e. as prices) or indirectly (i.e. derived from prices), and
- . Level 3: inputs for the asset or liability that are derived by valuation methods for assets and liabilities based on observable market data (unobservable inputs).

Out of financial instruments in Bank's portfolio, only assets available for sale that were initially and subsequently carried at fair value is classified in Level 1 and Level 2.

The Bank has chosen to present comparative information relating three-level fair value hierarchy disclosure for both reporting and prior period.

## Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

### 28. FAIR VALUE OF FINANCIAL INSTRUMENTS (CONTINUED)

#### 28.1. Fair value of financial instruments initially recognized and measured at fair value (continued)

	2009			2008		
	Level 1	Level 2	Level 3	Level 1	Level 2	Level 3
<b>Assets available for sale</b>						
<b>Debt securities:</b>						
Bonds of the Ministry of Finance of the Republic of Croatia	153,311	-	-	149,524	-	-
Treasury bills of the Ministry of finance of the Republic of Croatia	69,525	-	-	-	-	-
Accrued interest	2,442	-	-	2,447	-	-
<b>Total debt securities</b>	<b>225,278</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>151,971</b>	<b>-</b>	<b>-</b>
<b>Equity securities:</b>						
Investment in shares of foreign companies	-	20	-	-	20	-
Investment in financial institutions shares	-	161	-	-	161	-
Shares of foreign financial institutions - EIF	-	12,729	-	-	12,761	-
Corporate shares	-	-	-	-	-	-
<b>Total equity securities</b>	<b>-</b>	<b>12,910</b>	<b>-</b>	<b>-</b>	<b>12,942</b>	<b>-</b>
<b>Total assets available for sale</b>	<b>225,278</b>	<b>12,910</b>	<b>-</b>	<b>151,971</b>	<b>12,942</b>	<b>-</b>

#### 28.2. Fair value of financial instruments carried at amortized cost

The Managing Board estimates that their carrying amounts of financial assets and liabilities carried at amortized cost are a reasonable approximation of fair value, except for the fair value of bonds payable (Note 20.). Fair value of liabilities upon bonds payable is determined according to adjusted quoted prices.



# Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

## 29. CAPITAL MANAGEMENT

The primary objectives of the Bank's capital management are to ensure the presumptions of going concern and to respect regulatory and contracted demands imposed by creditors regarding a certain capital adequacy level.

The Bank has identified liable capital as a manageable capital category.

Liable capital has to be, at every moment, at least at the level of share capital or at the level that ensures that the capital adequacy ratio is at least 10%, and that is sufficient for covering capital requirements regarding business risks.

Liable capital consists of main capital (Tier 1) and additional capital (Tier 2), and is calculated in accordance with bank regulations in the Republic of Croatia.

The Bank has determined measures for the implementation and monitoring of the capital management policy as follows:

- At the reporting date, liable capital has to be at least at the level of founder's capital for the reporting period.
- The capital adequacy ratio at the reporting date has to be at the level prescribed for the banks in the Republic of Croatia as well as at the level stated within regular financial covenants determined in loan contracts and contracts with special financial institutions that HBOR has concluded as a borrower.

The calculation of the capital adequacy ratio is performed in line with the regulations prescribed for the banks in the Republic of Croatia and does not differ from international banking practice.

	2009 HRK '000	2008 HRK '000
Core capital - Tier 1	6,662,700	6,277,170
Supplementary capital - Tier 2	252,374	233,737
<b>Total liable capital</b>	<b>6,915,074</b>	<b>6,510,907</b>
Risk weighted assets	8,295,245	7,714,438
Capital requirements for currency risk	2,867,561	3,021,687
<b>Total capital requirements</b>	<b>11,162,806</b>	<b>10,736,125</b>
	%	%
<b>Capital ratio (Tier 1)</b>	<b>59.69</b>	<b>58.47</b>
<b>Capital adequacy ratio</b>	<b>61.95</b>	<b>60.64</b>
	HRK '000	HRK '000
<b>Liable capital needed for ensuring capital adequacy according to regulatory requirements</b>	<b>1,116,281</b>	<b>1,073,613</b>

Minimum capital adequacy ratio at the end of both balance sheet dates was 10%. From the second quarter of 2010 and onwards, the regulatory minimum for the liable capital adequacy ratio is increased to 12%. Apart from the increase of the minimum ratio percentage, the new regulations require a change of methodology for the calculation of capital adequacy. Pursuant to the new requirement for liable capital adequacy ratio maintenance capital management requirement are being amended as follows: liable capital has to be at least at the level of founder's capital for the reporting period and liable capital adequacy ratio at the reporting date has to be at least at the level of 12 % and level sufficient for coverage of capital risk requirements. The Bank doesn't expect any adverse effects on its capital adequacy as result of introduction of this new regulation.

# Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

## 30. EVENTS AFTER THE BALANCE SHEET DATE

### 30.1. Start-up of Croatian Credit Insurance, Joint Stock Company

On 24 September 2009 HBOR and the Austrian export-credit agency Oesterreichische Kontrollbank Aktiengesellschaft (OeKB AG) were authorized by Croatian Financial Services Supervisory Agency (HANFA) to start-up a new company under the name Croatian Credit Insurance, Insurance Joint Stock Company (Croatian Credit Insurance J.S.C.).

The company was registered in judicial register on 18 January 2010. Croatian Credit Insurance J.S.C. will primarily insure of export receivables, and the intent in the future is also domestic receivables Croatian Credit Insurance J.S.C. will be the first insurance company in the Republic of the Croatia specialized in insurance of such risks. Owner's equity will amount to HRK 37.5 million and HBOR owns 51 % of owner's share, while remaining 49 % lies in the ownership of Austrian OeKB Group. First payment of HBOR's share in owner's equity amounted to HRK 15.3 million was carried out on 29 January 2010. The remaining share of HRK 7.5 million, out of which HRK 3.825 million represent HBOR's share, is due to be paid-in within 90 days period since the registration.

Until the foundation of this company, the Bank carried out activities of export receivables insurance for and on behalf of the Republic of the Croatia since 1998. Due to compliance procedures with European Union "acquis communautaire" these activities should be singled out and carried out by separated company. The Bank will carry on insurance business for and on behalf of the Republic of the Croatia by issuing policies for coverage of so called un-marketable risks for which the insurance on the private market will not be able to be provided.

Foundation of Croatian Credit Insurance J.S.C., changes the Bank into the group of financial institutions and in the following years consolidated annual financial statements of the Group will be prepared and presented.

### 30.2. Operations and the role in the implementation of the Government's measures for economic recovery and development of the Republic of Croatia

Government of the Republic of Croatia adopted Decision on measures for economic recovery and development on 14 January 2010. Measures are consisting of determining financing models of active participation of the state in supplying funds for sustainable business projects of companies and foundation of guarantee fund for partial risk coverage upon credit institutions new placements to sustainable business projects of companies.

The aim of the measures for economic recovery and development is to create conditions for long-term sustainable economic growth. This particularly includes preservation of existing and creation of new employments, investment increase, and supply of adequate liquidity level of Croatian economy and other conditions that would provide maintenance of stable macroeconomic structure.

Two financing models have been devised:

- model for financing of sustainable economic projects with active participation of the state through co-financing of banks' loans - model „A“,
- model for financing of sustainable economic projects through guarantee fund for economic recovery and development for the risk coverage upon banks' loan placements - model „B“.

# Notes to the Financial Statements

FOR THE YEAR 2009 (ALL AMOUNTS ARE EXPRESSED IN HRK THOUSAND) (CONTINUED)

## 30. EVENTS AFTER THE BALANCE SHEET DATE (CONTINUED)

### 30.2. Operations and the role in the implementation of the Government's measures for economic recovery and development of the Republic of Croatia (continued)

Until the date of the issuing financial statements, implementation of model "A" started.

The Republic of Croatia has determined its participation in model „A" via HBOR and funds for eligible borrowers are provided for from both commercial banks and HBOR in 60 % : 40 % ratio. For the purpose of this model, a separate Loan Programme for financing working capital have been launched and will be effective until funds provided for are not fully disbursed, but not later than 31 December 2010. Model is based upon auctions for banks and in accordance to qualification criteria and offers acceptability assessment criteria that were set by the mentioned Government's decision.

For the purpose of this model, the Bank signed club-loan agreement on 18 February 2010 with several domestic commercial banks in the amount of HRK 2,000,000 thousand aimed to the Bank's 40 % of share in financing through the Loan Programme for financing working capital.

### 30.3. Funding

The Bank has signed a loan agreement on 1 February 2010 with foreign bank for general purpose in the amount of EUR 30,000 thousand.

Furthermore, the Bank signed a loan agreement on 8 February 2010 with Council of Europe Development Bank for the financing of small and medium-sized entrepreneurs projects in the Republic of the Croatia in the amount of EUR 50,000 thousand.

### 30.4. Early settlement of borrowings

As at 15 March 2010, The Bank settled dual tranche term loan syndicated by foreign banks in the amount of EUR 150,000 thousand before the original maturity. The original maturity of tranche in the amount of EUR 25,500 thousand was contracted on 15 June 2010 and for the tranche in the amount of EUR 124,500 thousand on 31 March 2011.

#### Publisher:

Hrvatska banka za obnovu i razvitak  
 Strossmayerov trg 9  
 10000 Zagreb, Croatia  
 Phone: +385 1 4591 666  
 Fax: +385 1 4591 721  
 ured-uprave@hbor.hr  
 www.hbor.hr

#### Concept, design and repro:

Kuharić Matoš

#### Photos:

HBOR archives

#### Print:

Cerovski Print Boutique

ISSN 1332-2893

MOVING **FORWARD** IS THE ONLY WAY TO STAY AHEAD. >>

**HBOR**

[WWW.HBOR.HR](http://WWW.HBOR.HR)